

**FLÖRT ŞİDDETİNİN İLİŞKİSEL BAĞLAMDA İNCELENMESİ:
İLİŞKİ DOYUMU, KISKANÇLIK, GÜÇ VE ÇATIŞMA ÇÖZME
STRATEJİLERİ**

S. Bengisu Büyükmumcu

DOKTORA TEZİ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: S. Bengisu

Soyadı: Büyükmumcu

Bölümü: Eğitim Bilimleri

İmza:

Teslim Tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Flört Şiddetinin İlişkisel Bağlamda İncelenmesi: İlişki Doyumu, Kıskançlık, Güç ve Çatışma Çözme Stratejileri

İngilizce Adı: Examining Dating Violence in a Relational Context: Relationship Satisfaction, Jealousy, Power and Conflict Resolution Strategies

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: S. Bengisu Büyükmumcu

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

S. Bengisu BÜYÜKMUMCU tarafından hazırlanan “Flört Şiddetinin İlişkisel Bağlamda İncelenmesi: İlişki Doyumu, Kıskançlık, Güç ve Çatışma Çözme Stratejileri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Galip YÜKSEL

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Meliha TUZGÖL DOST

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Hacettepe Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Şerife IŞIK

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Zeliha TRAŞ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 25/08/2025

Bu tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Osman Çimen

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Sekiz yıldır üniversitede çalışan bir akademisyen ve psikolojik danışman olarak genç yetişkinlerin romantik ilişki deneyimlerini birçok yönden gözlemleme fırsatı buldum. Romantik ilişkilerde olumlu, geliştirici ve mutlu anlar kadar toksik, zarar verici ve mutsuz anları da gördüm, dinledim ve şahit oldum. Gençlerin şiddet içeren eylemleri aşk ve sevgi ile bağdaştırdığını yakından gözlemledim. Tüm bunlar flört şiddetini incelemem için bana bir ışık yaktı ve bu konuyu doktora tezimde araştırarak gençlere fayda sağlamaya karar verdim. Bu sebeple doktora tezimin flört ilişkileri deneyimleyen tüm genç yetişkinlere ve genç yetişkinlerle çalışan tüm alan uzmanlarına ilham olmasını temenni ediyorum. Tezimin veri toplama süreçlerine ilgi ile katılan, sonucunu merakla bekleyen tüm öğrencilerime teşekkür ederim.

Doktora sürecinde tez konuma ilgi ile yaklaşan, başarabileceğime her zaman inanarak beni teşvik eden tez danışmanım saygıdeğer hocam Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL'e problemlerimi paylaştığı, zorlu anlarda güç vererek desteklediği ve akademik hayatıma kattıkları için minnettarım.

Tezimin gelişim sürecinde bilgi ve düşünceleriyle kıymetli katkılar sağlayan, her zaman ilgi ve anlayış ile yaklaşarak beni motive eden hocalarım Prof. Dr. Galip YÜKSEL'e ve Prof. Dr. Meliha TUZGÖL DOST'a emekleri için çok teşekkür ederim. Doktora ders dönemim boyunca bana hem akademik hem de kişisel yaşamımda katkılar sunan değerli hocam Prof. Dr. Ferife BACANLI'ya da teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimim boyunca bana rehberlik ederek hayatıma yön veren, bugünlere gelmemde emeği olan sevgili hocam Prof. Dr. Zeliha TRAŞ'a ve ders dönemi boyunca bilgi aktarmanın yanı sıra her zaman sevgiyi, saygıyı, şefkati deneyimleme fırsatı bulduğum canım hocam Prof. Dr. Şerife IŞIK'a çok teşekkür ederim.

Doktora sürecimde benden desteklerini esirgemeyen, bana her zaman güvenen bölüm başkanım Prof. Dr. Ramazan ARI'ya, tezimin veri analizleri ile ilgili karışıklık yaşadığım noktalarda önemli yönlendirmeleri ile yardımcı olan hocam Prof. Dr. Erkan IŞIK'a ve KGTÜ Psikoloji'nin tüm değerli üyelerine teşekkür ederim.

Alanlarımız bambaşka olsa da her zaman beni motive eden çalışma arkadaşım ve canım dostum Arş. Gör. Gökçe ONUR KARABULUT'a ve tezimin başlangıcından bitişine kadar iyi ve kötü her anımda yanımda olan, beni cesaretlendiren, dibe doğru sürüklendiğim anlarda beni çekip çıkaran canım çalışma arkadaşım Arş. Gör. Ayça ILGAZ'a destekleri için minnettarım.

Doktora eğitimim boyunca rahat çalışabilmem için tüm destekleri koşulsuz sunan başta annem olmak üzere canım aileme emekleri için minnettarım. Bütün stresli günlerimde beni sakinleştiren ve yüklerimi azaltan, bu zorlu sürecin her anında yanımda olduğunu hissettiren sevgili eşim Metin'e teşekkür ederim.

Teşekkürlerimin en büyüğü ise zaman zaman ben de çalışacağım diyerek isyanlar çıkarsa da tezime ayırmak zorunda olduğum tüm zamanları anlayışla karşıladığına inandığım, doktora sürecimdeki her önemli gün öncesinde ateşlenerek bana hayatta en öncelikli olanın kendisi olduğunu hatırlatan canım oğlum Mehmet Alp'e...

S. Bengisu BÜYÜKMUMCU

Ankara, 2025

FLÖRT ŞİDDETİNİN İLİŞKİSEL BAĞLAMDA İNCELENMESİ: İLİŞKİ DOYUMU, KISKANÇLIK, GÜÇ VE ÇATIŞMA ÇÖZME STRATEJİLERİ

(Doktora Tezi)

S. Bengisu Büyükmumcu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül, 2025

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı genç yetişkinlerin flört şiddeti tutumlarını ilişkisel bir bağlamda incelemektir. Belirlenen amaç çerçevesinde 18-30 yaşları arasında olan ve heteroseksüel bir flört ilişkisi sürdüren bireyler ile iki çalışma gerçekleştirilmiştir. Birinci çalışma, romantik ilişkilerde ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki etkileşimlerin zaman içerisindeki değişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma grubu flört eden 67 heteroseksüel genç yetişkin çiftten oluşmaktadır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, İlişki Doyumu Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verileri dokuz ay ara ile iki zaman dalgasında toplanmıştır. İlişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin zaman içerisindeki değişimi Çapraz Gecikmeli Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli (Cross Lagged Actor Partner Interdependence Model; CL- APIM) ile test edilmiştir. Verilerin analizinde Mplus 8.0 istatistik programı kullanılmıştır. Model sonuçları, anlamlı çapraz gecikmeli aktör ve partner etkileri sunmaktadır. Kadınların Z1 ilişki doyumu, Z2'deki fiziksel şiddet tutumlarını negatif yönde anlamlı şekilde ve erkeklerin Z1 psikolojik şiddet tutumları, Z2'de erkek ilişki doyumunu pozitif yönde anlamlı şekilde yordamaktadır (*aktör etkileri*). Ek olarak kadınların Z1 fiziksel şiddet tutumları, erkeklerin Z2 fiziksel şiddet tutumlarını anlamlı ve pozitif yönde

yordamaktadır (*partner etkisi*). Bu bulgular, flört şiddeti ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin karmaşık ve çift yönlü bir doğaya sahip olduğunu göstermektedir. İkinci çalışmada ise ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin; kıskançlık, güç algısı ve çatışma çözme stratejilerinin aracı değişken olarak yer aldığı bir ilişki bağlam çerçevesinde test edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu flört eden 225 heteroseksüel genç yetişkin çiftten oluşmaktadır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, İlişki Doyumu Ölçeği, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İlişki Güç İndeksi, İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu kullanılmıştır. İlişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkide kıskançlık, güç algısı ve çatışma çözme stratejilerinin aracı rolünün incelenmesi için Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeli (Actor-Partner Interdependence Mediator Model; APIMeM) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS MEDYAD Makrosu kullanılmıştır. İkinci çalışma sonucunda kıskançlık ve çatışma çözme stratejilerinin aracılık etkilerinin incelendiği modellerde anlamlı aktör ve partner etkilerine ulaşılmıştır. Ancak gücün aracı değişken olarak yer aldığı modellerde yalnızca anlamlı aktör etkilerine ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada kadın ilişki doyumunun, erkek ilişki doyumuna göre hem kendilerinin hem de partnerlerinin ilişki dinamikleri üzerinde daha önemli bir belirleyici olduğu bulunmuştur. Elde edilen tüm bulgular, flört şiddetinin yalnızca bireysel değil, karşılıklı ve dinamik bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları alanyazın doğrultusunda ele alınmış ve hem araştırmacılara hem de uygulayıcılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, İlişki Doyumu, Kıskançlık, Güç, Çatışma Çözme Stratejileri

Sayfa Adedi: xvi + 232

Danışman: Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL

**EXAMINING DATING VIOLENCE IN A RELATIONAL CONTEXT:
RELATIONSHIP SATISFACTION, JEALOUSY, POWER AND
CONFLICT RESOLUTION STRATEGIES**

(Ph.D Thesis)

S. Bengisu Büyükmumcu

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

September, 2025

ABSTRACT

The primary objective of this study is to examine young adults' attitudes toward dating violence within a relational context. Within the framework of the defined objective, two studies were conducted with individuals aged 18-30 who were in heterosexual dating relationships. The first study aims to examine the changes over time in the interactions between relationship satisfaction and dating violence in romantic relationships. Accordingly, the study group consisted of 67 heterosexual young adult couples who were dating. The Personal Information Form, Relationship Satisfaction Scale, and Attitudes Toward Violence in Close Relationships Scale were used as data collection tools. Research data were collected in two waves, nine months apart. The change over time in the relationship between relationship satisfaction and dating violence was tested using the Cross Lagged Actor Partner Interdependence Model (CL-APIM). The Mplus 8.0 statistical program was used to analyze the data. The model results show significant cross-lagged actor and partner effects. Women's T1 relationship satisfaction significantly and negatively predicted their T2 attitudes toward physical violence, and men's T1 attitudes toward psychological violence significantly and positively predicted their T2 relationship satisfaction (actor effects). Additionally, women's T1 physical violence attitudes predict men's T2 physical violence attitudes in a significant

and positive direction (partner effect). These findings indicate that the relationship between dating violence and relationship satisfaction is complex and bidirectional in nature. The second study aimed to test the relationship between relationship satisfaction and dating violence attitudes within a relational framework in which jealousy, power perception, and conflict resolution strategies served as mediating variables. The study group consisted of 225 heterosexual young adult couples who were dating. The data collection instruments used were the Personal Information Form, Relationship Satisfaction Scale, Multidimensional Jealousy Scale, Relationship Power Index, Conflict Resolution Responses in Couples Scale, and Attitudes Toward Violence in Close Relationships Scale-Revised Form. The Actor-Partner Interdependence Mediator Model (APIMeM) was used to examine the mediating role of jealousy, power perception, and conflict resolution strategies in the relationship between relationship satisfaction and dating violence. The SPSS MEDYAD Macro was used for data analysis. The second study found significant actor and partner effects in the models examining the mediating effects of jealousy and conflict resolution strategies. However, only significant actor effects were found in the models where power was included as a mediating variable. Furthermore, the study found that women's relationship satisfaction was a more important determinant of both their own and their partners' relationship dynamics than men's relationship satisfaction. All findings reveal that dating violence is not only an individual but also a mutual and dynamic process. The research findings were discussed in line with the literature, and recommendations were made for both researchers and practitioners.

Key Words: Dating Violence, Relationship Satisfaction, Jealousy, Power, Conflict Resolution Strategies

Page Number: xvi + 232

Supervisor: Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ... ..	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	9
Araştırmanın Önemi.....	10
Varsayımlar	16
Sınırlılıklar.....	16
Tanımlar.....	16
BÖLÜM II.....	18
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	18
Flört Şiddeti.....	18

Flört Şiddetine İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar	20
Flört Şiddetine Yönelik İkili Model.....	24
Flört Şiddeti Türleri	37
İlişki Doyumu	44
İlişki Doyumu ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar	46
Kıskançlık	54
Kıskançlık ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar	58
Güç Algısı.....	63
Güç Algısı ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar	67
Çatışma Çözme.....	72
Çatışma Çözme ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar.....	75
BÖLÜM III	82
YÖNTEM.....	82
ÇALIŞMA I.....	82
Araştırma Modeli.....	82
Çalışma Grubu.....	82
Veri Toplama Araçları	84
Kişisel Bilgi Formu	84
İlişki Doyumu Ölçeği	84
Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu	85
Veri Toplama Süreci.....	86
Verilerin Analizi	87
ÇALIŞMA II	90
Araştırma Modeli.....	90
Çalışma Grubu.....	90
Veri Toplama Araçları	91
Kişisel Bilgi Formu	92
İlişki Doyumu Ölçeği	92
Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği	92
İlişki Güç İndeksi (İGİ)	93
İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği.....	94

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu	95
Veri Toplama Süreci.....	96
Verilerin Analizi	97
BÖLÜM IV	102
BULGULAR	102
ÇALIŞMA I.....	102
Betimsel İstatistikler	102
Değişkenler Arası İlişkiler	103
Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli Sonuçları.....	105
ÇALIŞMA II	109
Betimsel İstatistikler	109
Değişkenler Arası Korelasyonlar	111
Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli Sonuçları.....	114
Kıskançlığın İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi...	115
Gücün İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi...	121
Çatışma Çözme Stratejilerinin İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi	126
BÖLÜM V	135
TARTIŞMA VE YORUM	135
Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeline İlişkin Bulguların Tartışılması	135
Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeline İlişkin Bulguların Tartışılması	138
Kıskançlığın İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması	138
Gücün İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması	143

Çatışma Çözme Stratejilerinin İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması	148
BÖLÜM VI	157
SONUÇ VE ÖNERİLER	157
Sonuçlar	157
Öneriler	158
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	159
Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	160
Politika Yapıcılara Yönelik Öneriler	162
KAYNAKLAR	164
EKLER	220

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler (Çalışma I)	83
Tablo 2. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler (Çalışma II)	91
Tablo 3. Partnerlerin Ortalama, Varyans ve Korelasyon Düzeylerine Göre Ayırt Edilebilirlik Testi Sonuçları	99
Tablo 4. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik ve Çarpıklık-Basıklık Katsayıları (Çalışma I)	102
Tablo 5. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları (Çalışma I).....	104
Tablo 6. Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeline İlişkin Anlamlı Sonuçlar	107
Tablo 7. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik ve Çarpıklık-Basıklık Katsayıları (Çalışma II)	110
Tablo 8. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları (Çalışma II)	111

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Araştırma sorularına yönelik oluşturulan tüm hipotetik modellerin gösterimi	10
<i>Şekil 2.</i> Flört şiddetine yönelik ikili model	25
<i>Şekil 3.</i> Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modelinin sonuçları	106
<i>Şekil 4.</i> Test edilecek aracılık modelleri	115
<i>Şekil 5.</i> İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	116
<i>Şekil 6.</i> İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	118
<i>Şekil 7.</i> İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	120
<i>Şekil 8.</i> Kıskançlığın ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti	121
<i>Şekil 9.</i> İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	122
<i>Şekil 10.</i> İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	123
<i>Şekil 11.</i> İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları. .	124
<i>Şekil 12.</i> Gücün ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti.....	126
<i>Şekil 13.</i> İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.	127
<i>Şekil 14.</i> İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.	129

Şekil 15. İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.	131
Şekil 16. Çatışma çözme stratejilerinin ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti.....	133
Şekil 17. İlişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki ilişkilere yönelik yürütülen Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizi sonucunda elde edilen anlamlı aktör ve partner ilişkileri	134

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem Durumu

Yakın ilişkiler içerisinde yer alan romantik ilişkiler, insan yaşamının her döneminde önemli bir yer tutmaktadır. Partnerler arasında duygusal bir bağ ve yakınlık hissi oluşturan bu ilişkiler sevmeye ve sevilme, ait olma gibi temel psikososyal ihtiyaçların karşılanmasına olanak tanır. Gelişimsel açıdan bakıldığında, romantik ilişkiler genç yetişkinlik döneminin kritik görevlerinden biri olarak kabul edilmekte; bu dönemde sağlıklı bir gelişimin büyük ölçüde sağlıklı ilişkilerin kurulmasına bağlı olduğu düşünülmektedir.

Genç yetişkinlik dönemi bireyin kimlik gelişiminin önemli bir evresini oluşturmakta ve yaklaşık 18–30 yaş arası kapsamaktadır. Bu dönemde genç yetişkinler eğitim, iş ve romantik ilişkiler gibi yaşam alanlarında önemli geçişler yaşamaktadır. Arnett'e (2000) göre ise "beliren yetişkinlik" olarak adlandırılan bu dönemde, özerkliğin artması, yaşam amaçlarının aranması ve romantik ilişkilerin deneyimlenmesi gibi özellikler ön plana çıkmaktadır. Bireyler bu süreçte eğitim ve iş yaşamına adım atmanın yanı sıra özellikle yakın ilişkiler kurma, romantik partner seçme ve uzun vadeli bağlar geliştirme gibi gelişimsel görevlerle karşı karşıya kalırlar (Arnett, 2000). Dolayısıyla, bu gelişim dönemi romantik ilişkilerin bireylerin yaşamında merkezi bir rol üstlendiği bir süreçte işaret etmektedir.

Genç yetişkinlik döneminde bireylerin arkadaşlığın ötesinde paylaştıkları duygusal ve cinsel bağ flört ilişkilerini tanımlar (Murray & Kardatzke, 2007). Flört ilişkileri kimi zaman destekleyici ve geliştirici nitelik taşıırken, kimi zaman da çeşitli çatışmalar ve zararlı ilişki dinamiklerini içerebilmektedir. Bu noktada flört ilişkilerinin karanlık yüzü olarak ifade edilebilecek olan flört şiddeti kavramına değinmek gerekmektedir. Flört şiddeti, mevcut ya da eski partnerlerin fiziksel, cinsel, psikolojik, dijital olarak birbirleri üzerinde kasıtlı güç ve

kontrol sağlama çabası olarak ifade edilebilir (Toplu-Demirtaş, 2022). Bu çerçevede flört şiddeti, bir romantik ilişkide hafif bağırma ve sözel tehditleri barındıran psikolojik saldırganlıktan, partnerin malına zarar verme ve ölümcül bir silah kullanmaya kadar değişen fiziksel saldırganlığa kadar uzanan, onay alınmadan gerçekleştirilen her türlü cinsel eylemi ve teknolojinin kullanılması yoluyla saldırganlığın gerçekleştirilmesini içeren çok boyutlu bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Brown & Hegarty, 2018; O'Leary, 1999; Straus, Hamby, Boney-McCoy, & Sugarman, 1996; Toplu-Demirtaş, 2022).

Dünya genelinde flört şiddeti, özellikle ergenler ve genç yetişkinler arasında yaygın ve ciddi sonuçlar doğuran bir toplumsal sorundur. ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri verilerine göre genç kadınların yaklaşık %26'sı ve erkeklerin %15'i yaşamları boyunca bir partner tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını bildirmektedir (Breiding, Chen & Black, 2014). Aynı çalışmada kadınların %47'si ve erkeklerin %46'sı partnerleri tarafından psikolojik olarak istismar edildiklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde Avrupa'da 18-29 yaş arası kadınların %20'sinden fazlası partnerlerinden fiziksel ya da cinsel şiddet gördüğünü bildirmiştir (European Union Agency for Fundamental Rights, 2014). Türkiye'nin 81 ilinden ve 28 ülkeden 12 bin 925 kişinin katılım sağladığı kapsamlı bir araştırma ise, 18-35 yaş arasındaki genç yetişkinlerin %36'sının flört şiddeti mağduru olduğunu göstermektedir (Türkiye'nin Gençlikte Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Algı Araştırması, 2022). Bu bulgular, flört şiddetinin evrensel bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Türkiye'de yapılan araştırmalar, genç yetişkinler arasında fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet türlerinin hem maruz kalma hem de uygulama açısından oldukça sık görüldüğüne dikkat çekmektedir (Bilge-Yerli, Çalıkoğlu & Çınar-Tanrıverdi, 2021; Schuster, Krahé & Toplu-Demirtaş, 2016; Toplu-Demirtaş, 2015; Toplu-Demirtaş & Fincham, 2022; Toplu-Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer & White, 2013; Toplu-Demirtaş & Hatipoğlu-Sümer, 2023). Örneğin yapılan bir araştırmada Türkiye'de kadın öğrencilerin yaklaşık %77,6'sı yaşamlarının bir döneminde cinsel şiddete maruz kaldıklarını, %85,2'si ise psikolojik şiddet içerikli kontrol edici davranışlara hedef olduklarını bildirmiştir (Schuster vd., 2016). Bu veriler hem dünya çapında hem de Türkiye özelinde gençlerin romantik ilişkilerde çeşitli şiddet biçimleri uyguladığını ve maruz kaldığını göstermektedir. Sonuç olarak içinde bulundukları gelişim dönemi sebebiyle flört ilişkileri kurmaya eğilimli olan genç yetişkinler, aynı zamanda flört şiddeti için ciddi bir risk altında bulunmaktadır. Üniversite düzeyindeki psikolojik danışma merkezlerine yapılan başvurularda en sık dile getirilen sorunlar arasında ilişki problemlerinin olması, genç yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerin bireyin kişisel

gelişimi ve iyi oluşu açısından ne kadar önemli olduğuna işaret etmektedir (Arnett, 2000; Gibbons & Shurts, 2010). Nitekim bu dönemde flört şiddetinin artan kaygı ve depresyon seviyeleri (Barroso-Corroto vd., 2022), yoğun korku ve öfke (Lysova, Dim & Dutton, 2019), duygu düzensizlikleri (Charak, Villarreal, Schmitz, Hirai & Ford, 2019), olumsuz akademik sonuçlar (Banyard & Cross, 2008) ve artan sağlık sorunları (Elvin- Novak vd., 2023) ile ilişkili olduğu bilinmektedir.

Araştırmalar, flört şiddetini uygulayanların erkek, maruz kalanların ise sıklıkla kadınlar olduğunu ortaya koysa da (Okenwa-Emegwa, Lawoko & Jansson, 2016) bazı çalışmalar kadınlar ve erkeklerin benzer düzeylerde mağduriyet yaşadığını, ancak kadınların, erkeklere göre daha yüksek mağduriyet ifade ettiklerini göstermektedir (Houry vd., 2008). Bu durum, şiddete maruz kalan erkeklerin utanç, mahcubiyet, damgalanma ve zayıf algılanma korkusu gibi sebeplerle içerisinde bulundukları zor durumu başkalarıyla paylaşmaktan kaçınmalarıyla açıklanabilir (Tsui, Cheung & Leung, 2010; Machado, Hines & Matos, 2016). Ayrıca erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddetin yaralanma ile sonuçlanma olasılığının daha yüksek olduğu, bu sebeple de kadınların daha fazla mağduriyet bildirdiği belirtilmektedir (Archer, 2000). Flört şiddetinde cinsiyetler arası farklılıkların olduğunu işaret eden çalışmaların yanı sıra, kapsamlı araştırmalar genç çiftlerde şiddet davranışlarının genellikle karşılıklı olduğunu göstermektedir (Capaldi, Knoble, Shortt & Kim, 2012; Straus, 2008). Bu çerçevede güncel literatürün flört şiddetinin genellikle tek taraflı değil çift taraflı ve karşılıklı etkileşim içinde gelişen bir olgu olduğuna işaret ettiği söylenebilir (Bartholomew & Cobb, 2010).

Bartholomew ve Cobb'un (2010) ikili şiddet modeli, flört şiddetinin ilişkideki sadece bir bireyin özelliklerinden kaynaklanmadığını, her iki bireye dair özelliklerin ilişki içindeki dinamiklerle etkileşime girerek şiddeti ortaya çıkardığına dikkat çekmektedir. Bu yaklaşıma göre, şiddet de dahil olmak üzere herhangi bir ilişki davranışı, ancak çift sistemi bağlamında değerlendirildiğinde tam olarak anlaşılabilir. Dolayısıyla romantik ilişkilerin yalnızca bir üyesine odaklanmak, çiftlerin özelliklerinin ve etkileşimsel süreçlerin göz ardı edilmesine sebep olabilir (Capaldi & Kim, 2007). Bu çerçevede güncel araştırmalar, tek yönlü şiddet teorileri yerine çift yönlü ve ikili davranışa odaklanan bakış açılarına odaklanmaya başlamıştır. Söz konusu çalışmalar ilişkideki bireyleri hem fail hem de kurban olarak ele almakta ve şiddetin çiftlerin dinamik davranışını içerdiğini kabul ederek flört şiddetine yönelik daha kapsamlı bir çerçeve çizmektedir (Capaldi, Shortt, Tiberio & Low, 2018). Bu doğrultuda flört ilişkilerinin dinamiklerini belirlemede her iki üyenin de incelendiği dyadik

(ikili) bir yaklaşım kullanmak, partnerlerin nasıl etkileşime girdiğine dair karmaşık yapıları keşfetmek için eşsiz bir fırsat sunmaktadır (Cook & Kenny, 2005). Genç çiftlerle yapılan dyadik araştırmalar, partnerlerin ilişki dinamikleri ile flört şiddeti tutum ve davranışlarının birbiri ile karşılıklı bir ilişki içinde olduğunu göstererek ikili yaklaşımın ve ilişki bağlamının önemini vurgulamaktadır (Fortin, Paradis & Hebert, 2024; Grocott, Brick, Stuart & Shorey, 2024; Laforte, Paradis, Todorov & Cyr, 2023; Lorente-Anguís, Del Castillo & Lopez-Zafra, 2024; Paradis, Hébert & Fernet, 2015; Sommer, Babcock & Sharp, 2017; Zhao vd., 2024). Dolayısıyla romantik ilişki dinamiklerini anlamak, flört şiddetinin ortaya çıkış nedenlerini kavramak açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede mevcut araştırmada flört şiddetini kavramsallaştırmada dyadik bir yaklaşım benimsenecektir.

Flört şiddeti ile ilgili ilişki bağlam söz konusu olduğunda, ilk akla gelen değişkenlerden biri ilişki doyumdur. Nitekim ilişki doyumu, flört şiddetiyle ilişkisi en sık incelenen ilişki dinamiklerinden biri olarak öne çıkmaktadır. İlişki doyumu, kişinin partnerinden aldığı destek ve bağlılık sonucu ilişkiden duyduğu memnuniyeti içermektedir (Rusbult, Bissonnette, Arriaga & Cox, 1998). Yapılan kapsamlı meta-analizler, ilişki memnuniyetinin flört şiddeti için düşük risk, ilişki memnuniyetsizliğinin ise flört şiddeti için yüksek risk göstergesi olduğunu ortaya koymaktadır (Mallory vd., 2016; Stith, Green, Smith & Ward, 2008; Keilholtz, Spencer, Vail & Palmer, 2023). Buna karşılık, ilişkide yaşanan şiddetin ilişki doyumunu düşürdüğünü gösteren çalışmalar da mevcuttur (Llorens, Salis, O'Leary & Hayward, 2016; Shortt, Capaldi, Kim & Laurent, 2010). Ancak bu kesitsel araştırmalar, ilişki doyumu ve şiddet arasında ilişkiyi tam anlamıyla açıklayamamaktadır. Çiftlerle yürütülen boylamsal çalışmalarda ise daha kapsamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu doğrultuda; ilişki doyumunun ilişkideki şiddet için belirleyici bir faktör olduğu farklı yaş gruplarında doğrulanmıştır (Dardis, Edwards, Kelley & Gidycz, 2020; Grocott, 2022; Orpinas, Hsieh, Song, Holland & Nahapetyan, 2013). Buna karşılık bazı araştırmalar düşük ilişki doyumunun, ilişkide şiddet uygulama ve şiddete maruz kalmayı artırdığına ve şiddete maruz kalmanın ilişki doyumunu düşürdüğüne ilişkin sonuçlar ortaya koyarak iki değişken arasındaki çift yönlü ilişkiyi vurgulamaktadır (Chatterji vd., 2023; Ulloa & Hammett, 2015). Dahası bu çift yönlü ilişkide partner saldırganlığının ilişki doyumu üzerindeki belirleyiciliğinin daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Hammett, Lavner, Karney & Bradbury, 2021; Lawrence & Bradbury, 2007). Bu karmaşık ilişki aynı zamanda şiddetin kabul edilebilirlik algısı (Kaura & Lohman, 2007), duygu düzenleme süreçleri (Halmos, Leone, Parrott & Eckhardt, 2021), duygusal uyarılma (Wojda, Baucom,

Weber, Heyman & Slep, 2022), bağlanma stilleri (Fournier, Brassard & Shaver, 2011; Lefebvre vd., 2021) gibi birçok değişkenle açıklanmaya çalışılmıştır. Özetle ilgili literatür, ilişkiden alınan doyum ile ilişkide yaşanan şiddet arasında çift yönlü ve karmaşık bir ilişkiye işaret etmektedir.

Flört şiddetini açıklayan ilişkiyel yaklaşımlar, kıskançlığın önemli ilişki dinamiklerinden biri olduğunu vurgulamaktadır. Çok boyutlu bir kavram olan kıskançlık, kişinin partnerinin dikkatini, sevgisini ve ilgisini başka bir kişiyle paylaşma ihtimaline karşı duyduğu endişeyi ifade etmekte olup (Pfeiffer & Wong, 1989) partnerlerin kendilerine ve birbirlerine saygısının, ilişkilerinin kalitesinin veya devamlılığının tehdit edildiği bir bağlamda ortaya çıkmaktadır (White & Mullen, 1989). Bireyin romantik ilişkisinde hissettiği bu tehdidin, şiddete dönüşme potansiyeline sahip en belirgin ilişki sorunu olduğu kapsamlı araştırmalarla ortaya koyulmuştur (Adams & Williams, 2014; Dokkedahl & Elklit, 2019; O'Leary, Smith Slep & O'Leary, 2007). Partnerin kıskançlığı arttıkça bireyin ilişkide hem şiddet mağduru hem de şiddet faili olma ihtimali artmaktadır (Keilholtz vd., 2023a; Matson vd., 2021; Mayorga, 2012). Diğer yandan literatür incelendiğinde; çok az sayıda çalışmanın kıskançlığı etkileyen faktörlerden biri olarak ilişki doyumunu ele aldığı görülmektedir (Bevan, 2017; Demirtaş & Dönmez, 2006; Mattingly, Whitson & Mattingly, 2012; Pytlak, Zerega & Houser 2015). İlişkisinden memnun olan ve partnerine bağlılığı yüksek olan kişiler, partnerlerine daha fazla güven duyarlar, kaybetme korkuları daha azdır, bu sebeple kıskançlığa yönelme olasılıkları daha düşük olabilir (Demirtaş & Dönmez, 2006). Buna karşılık, ilişki doyum ve bağlılığı düşük olan ve daha fazla ilişki alternatifi olduğunu düşünen bireyler ise romantik kıskançlığa daha yatkın olabilir (Mattingly vd., 2012). Bu bağlamda mevcut çalışmada kıskançlığın, ilişki doyum ve flört şiddeti arasında önemli bir belirleyici olabileceği düşünülmektedir.

İlişki dinamikleri ile ilgili önemli faktörlerden bir diğeri ise ilişkilerdeki güçtür. Feminist bakış açıları, özellikle ilişkilerdeki güç dinamiğinin flört şiddeti üzerindeki önemine dikkat çekmektedir (Dobash, Dobash, Wilson & Daly, 1992). Güç, özellikle romantik ilişkilerin ayrılmaz bir parçasıdır, çünkü eşlerin birbirleriyle nasıl ilişki kuracağını ve kararların nasıl alınacağını belirler. İlişkide güç, partnerlerden birinin diğeri göre daha fazla kaynak, yetki, kontrol ve karar verme gücüne sahip olması ve daha baskın bir konumda bulunmasını ifade etmektedir. Güç algısı, kişinin romantik ilişkide elinde gücün miktarına ilişkin öznel algısına, güç doyum ise algılanan güce ilişkin memnuniyete işaret etmektedir (Ronfeldt, Kimerling & Arias, 1998). İlişkilerdeki güç dengesizliği, ilişkilerdeki gerilimi artırarak

şiddet davranışlarının ortaya çıkmasına ve devam etmesine neden olabilmektedir (Leone & Conroy, 2019). İlişkide bir partnerin güç ve baskınlığı artınca, cinsiyetçilik faktörleri devreye girmekte hem bireyin uyguladığı hem de maruz kaldığı şiddet bu durumdan olumsuz etkilenmektedir (Aras, 2022). Yapılan çalışmalar, ilişkideki güç dengesizliklerinin hem şiddet failliği (Rogers, Bidwell & Wilson, 2005; Kaura & Allen, 2004; Toplu-Demirtas & Fincham, 2022) hem de şiddet mağduriyeti (Gracia-Leiva vd., 2023; Halstead, De Santis & Williams, 2016) ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Partnerlerden birinin diğerine boyun eğdiği ve gücün biri üzerinde yoğunlaştığı ilişkilerde bireyler, söz söyleme ve karar verme yetkisi olmadan itaat etmek zorundadır, bu da onların olumsuz ilişkisel dinamiklerine işaret etmektedir (Sánchez, Mota, Carreño & Gómez, 2023). Güç konusunda yaşanan çıkmazlar ise çoğunlukla ilişkisel sıkıntılarla ilgilidir (Rehman, Holtzworth-Munroe, Herron & Clements, 2009). İlişki öz yeterliği düşük olan bireylerin, ilişkilerde güç dengesini kurması daha zor olmaktadır (Whittington & Turner, 2023). Benzer şekilde düşük kaliteli romantik ilişkilerde bir tarafın baskın olduğu davranış kalıpları daha yaygın olarak görülmektedir (Sadikaj, Moskowitz & Zuroff, 2017). İlişki doyumu yüksek olan çiftlerin güç dengesini daha eşit algılamaları olasıdır; bu durum hem şiddet uygulama hem de şiddete maruz kalma riskini azaltabilir. Bu çerçevede, mevcut çalışmada güç algısının, ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkide önemli bir belirleyici olabileceği düşünülmektedir.

Flört ilişkilerinde, çatışma anlarında kullanılan stratejiler de kritik bir ilişki dinamiğidir. Çatışmalar romantik ilişkilerin kaçınılmaz bir parçasıdır (Feldman & Gowen, 1998) ve çatışmanın varlığından ziyade nasıl ele alındığı ilişkinin sağlığı açısından belirleyicidir (Heyman, 2001). Çatışma çözme stratejileri, bireylerin ilişkisel anlaşmazlıkları nasıl ele aldıklarını ve bu süreçte hangi davranış biçimlerine başvurdıklarını ifade etmektedir (Rusbult, Zembrodt & Gunn, 1982). Çatışma sırasında partneri suçlama, tehdit etme veya fiziksel olarak uzaklaşma gibi yıkıcı stratejileri benimsemek, ilişkide şiddetin ortaya çıkma riskini artırmaktadır (Fernet, Hébert & Paradis, 2016; Russell vd., 2014). Diğer yandan ilişkilerde yapıcı stratejilerin kullanımı ise bu tür şiddet davranışlarına karşı koruyucu işlev görebilir (Goodcase, Toews, Perez-Brena & Faflick, 2020; Ha, Kim & McGill, 2019). Aynı zamanda çiftler arasında sevgi, güven, bağlılık ve karşılıklı saygı varsa, bireyler açık iletişim ve yapıcı diyalog kullanarak sorunları tartışmaya daha etkili yaklaşabilirler (Rusbult & Zembrodt, 1983). İlişkisinden memnun olan bireylerin, ilişkilerini sürdürme ve koruma motivasyonları doğrultusunda açık iletişim kurma, uzlaşma gibi daha yapıcı çatışma çözme stratejilerine daha çok yönelirken; terk etme, yok sayma, duygusal geri çekilme gibi yıkıcı

çatışma çözme stratejilerine ise daha az yöneldikleri görülmektedir (Sasaki & Overall, 2021). Buradan hareketle, mevcut araştırmada çatışma çözme stratejilerinin, ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkide önemli bir faktör olabileceği düşünülmektedir.

Tutumların davranışları yönlendirdiği temel varsayımı çerçevesinde (Ajzen, 1991) şiddeti destekleyen, onaylayan ve meşru gören bireylerin şiddet davranışlarında bulunma olasılığının daha yüksek olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda çok sayıda araştırma, bireylerin şiddetle ilgili tutumlarının, şiddet davranışlarını anlamlı bir biçimde öngördüğünü ortaya koymuştur (Mills, Anderson & Kroner, 2004; Nunes, Hermann, Maimone & Woods, 2015; Polaschek, Collie & Walkey, 2004; Robertson & Murachver, 2007, 2009; Seddig & Davidov, 2018). Bu ilişkinin yalnızca korelasyonel değil, deneysel ve boylamsal çalışmalarla da desteklendiği görülmektedir. Örneğin, Nunes, Pedneault ve Hermann (2022), şiddeti destekleyen tutumların, kişiler arası çatışma senaryolarında daha yoğun şiddet içeren tepkilerle ilişkili olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde Fincham, Cui, Braithwaite ve Pasley (2008) ise flört şiddeti tutumlarının eş aynı zamanlı hem de 14 hafta sonra gözlenen şiddet davranışlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumların, gerçek şiddet davranışlarını öngördüğüne dair araştırma sonuçları da mevcuttur (Ali, Swahn & Hamburger, 2011; Toplu-Demirtaş, 2015; Toplu-Demirtaş & Hatipoğlu-Sümer, 2023). Her ne kadar genç yetişkinlerin şiddet tutumlarına dair araştırmalar sınırlı olsa da mevcut veriler gençlerin şiddete yönelik tutumlarının flört şiddeti uygulama olasılığıyla anlamlı bir biçimde ilişkili olduğunu göstermektedir (Deal & Wampler, 1986; Forbes, Adams-Curtis, Pakalka & White, 2006; Jankey, Próspero & Fawson, 2011; Smith, Thompson, Tomaka & Buchanan, 2005; Toplu Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer & Fincham, 2017). Bu nedenle, flört şiddeti tutumlarının araştırılması, genç yetişkinlerde flört şiddetini anlamak ve önlemek açısından önemli bir adım olarak görülmektedir.

Her ne kadar flört şiddeti tutum ve davranışları üzerinde ilişkisel bağlam ve dyadik yaklaşımın önemi belirtilse de literatür incelendiğinde bu kapsamda yer alan araştırmaların Türkiye’de oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Türkiye’de romantik ilişkilerde yaşanan şiddeti dyadik bir yaklaşımla ele alan çalışmalara yönelik kapsamlı bir tarama yapıldığında bu konuda yalnızca bir çalışmaya ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmada şiddetin partnerler arasında karşılıklı şekilde ortaya çıktığı ve cinsiyetçilik ile baskınlığın şiddet üzerinde önemli belirleyiciler olduğu bulunmuştur (Aras, 2022). Flört şiddeti ile ilgili araştırmaların büyük bir kısmının ise ilişkisel bağlamdan ziyade duygu düzenleme, kişilik özellikleri, çocukluk çağı yaşantıları gibi bireysel özelliklere (Halmos vd., 2021; Ulloa, Hammett,

O'Neal, Lydston & Aramburo, 2016; Smith-Marek vd., 2015); kişilik bozuklukları, anksiyete, depresyon, somatizasyon gibi psikopatolojik faktörlere (Collison & Lynam, 2021; Kaura & Lohman, 2007) ve de sıklıkla toplumsal cinsiyet algısı, cinsiyetçilik gibi toplumsal zemini olan faktörlere (Aras, 2022; Conroy, 2014) odaklandığı görülmektedir. Söz konusu faktörlerin flört şiddetini anlamada önemli rolü olduğu ortaya koyulmakla birlikte, bireyin içinde yer aldığı romantik ilişkinin dinamikleri göz ardı edilmemelidir. Nitekim Bartholomew ve Cobb (2010), bireysel özelliklerin tek başına flört şiddetini açıklamada yetersiz olduğunu vurgulayarak şiddetin ortaya çıkışında ilişki bağlamının en önemli belirleyici olduğuna dikkat çekmektedir. Bu görüşü destekler nitelikte olan bir çalışmada (O'Leary vd., 2007), evlilik doyumu, partner davranışına sorumluluk yükleme gibi ilişkisel değişkenlerin, depresif semptomlar, kök ailedeki saldırganlık gibi bireysel özelliklere kıyasla partner saldırganlığı ile daha yakından bağlantılı olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde bir meta analiz çalışması da ilişkisel stres faktörlerinin, bireysel stres faktörlerine göre fiziksel flört şiddeti failliği ve mağduriyeti üzerinde daha güçlü bir risk faktörü olduğunu göstermiştir (Keilholtz, Spencer & Stith, 2023). Bunlara ek olarak, ilişki dinamiklerinin geçmiş yaşantılar, bireysel özellikler ve durumsal faktörlere kıyasla daha değiştirilebilir ve müdahale edilebilir nitelikte olması, bu alanın önleyici ve iyileştirici çalışmalar açısından önemli bir hedef haline gelmesini sağlamaktadır. Nitekim çiftlere sağlıklı ilişki becerilerine yönelik verilen psiko-eğitimlerin, ilişkideki güç eşitsizliklerini ve çatışmaları azalttığı (Carlson, Wheeler & Adams, 2018), ilişki kalitesini geliştirerek çatışma çözme becerileri kazandırdığı (Stern, McGhee, Ferguson & Clark, 2020), sağlıklı ilişki becerilerine ilişkin tutumlarda gelişme sağladığı (Bradley & Gottman, 2012), bireylerin yeniden mağdur olma olasılıklarını azalttığı (Miller, Howell & Graham-Bermann, 2014) ve hatta şiddet içeren ilişkilerinin sonlanmasını sağladığı (Toews, Yazedjian & Jorgensen, 2011) bulunmuştur. Bu sebeple flört şiddetini etkileyen faktörleri belirleme, önleme ve müdahale etmede özellikle ilişkisel bağlama dikkat edilmesi gerektiği belirtilebilir. İlişkisel bağlamın temel bileşenlerinden biri olan ilişki doyumu, romantik ilişkilerin genel işleyişini yansıtan üst düzey bir değerlendirmedir; bu çerçevede kıskançlık, güç dengesi ve çatışma çözme stratejileri gibi ilişki dinamikleriyle yakın etkileşim içindedir. Nitekim Bartholomew ve Cobb (2010), bireysel özelliklerden bağımsız olarak, güven, bağlılık ve yapıcı iletişimle sürdürülen ve karşılıklı doyumun sağlandığı ilişkilerde yer alan bireylerin flört şiddeti açısından daha düşük risk taşıdığını belirtmektedir. Bu çerçeve doğrultusunda, mevcut araştırmada ilişki doyumu, flört şiddeti tutumlarının temel belirleyicisi olarak bağımsız

değişken düzeyinde ele alınmakta; kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri ise bu etkiyi açıklayan aracı değişkenler olarak değerlendirilmektedir. Böylece flört şiddeti tutumları, ilişkisel bir bağlamda ve dyadik düzeyde ele alınarak incelenmektedir.

Söz konusu bilgiler ışığında, mevcut araştırmanın ilk amacı, literatürde çift yönlü olduğu gösterilen ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin yönünü zamansal olarak değerlendirerek ilişki doyumunun flört şiddeti tutumlarını yordama durumunu sınamaktır. Araştırmanın ikinci ve temel amacı ise ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları arasındaki bağlantının kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri aracılığıyla nasıl şekillendiğini ilişkisel ve dyadik bir bağlamda test etmektir.

Araştırmanın Amacı

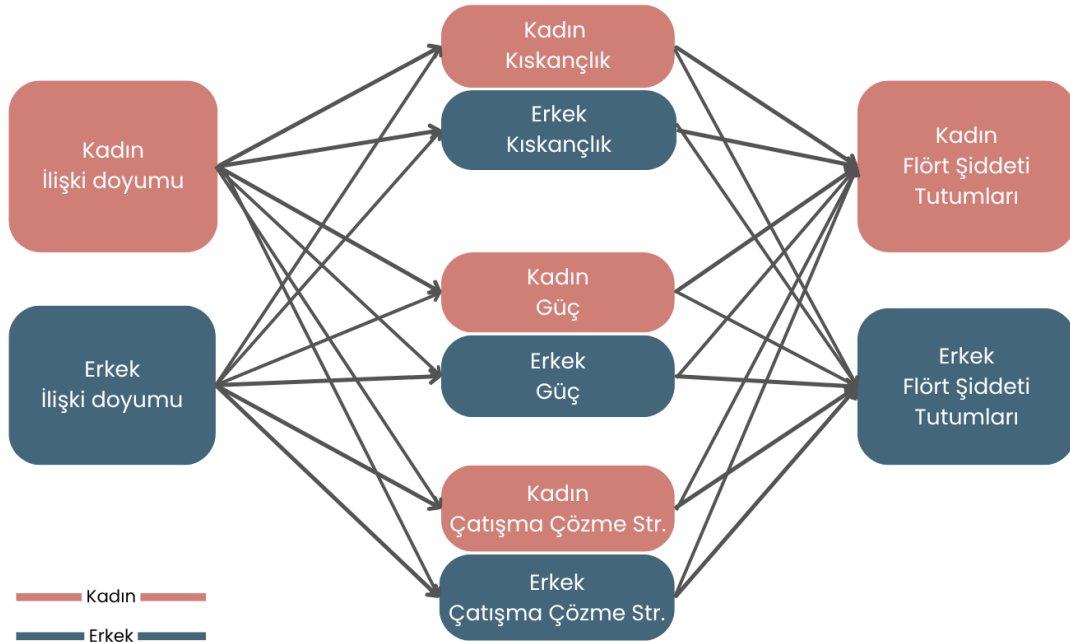
Bu araştırmanın amacı, ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin yönünü zamansal olarak değerlendirmek ve ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejilerinin aracılık rollerini inceleyerek flört şiddetini ilişkisel bir bağlamda test etmektir.

Araştırma amacı doğrultusunda kurulan modelde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Kadınların ve erkeklerin ilişki doyumu, hem kendi flört şiddeti tutumlarını (*aktör etkisi*) hem de partnerlerinin flört şiddeti tutumlarını (*partner etkisi*) zamansal olarak yordamakta mıdır?
2. Kadınların ve erkeklerin ilişki doyumu, kıskançlık, güç, çatışma çözme stratejileri ve flört şiddeti tutumları puanları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
3. Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide hem kendi hem partnerlerinin kıskançlık düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
 - 3.1.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *kontrol* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin kıskançlık düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
 - 3.2.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *istismar* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin kıskançlık düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
 - 3.3.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *şiddet* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin kıskançlık düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
4. Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide hem kendi hem partnerlerinin güç düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?

- 4.1.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *kontrol* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin güç düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
- 4.2.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *istismar* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin güç düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
- 4.3.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *şiddet* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin güç düzeyi aracı rol oynamakta mıdır?
5. Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide hem kendi hem partnerlerinin çatışma çözme stratejileri aracı rol oynamakta mıdır?
- 5.1.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *kontrol* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin çatışma çözme stratejileri aracı rol oynamakta mıdır?
- 5.2.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *istismar* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin çatışma çözme stratejileri aracı rol oynamakta mıdır?
- 5.3.Kadın ve erkeklerin ilişki doyumları ile *şiddet* tutumları arasında ilişkide hem kendi hem partnerlerinin çatışma çözme stratejileri aracı rol oynamakta mıdır?

Bu doğrultuda araştırma sorularına yönelik oluşturulan hipotetik modeller tek bir görselde birleştirilerek Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırma sorularına yönelik oluşturulan tüm hipotetik modellerin gösterimi

Araştırmanın Önemi

Flört şiddeti geçmişte çoğunlukla aile içi veya evlilik bağlamındaki partner şiddetine kıyasla daha az dikkat çekmiş; flört ilişkileri ise zararsız, geçici ya da romantik doğası gereği masum olarak değerlendirilerek bu tür ilişkilerdeki şiddet uzun süre görünmez kalmıştır (Makepeace, 1981). Oysa özellikle genç yetişkinler arasında yapılan çalışmalar, romantik ilişkilerdeki şiddetin sanılandan çok daha yaygın ve yıkıcı sonuçlara yol açtığını göstermektedir (Shorey, Cornelius & Bell, 2008). Bu nedenle flört şiddetini incelemenin en önemli gerekçelerinden biri, bu tür şiddetin bireyin ruh sağlığını ciddi biçimde olumsuz etkileyebilmesidir. Nitekim flört şiddetine maruz kalan bireylerde depresyon, anksiyete, duygu düzenleme güçlükleri, öfke ve kaygı, madde kullanımı ve intihar düşünceleri gibi çeşitli ruh sağlığı sorunlarının görülme olasılığı anlamlı şekilde artmaktadır (Chan, Straus, Brownridge, Tiwari & Leung, 2008; Coker, Smith, McKeown & King, 2000; Barroso-Corroto vd., 2022; Banyard & Cross, 2008; Charak vd., 2019; Elvin- Novak vd., 2023; Lysova vd., 2019). Yalnızca kurbanlar değil, şiddete tanık olan veya şiddet uygulayan bireylerde de benzer psikolojik sorunların gelişme riski yükselmektedir (Lewis & Fremouw, 2001). Üstelik flört şiddetinin en sık görüldüğü yaşam evrelerinden biri olan genç yetişkinlik döneminde, bireylerin çoğu üniversite eğitimi almaktadır. Bu bağlamda duygusal, fiziksel veya cinsel istismara maruz kalan öğrencilerde düşük akademik performans, okula bağlılığın azalması ve okuldan ayrılma gibi ciddi eğitimsel riskler ortaya çıkabilmektedir (Brewer, Thomas & Higdon, 2018; Wood, Voth Schrag & Busch-Armendariz, 2020). Tüm bu bulgular, flört şiddetinin yalnızca bireysel bir sorun değil; aynı zamanda eğitim, toplumsal refah ve psikolojik iyi oluş açısından da ele alınması gereken çok boyutlu bir olgu olduğunu göstermektedir. Bu nedenle flört şiddetini etkileyen faktörleri daha derinlemesine anlamaya yönelik çalışmalar yalnızca akademik bilgi üretmekle kalmaz, aynı zamanda önleme programlarının geliştirilmesine, sağlıklı ilişkilerin teşvikine ve ilgili sosyal politikaların şekillenmesine katkı sunar (Whitaker vd., 2006). Özellikle ilişkisel bağlamda yürütülen araştırmalar, bireyler arası etkileşim dinamiklerini anlamaya ve kapsamlı müdahale stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanımaktadır.

Şiddet özellikle romantik ilişkiler bağlamında her zaman açık biçimde tanımlanmayabilir. Buna göre birçok durumda örtük biçimde yaşanabilen şiddetin fark edilmesi güç hale gelebilir. Bu görünmezlik, özellikle genç yetişkinlik dönemindeki flört ilişkilerinde daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Araştırmalar birçok bireyin flört ilişkilerinde maruz kaldığı kıskançlık, denetleme ya da sınırlama gibi şiddet içerikli davranışları sevgi, bağlılık veya tutkulu aşkın göstergeleri olarak algılayarak normalleştirdiğini ortaya koymaktadır

(Papp, Liss, Erchull, Godfrey, Waaland- Kreutzer, 2017). Bu tür romantik ilişki inançlar ve mitleri özellikle genç kadınlar arasında daha yaygındır (Karandashev, 2019). Nitekim Türkiye’de yapılan araştırmalar, kadınların tokat atma, tehdit etme ve hakaret etme gibi açık saldırganlık içeren davranışları şiddet olarak tanımlama eğiliminde olduğunu; ancak sosyal yaşamı kısıtlama, aşırı kıskançlık ya da sürekli mesaj atarak denetleme gibi daha örtük ve kontrolcü davranışları şiddet olarak fark etme olasılıklarının daha düşük olduğunu göstermektedir (Güvenç, Akyüz & Cesario, 2014). Diğer yandan bu inanışlar, flört şiddetine verilen tepkileri de önemli ölçüde şekillendirebilmektedir (Lelaurain, Fonte, Giger, Guignard & Lo-Monaco, 2021). Örneğin, Oldaç, Üstünel ve Erdem (2025) tarafından yapılan deneysel araştırmada varsayımsal fiziksel şiddet senaryolarını okuyan kadınların ilişkiyi terk etme, arkadaşlarından/ailesinden yardım isteme gibi daha ciddi ilişki niyetleri gösterdikleri, buna karşılık duygusal şiddet senaryolarını okuyan kadınların partnerine bir şans daha verme, partnerini sakinleştirme gibi ilişkide kalmaya yönelik niyetler sergiledikleri bulunmuştur. Üstünel (2022), psikolojik şiddet ile bağlantılı olan kısıtlayıcı, kontrol edici davranışların flört ilişkilerinde sevgi göstergesi olarak olağan kabul edilmesinin, Türkiye’deki geleneksel cinsiyet rolleri ve cinsiyetçi tutumların içselleştirilmesiyle yakından ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde, Üskül ve Cross (2019) da toplumsal normların bireylerin ilişki içi davranışları nasıl yorumladığını ve neyi “normal” saydığını belirlemede güçlü bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm bu bulgular flört şiddetinin sevgi, kıskançlık ve romantik bağlılıkla iç içe geçerek görünmez hale geldiğine dikkat çekmektedir. Bu sebeple şiddeti önceden fark etmek güçleşmekte, bu durum ise şiddete müdahaleyi geciktirmektedir. Özellikle sevgi ile bağdaştırılan ve diğer şiddet türlerine göre daha zor fark edilen şiddetin psikolojik türünün, daha az önemszenmesine rağmen diğer şiddet türlerinin öncülü olduğu ve en az diğer şiddet türleri kadar ciddi sonuçlara yol açtığı göz ardı edilmemelidir (Lawrence, Yoon, Langer & Ro, 2009; Murphy & O’Leary, 1989).

Genç yetişkinlik döneminde flört ilişkileri, bireylerin romantik deneyimlerinin ilk biçimlerini yaşadıkları, duygusal bağlılık, güven, bağlılık ve etkileşim becerilerinin geliştiği önemli ilişki türlerindendir (Collins, 2003). Bu erken ilişki deneyimleri, bireylerin sonraki romantik ilişkilerindeki tutum ve davranışlarını da şekillendirmektedir (Furman & Shaffer, 2003). Nitekim flört döneminde gelişen şiddet davranışlarının, daha sonraki evliliklerde veya uzun süreli birlikteliklerde de devam etme eğiliminde olduğu bilinmektedir. O’Leary vd. (1989), evlilik öncesi dönemde fiziksel şiddete yönelmenin evlilik sonrası şiddet

olasılığını artırdığını bulmuştur. Benzer şekilde Greenman ve Matsuda (2016) tarafından yapılan araştırmada, genç yetişkinlikte flört şiddeti uygulayan kişilerin yetişkinlikte romantik ilişkilerinde şiddete yönelme olasılıklarının daha fazla olduğu ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda, genç yaşlarda deneyimlenen flört şiddeti yetişkinlikteki partner şiddetine geçişte bir “öncül evre” olarak değerlendirilebilir ve ilişkisel şiddet döngüsünün erken tespit edilmesi açısından kritik bir fırsat sunabilir. Diğer yandan araştırmalar, şiddete maruz kalan gençlerin birçoğunun, ilişkilerine bağlı kalmaya devam ederek daha sık ve yoğun şiddeti içeren uzun vadeli ilişkilere zemin hazırladığına dikkat çekmektedir (Muñoz-Rivas, Ronzón-Tirado, Redondo & Cassinello, 2022). Dolayısıyla bir ilişkide şiddetin ortaya çıkması her zaman bir ilişkinin sona ermesine yol açmayabilir, bu durum ilişkiler devam ettikçe, eğer ele alınmazsa şiddetin de devam edebileceğini göstermektedir. Oysa şiddet eğilimleri erken dönemde fark edilirse, daha kalıcı ilişki şiddetlerinin önüne geçilmesi mümkün olabilir (O’Leary & Smith Slep, 2003). Dolayısıyla flört şiddeti yalnızca geçici bir gençlik sorunu olarak değil, bireyin yaşam boyu ilişkilerini etkileyen bir gelişimsel risk faktörü olarak ele alınmalı ve bu grup için önleyici tedbirler ve uygun tedavi oluşturulmalıdır.

Mevcut araştırma, flört şiddetini bireysel özelliklerden ziyade ilişki dinamikleri üzerinden ele alması bakımından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) alanına özgün bir katkı sunabilir. Flört şiddetini yalnızca bireyin geçmiş yaşantıları, kişilik özellikleri ya da psikopatolojisiyle açıklamak yerine; ilişki doyumu, kıskançlık, güç dengesi, çatışma çözme biçimleri gibi bireysel faktörlere göre daha 'müdahale edilebilir' özelliğe sahip unsurlara odaklanmak, önleyici ve iyileştirici hizmetler açısından önem taşımaktadır. Nitekim alanyazında bireysel faktörler ile ilişkisel faktörlerin flört şiddeti üzerindeki etkisini karşılaştıran kapsamlı çalışmalar, ilişki dinamiklerinin daha önemli belirleyiciler olduğuna dikkat çekmektedir (Keilholtz vd. 2023; O’Leary vd., 2007). Ayrıca flört şiddetine yönelik müdahale programlarının tarandığı sistematik bir derleme çalışmasında, flört şiddeti uygulayan kişilere yönelik programların büyük çoğunluğunun bireysel (alkol ve madde kullanımı, ruh sağlığı sorunları, şiddeti meşrulaştıran tutumlar benimseme vb.) ve toplumsal (antisosyal akranlar, olumsuz ebeveyn çocuk etkileşimleri vb.) risk faktörlerine odaklanarak olumlu ilişki ağları ile ilgili koruyucu faktörleri dikkate almadığı ortaya koyulmuştur (Claussen, Matejko & Exner-Cortens, 2022). Bu sebeple ergenlik döneminden başlanarak ortaokul ile liselerde ve özellikle üniversite gibi genç yetişkinlerin yoğun bulunduğu ortamlarda yürütülecek ilişki dinamikleri ile ilgili önleyici psiko-eğitsel programların flört şiddetini önlemede kritik bir fırsat sunabileceği düşünülmektedir. Buradan hareketle mevcut

araştırmada ilişki dinamikleri olarak ele alınan ilişki doyumu, kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejilerinin öneminden söz etmek gerekmektedir.

İlişki doyumu, ilişki dinamikleri bağlamında ele alınan değişkenler arasında temel bir belirleyicidir. Bu bağlamda romantik ilişkilerin sağlığını yansıtan temel bir gösterge olmanın yanı sıra hem bireylerin öznel iyi oluşu hem de ilişkilerin sürdürülebilirliği açısından kritik bir role sahiptir (Proulx, Helms & Buehler, 2007). İlişkilerde doyum düzeyinin düşmesi şiddet riskini artırırken, şiddetin varlığı da doyumu zedelemekte; bu durum da iki değişkenin birbirini beslediği döngüsel bir ilişkiye işaret etmektedir (Ulloa & Hammett, 2015). Çiftlere yönelik ilişki eğitimlerinin ilişki saldırganlığını azalttığı meta analiz çalışmaları ile ortaya koyulmakla birlikte (Karantzas vd., 2023), bu eğitimlerin aynı zamanda ilişkileri daha nitelikli hale getirdiği düşünülmektedir. Nitekim sağlıklı ilişki becerilerine odaklanan bu müdahale programlarının artan öfke yönetimi, iyileşen çatışma çözme becerisi ve azalan şiddet eğilimlerinin yanı sıra artan ilişki doyumu ile de bağlantılı olduğu bulunmuştur (Anderson vd., 2013; Antle, Karam, Christensen, Barbee & Sar, 2011; Cleary- Bradley, Friend & Gottman, 2011). Dolayısıyla, ilişkilerde artan ilişki doyumunun şiddetsiz ilişkilerin ortaya çıkmasına katkıda bulunabileceği göz önünde bulundurulduğunda, ilişki doyumunun incelenmesi romantik ilişkilerde şiddetin önlenmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

İlişki dinamiklerinden bir diğeri olarak ele alınan kıskançlık, ilişkilerde şiddete yol açma potansiyeli taşıyan en belirgin ilişki sorunu olarak bilinmektedir. Kıskançlık ilişkilerde sıklıkla aşk, sevgi ve bağlılık duyguları ile karıştırılmakta, bu durum da kıskançlıktan şiddete giden yolu normalleştirebilmektedir. Yapılan araştırmalar kıskançlığa müdahale eden programların sağlıklı ilişki becerilerine katkı sağlayarak flört şiddeti üzerinde koruyucu bir etki yarattığını göstermektedir. Örneğin kıskançlığı tutku, bağımlılık, kontrol ve baskıdan ayırıştırarak sağlıklı aşk algısına odaklanan bir müdahale programına katılan kişilerin flört şiddetine yönelmelerinin önemli ölçüde azaldığı bulunmuştur (Cava, Carrascosa & Buelga, 2022). Benzer şekilde kıskançlık, kontrol ve flört şiddetinin iç içe geçtiği bir vaka incelemesi dersine yalnızca bir kez katılan kişilerde bile kıskançlığı bir sevgi göstergesi olarak görme eğilimlerinin azaldığı ve flört şiddetine ilişkin mitleri daha az onayladıkları bulunmuştur (Cascardi & Avery- Leaf, 2014). Bu doğrultuda sağlıklı ilişkileri teşvik etmede ve flört şiddetini önlemede kıskançlık temelli çalışmalar yapmanın önem taşıdığı belirtilebilir.

Güç, romantik ilişkilerin ayrılmaz bir parçası olan önemli bir ilişki dinamiğidir. Çiftler arasındaki güç adil biçimde paylaşıldığında, ilişkide gerilimin azalması ve şiddetsiz bir iletişimin sürdürülmesi daha olası hale gelmektedir (Leone & Conroy, 2019). Bunu destekler biçimde eşitlikçi ve güçlendirici ilişkiyi destekleyen feminist kuram temelli on iki haftalık bir programın, flört şiddeti ile ilgili bilgi, tutum ve algı puanlarında istendik yönde değişim sağladığı bulunmuştur (Toplu- Demirtaş & Aracı- İyiyaydın, 2025). Benzer şekilde çiftlerle eşitlikçi ve şiddet içermeyen ilişkileri desteklemek için uygulanan eğitimlerin çiftlere iletişim ve çatışma çözme becerisi kazandırdığı ve eşitlikçi güç duygusunu desteklediği bulunmuştur (Stern vd., 2019). Dolayısıyla romantik ilişkilerde güç, eşitlikçi ve sağlıklı bir birlikteliğin sürdürülebilmesi için vazgeçilmez bir koşul olmanın yanı sıra, şiddetin önlenmesinde de temel bir koruyucu işleve sahiptir.

İlişki dinamiklerinden sonuncusu olarak ele alınan çatışma çözme stratejileri ise özellikle flört şiddetini önleme programlarında öne çıkan bir boyut olarak dikkat çekmektedir. Çatışma çözme becerilerine odaklanan hem kısa süreli hem de uzun süreli ilişki eğitimi programlarının başarılı sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Örneğin ekonomik, coğrafi ve ırksal olarak farklı özelliklere sahip gençler üzerine sağlıklı/sağlıksız ilişki örüntüleri ve iletişim/çatışma çözme becerilerine odaklanan on iki haftalık bir müfredatın flört şiddetine yönelmeyi azalttığı bulunmuştur (Adler-Baeder, Kerpelman, Schramm, Higginbotham & Paulk, 2007). Benzer şekilde gençlerin iletişim ve çatışma çözme becerilerine odaklanan iki günlük sağlıklı ilişki programının ise flört şiddetini destekleyen tutumları azalttığı ve çatışma çözme becerilerini geliştirdiği bulunmuştur (Antle, Sullivan, Dryden, Karam & Barbee, 2011). Dolayısıyla çatışma çözme stratejilerine odaklanmanın şiddetsiz ilişkilerin temelini oluşturduğu söylenebilir.

Son olarak flört şiddetinin karşılıklı ve döngüsel yapısı düşünüldüğünde (Capaldi & Kim, 2007), çiftlerin yalnızca bir üyesini değil her iki üyesini de içeren müdahale programları ile daha başarılı sonuçlara ulaşılması mümkündür. Nitekim yetişkin çiftlerle yapılan araştırmalar, çift düzeyindeki müdahalelerin, bireysel düzeydeki müdahalelere göre şiddeti azaltmada daha etkili olduğunu, üstelik tekrar şiddete yönelmeyi azaltırken ilişki doyumunu artırdığını göstermektedir (Stith, Rosen, McCollum & Thomsen, 2004). Çift düzeyinde müdahaleler *-ciddi şiddet durumları haricinde-* özellikle çiftlere sağlıklı ilişki becerileri kazandırarak şiddeti önleme noktasında büyük önem taşımaktadır (Shorey vd., 2012). Benzer şekilde sistematik derleme ve meta analizler, durumsal şiddete müdahaleyi içeren çift terapilerinin büyük oranda şiddeti azalttığını ortaya koymaktadır (Karakurt, Whiting,

Van Esch, Bolen & Calabrese, 2016). Çalışmalar çift terapisinin ilişki şiddeti vakalarında mağdurun zarar görme riskini artırmadığını gösterse de şiddetin tetiklenmesi, karşılıklı tehlikenin ortaya çıkması gibi anlık durumlara karşı dikkatli olmanın önemi özellikle vurgulanmaktadır (Hurless & Cottone, 2018). Sonuç olarak ilişki temelli sorunlara bütüncül bir bakış getirmeyi amaçlayan bu araştırma, çift ve aile danışmanlığı bağlamında da romantik ilişkilerdeki şiddet dinamiklerini anlamaya ve şiddet döngülerini kırmaya yönelik rehberlik sağlayabilir.

Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan genç yetişkin çiftlerin, bu araştırma kapsamında uygulanacak olan İlişki Doyumu Ölçeği, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İlişki Güç İndeksi (İGİ), İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği, Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu ve Kişisel Bilgi Formu'na doğru ve samimi yanıt verecekleri varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

1. Bu araştırmadan elde edilecek bulgular, araştırma kapsamında kullanılacak olan İlişki Doyumu Ölçeği, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İlişki Güç İndeksi (İGİ), İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği, Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu ve Kişisel Bilgi Formu'nun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, amaçlı örnekleme yöntemi ile ulaşılan ve araştırmaya katılmaya gönüllü genç yetişkin çiftlerden toplanan verilerle sınırlıdır.

Tanımlar

Flört Şiddeti: Romantik ilişkide bulunan bireylerin birbirine yönelik fiziksel, duygusal, sözlü veya cinsel zarar verici davranışlarının ortaya çıkmasıdır (Sugarman & Hotaling, 1989; Toplu-Demirtaş, 2020).

İlişki Doyumu: Bireyin romantik ilişkisinden genel olarak aldığı haz, tatmin ve memnuniyet düzeyine ilişkin öznel değerlendirmesidir (Rusbult vd., 1998).

Kıskançlık: Romantik bir ilişkiye yönelik algılanan üçüncü taraf tehdidine karşı ortaya çıkan, bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerden oluşan çok boyutlu bir yapıdır. (Pfeiffer & Wong, 1989).

Güç: Bireyin başkalarının düşünce, tutum ya da davranışlarını kendi amaçları doğrultusunda etkileme kapasitesidir (Ronfeldt vd., 1998).

Çatışma Çözme Stratejileri: Bireylerin ilişkilerindeki problemleri yönetmek için kullandıkları ve bağlılık düzeyine bağlı olarak aktif ya da pasif, yapıcı ya da yıkıcı nitelikte farklı davranışsal tepkilerdir (Rusbult & Zembrodt, 1983).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde flört şiddeti, kıskançlık, güç algısı, çatışma çözme stratejileri ve ilişki doyumu ile ilgili kuramsal açıklamalar ve araştırmanın bağımlı değişkeni olan flört şiddeti ile diğer değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyen güncel araştırmalar yer almaktadır.

Flört Şiddeti

Birçok insanın hayatının merkezinde romantik ilişkiler yer almaktadır. Romantik ilişkiler, duygusal, psikolojik ve sosyal gelişimde önemli roller oynayan karmaşık ve çok yönlü bir süreci içermektedir. Romantik ilişkilerin seyri, iyi oluş, sağlık ve uzun ömürlülük için en önemli belirleyicilerden biridir (Proulx vd., 2007). Bu ilişkiler özellikle bağlılık, sevgi, karşılıklı destek, güven gibi unsurların bir arada bulunması ile sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmekte ve olumlu bir anlam ifade etmektedir (Giordano, Manning, Longmore & Flanigan, 2011). Ancak yaşamda birçok alanda olduğu gibi romantik ilişkilerde de çeşitlilik vardır ve bazı ilişkiler daha olumsuz yapıları içermektedir. Bu yapılardan biri ise flört şiddetidir

Flört şiddeti, romantik bir ilişki içinde olan iki kişi arasındaki şiddeti ifade eder ve istisnasız tüm ülkelerde, kültürlerde ve toplumlarda mevcuttur (Toplu-Demirtaş & Hatipoğlu- Sümer, 2023; Ellsberg vd., 2015). Flört şiddeti, mevcut veya eski partner tarafından fiziksel, cinsel ve psikolojik zarara yol açacak durumları ifade etmektedir; bunlara fiziksel saldırganlık, psikolojik taciz ve kontrol edici davranışlar dahildir (Toplu-Demirtaş, 2020). Bu çok boyutlu yapı, partnere karşı acı verme veya yaralama niyetiyle gerçekleştirilen fiziksel güç ve tehditlerin yanı sıra, partnere karşı istenmeyen davranışlar gerçekleştirme, sözel tehditlerde bulunma, partnerin onayı olmadan cinsel davranışlara yönelme, tehdit veya eylem yoluyla

istismar etme gibi birçok saldırganlık biçimini içerir (Makepeace, 1981; Sugarman & Hotaling, 1989; O'Leary, 1999; Toplu-Demirtaş, 2020).

Flört şiddeti ilgili araştırmalarda, şiddet yerine saldırganlık ve istismar kavramlarının da kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeple öncelikle Spitzberg (2013) tarafından yakın ilişkilerde saldırganlık, şiddet ve istismar kavramları arasında yapılan ayırmadan söz etmek gerekmektedir. Saldırganlık, bir kişiye veya bir kişinin sembolik temsillerine veya bağlantılarına zarar vermek amacıyla yapılan herhangi bir eylem olarak tanımlanmaktadır (Parrott & Giancola, 2007). İstismar, belirli bir kişiye yöneltilen ve belirli bir süreklilik derecesini içeren herhangi bir saldırganlık türü olarak kabul edilmektedir. Şiddet ise, saldırganlığın bir alt kümesi olup, özellikle fiziksel şiddet; zarar verme niyetiyle gerçekleştirilen ve hedefe, hedefin çevresine ve bağlantılı ilişkilerine belirli derecede fiziksel zarar veren herhangi bir eylem olarak tanımlanmaktadır (Dailey, Lee & Spitzberg, 2012). Ancak Spitzberg (2013)'ün aksine şiddeti, fiziksel şiddetle sınırlamayı psikolojik ve cinsel şiddeti de içerecek şekilde bu çalışmada kavramsallaştırmaktayız.

Flört şiddetine ilişkin ilk literatüre göz atıldığında öncelikle kadına şiddet kavramının çatısı altında, sonrasında evlilik ilişkileri içindeki şiddete odaklanarak aile içi şiddet kavramının çatısı altında incelemeler yapıldığı görülmektedir. Evli çiftler arasındaki şiddet genellikle yakın partner şiddeti olarak adlandırılırken, lise veya üniversite çağındaki gençler ya da flört eden genç yetişkinler arasında yaşanan şiddet ise daha çok flört şiddeti olarak adlandırılmaktadır. Her iki durumda da erkekten kadına yönelik şiddete vurgu olduğu görülmektedir (Ali & Naylor, 2013). Güncel yaklaşımların etkisiyle hem kadınlar hem de erkekler tarafından şiddetin işlenebileceği, hatta ilişkilerde genellikle çift yönlü şiddetin mevcut olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca evlilik ilişkisinin yanı sıra, birlikte yaşama veya sevgili, flört ilişkilerini de içeren ilişki durumları araştırmalara dahil edilmiştir (Dawson & Gartner, 1998). Bu şekilde romantik ilişkide şiddet, yalnızca evlilik ilişkisi değil, flört, sevgili, nişanlı, birlikte yaşama gibi ilişki durumlarını da göz önünde bulundurarak hem kadın hem de erkek şiddetini içerecek şekilde genişletilmiştir (Johnson & Ferraro, 2000; Johnson, Manning, Giordano & Longmore, 2015).

Giderek artan bir şekilde klinik ve halk sağlığı sorunu olarak kabul edilen flört şiddeti, kısa ve uzun vadeli fiziksel, ruhsal, cinsel açıdan yıkıcı etkilere neden olmaktadır. Bunlar arasında cinayet, intihar gibi ölümcül sonuçların yanı sıra yaralanmalar, depresyon, travma sonrası stres bozuklukları, uyku güçlükleri, riskli cinsel davranışlar ve madde kullanımı gibi

karmaşık birçok sorun yer almaktadır. İnsan haklarının ciddi bir ihlali olan flört şiddetinin, toplum ve ekonomik açıdan maliyetleri yüksektir (WHO, 2024)

Flört Şiddetine İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar

Flört şiddeti, çeşitli kuramsal yaklaşımlar tarafından farklı şekillerde kavramsallaştırılmıştır. Bu yaklaşımlar arasından sosyal öğrenme kuramı, bağlanma kuramı, feminist kuram ve flört şiddetine ilişkin ikili modele bu kısımda yer verilecektir.

Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramına göre, davranışlar gözlem ve taklit yoluyla öğrenilmekte ve pekiştirmeler aracılığıyla sürdürülmektedir. Sosyal ortamlarda başkalarının davranışlarını ve bunların sonuçlarını gözlemleyen bireyler, bu davranışı öğrenerek daha sonra sergileyebilmektedir (Bandura, 1977). Dolayısıyla bireyler, gözlemsel öğrenme yoluyla kişilerarası şiddet davranışlarını öğrenebilir ve olumsuz deneyimlerini sonraki nesillere aktarabilir (O'Leary, 1988). Şiddetin nesiller arası aktarımı görüşü ile tutarlı olan teori, şiddet eylemlerini gözlemleyen kişilerin partnerine karşı saldırgan davranışlar kullanma olasılığının daha yüksek olduğunu öne sürmektedir (Sellers, Cochran & Branch, 2005). Çocukluk döneminde şiddete tanık olan ya da doğrudan şiddete maruz kalan kişilerin içinde yer aldıkları şiddet döngüsü, gelecekte onları romantik ilişkilerinde şiddet riskiyle karşı karşıya bırakabilmektedir (Widom, 1989).

Şiddet döngüsünün en önemli kaynağı, ilk sosyal öğrenme ortamı olan ailedir. Ailede ebeveynler ya da kardeşlerin çatışmalar sırasında saldırgan veya düşmanca davranışlarda bulunması, çocuklara sorun çözme konusunda uyumsuz modeller sağlayabilmektedir (Grych & Fincham, 1990). Şiddete maruz kalmasa bile şiddeti gözlemleyen bir ailede büyüyen çocuklar, bu durumu normalleştirerek yetişkinlik döneminde çatışmaya uygun bir tepki olarak şiddet davranışı göstermeye yönelebilmektedir. Bunun yanı sıra, yaşamın erken dönemlerinde şiddete maruz kalan çocukların, yetişkinlerin yakın ilişkilerinde öğrenilmiş veya pekiştirilmiş davranışlar olarak şiddeti yeniden deneyimlemeleri muhtemeldir (Busby, Holman & Walker, 2008). Ebeveynlerin çocuğa uyguladığı şiddetin, ebeveynler arasında gözlenen şiddete göre partner şiddeti üzerinde önemli düzeyde daha belirleyici role sahip olduğu bilinmektedir (Sims, Dodd & Tejada, 2008). Çalışmalar, çocuklukta ebeveyn

saldırganlığı yaşamamanın, yakın ilişkilerde şiddete maruz kalma ya da şiddet uygulama olasılığını artırdığı görüşünü desteklemektedir (Averdijs, Van Gelder, Eisner & Ribeaud, 2016; Smith-Marek vd., 2015).

Sosyal öğrenme teorisine göre, şiddet uyguladığı gözlemlenen ebeveynin cinsiyeti önemlidir; aynı cinsiyetten bir ebeveyn için daha güçlü bir model alma etkisi ortaya çıkabilmektedir (Jackson, 1999). Ancak şiddet uygulayan ebeveynin cinsiyetini göz önünde bulunduran çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışmalar, erkeklerin ve kadınların saldırganlık eğilimlerinin yalnızca anne saldırganlığı ile ya da hem anne hem de baba saldırganlığı ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir (Breslin, Riggs, O'Leary & Arias, 1990; Riggs & O'Leary, 1996). Ancak hem erkekler hem de kadınlar için en çok gözlenen sonuç; partner şiddetinin, babadan ziyade anneden alınan şiddetle ilişkili olmasıdır (Hendy vd., 2003). Bunun nedeni tipik olarak birincil bakım verenin anne olması ve dolayısıyla en çok anne ile ilişkili kurulması olabilmektedir.

Ebeveynlerin yanı sıra kardeşler ve akranlar da önemli bir şiddet modeli olabilmektedir. Kardeşler, yakın ilişkilerde şiddet davranışını teşvik eden bir sosyal öğrenme zemini oluşturabilir (Boeringer, Shehan & Akers, 1991). Kardeş şiddetine maruz kalan bireyler, partnerlerine şiddet uygulamaya meyilli olabilmektedir (Noland, Liller, McDermott, Coulter & Seraphine, 2004). Benzer şekilde anne ve kardeş ile şiddet içeren ilişkilerde ilişkilere sahip kadınların, partnerleriyle olan ilişkilerinin de şiddet içermesi mümkündür (Hendy, Burns, Can & Scherer, 2012). Bazı durumlarda akranlar, aile içi şiddet geçmişi ile karşılaştırıldığında çok daha etkili bir sosyal model sağlayabilir (Dekeseredy & Kelly, 1995). Son olarak medya ve kültürel faktörlerin, sosyal şiddet öğrenmesi için etkileri olduğu bilinmektedir. Medya yoluyla bireyler, zorlayıcı ve şiddet barındıran birçok ilişki ile tanıştırılmakta ve model alabilmektedir. Televizyon haberlerinde ilişkilerde yaşanan şiddet içerikli haberlerin yayınlandığı günler ile bu haberlerin yayınlanmadığı günler arasında partnere yönelik ölümle sonuçlanan şiddet olayları arasında küçük de olsa anlamlı bir fark bulunmuştur (Vives-Cases, Torrubiano-Domínguez & Álvarez-Dardet, 2009).

Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramına göre, çocuklar bakım verenleri ile deneyimlerine dayanarak kendileri ve çevreleri hakkında zihinsel temsiller oluşturmaktadır (Bowlby, 1980). Bu temsiller, gelecekte kurulacak olan yakın ilişkilere temel teşkil etmektedir. Özellikle romantik

ilişkilerde, çocukluk döneminde kurulan bağlanma deneyimlerinin sürdürüldüğü kabul edilmektedir (Shaver & Hazan, 1987). Bu doğrultuda, tutarlı ve duyarlı çocuk yetiştirme ile karakterize olan güvenli bağlanma modelleri sağlıklı romantik ilişkiler geliştirilmesini sağlarken; tutarsız, müdahaleci ve tepkisiz bakım vermenin yol açtığı güvensiz bağlanma modelleri ise, sağlıklı romantik ilişkilere zemin hazırlamaktadır (Wekerle & Wolfe, 1999).

Hazan ve Shaver'ın (1987) yaklaşımına göre romantik ilişkilerde güvenli, kaçınan ve kaygılı bağlanma olmak üzere üç tür bağlanma örüntüsü bulunmaktadır. Güvenli bağlanan bireyler, duygusal bağlarına ilişkin gerçekçi görüşlere sahip olmanın yanı sıra romantik deneyimlerini daha olumlu algılamakta ve daha uzun süreli birliktelikler bildirmektedir (Shaver & Hazan, 1987). Partnerine güvenli bir şekilde bağlanan bireylerin, ilişki kalitelerinin daha yüksek olduğu ve ilişkilerinde daha iyi iletişim ile çatışma çözme becerilerine sahip oldukları bilinmektedir (Kobak & Hazan, 1991). Yapılan kapsamlı meta-analizler güvenli bağlanmanın, romantik ilişkilerde hem şiddet uygulama hem de şiddete maruz kalma durumu ile önemli ölçüde olumsuz yönde ilişkili olduğunu göstermektedir (Spencer, Keilholtz & Stith, 2021).

Güvensiz bağlanma biçimlerinden olan kaçınan bağlanma, yakınlık korkusu ile; kaygılı bağlanma ise, partnere takıntılı bir meşguliyet hali ile karakterizedir (Shaver & Hazan, 1987). Yapılan çalışmalar, özellikle kaygılı bağlanmanın flört şiddeti ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Allison, Bartholomew, Mayseless & Dutton, 2008). Buna göre kaygılı bağlanan bireyler için iki durum gerçekleşebilir: bağlanma ihtiyaçları engellendiğinde bağlanma figürleri ile yakınlığı yeniden kazanmak için şiddete yönelme ya da şiddete maruz kalsalar da istismarcı ilişkiden ayrılmakta zorlanma (Henderson, Bartholomew, Trinke & Kwong, 2005). Kaçınan bağlanan kişiler ise şiddeti partnerden uzaklaşma stratejisi veya kendini korumanın bir yolu olarak görebilirler (Mayseless, 1991). Ayrıca romantik ilişkilerdeki uyum ve çiftlerin birbirini tamamlayıcılığı, ilişkide şiddetin ortaya çıkışını etkileyebilmektedir (Wekerle & Wolfe, 1999). Çalışmalar, çiftlerin bağlanma stilleri açısından yanlış eşleşmeleri durumunda (örneğin kaçınmacı bağlanmaya sahip bir erkek ve kaygılı bağlanmaya sahip bir kadın) her iki partnerin de şiddet davranışlarında bir artışın muhtemel olduğunu göstermektedir (Doumas, Pearson, Elgin & McKinley, 2008).

Feminist Kuram

Feminist teori, ataerkil değerler ile romantizmin birleşiminin partnerler arasında şiddetin ortaya çıkışı ve sũrdũrũlmesi ile yakından ilişkili olduğunu savunmaktadır (Lloyd, 1991). Buna gũre ilişkilerdeki şiddetin kaynağı, erkeklerin yaşamlarındaki kadınları kontrol etme hakkına sahip olduklarına inanarak sosyalleşmesi ve bu doğrultuda gũçlerini kũtũye kullanmalarıdır (Walker, 1979). Dolayısıyla erkek egemenliği, kadın itaati ve partnerler arası gũç eşitsizliği, feminist şiddet teorisinin odaklandığı ȃnemli temalardır (Dobash vd., 1992).

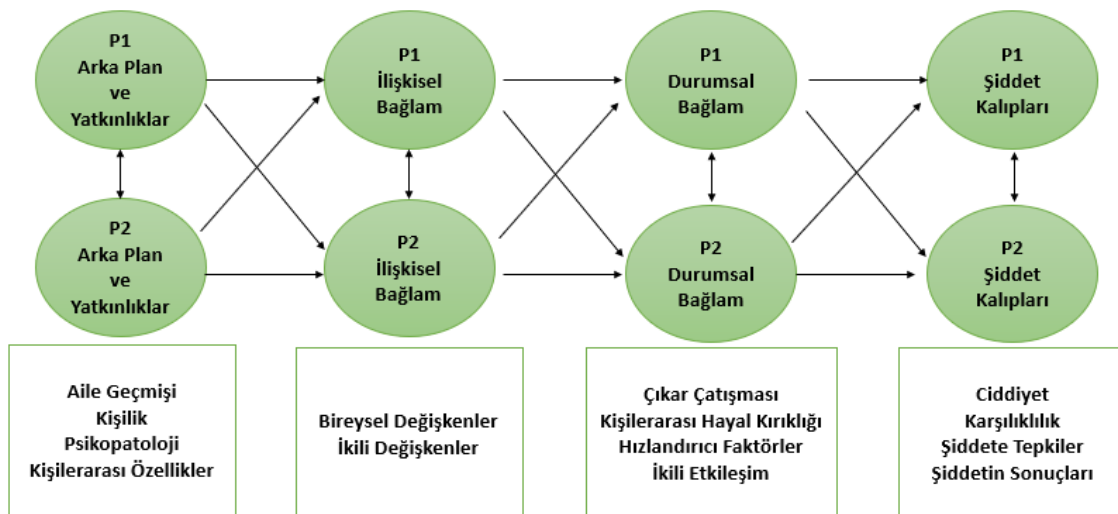
Feminist teori, erkekleri saldırgan, baskın, rekabetçi; kadınları ise pasif, uyumlu, şefkatli ve dolayısıyla ȃfkelerini ifade edemeyen kişiler olarak tanımlayan katı toplumsal cinsiyet rollerinin ilişkideki gũç dengesizliğini beslediğini, bunun da romantik ilişkilerde şiddete zemin hazırladığını belirtmektedir. Romantik partnerleriyle ilişkilerini yũrũtũrken bu toplumsal cinsiyet rollerinden yararlanan erkekler, ilişkilerinde gũcũ harekete geçirme aracı olarak şiddet uygulama eğilimi gũsterebilmektedir (Wekerle & Wolfe, 1999). Buna ek olarak, geleneksel toplumsal cinsiyet rolũ tutumlarını destekleyen erkekler romantik ilişkilerinde, kadınları "erkekleri kontrol ederek durumu tersine çevirmeye çalışan" kişiler olarak gũrebilmekte ve ilişkilere kavgacı bir bakış açısıyla yaklaşabilmektedir (Lee, Fiske, Glick & Chen, 2010). Ayrıca ataerkil ideolojiye inanan erkekler, partnerlerine şiddet uygulamayı kabul edilebilir gũrmenin yanı sıra, faydalı bir şey olarak gũrebilmekte ve kendilerine yȃnelik şiddetten kadınları sorumlu tutabilmektedir (Glick, Sakallı–Uğurlu, Ferreira & Aguiar de Souza, 2002).

Feminist bakış açısı, bazen kadın kaynaklı şiddet durumları olabileceğini kabul etse de kişilerarası şiddetin temelinde toplumsallaşmış erkek merkezli gũç ihtiyaının yattığını vurgulamaktadır (Walker, 1979). Bu bakış açısına gũre kadının uyguladığı şiddet çoğunlukla meşru mũdafaa durumu içermekte ve niteliksel olarak korku ve yaralanmalara neden olmamaktadır (Dutton & Nicholls, 2005). Bu konuda yapılan çalışmalar tutarsız sonuçlar ortaya koymaktadır. Erkekler ve kadınlar benzer şiddet uygulama oranları bildirmektedir (Archer, 2000). Ayrıca kadınların erkekler kadar hatta erkeklerden daha fazla şiddete başvurabileceğini gũsteren çeşitli çalışmalar mevcuttur (Capaldi, Kim & Shortt, 2007). Ancak bu şekilde kadınların ilişkilerde sıklıkla şiddete başvurduğuna dair bulgular bildiren araştırmacılar feminist kuramılar tarafından “anti-feminist” olarak etiketlenmektedir (George & Stith, 2014). Sonuç olarak feminist bakış açıları, kadına yȃnelik şiddete sosyolojik bir olgu olarak yaklaşarak, toplumsal ilginin ve eylemin harekete geçirilmesinde etkili olmakla birlikte son yıllarda cinsiyetçilik ve sınıflandırma yapıldığı gereesiyle eleştirilmektedir.

Flört Şiddetine Yönelik İkili Model

Flört şiddetine yönelik mevcut kuramsal modellerin açıklamaları, romantik ilişkilerde şiddet davranışı için sınırlı bir bilgi sunmaktadır. Bu modellerin, romantik ilişkilerde yalnızca bir "bireye" odaklanarak, çiftlerin özelliklerini ve etkileşimsel süreçleri göz ardı ettiği belirtilmektedir (Capaldi & Kim, 2007). Dolayısıyla son yıllarda araştırmacılar, tek yönlü şiddet teorileri yerine çift yönlü ve ikili davranışa odaklanan bakış açılarına odaklanmaya başlamıştır. Güncel görüş, ilişkideki bireyleri hem fail hem de kurban olarak ele almakta ve şiddetin çiftlerin dinamik davranışını içerdiğini kabul ederek flört şiddetine yönelik daha kapsamlı bir çerçeve çizmektedir (Capaldi vd.,2018).

İkili yaklaşımı ilk olarak inceleyen Riggs ve O'Leary (1996), çiftler arasındaki saldırgan davranışların nasıl birbirini etkilediğini ve ilişkilerde nasıl bir döngü ortaya çıktığını göstermişlerdir. Benzer şekilde O'Leary ve Smith Slep (2003), flört ilişkisinde partnerlerden birinin fiziksel şiddet uygulamasının, ilişkide bir başka zamanda diğer partnerin fiziksel şiddet uygulamasını öngördüğünü bulmuşlardır. Bu çalışmalar ilişkilerin doğası gereği etkileşimli olduğuna ilişkin hipotezi güçlü bir şekilde desteklemiştir. Dolayısıyla flört şiddeti de dahil olmak üzere herhangi bir ilişki davranışı yalnızca çift sistemi bağlamında tam olarak anlaşılabilir (Bartholomew & Cobb, 2010). Ayrıca araştırmalar flört şiddetini kavramsallaştırmada, taraflar arasındaki ilişki ve olayın sosyo-kültürel bağlamı gibi etkileşimsel özellikler kadar (Winstok, 2007) bireylerin arka planda var olan özellikleri ve kişisel eğilimlerinin de (Riggs & O'Leary, 1989) oldukça önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak Bartholomew ve Cobb (2010) tarafından bu özellikleri kapsayan flört şiddetine yönelik ikili bir model önerilmiştir. Önerilen model Şekil 2.'de sunulmaktadır.

Şekil 2. Flört şiddetine yönelik ikili model (Bartholomew, K., & Cobb, R. J. (2010). Conceptualizing relationship violence as a dyadic process. In L.M. Horowitz & S. Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment, and therapeutic interventions*, 233-248. John Wiley & Sons, Inc.: New Jersey. kaynağından erişilmiştir.)

Bartholomew ve Cobb (2010) tarafından sunulan ikili model, partnerlerin arka plan ve yatkınlıklarını, bu özelliklerin etkileşime girerek ilişki bağlamlarını oluşturmasını ve ilişki bağlamlarının şiddetli etkileşimlere yol açtığı durumsal bağlamları ele almaktadır. Modelin her aşamasında partnerler birbirlerini karşılıklı olarak etkileyebilmekte ve modelin başındaki faktörler, sonraki adımların aracılık ettiği kadarıyla şiddeti ortaya çıkarabilmektedir. Bu sebeple modele göre, bir bireyin şiddete yönelik bireysel eğilimleri fark etmeksizin, eğer karşılıklı tatmin edici bir ilişki içerisinde olduklarını hissediyorlarsa, partnerlerin şiddet riski altında olmaları düşük bir ihtimaldir.

Arka Plan ve Yatkınlıklar

Flört şiddetinin gelişimsel modelleri, romantik ilişki içerisindeki bireylerin ailelerinde yaşadıkları olumsuz deneyimlerin, yetişkin ilişkilerinde şiddet davranışı üzerinde önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedir (Dutton, 2006). Bu olumsuz deneyimler, ebeveynler arası şiddete tanık olma, ebeveynler tarafından uygulanan şiddet ve istismar, ebeveyn reddi, olumsuz aile ortamı gibi durumları içermektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Bunun yanı sıra flört şiddeti, birçok kişisel ve kişilerarası yatkınlık ile de ilişkilidir. Bu yatkınlıklar, zaman içinde nispeten sabit kalan özellikleri ifade etmektedir (Harris & Teasdale, 2021). Bu doğrultuda arka plan ve yatkınlıklar kapsamında hem bireylerin çocukluk ve ailevi yaşantılarını içeren geçmiş deneyimleri hem de dürtüsellik, özgüven, benlik saygısı gibi kişilik özellikleri; bağlanma biçimleri, davranış problemlerini içeren psikopatolojileri gibi kişisel ve kişilerarası özellikleri içeren nitelikler ele alınabilir.

Bireysel faktörler ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların büyük bir kısmı kesitseldir, dolayısıyla belirtilen şiddet deneyimlerinin, geriye dönük çocukluk yaşantıları ya da kişilik gibi nispeten kalıcı ve bireysel faktörlerin bildirilmesini etkilemesi muhtemeldir (Bartholomew & Cobb, 2010). Son yıllarda sayıları artmakta olan boylamsal şiddet çalışmaları ise, bireylerin romantik bir ilişkiye başlamadan önce var olan risk faktörlerini de değerlendirdiği için daha güçlü sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda yürütülen çalışmalar, ergenlik döneminde yaşanan olumsuz duygulanımın, üç yıl sonra romantik

ilişkilerde hem bireylerin hem de partnerlerinin istismar davranışını yordadığı (Moffitt, Robins & Caspi, 2001), ergen kadınlarda depresif belirtilerin ve düşük benlik saygısının ilerleyen süreçte partnere yönelik fiziksel ve psikolojik saldırganlıkla eşzamanlı olarak ilişkili olduğu (Capaldi & Crosby, 1997) ve genç kadınların antisosyal davranış ve depresyonlarının, erkek partnerlerinin daha sonraki saldırganlığını yordadığı (Kim & Capaldi, 2004) gibi sonuçlar ortaya koymuşlardır. Dolayısıyla geçmiş yaşantılar ya da bireysel faktörler, yaşamın herhangi bir döneminde flört şiddeti üzerinde etkili olabilmektedir.

Diğer bir yandan, arka plan ve yatkınlıklar açısından riskli bireyler, gelişimlerinin ilerleyen süreçlerinde kendileri ile benzer risk faktörlerine sahip bir partnerle eşleşme eğiliminde olabilirler. Hatta bu bireyler, sıklıkla karşılıklı şiddet içeren ilişkilere dahil olmaya eğilimlidir (Capaldi & Crosby, 1997; Kim & Capaldi, 2004). Bu durum, bireylerin kişisel özelliklerinin birbirini etkilediğini ve etkileşimsel bir süreç içerisinde şiddetin ortaya çıktığını doğrulamaktadır. Dolayısıyla ikili bir olguyu anlamak için çiftlerin yalnızca bir üyesine odaklanmanın yetersizliği göze çarpmaktadır (Bartholomew & Cobb, 2010).

Arka Plan (Aile ve çocukluk yaşantıları): Aile ve çocukluk çağı yaşantıları, şiddetin önemli öncüllerindendir. Çocukluk döneminde hem ebeveynler arası şiddete tanık olma hem de şiddete maruz kalmanın daha sonra flört şiddeti uygulama veya maruz kalma riskini arttırdığı bilinmektedir (Stith vd., 2000). Bir öğrenilmiş çaresizlik örneği olarak, çocuklukta kötü muameleye maruz kalan veya şiddete tanık olan çocukların yetişkinlik döneminde şiddet mağduru olma olasılıkları daha yüksektir (Renner & Slack, 2006). Bu konuda cinsiyetler arası bir farklılaşma olduğu bulunan boylamsal bir çalışmada ise, ailede şiddete maruz kalmanın; flört şiddeti uygulama ile arasındaki ilişki erkeklerde; flört şiddeti mağduriyeti arasındaki ilişki ise kadınlarda daha güçlü bulunmuştur (Smith-Marek vd., 2015).

Kişilik Özellikleri ve Psikopatoloji: İkili modele göre yatkınlık faktörleri; kişilik özellikleri, psikopatoloji ve kişilerarası özellikleri içermektedir. Beş faktör kişilik özelliği ile ilgili yapılan bir çalışma, açıklık, dışadönüklük ve nevrozluğun partner şiddeti uygulama ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Ulloa vd., 2016). Şiddet mağduru olan kişiyi istismarcı bir ilişki içinde kalmaya duyarlı hale getiren bazı kişilik özellikleri olduğu görülmektedir; bunlar düşük kişisel özgüven, aile ve sosyal izolasyon, ekonomik ve duygusal bağımlılık, güvensizlik, aşağılık duygusu, itaatkarlık ve pasifleşme şeklinde sıralanabilir (Pereira, Azeredo, Moreira, Brandão & Almeida, 2020). Birinin şiddet faili ya da şiddet kurbanı

olmasına neden olan kesin bir kişilik yapısı olmasa da araştırmacılar bu konuya açıklık getirebilmek için çok sayıda çalışma yapmıştır. Yürütülen çalışmalarda, şiddet failliği için psikopati ve narsisizm gibi karanlık üçlü kişilik özellikleri; antisosyal ve borderline gibi kişilik bozuklukları ve dürtüsellik gibi yatkınlık faktörleri ön plana çıkmaktadır (Brewer vd., 2018; Caetano, Vaeth & Ramisetty-Mikler, 2008; Collison & Lynam, 2021; Ryan, Weikel & Sprechini, 2008). Şiddet mağduriyeti için risk faktörleri ise yakınlık sorunları, bağlantısızlık ve reddedilme ile ilgili uyumsuz bilişsel şemalar, depresyon gibi bireysel faktörleri içerebilmektedir (Calvete, Corral & Estévez, 2007; Lipsky, Caetano, Field & Bazargan, 2005; Torres vd., 2013). Diğer bir yandan yapılan çalışmalar, flört şiddeti faili ve kurbanı olan bireylerin benzer özelliklere sahip olabileceğini göstermektedir (Caetano vd., 2008). Dolayısıyla şiddet, karmaşık bir yapıya sahip olmakla birlikte bu sonuçlar flört şiddetinin çift yönlü ve ikili doğası ile uyumludur.

İlişkisel Bağlam

Flört şiddetine yönelik ikili modele göre romantik ilişkiler, partnerlerin arka plan özellikleri ve yatkınlıklarının belirli bağlamlardaki etkileşimleri ile şekillenmektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Her iki partnerin özellikleri de flört şiddeti uygulama ve maruz kalma ile ilişkilidir ve romantik ilişkilerde güçlü bir karşılıklı istismar bulunmaktadır (Bartholomew & Allison, 2006). Ancak araştırmalar, sıklıkla partnerlerin özelliklerini vurgulayarak şiddetin ortaya çıktığı ilişki dinamiğini göz ardı etmektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Özellikle güncel araştırmalar ve teoriler, romantik ilişkilerde şiddeti incelerken yakınsal öncüllere veya ilişkiler içinde ortaya çıkan motivasyonlara daha fazla dikkat edilmesi çağrısında bulunmuştur (Babcock, Costa, Green & Eckhardt, 2004). Bu çerçevede ilişki bağlamıyla ilgili bireysel ve ikili faktörler önem kazanmıştır. Flört şiddetine yönelik ilişkisel bağlam; güven, kıskançlık, bağlanma gibi partner ile ilgili faktörlerin yanı sıra ilişki uyumu, güç dengesi, iletişim ve çatışma süreçleri gibi ilişkiye özgü dinamikleri de kapsamaktadır.

Kıskançlık, Güven ve Sadakatsizlik: Kıskançlık, güven eksikliği ve sadakatsizlik hem birbirleri ile yakın ilişkili olup hem de sıklıkla şiddet yaşanan ilişkilerde bir arada ortaya çıkan kavramlardır. Romantik ilişkide saldırganlığı açıklamak için bireysel, ilişkisel, sosyokültürel birçok özellik arasında en önemlilerinin baskınlık ve kıskançlık olması muhtemeldir (O'Leary vd., 2007). Romantik kıskançlık, ilişkide kontrol davranışının veya ilişki becerisi ya da güven eksikliğinin bir yansıması olabilmektedir. Diğer bir yandan

bireyler, partnerlerini kendilerine daha az bağılı olarak algıarlarsa, bu ilişkideki belirsizlik duygusunu artırabilir ve kıskançlığı tetikleyebilir (Bevan, 2017). Kontrol davranışı uygulama, maruz kalma ve kıskançlığın flört şiddeti failliği ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Keilholtz vd., 2023a). Ancak bazı bireyler, kıskançlık, kontrol edici davranışlar ve bir başkasının sosyal hayatına kısıtlamaları, flört ilişkilerinde şiddet içeren davranışlar olarak algılamamaktadır (Kısa & Zeyneloğlu, 2019). Kıskançlığın sonucu sıklıkla ilişkide güven eksikliği olarak kendini ve devamında çatışmalar, kontrol davranışları ve partner şiddetini getirebilmektedir (Kyegombe, Stern & Buller, 2022). Partnerlerine karşı güven eksikliği hisseden bireyler kontrol edici eylemlere başvurabilir. Hem kadınların hem de erkeklerin ilişkide öfke bildirmesi ve kontrol edici eylemlerde bulunması, partner şiddeti suçu ile ilişkilidir (Giordano vd., 2016). Hatta bazı araştırmacılar, ilişkide şiddetin öfkeden ziyade güç ve kontrolle ilgili olduğu görüşünü savunmaktadır (Smith, White & Moracco, 2009). Gerçek veya şüphelenilen sadakatsizlik, romantik kıskançlık ve şiddet arasında tutarlı ilişkiler mevcuttur (Pichon vd., 2020). Özellikle kaygılı bağlanan bireyler, karşılıklı olarak güvensizlik yaşadıklarında partnerlerinin sadakatsiz olduğunu düşünme ve partnerlerini kıskanma olasılıklarının daha yüksek olmakta ve bu nedenle partnerlerine karşı şiddet eğilimli davranışlar gösterebilmektedir (Toplu-Demirtas, Akcaboza-Kayabol, Araci-Iyaydin & Fincham, 2020).

İletişim ve Çatışma Çözme Becerileri: İlişkiler doğası gereği anlaşmazlıkları içinde barındırmaktadır. Şiddet içeren ve şiddet içermeyen ilişkiler arasındaki en önemli farklardan biri anlaşmazlıklar sırasında kullanılan iletişim tarzlarıdır (Capaldi vd., 2012). Daha sık anlaşmazlık yaşayan ve anlaşmazlıklar sırasında daha düşmanca bir iletişim stratejisi benimseyen çiftlerin ilişkilerinde şiddet bulunma olasılığı daha yüksektir (DeMaris, Benson, Fox, Hill & Van Wyk, 2003). Zayıf iletişim stratejileri, partnerlerin duygularını birbirlerine iletememeleri, sorunlara etkili çözümler getirememeleri ve nihayetinde şiddete başvurmaları ile sonuçlanabilmektedir. Duygusal iletişim ve sorun çözme becerileri açısından duyulan tatminsizlik hem şiddet failliği hem de şiddet mağduriyeti ile ilişkilidir (Hammett, Castañeda & Ulloa, 2016). Tam tersi, partnerleriyle daha iyi iletişim kuran bireylerin, anlaşmazlıklar sırasında şiddetin tırmanmasına yol açmayacak şekillerde saygılı tepkiler verdikleri ve çatışma sırasında olumsuz duygularla daha kolay başa çıkabildikleri bilinmektedir (Hatcher, Colvin, Ndlovu & Dworkin, 2014). Dolayısıyla romantik ilişkide partnerler arası açık ve duygusal iletişim kurabilme, şiddeti önlemede etkili bir yoldur; şiddet önlenemezse bir partnerin olumsuz davranışlarına diğer partner de olumsuz davranışla karşılık verme

eğiliminde olabilmektedir (Cordova, Jacobson, Gottman, Rushe & Cox, 1993). Olumsuz karşılıklılık olarak tanımlanan bu durum, anlaşmazlıkları ifade ederken benimsenen olumsuz tarz ve sözlü çatışmaların, çiftleri hararetlendirdiği ve partnerlerin karşılıklı olarak şiddete başvurma riskini artırdığını ifade etmektedir (Straus, 2015). Özellikle boylamsal çalışmalar, zaman içerisinde bir partnerin saldırganlığının, diğerinin saldırganlığını ortaya çıkarma eğiliminde olduğunu göstermektedir (O'Leary & Smith- Slep, 2003). Çiftlerin ilişkide benimsedikleri olumsuz iletişim tarzları öylesine önemlidir ki; kullanılan iletişim tarzları şiddetten kurtulan kadınlar arasında bile psikolojik bozukluklar ile ilişkili olabilmektedir (Pickover vd., 2017).

Güç Dengesi: Kadınlar ve erkekler arasındaki güç dengesizliklerinin romantik ilişkilerde şiddeti artırabileceği görüşü özellikle feminist teoriler tarafından kabul görmektedir. Erkek egemen çiftlerin şiddetli çatışma yaşama olasılığı eşit bir güç dengesine sahip ilişkilere göre yaklaşık iki kat daha yüksektir. Ayrıca ilişkide eşit bir güç dengesi benimseyen çiftlerin en düşük çatışma ve şiddet oranlarına sahip iken, erkek egemen veya kadın egemen çiftlerin en yüksek şiddet oranlarına sahip olduğu bilinmektedir (Coleman & Straus, 1986). İlişkilerinde elinde tuttuğunu algıladığı gücün düşük olduğunu hisseden bireyler, ilişkilerinden memnun olmayabilir ve partnerlerine karşı fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet uygulamaya eğilimli olabilirler (Toplu-Demirtaş & Fincham, 2020). Esasen flört şiddeti için algılanan güçten ziyade güçten duyulan memnuniyet, daha önemli bir belirleyicidir (Rogers vd., 2005). Ayrıca uzun süreli yürütülen boylamsal çalışmalar, özellikle kadınların daha eşitlikçi flört ilişkileri istemelerine rağmen, flört ilişkilerinin hala yüksek düzeyde cinsiyetçi olmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır (Eaton & Rose, 2011). Bu durum da cinsiyetin, güç ve şiddeti ilişkisinde önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

İlişki Doyumu: Flört şiddeti, ilişkisel bağlam çerçevesinde en güçlü ilişkilerden birini ilişki doyumu ile göstermektedir. Tatminsiz ilişkiler, şiddet için tetikleyici alanlardır; dolayısıyla flört şiddeti ilişki doyumunun düşük olduğu ilişkilerde yaygındır (Marcus, 2012). İlişkiye duyulan memnuniyetsizlik, bireyleri partnerlerinin öfkesine karşı duyarlı hale getirebilir ve öfke deneyimi eşiklerini azaltabilir bu da şiddet davranışını tetikleyebilir (Chatav & Whisman, 2009). Aynı zamanda şiddet uygulama ve şiddete maruz kalma, ilişki doyumunu düşürebilir; dolayısıyla o iki değişken arasında çift yönlü bir ilişki mevcuttur (Ulloa & Hammett, 2015). Literatür, ilişki doyumunun belirleyicileri ile flört şiddetinin belirleyicilerinin paralel olduğunu göstermektedir. Partnerlerine karşı saldırgan olan bireyler, partnerlerinin davranışları için olumsuz atıflar yapma ve partnerlerini eleştirel,

reddedici, kasıtlı olarak incitici ve kötü niyetli olarak görme eğiliminde olabilmektedir (Scott & Straus, 2007). Ayrıca yüksek ilişki doyumu, romantik ilişkilerde şiddet için koruyucu bir faktör olmanın yanı sıra şiddetin bireyler üzerindeki etkisini de hafifletmektedir (Wojda vd., 2022)

Bağlanma: Hem bağlanma kuramı hem de flört şiddetine yönelik ilişkisel yaklaşımlar, romantik ilişkilerde şiddet davranışını anlamada bağlanmanın rolü ve önemini vurgulamaktadır. Bir bireyin duygusal düzenleme konusundaki yetersizliği veya mücadelesi, onun dürtüsel olarak saldırgan ve şiddetli olma riskini artırabilmektedir (Davidson, Putnam & Larson, 2000). Güvenli bağlanma hem partner şiddeti uygulama hem de şiddete maruz kalma ile olumsuz yönde ilişkilidir (Spencer vd., 2021). Kaygılı bağlanma stiline sahip bir birey ile kaçınan bağlanma stiline sahip bir bireyin oluşturdukları romantik ilişki, şiddet içerme riski taşımaktadır (Roberts & Noller, 1998). Arzu edilen yakınlık seviyesinde uyumsuzluk olması, kaygılı bağlanan partnerin, diğer partnerin dikkatini çekmek için şiddete yönelmesi ile sonuçlanabilmektedir. Dolayısıyla kaçınan bağlanan partner daha fazla geri çekilebilmekte ve kaygılı bağlanan partnerin terk edilme korkularını tetikleyebilmektedir. Bu şekilde ilişki dinamiklerinin oluşturulmasında rol oynayan partnerler, zaman içinde birbirlerini karşılıklı olarak etkileyebilirler (Bartholomew & Cobb, 2010). Ayrıca kaçınan bağlanan bireyler hem kendilerinin hem de partnerlerinin ilişki doyumunu düşürerek, flört şiddeti uygulamaya eğilimli olabilmektedir (Lefebvre vd., 2021).

Arka Plan ve Yatkınlıklar ile İlişki Dinamikleri Arasındaki İlişki: Bir romantik ilişkide şiddetin istikrarlı olma durumu söz konusu ise; ilk olarak kişilik özellikleri gibi arka plan ve yatkınlıklar akla gelirken; şiddet değişim gösteren bir örüntüde ise ilişki ile ilgili faktörler ön plana çıkmaktadır (Lawrence & Bradbury, 2007). İlişkisel bağlam, arka plan özellikleri ve yatkınlıklar ile kıyaslandığında daha dinamik olma özelliği taşımaktadır. Diğer bir deyişle, ilişki durumu ve ilişkilerin doğası değişime uğrayabilir dolayısıyla ilişkideki şiddet oranları da değişiklik gösterebilmektedir (Ulloa & Hammett, 2015). Aynı zamanda bireylerin arka plan özellikleri ve yatkınlıklarının, ilişkideki çatışma sıklıkları ve çatışma çözme tarzları ya da ilişki memnuniyetsizlikleri gibi ilişki dinamikleri aracılığı ile onların şiddet failliği ya da mağdurluğu üzerinde etkili olabilmektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Dolayısıyla ilişki içerisindeki bireylerin özelliklerinin, ilişkilerindeki deneyimleri etkilediği ölçüde şiddet ile ilişki göstermesi muhtemeldir. Nitekim ilişkisel değişkenlerin, arka plan özelliklerinden daha güçlü bir şekilde flört şiddeti ile ilişkili olduğunu ortaya koyulmuştur (O'Leary vd., 2007).

Durumsal Bağlam

Arka plan ve yatkınlıklar çerçevesinde değerlendirilen şiddete yönelik bireysel güdülerin, bireylerde hep var olduğuna ve değişen ilişkisel-durumsal bağlamdan bağımsız olduğuna ilişkin hatalı bir varsayım mevcuttur. İlişkilerde çatışma şiddetlendikçe, çatışma süreci bir endişe ve tehdit kaynağı haline gelebilir ve çiftler genellikle odaklarını çatışmanın temel kaynağından çatışmanın kendisine kaydırabilirler (Bartholomew & Cobb, 2010; Winstok & Eisikovits, 2008). Dolayısıyla partnerlerin kişisel risk faktörleri ve karşılıklı olarak inşa ettikleri ilişkilerinin yanı sıra, şiddeti ortaya çıkaran önemli bir durumsal bağlam bulunmaktadır. Bu durumsal bağlam sıklıkla şiddetten önce gelir ve bireylerin belirli olaylara getirdiği motivasyonları, olay sırasında neler olduğunu, çevre koşullarını ve sonuçlarını içerir (Wilkinson & Hamerschlag, 2005). Bu doğrultuda bir partnerin ilişki tehditleri ve provokasyonları gibi hızlandırıcı faktörlerin yanı sıra sorumlulukların yerine getirilmemesi, bir hedefe ulaşamamanın yarattığı hayal kırıklığı, anlık duygusal durum, alkol ya da madde kullanımı altında olmak gibi pek çok faktör, flört şiddetine ilişkin durumsal bağlam kapsamında değerlendirilmektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Ayrıca bir çalışmada şiddeti tetikleyen durumsal faktörlerin en yaygın olanları partnerin sözel davranışı, ses tonu, motor davranışı, alkol veya uyuşturucu kullanımı ve yüz ifadesi olarak sıralanmıştır (Sherrill, Bell & Wyngarden, 2015). Bir başka çalışmada ise üç önemli durumsal faktör ilişkiye yönelik tehditler, stresli yaşam olayları ve alkol/uyuşturucu kullanımı olarak belirtilmiştir. Bazen “kadının otobüs durağında bekleyen insanlarla sıradan bir sohbete girmesi, 'yanlış' kıyafetler giymesi veya çok fazla makyaj yapması gibi eylemler durumsal bağlam kapsamında şiddet eyleminin öncülü olabilmektedir (Lloyd & Emery, 2000). Tüm bunlar çerçevesinde durumsal bağlam, şiddeti ile ilişkili olan kişilerarası bağamları ve partner şiddetine yol açan etkileşimsel süreçleri içermektedir.

Saldırganlığa yönelik eğilimler ile kişilerarası durumlar etkileşime girerek şiddeti ortaya çıkarabilmektedir. Yapılan bir çalışmada duygusal duyarlılık ve dürtüsellik gibi provokasyona yatkın kişilik özelliklerinin, yalnızca kışkırtıcı koşullar olması halinde saldırganlıkla ilişki gösterdiği belirtilmiştir (Bettencourt, Talley, Benjamin & Valentine, 2006). Kişiliğin yanı sıra terk edilme, reddedilme gibi bağlanma ile ilgili tehditler, durumsal olarak şiddete zemin hazırlayabilmektedir. Kaygılı bağlanmada olduğu gibi reddedilme duyarlılığı yüksek bireylerin, reddedilme ile karşı karşıya kaldıklarında saldırganlığa en

yatkın oldukları ortaya koyulmuştur (Leary, Twenge & Quinlivan, 2006). Flört şiddetinin genellikle yakınlık ve mesafeyi düzenlemeye yönelik bir strateji olarak kullanımını inceleyen bir çalışmada, bireylerin bazen geri çekildiğini algıladıkları bir eşin peşine düşmek veya onu elde tutmak için ya da tam tersi, yakınlık için aşırı taleplerde bulunan bir eşten uzaklaşmak için şiddete başvurdıkları görülmektedir (Allison vd., 2008).

Çatışmalar, Hayal Kırıklıkları, Hızlandırıcı Faktörler ve İkili Etkileşim: Kendini ve partnerini kontrol etme ihtiyacıyla başlayan çatışmalar; diğerini kontrol edememe, kontrolü ele geçirme ihtiyacının, belirsizlik ve hayal kırıklığı hissinin artmasıyla ilerlemekte ve sonunda öz kontrolün kaybıyla sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla, durum üzerindeki kontrolün kaybedildiği hissine yol açabilen çatışmalar, saldırganlık, kontrol duygusu elde etmenin sahte bir aracı haline gelebilmektedir (Winstok, 2007). Bir tarafın tehditleri, diğer tarafın savunma tepkilerini tetiklemekte, partner davranışına yönelik düşmanca atıflar, muhtemelen birbirlerinin kişilerarası hedeflerinin yanlış anlaşılmasına katkıda bulunarak, hayal kırıklığını ve öfkeyi daha da besleyerek olumsuz karşılıklılığı ortaya çıkarmaktadır (Bartholomew & Cobb, 2010). Dolayısıyla tüm bunlar, partnerler arasındaki anlaşmazlıkların doğasında var olan kızışmayı ortaya çıkarmaktadır. Kızışma, bir çatışma sırasında saldırganlığın şiddetindeki veya düzeyindeki artıştır; bu sırada çiftler birbirlerine kışkırtıcı sözler söyleyerek ve düşmanca yaklaşarak şiddete şiddetle karşılık vermektedir. Özellikle olumsuz iletişim kalıpları yerleşmiş olan çiftler, ortaya çıkan çatışmalarla yapıcı bir şekilde başa çıkmakta özellikle zorlanmaktadır (Bartholomew & Cobb, 2010). Bu gibi durumlarda merak edilen, saldırganlığın ortaya çıkıp çıkmayacağı değil, ne zaman ortaya çıkacağı olmaktadır (Winstok, 2007; Winstok & Eisikovits, 2008). Özellikle fiziksel şiddet için tekrarlanan bir döngü olduğu ileri sürülmüştür; "1) artan tehlike duygusuyla birlikte kızışmanın artması, 2) yumurta kabukları üzerinde yürüme ve 3) şiddet" (Walker, 1979, s.94). Bu çerçevede ilişki çatışmaları ilişki bağlam çerçevesinde değerlendirilirken, kızışmaların durumsal bağlam şeklinde değerlendirilmesi gerekliliği doğru bir yaklaşım olacaktır.

Alkol ve Madde Kullanımı: Alkol ve madde kullanımı önemli durumsal bağlamlardan biri olup flört şiddeti ile ilişkileri benzerlik göstermektedir (Shorey, Stuart & Cornelius, 2011). Partnerlerden birinin veya her ikisinin de alkol ve madde kullanımı, ilişki kalitesi üzerinde zararlı ve yıpratıcı etkiler bırakabilmekte ve uzun vadeli etki olarak partnerler arasında çatışma ve nihayetinde saldırganlık ortaya çıkabilmektedir (Klosterman & Fals-Stewart, 2006). Alkol tüketiminin partner şiddetini kolaylaştırıcı bir rolü olmasının yanı sıra bazı

durumlarda kıskançlık gibi başka bir değişkenin aracılığı ile şiddete yol açabilmektedir (Foran & O'Leary 2008). Ancak bazı durumlarda ilişki uyumsuzluğu gibi ilişki bağlama yönelik değişkenler kontrol edildikten sonra bile madde kullanımının hala partner şiddeti suçuyla doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir. Bu durum, madde kullanımının partner şiddetine yol açan farklı bir yola sahip olduğunu ve bunun yalnızca ilişki kalitesinin azalmasından kaynaklanmadığını göstermektedir (Klosterman & Fals-Stewart, 2006). Aynı zamanda alkol ve madde kullanımı, azalan bilişsel işlev, artan dürtüsellik gibi maddelerin farmakolojik etkileri ve artan olumsuz duygulanım yoluyla saldırganlığa giden yolu açıklayabilmektedir (Chermack & Taylor, 1995). Madde kullanımı ile şiddet suçu arasındaki zamansal ilişkiyi inceleyen araştırma, madde kullanımının sıklıkla saldırganlıktan önce ve zamansal olarak saldırganlığa yakın bir zamanda gerçekleştiğini göstermiştir (Fals-Stewart, 2003). Bazı çalışmalar, madde kullanımının hem erkekler hem de kadınlar arasında flört şiddeti suçu ve mağduriyeti ile ilişkili olduğunu belirtirken (Stuart, O'Farrell & Temple, 2009) bazı kapsamlı çalışmalar ise madde kullanımının daha çok erkeklerde şiddet failliği ile ilişkili olduğunu uygulandığını göstermektedir (Moore vd., 2008). Benzer bir durum alkol tüketimi konusunda da olup, erkeklerin alkol tüketimi ile erkekten kadına partner şiddeti arasında açık bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Foran & O'Leary, 2008). Bir çalışma, genç erkek ve kadınların alkol kullanımının, aynı gün içinde psikolojik saldırganlık sergileme olasılığını artırdığını ve hem kadınların hem de erkeklerin madde kullanımının, kadınların aynı gün şiddet mağduru olma riskini artırdığını göstermektedir (de Bruijn & de Graaf, 2016). Bunun yanı sıra sadece alkol veya madde kullanımı karşılaştırıldığında, aşırı alkol kullanımı veya bağımlılık gibi daha ağır madde kullanımı ile şiddet uygulama konusunda daha güçlü etkiler bulunmuştur (Foran & O'Leary, 2008).

Çoğu durumda muhtemel bir çatışmada şiddete başvuran ilk kişinin saldırgan ve diğer kişinin zorunlu olarak mağdur olduğunu belirtme eğilimi bulunmaktadır. Ancak çatışmanın ne zaman başladığı, ilk olarak kimin kimi incittiği bir soru işaretidir. Bir taraf anlaşmazlığın bu sabah başladığını ve ev masraflarıyla ilgili olduğunu iddia edebilirken, diğer taraf bunun beş yıl önce başladığını ve karşılıklı saygıyla ilgili olduğunu iddia edebilmektedir. Dolayısıyla durumsal bağlam, saldırgan ya da mağdur yerine gerilimi tırmandıran eğilimlere önem vererek kişilerarası şiddetin farklı bir bakış açısıyla incelenmesine olanak sağlamaktadır (Winstok, 2013).

Şiddet Kalıpları

Şiddetin sıklığı, şiddetin türleri (örneğin fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet), şiddetin ne zaman ve neden ortaya çıktığı gibi belirli davranış örüntülerini veya tekrarlanan şiddet eğilimlerini tanımlamak için kullanılır. Bu tür analizler, ilişkisel şiddetle ilgili araştırmaların ve şiddetin nasıl önlenmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesinin bir parçası olarak önemlidir. Bu kapsamda ciddiye, karşılıklılık, flört şiddetine tepkiler ve flört şiddetinin sonuçları incelenmiştir.

Karşılıklılık: Şiddet içeren ilişkilerin en az yarısı, çift yönlü veya karşılıklı şiddetle karakterizedir. Aynı zamanda partnerlerden birinin şiddet uygulamasına göre her iki partner de şiddet uyguladığında şiddet daha zarar verici olabilmektedir (Whitaker, Haileyesus, Swahn & Saltzman, 2007). Buradan ilişkilerde partnerlerin aynı olaylarda karşılıklı olarak şiddet uyguladığı sonucuna varılamasa da şiddet içeren ilişkilerin failinin erkek, mağdurun kadından oluştuğu şeklindeki geleneksel görüşün tersine, partner şiddetinin karşılıklı etkileşim bağlamında ortaya çıktığı ve genellikle karşılıklı istismarı içerdiği belirtilebilir (Bartholomew & Cobb, 2010). Hatta kadınların, ilişkilerde şiddeti başlatmaları (Archer, 2000), partnerlerinin kabul edilemez davranışlarına tepki olarak şiddet uygulayacaklarını bildirmeleri (Winstok, 2006) ve yalnızca partnerleri şiddet uyguladığında şiddet uygulamaları (Whitaker vd., 2007) daha olasıdır. Bu, tek taraflı şiddet içeren ilişkilerde kadınların fail erkeklerin mağdur oldukları anlamına gelmemekle birlikte, partnerlerin birbirlerinin davranışlarına tepki verebilecekleri ve hararetli bir çatışma sırasında karşılıklı etkileşimin şiddete zemin hazırladığını göstermektedir (Bartholomew & Cobb, 2010).

Ciddiyet ve Flört Şiddetine Tepkiler: İlişkide şiddete yönelik verilen tepkilerde cinsiyete göre bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Kadınların ve erkeklerin şiddete tepkilerini karşılaştıran çalışmalar, kadınların resmi ve gayri resmi yardım arama ve ilişkilerini bitirme olasılıklarının erkeklere göre çok daha yüksek olduğunu göstermektedir (Povey, Coleman, Kaisa, Hoare & Jansson, 2008). Bu cinsiyet farklılığı, erkeklerin mağduriyetinden kaynaklı utancı, erkek mağdurlara yardım edecek hizmetlerin eksikliği veya erkeklerin mağduriyetlerinin kadınlardan daha az rahatsız edici bulunması gibi birçok sebepten kaynaklanabilmektedir (Bartholomew & Cobb, 2010). Şiddete maruz kalmasına rağmen durumu resmî kurumlara bildirmeyen erkeklerin, kendileriyle alay edilmesine ya da kendilerine inanılmamasına yönelik korkuları olduğu ve kolluk kuvvetlerinin düşmanca muamelesinden kaçınmak istedikleri bulunmuştur (Dim & Lysova, 2022). Bu durumu

doğrulayan bir çalışmada, bir senaryo üzerinden hem kadınların hem de erkeklerin partner şiddetine yönelik algıları incelenmiştir. Sonucunda ise şiddet mağdurunun bir erkek olduğu durumlarda, durumun daha az ciddi algılandığı, kurbanın daha suçlu bulunduğu ve durumun görmezden gelinme olasılığının, kurbanın bir kadın olduğu durumlara kıyasla, daha yüksek olduğu bulunmuştur (Sylaska & Walters, 2014).

Flört şiddetine tepkiler kadınlar bağlamında daha çok incelenmiştir. Kadınların partnerleri tarafından şiddete uğramaları durumunda verdikleri tepkilerin incelendiği bir araştırmada, kadınların %68'inin şiddete aktif bir yanıt gösterdiği ve durumu çoğunlukla ayrılık yoluyla çözmeye çalıştığı bulunmuştur. Ek olarak şiddete aktif tepki verebilme; ayrı yaşama, dul veya boşanmış olma, daha fazla şiddet yoğunluğunu bildirme ve 35 yaşından genç olma ile ilişkili bulunmuştur (Ruiz-Pérez, Mata-Pariente & Plazaola-Castaño, 2006). Literatürde, kadınların ilişkide şiddetle karşılaşmaları durumunda verebilecekleri dört olası tepki tanımlanmaktadır: şiddeti bildirmek, duygusal destek aramak, şiddete karşı koymak ve sessiz kalmak (Mannell, Jackson & Umutoni, 2016). Özellikle kadına yönelik şiddetin sosyal veya kültürel olarak kabul edilebilir olduğu topluluklarda şiddet içeren bir ilişkiyi bildirme veya ilişkiyi sonlandırma gibi eylemlerin yapılma sıklığı çok düşüktür. Böyle bir bağlamda kadınlar, şiddeti daha hoşgörülü karşılayabilir, şiddeti bildirince misilleme yapılmasından korkabilir ya da mevcut seçenek ve hizmetlerin hakkında bilgi eksiklikleri vardır (Ting & Panchanadeswaran, 2009). Dolayısıyla kadınlar, şiddeti yönetmek için resmî kurumlardan yardım istemek yerine gayri resmi stratejiler kullanabilirler ancak şiddetin ciddiyeti ve sıklığı arttıkça yardım arama davranışı da artmaktadır (Ergöçmen, Yüksel-Kaptanoğlu & Jansen, 2013). Aynı zamanda şiddete uğramış bir kadın olarak etiketlenme korkusu, kadınların aile veya arkadaşlarından yardım aramasını engelleyebilir (Overstreet & Quinn, 2013). Dahası kadınların finansal güvenlik için bir kocaya veya erkek partnere bağımlı olması gibi ekonomik faktörler, bir ilişkiyi sonlandırabilme kararı alabilmede önemli rol oynamaktadır (Kaukinen, Meyer & Akers, 2013). Özellikle çocuklu çiftlerde, çocuğun zarar görmesi ya da velayet kaybı korkusu gibi sebeplerle mağdurların partner şiddetine tepkileri daha da karmaşık hale gelmektedir (Meyer, 2011). Ayrıca şiddet mağdurlarının büyük bir kısmının aynı fail tarafından defalarca istismara uğradığı bilinmektedir, bu durum da şiddete rağmen sonlandırılmayan ilişkilerin doğasında vardır (Walby & Allen, 2004)

Flört Şiddetinin Sonuçları: İlişkide şiddetin en ciddi sonucu ölümle sonuçlanan ciddi yaralanmalardır (Campbell, Webster & Glass, 2009). Literatür, kadınların erkeklere göre ciddi yaralanmalara maruz kalma olasılıklarının yaklaşık iki kat daha fazla olduğunu

göstermekte ve bu durum, erkeklerin zarar verme amaçlı şiddet uygulaması, kadınların daha savunmasız olması veya erkeklerin fiziksel olarak daha güç sahibi olması gibi sebeplerle açıklanmaktadır (Archer, 2000). Ayrıca silah kullanımı, ayrılma ya da ilişkinin sona ermesi bir erkeğin ciddi şiddet uygulama olasılığını önemli ölçüde artırmaktadır. Bir meta analiz incelemesine göre, partner şiddetine maruz kalmış kadınların, şiddet yaşamamış kadınlara kıyasla depresyona girme olasılıkları 3 kat, intihar riskleri 3,5 kat, madde kötüye kullanım olasılıkları 5,5 kat ve alkolü kötüye kullanım olasılıkları 6 kat daha fazladır (Golding, 1999). Bununla birlikte, partner şiddetine maruz kalanlar tarafından bildirilen klinik açıdan en önemli olumsuz sağlık sorunu travma sonrası stres bozukluğudur (Dutton, 2009). Hatta şiddet mağdurları arasındaki travma semptomları, şiddet uygulayan partnerden ayrıldıktan sonra da devam edebilmektedir. Bir çalışmada, şiddet uygulayan partnerden ayrıldıktan sonraki yaklaşık 9 yıl boyunca kadınların yaklaşık yarısının TSSB semptomlarını bildirmeye devam ettiği bulunmuştur (Woods, 2000). TSSB'nin yanı sıra depresyon ve anksiyete de flört şiddeti deneyimleri ile önemli ilişkiler göstermektedir. Özellikle şiddete maruz kalma şiddeti ve kapsamı, zihinsel sağlık semptomlarını artırmaktadır (Lagdon, Armour & Stringer, 2014).

Kültürel ve Sosyal Bağlam

Flört şiddetine yönelik ikili model, kültürel ve sosyal sistemleri açıkça içermemektedir. Bartholomew ve Cobb (2010), bu modelin kültürler arası uygulanabilirliği ile ilgili bir açıklamada bulunmamalarına rağmen ilişkilerin gömülü olduğu sosyal ve kültürel bağlamın, şiddete giden süreçteki tüm adımlar için kapsayıcı bir çerçeve sağladıklarını ileri sürmektedir. Sosyal ve kültürel bağlam, partner şiddetinin hoş görülmesi, kabul edilmesi ya da reddedilmesi üzerinde önemli bir role sahiptir (Vandello & Cohen, 2008). Belirli bir kültürdeki bazı insanların neden partnerlerine karşı şiddet uyguladığı ve diğerlerinin yapmadığı sorusu ancak sosyal ve kültürel bağlam ile açıklanabilir (Bartholomew & Cobb, 2010). Afrika kültürü gibi bazı kültürlerde, Batı kültürlerinin istismar olarak sınıflandırdığı davranışlar, yetkililere bildirilecek bir durumdan ziyade “disiplin” veya “rehberlik” olarak düşünülmektedir (Fisher, 2013). Erkeklerin güçlü oldukları ve ilişkide bunu kanıtlamaları gerektiği; kadınların ise saf oldukları ve ilişkilerinde kendilerini feda etmeleri gerektiği, ayrıca kıskançlığın tutkulu bir aşkın işareti olduğuna ilişkin inançlar şiddetin kültürel bağlamında nasıl kabul edilebilir karşılandığının önemli ipuçlarıdır (Vandello & Cohen, 2008).

Flört şiddetinin öncülleri ve sonuçları ile ilgili eğilimlerin kültürden kültüre benzediği ve farklılaştığı noktalar olabilmektedir. Örneğin, kadınlarda korkunun flört şiddetinin bildirilememesi ile ilgili en yaygın faktör olması birçok kültürde benzerdir (Montalvo-Liendo, 2008). Ancak çok sayıda kültürler arası çalışmanın tarandığı bir inceleme makalesinde, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının kültürler arasında farklılık gösterdiği ortaya koyulmuştur. Buna göre, Kuzey Amerika'daki öğrenciler, genel olarak flört şiddetine karşı Asya, Güney Amerika ve Avrupa'daki öğrencilere göre daha az kabul edici tutumlar sergilemişlerdir (Zark & Satyen, 2021). Bu farklılık, ataerkillik, cinsiyet eşitsizliği ve geleneksel cinsiyet rollerinin birbiriyle ilişkili rolleri ile açıklanmaktadır. Flört şiddetine daha kabul edilebilir tutum sergileyen ülkeler bu eşitsizlikler ile ilgili önemli ilerlemeler kaydetmiş olsalar da Batılı olmayan ve düşük-orta gelirli ülkelerin sosyal ve politik gelişimi genellikle Batılı ve yüksek gelirli ülkelerin gerisinde kalma eğilimindedir (Zark & Satyen, 2021). Nitekim bir kültürde bireycilik ve kişi başına düşen gayri safi milli hasıla arttıkça, kadına yönelik fiziksel ve cinsel partner şiddetinin azaldığını gösteren bir çalışma, bu açıklamaları desteklemektedir (Yüce-Selvi & Karanfil, 2016). Farklı ırklarda yapılan bir çalışmada ise en çok siyahilerin mağdur edildiğini, bunun da sosyal olarak risk altındaki kimlikleri ile açıklandığı görülmektedir (Cho, 2012).

Flört şiddeti ile depresyon arasındaki ilişki de kültürden kültüre farklılaşmaktadır. Beyaz kadınlarda şiddet sonrası depresif belirti oranlarının, Afrikalı-Amerikalı (Wright, Perez & Johnson, 2010) ve İspanyol-İspanyol olmayan siyahi kadınlara (Lipsky, Caetano & Roy-Byrne, 2009) kıyasla daha yaygın olduğunu bulunmuştur. Bu durum sıklıkla kültürel inançlarla ilgilidir; Do, Weiss ve Pollack (2013) tarafından yapılan bir çalışmada, partner şiddeti ile akıl sağlığı belirtileri arasındaki ilişkilerin, 'istismar konusunda hiçbir şey yapılamayacağına' inanan kadınlar için daha küçük olduğu ortaya koyulmuştur. Ayrıca ilişkisel kültürel kurama dayalı psikoeğitim programlarının da üniversite öğrencilerinin flört şiddetini daha az kabul edilebilir bulmalarına etki ettiği bulunmuştur (Gündüz, 2019). Özetle kültürün hem flört şiddeti riski hem de şiddet sonrası tepki ve sonuçlar üzerinde önemli bir role sahip olduğu söylenebilir.

Flört Şiddeti Türleri

Flört şiddetinin kavramsallaştırılması konusunda farklılıklar vardır. Bazı araştırmacılar fiziksel şiddet, cinsel şiddet, fiziksel veya cinsel şiddet tehdidi ve psikolojik/duygusal

istismarı birleştirirken diğerkleri bunları ayrı kategoriler olarak ele almaktadır. Farklı şiddet türlerine yönelik önleme stratejileri farklılık gösterebileceğinden, bu kategorilerin birbirinden ayrı değerkendirilmesinin en doğru yaklaşım olduğu düşünölmektedir. Ancak tek bir olayda birden fazla şiddet türünün ortaya çıkabileceğı göz önünde bulundurulması gereken bir noktadır. Ayrıca şiddet türleri arasında psikolojik ya da fiziksel sonuçları açısından hiyerarşik bir yaklaşım gözetilmesi uygun bulunmamaktadır. Asıl önemli nokta bireyin şiddete yönelik öznel algısıdır; bir birey için istenmeyen cinsel bir eylem sırasında sarf edilen hakaretler, cinsel şiddetten daha onur kırıcı olarak algılanabilir. Dolayısıyla fiziksel ya da cinsel şiddetin, psikolojik şiddetten daha zarar verici olduğu ile ilgili varsayımlar hatalı kabul edilmektedir (Toplu-Demirtaş, 2022).

Fiziksel Flört Şiddeti

Fiziksel şiddet, diğerk şiddet türlerine göre nispeten farkına varılması kolay ve görönlörlüğü yüksek olan bir şiddet türüdür. Bir şey fırlatmak, itmek, tokat atmak, incitecek bir şeyle vurmak, tekme atmak, bıçak ve silah çekmek, boğmak gibi birçok şiddet davranışını içermektedir (Straus vd., 1996). Aynı zamanda fiziksel şiddet, doğrudan partnerin bedenine yönelik olmadan, partneri korkutma ve sindirmeye yönelik yapılan birçok davranış da kapsamaktadır; partnerin yanında kapıya yumruk atmak, partnerin sevdiği bir eşyayı kırmak, partnerin evcil hayvanına zarar vermek gibi (Toplu-Demirtaş, 2022). Dolayısıyla doğrudan fiziksel olarak zarar verici ve zarar vermeye eğilimini içeren dolaylı birçok davranış fiziksel şiddet kapsamında değerkendirilmektedir.

Fiziksel şiddet ve cinsiyet ilişkisine bakıldığında hararetli tartışmaların ve karmaşık bulguların olduğu görölmektedir. Feminist araştırmacılar, onlarca yıldır erkek partnerleri tarafından kadınlara uygulanan şiddeti araştırırken, diğerk yandan aile içi şiddet araştırmacılarından oluşan bir grup sıklıkla partner şiddeti suçlarının karşılıklılığına dikkat çeken çalışmalar yürötmüştür (Dobash & Dobash, 2004). Bu konuda yapılan çok sayıda çalışma, kadınlar ve erkeklerin benzer fiziksel şiddet oranlarına sahip olduğunu göstermektedir (Archer, 2000). Ancak bu sonuçlar, fiziksel şiddetin nasıl algılandığının göz ardı edildiğı, kadınların ve erkeklerin uyguladıkları şiddetin aynı sonuçlara sebep olmadığı, kadınların şiddet davranışının arkasında nefsi müdafaa durumunun yattığı gibi gerekçelerle feminist araştırmacılar tarafından eleştirilmiştir (Murray & Graves, 2012). Araştırmacılar, kadınların yanı sıra erkeklerin de meşru müdafaa amacıyla şiddete yönelmesinin mümkün

olduğuna dikkat çekmektedir (Makepeace, 1986). Bu noktada meşru müdafaa ile misilleme davranışları arasındaki fark önem taşımaktadır (Leisring & Grigorian, 2016). Misilleme, meşru müdafaa dürtüsünün ötesine geçerek, kişinin partnerinin yaptığı bir şeyin intikamını da içermektedir (Flynn & Graham, 2010). Bazı erkekler ve kadınlar, partnerlerinin sadakatsizliği veya partnerlerinin uyguladığı fiziksel ya da duygusal istismar nedeniyle şiddete misilleme yaptıklarını bildirmektedir (Elmqvist vd., 2014). Misilleme, hukuki sonuçları olan bir intikam eylemi iken, meşru müdafaa, şiddet suçunu hafifletici bir faktör olarak değerlendirilmektedir (Hamby, 2009). Fiziksel şiddet ile ilgili yapılan bir araştırmada; sığınma evlerinde şiddete maruz kalan kadınların sıklıkla meşru müdafaa amacıyla şiddet kullandıkları, ancak üniversite öğrencisi erkek ve kadınlar ile flört şiddeti suçu nedeniyle tutuklanan kadın ve erkeklerin sıklıkla meşru müdafaa dışındaki nedenlerle şiddete başvurdukları ortaya koyulmuştur (Leisring & Grigorian, 2016).

Feminist araştırmacılar aynı zamanda, fiziksel şiddetin bildirilmesinde toplumsal cinsiyet kaynaklı bir farklılık olduğunu ileri sürmüşlerdir. Erkeklerin şiddet faili olmanın istenmeyen bir durum olduğunun farkında olarak, uyguladıkları şiddeti azımsarken, şiddet mağduriyetlerini şiddeti daha çok bildirdikleri; kadınların ise tam tersi maruz kaldıkları şiddeti normalleştirerek daha az bildirdikleri ancak uyguladıkları şiddeti fazla bildirdikleri dikkat çeken bir durumdur (Krahé & Berger, 2005). Diğer bir yandan, uygulayıcısı kadın ya da erkek olsun, şiddet birçok olumsuz psikolojik sonuçla ilişkilidir. 25 ülkede yürütölen bir çalışmada, hem erkekler hem de kadınlar için fiziksel ve cinsel şiddet mağduriyetinin, şiddete yönelik davranışlar, riskli cinsel davranışlar, olumsuz zihinsel sağlık ve bağımlılık davranışları ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Spencer, Cafferky & Stith, 2016).

Psikolojik Flört Şiddeti

Romantik ilişkilerde şiddet türleri arasında yer alan psikolojik şiddet, uzun süredir devam eden, önemli bir şiddet kategorisi olmasına rağmen, fiziksel şiddet gibi açık ve kabul gören bir çerçeveye oturtulamamıştır. Psikolojik şiddet aynı zamanda sözel şiddet, duygusal şiddet gibi ifadelerle de kavramsallaştırılmaktadır. Psikolojik şiddet romantik ilişkilerde oldukça yaygındır, nispeten istikrarlıdır, büyük ölçüde iki yönlüdür ve ciddi sonuçlara sahip olabilmektedir (Lawrence vd., 2009). Buna rağmen diğer şiddet türlerine göre farkına varılması daha zor olduğu ve daha az önemsendiğı söylenebilir (Toplu-Demirtaş, 2022). Psikolojik şiddet, partneri küçük düşürme, suçlu ve üzgün hissettirme, öz saygısını düşürme

gibi amaçlarla sözlü tehditler, kontrol etme ve dalga geçme gibi davranışlarda bulunma olarak açıklanabilir (Lawrence vd., 2009). Partnere yönelik saldırgan veya aşağılayıcı davranışları içermekte ve olumsuz iletişim ya da zayıf çatışma yönetimi becerilerinden niteliksel olarak farklı kabul edilmektedir (Ro & Lawrence 2007). Çok boyutlu bir kavram olan psikolojik şiddetin; kontrol boyutu, partnerin eylemlerini ve sosyal bağlarını kısıtlamayı, sahiplenme ve kıskançlık davranışlarını; aşağılama boyutu, küçümsemeler ile partnerin özgüvenini zedelemeye yönelik sözel saldırıları; düşmanca geri çekilme boyutu, bir çatışma sırasında partneri cezalandırma amacıyla soğuk ve duygusal temastan yoksun davranışlarda bulunmayı; gözdağı boyutu ise yoğun sözel şiddet ve tehdit ifadeleri ile partnerde kaygı ve güvensizlik yaratma davranışlarını içermektedir (Murphy & Hoover, 1999). Dolayısıyla psikolojik şiddet birçok farklı biçimde romantik ilişkilerde kendini gösterebilmektedir. Türkiye’de yürütülen bir çalışmada, kadınların %85,2’si, erkeklerin %80,3’ü, son altı ay içinde partnerlerine yönelik psikolojik şiddet olarak kabul edilen kısıtlama ve kontrol davranışlarında bulunduklarını belirtmişlerdir (Toplu-Demirtaş, 2015).

Psikolojik şiddetin romantik ilişkilerde tipik olarak fiziksel şiddetten önce ortaya çıktığı bilinmektedir (Murphy & O’Leary, 1989). Ayrıca psikolojik şiddet, fiziksel şiddetten daha yüksek bir oranda ortaya çıkmakta, bireyler tarafından daha olumsuz olarak algılanmakta ve fiziksel şiddete göre mağdurlarda duygusal olarak daha fazla sıkıntıya yol açmaktadır (Arriaga & Schkeryantz, 2015; Cornelius, Shorey & Beebe, 2010; Jouriles, Garrido, Rosenfield ve McDonald, 2009). Yüksek yaygınlığına, olumsuz etkilerine ve fiziksel şiddete potansiyel bir temel hazırlamasına rağmen, psikolojik şiddet genellikle bir şiddet olarak algılanmamakta; aşk, sevgi, fedakârlık, kıskançlık adı altında meşrulaştırılmakta ve kabul görmektedir (Toplu-Demirtaş vd., 2017). Hatta bazen sözel şiddet içeren eylemleri partnerler “şaka” olarak yorumlayabilmekte ve şiddetin farkına varmakta zorlanmaktadır (Arriaga, 2002). Dolayısıyla psikolojik şiddet genellikle gerçekte olduğundan daha az zararlı olarak algılanmakta, özellikle de fiziksel şiddette olduğu gibi fiziksel zarar belirtileri bırakmadığından, insanlar psikolojik saldırganlığı daha hafife almaktadır (Capezza & Arriaga, 2008). Özellikle flört ilişkilerindeki genç yetişkinler, bu tür görünmez zararlara karşı daha savunmasız bir konumda bulunmaktadır.

Romantik ilişkilerde partnerlerin birbirlerine karşı yoğun duygusal bağları olduğu kabul edilmektedir. Ancak psikolojik şiddet, dış dünyadan gelebilecek zararlara karşı koruma sağladığı varsayılan bu bağları zayıflatmakta, insanların gardlarını düşürmekte ve kendilerini değerli ve sevilmiş hissetme arzusu duyan insanların savunmasız hale

gelmelerine sebep olmaktadır. Dolayısıyla ilişkideki romantik beklentiler yerini değersizlik ve korku duygularına bırakmaktadır. Romantik ilişkilerde sürekli olarak yok sayılan, normalleştirilen psikolojik şiddet, bir süre sonra kişilerin bir şiddet döngüsüne girmesine sebep olmakta ve şiddet gören bireyin, uzun vadede ilişki içerisinde kalmasına ve destek aramaya yönelmemesine yol açmaktadır (Toplu-Demirtaş, 2015). Uzun yıllar süren bir boylamsal çalışma, yalnızca psikolojik şiddete maruz kalan kadınların hem psikolojik hem de fiziksel şiddete maruz kalan kadınlara göre şiddetin var olduğu ilişkilerde kalmaya daha uzun süre devam ettiklerini; aynı zamanda diğerlerinin aksine bu kadınların ruh sağlıklarında iyileşme gösteremediklerini ortaya koymuştur (Blasco-Ros, Sánchez-Lorente & Martinez, 2010).

Araştırmacılar, psikolojik şiddet ve fiziksel şiddetin risk faktörlerinin benzerliğini incelemişlerdir. Ailede duygusal olarak kötü muameleye maruz kalmanın psikolojik şiddet ile; ailede fiziksel olarak kötü muameleye maruz kalmanın ise fiziksel şiddet ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Cascardi & Jouriles, 2018). Diğer bir yandan öfke ve düşmanlığın, her iki şiddet türünün de ortak risk faktörlerinden biri olduğu bulunmuştur (Kendra, Bell & Guimond, 2012). Ancak bazı araştırmalar öfkeyi yönetme güçlüğüünün psikolojik şiddetten ziyade fiziksel şiddet ile daha güçlü bir şekilde ilişkili olabileceğini ortaya koymuştur (Lundeberg, Stith, Penn & Ward, 2004).

Cinsel Flört Şiddeti

Cinsel şiddet en genel anlamıyla partneri cinsel ilişkiye zorlamak, partnerin onayı dışında partnerle cinsel ilişkiye girmek, cinsel ilişki için tehdit etmek ya da cinsel ilişki sırasında korunmamaya zorlamak gibi davranışları içermektedir (Straus vd., 1996). Ayrıca fiziksel güç ve zorlama kullanarak istenmeyen cinsel temas ve davranışlarda bulunmadan, cinsel taciz, cinsel saldırı ve tecavüze uzanan, hatta partneri bedeni üzerinden utandırma ve aşağılama, partneri cinsel obje olarak görme, erotik görseller izlemeye zorlama, cinselliği bir yaptırım yöntemi olarak kullanma, partnerin cinsel organına kasıtlı zarar verme, başkalarıyla cinsel ilişkiye girmesi için zorlama gibi birçok cinsel içerikli davranış, cinsel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir (Toplu- Demirtaş, 2022; Watts & Zimmerman, 2002).

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler ile yürütülen araştırmalar, yaklaşık olarak her üç gençten birinin partnerine cinsel şiddet uyguladığını göstermektedir (Toplu-Demirtaş & Hatipoğlu-Sümer, 2022). Cinsel şiddet, mağduru gençlerin mağdur olmayanlara göre daha

fazla psikolojik sıkıntı, travma sonrası stres bozukluğu, depresif belirtiler ve intihar düşüncesi/girişimi bildirdiği göz önüne alındığında bu sayılar özellikle endişe vericidir (Eshelman & Levendosky, 2012). Ayrıca zorla cinsel ilişkiye girmeyi içeren cinsel şiddetin, bir kadının HIV ve cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklar riskini önemli ölçüde artırdığı bilinmektedir (Campbell, Greeson, Bybee & Raja, 2008). Birleşmiş Milletler Raporu'na göre HIV/AIDS, dünya çapında özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde üreme çağındaki kadınlar arasında önde gelen ölüm nedeni olarak belirtilmiştir (UNAIDS, 2020). Dolayısıyla cinsel şiddet, psikolojik sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin yanı sıra fiziksel sağlığı da ciddi bir risk altında bırakmaktadır.

Son yıllarda partnere yönelik cinsel şiddetin değerlendirilmesinde gelişmeler olmasına rağmen halen tanımlanması ve ölçülmesi zor bir kavram olmayı sürdürmektedir (Woodin, Sotskova & O'Leary, 2013). Özellikle rıza/onay kavramı, yakın ilişki bağlamında karmaşık bir konudur. Onay, bir bireyin bir cinsel davranışı yaşamaya yönelik isteğini özgür iradesi ile açık ve net bir şekilde sözel olarak belirtmesidir. Bu doğrultuda onay, bir davranışın cinsel şiddet olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin en doğru ve pratik göstergesidir. Ancak onay, duygusal baskılar, ısrarlar, hediyeler, talepler ya da suçlu/mecbur hissettirme gibi manipülatif yöntemler ile etkisiz hale getirilebilmektedir (Toplu- Demirtaş, 2022). Bir araştırma, genç bir kadının faili ne kadar çok tanıyorsa, deneyimini cinsel şiddet olarak etiketleme olasılığının o kadar düşük olduğunu ve deneyimin daha çok iletişim eksikliğinin sonucu olarak yorumlandığını ortaya koymuştur (Orchowski, Untied & Gidycz, 2013). Bunun sebepleri, failin kullandığı taktik, faille daha önce cinsel ilişki yaşamış olmak, mağdur ve failin madde kullanımı, basmakalıp tecavüz senaryosu inanışları, mağdurun direnci, failin niyetine ilişkin belirsizlikler ve faili “kötü adam” olarak etiketlemek istememek ya da sevdiği birinin kendisine bilerek zarar verdiğini kabul etmek istememek şeklinde sıralanabilir (Dardis, Kraft & Gidycz, 2017; Peterson & Muehlenhard, 2011). Ayrıca daha da önemlisi, cinsel şiddet içeren davranışları, romantik ilişkilerdeki deneyimsizlikleri yansıtan normal durumlar veya gençliğin kaçınılmaz bir parçası olarak görerek önemsizleştiren "kültürel mesajlar" bu durumun altında yatan gizil sebepler olabilir (Toscano, 2007). Tüm bu belirsizlikler sebebiyle bireyler -özellikle de kadınlar- yaşadıkları şiddetin ciddiyeti hakkında şüpheye düşmekte ve durumu bildirme konusunda kararsızlık yaşayabilmektedir. Bu durum da cinsel şiddet mağdurlarının izolasyon duygularını artırırken, cinsel şiddetle ilgili yardım arama stratejilerini zayıflatır (Fernet, Hébert, Couture & Brodeur, 2019). Bunu doğrulayan bir şekilde, üniversiteli kadınlar arasında itiraf

edilmemiş tecavüzün yaygınlığının yüksek olması kayda değer bir bulgudur (Wilson & Miller, 2016).

Cinsiyet ve cinsel şiddet arasındaki ilişkiye bakıldığında, erkeklerin kadınlara göre partnere yönelik cinsel şiddet uygulama oranının daha yüksek olduğu görülmektedir (Toplu-Demirtaş & Hatipoğlu-Sümer, 2022). Cinsellik hakkındaki geleneksel toplumsal cinsiyet stereotipleri cinsiyet ve cinsel flört şiddeti arasındaki ilişkiyi şekillendirmede etkilidir. Bu cinsiyetçi görüşlere göre, erkeklerin cinsel ihtiyaçları vardır ve kadınlar bu doğrultuda partnerlerine cinsel aktivite borçludurlar. Dolayısıyla bu cinsiyetçi beklentilerin bir sonucu olarak birçok kadın aslında istemese bile “kadınlık görevleri”nin bir parçası olarak ve partnerlerini kaybetme korkusu ile cinsel baskıya boyun eğmektedir (Humphreys, 2007). Bu baskılar özellikle bekar genç kadınlara yöneliktir. Araştırmalar, gençlerin cinsel olarak aktif olmaya hazır olmasalar bile, romantik bir partnerle cinsel ilişkiye girme konusunda baskı hissettiklerini göstermektedir. İlişkilerini koruma isteği ve ideal bir ilişki fikri, birçok genç kadın için hayır demeyi zorlaştırmaktadır (Toscano, 2007).

Siber Flört Şiddeti

Gençlerin teknolojiyi kullanma sıklığının yüksek olduğu göz önüne alındığında, flört ilişkilerinde teknoloji kullanımının önemli bir rol oynaması beklenen bir durumdur. Ancak teknoloji yoluyla girilen romantik etkileşimler her zaman olumlu olmayabilir. Yeni teknolojiler aracılığıyla bir flört partneriyle sürekli iletişim halinde olma hali, birinin partnerini takip etme, kontrol etme, taciz etme ve istismar etme eğilimine katkıda bulunabilmektedir (Zweig, Dank, Yahner & Lachman, 2013).

Siber flört şiddeti terimi, romantik ilişkilerde yeni teknolojiler aracılığıyla ortaya çıkan yeni bir kişilerarası şiddet biçimini ifade etmektedir. Siber flört şiddeti, yüz yüze flört şiddetiyle bazı benzerlikler taşımaktadır; her iki bağlam da hakaret, aşağılama, tehdit, takip, duygusal manipülasyon ve partnerin sosyal ilişkilerini kontrol etme gibi farklı psikolojik saldırganlık biçimlerini kapsamaktadır (Rodríguez-deArriba, Nocentini, Menesini & Sánchez-Jiménez, 2021). Ayrıca siber flört şiddeti; cep telefonu, sosyal ağ siteleri, elektronik posta, blog gibi teknolojiler yoluyla partnere zarar verebilecek görsellerin veya bilgilerin paylaşılması, yayılması, kişisel mesajlara izinsiz erişilmesi, arkadaş listelerinin kontrol edilmesi gibi doğrudan ve dolaylı birçok saldırganlık eylemini içermektedir (Temple vd., 2016). Ancak siber flört şiddetinin, doğrudan yüz yüze psikolojik şiddetin çevrimiçi formuna karşılık

gelmediği öne sürülmektedir. İki şiddet türü arasında benzerlikler olduğu kadar bağlamsal birçok farklılık da bulunmaktadır.

Çevrimiçi etkileşimin, kontrol ve izleme gibi zorlayıcı taktiklerin kullanımını teşvik eden belirli özellikleri bulunmaktadır (Stephenson, Wickham & Capezza, 2018). Çevrimiçi bağlam, yapısı gereği partnere saldırmak için yeni fırsatlar sunmakta, fiziksel yakınlık çevrimiçi bağlamda anlamını yitirdiği için saldırganlık her an yüzeye çıkabilmektedir. Çevrimiçi bağlamda potansiyel izleyici kitlesi daha fazladır ve bu durum mağdurlar için daha aşağılayıcı bir deneyim haline gelebilmektedir. Ayrıca saldırgan anonim kalabildiği için zorlayıcı birçok taktiği uygulama konusunda duyarsızca davranabilmektedir (Utz & Beukeboom, 2011).

Genç yetişkinlerle yapılan araştırmalar, fiziksel, psikolojik ve cinsel flört şiddet (çevrimdışı) ile çevrimiçi ortamda meydana gelen siber flört şiddeti anlamlı bir ilişki ortaya koymaktadır; siber şiddet, çevrimdışı flört şiddeti olasılığını artırmaktadır. Ayrıca hem ergenlerde hem de genç yetişkinlerde siber flört şiddeti, çevrimdışı şiddete göre çok daha yaygındır (Marganski & Melander, 2018). Güncel araştırmalar, bu dönemdeki hem kadın hem de erkeklerin yarısından fazlasının siber flört şiddet faili ve mağduru olduğunu ortaya koymaktadır (Donat-Bacıoğlu, 2023).

İlişki Doyumu

Bir bireyin ilişkisinden memnun ve tatmin olma derecesi ilişki doyumunu ifade etmektedir (Anderson & Emmer-Sommer, 2006). Bunun yanı sıra romantik ilişki ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlar da ilişki doyumuna karşılık gelmektedir (Hendrick, 1988). Thibaut ve Kelley (1959)'e göre ilişkiden doyum alan bir kişi; birçok içsel standardı karşılayan hatta aşan bir ilişki içinde olan ve başka alternatif hiçbir ilişkinin bu içsel standartları karşılayamayacağını algılayan kişidir. Bu kapsamda yüksek ilişki doyumu, partnere karşı olumlu duygular ve tutumlarla karakterize edilmekte ve genellikle bireylerin partnerlerinin gereksinimlerini karşıladığını hissetmeleri anlamına gelmektedir (Fincham & Rogge, 2010). Ayrıca ilişki doyumu, ilişki uzunluğunun ve başarısının en güçlü göstergelerinden biridir (Anderson & Emmer-Sommer, 2006).

Geniş bir literatür, romantik ilişkilerde doyumunu neyin belirlediğini cevaplamaya çalışmaktadır. Bu kavramla ilgili olarak kapsamlı bir inceleme ilişki yatırım modeli tarafından yapılmıştır. İlişki yatırım modeli, ilişkilerde kişilerin birbirlerine olan bağlılığını,

ilişkiden alınan doyum, alternatif ilişkiler ve ilişkiye yapılan yatırımları temel alarak açıklamaktadır. Bu modele göre, ilişki doyumu ilişkilerin gücünü ve istikrarını temsil eden önemli faktörlerden biridir (Rusbult, 1983). İlişki doyumu, ilişkiye dair memnuniyetin yanı sıra, partnerden beklenen güvenlik, ait hissetme gibi birçok gereksinimin karşılanma derecesini de içermektedir. Bu modele göre eğer bir birey, ilişkide gereksinimlerinin karşılandığını hissetmiyor ise alternatif ilişki seçeneklerine yönelme ihtimali bulunmaktadır. Bu durumda çevredeki alternatiflere göre bir birey mevcut partnerini daha cazip olarak değerlendirebiliyorsa, ilişkiyi sürdürmeye devam etmektedir, buna da alternatiflerin kalitesi adı verilmektedir. Alternatifler başka bir romantik partnerin yanı sıra, arkadaşlar, aile, yalnız kalma ihtiyacı gibi farklı seçenekleri de içermektedir (Le & Agnew, 2003; Rusbult, 1983). İlişki yatırım modeline en son dahil edilen ilişki yatırımı ise, bireylerin ilişkiye yaptıkları içsel ve dışsal yatırımları ifade etmektedir. Kendini açma, ilişkiye ayrılan zaman gibi içsel ve maddi yatırımlar, ortak arkadaşlar gibi dışsal yatırımların büyüklüğü, bireylerin ilişkiyi sürdürmelerini etkileyen ve ilişki doyumlarına katkıda bulunan önemli faktörlerdir (Rusbult, 1983). İlişkide bağlanımın belirleyicilerinden olan ilişki doyumu yüksek ise, o ilişkide bağlılık ve kendini ifade etme düzeyi de o kadar yüksek olmaktadır; tersine ilişki doyumu düşük ise, terk etme ve yok sayma hisleri ön plana çıkmaktadır (Rusbult vd., 1982).

İlişkinin başlangıcı, devamlılığı ve sonlanması ile ilgili önermeler ileri süren etkileşim kuramına göre ilişki doyumunun önemli bir yeri vardır (Thibaut & Kelley, 1959). Bu kurama göre, bireyler romantik ilişkilerini değerlendirmede öznel kriterler kullanırlar. Bunlardan biri olan karşılaştırma düzeyi, romantik ilişkiye dair gözlemler ve kişisel yaşantılar sonucunda ortaya çıkan değerlendirmelerde doyumun orta noktasını nitelendirmektedir. Bu orta noktanın altında kalan değerlendirmeler, düşük ilişki doyumunu; üstünde kalan değerlendirmeler ise yüksek ilişki doyumunu ifade etmektedir. İkinci kriter olan seçenekler arası karşılaştırma düzeyi ise, bireyin mevcut ilişkisinden aldığı doyum ile başka potansiyel ilişkilerden alabileceği doyuma dair beklentilerini karşılaştırmasıdır. Bu karşılaştırmaya dair sonuç, bireyin ilişkisinin sürüp sürmeyeceğini belirlemektedir (Thibaut & Kelley, 1959). Dolayısıyla, bireylerin doyumu yüksek olan ilişkileri sürdürme ve doyumu düşük ilişkileri bitirme eğiliminde olması beklenmektedir.

İlişki doyumu ile ilgili literatür, esasında ilişki doyumunun farklı yönlerini vurgulamak için kullanılan çeşitli terimleri kapsamaktadır. İlişkiye dair doyum, mutluluk, uyum ve kalite romantik ilişkilerde en yaygın ve hatta birbiri yerine kullanılan yapılarıdır. Sabatelli (1988) ilişki doyumunu, bir bireyin romantik ilişkisine dair kendi beklentileri ile partnerinin

davranışları arasındaki ilişki olarak açıklamakta ve ilişki uyumu ile eş değer olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla ilişki doyumu yerine adaptasyon kapasitesi ve problem çözme yeteneği olarak tanımlanabilecek olan uyum kavramının kullanımını öneren araştırmacılar vardır. İlişki uyumu, karşılıklı olumlu duygu ve düşünceler, iletişim kurabilme ve çatışma çözme becerilerini içeren bir kavramdır (Halford, Kelly & Markman, 1997). Bu çerçevede uyumlu bir ilişkide partnerler sıklıkla etkileşim içerisinde, ilişki sorunları hakkında fikir ayrılıkları azdır, açık iletişim hakimdir ve anlaşmazlıklar karşılıklı tatmin edici bir şekilde çözülebilir (Locke & Wallace, 1959). Uyumun yanı sıra ilişki doyumu ile benzer olan bir diğer kavram ilişki kalitesidir. İlişki kalitesi ve doyumu sıklıkla karıştırılan ve bazı çalışmalarda birbiri yerine kullanılan kavramlardır. İlişki kalitesinin, uyum ve doyumu daha geniş ve kapsayıcı bir çerçevede harmanlayan bir kavram olduğu belirtilebilir. Bir ilişkinin kalitesi, iyi uyumlu bir ilişkiyi karakterize eden arkadaşlık, iyi iletişim, çatışmanın yokluğu gibi ilişkinin nesnel özellikleri ile ilişkiye ve partnere dair yüksek doyum değerlendirmelerinin birleşiminden oluşmaktadır (Sabatelli, 1988). Diğer bir deyişle, bir bireyin ilişkisine dair genel değerlendirmesi ve ilişkilerini bir bütün olarak nasıl gördüklerine dair çıkarımları ilişki kalitesini yansıtmaktadır (Fincham & Bradbury, 1987). Meta analiz çalışmaları, ilişki kalitesini yordayan en önemli beş değişkenden birinin ilişki doyumu olduğunu göstermektedir (Joel vd., 2020).

Doyum aldığı bir romantik ilişki içerisinde olan bireyler, daha iyi sağlık durumları içerisinde (Bookwala, 2005) ve daha uzun yaşamakta (Whisman, Gilmour & Salinger, 2018), ayrıca yüksek öznel iyi oluş (Dush & Amato, 2005), yüksek yaşam doyumu (White, Hendrick & Hendrick, 2004) bildirmektedirler. Ancak her ilişkinin mutlu bir şekilde devam etmesi olası değildir. İlişkilerin seyrini, ilişkiden alınan doyum belirlemektedir. İlişkilerin başlangıcında yüksek olan doyum, zamanla kademeli olarak düşebilmektedir (Kurdek, 1999). İlişki doyumundaki bu tarz istikrarsızların, depresif semptomlarla bağlantılı olduğu bilinmektedir (Whitton & Whisman, 2010). Ayrıca düşük ilişki doyumu daha fazla ilişkisel çatışma ve stres, fiziksel ve psikolojik iyilik halinde düşüş ile ilişkilidir (Cramer, 2004; Falconier, Nussbeck, Bodenmann, Schneider & Bradbury, 2015).

İlişki Doyumu ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

İlişki doyumu ile ilişki şiddeti arasındaki ilişki birçok araştırmada incelenmiştir. Bu çerçevede söz konusu ilişki, sırasıyla boylamsal ve deneysel yaklaşımlar, aracı değişkenler

ve cinsiyet farklılıkları, şiddetin yönü ve geçmiş şiddet deneyimleri, ilişki doyumunun flört şiddeti ile ilişkisinde aracı ve düzenleyici rolleri ile meta analiz çalışmaları çerçevesinde çok boyutlu olarak ele alınmıştır.

Literatürde ilişki doyumu ve şiddet arasındaki ilişkiyi inceleyen boylamsal araştırmalar dikkat çekmektedir. Bu araştırmalar düşük ilişki doyumunun mu flört şiddetine zemin hazırladığı, yoksa flört şiddetinden sonra mı ilişki doyumunun düştüğü ve hatta iki kavram arasındaki bu ilişkinin çift yönlü olup olmadığı ile ilgili birçok belirsizliğe ışık tutmaktadır. Bu kapsamda yapılan araştırmalardan biri Grocott (2022) tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu araştırmada genç yetişkin çiftler altmış gün boyunca çevrimiçi günlükler yoluyla incelenerek flört şiddeti yaşanan gün, önceki ve sonraki günlerde ilişki doyumundaki dalgalanmaları ele alınmıştır. Araştırma sonuçları, kişinin hem kendi hem de partnerinin ilişki doyumundaki günlük artışların, aynı gün ve ertesi gün psikolojik flört şiddeti işlemede azalmalarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Flört şiddetini boylamsal olarak inceleyen bir diğer araştırmada ise Dardis vd. (2020), mevcut bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinden yirmi gün boyunca çevrimiçi günlüklerle veri toplamışlardır. Yatırım modeli temelinde gerçekleştirilen bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, ilişki doyumu düzeyindeki azalmalar ve algılanan ilişki alternatiflerindeki artışların, fiziksel flört şiddeti uygulamadaki günlük artışlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Her iki çalışma da ilişki doyumunun, flört şiddeti üzerinde önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Diğer bir boylamsal araştırmayı gerçekleştiren Lawrence ve Bradbury (2007), yeni evli çiftlerde dört yıl boyunca her yıl fiziksel saldırganlık ve ilişki doyumuna ilişkin ölçümler yapmışlardır. Araştırma sonucunda ilişki doyumunun saldırganlığı yordamasından çok, saldırganlıktaki değişim oranlarının doyumdaki değişimleri yordadığını bulmuşlardır. Ayrıca erkeklerin fiziksel saldırganlığı evlilik uyumsuzluğunu; kadınların saldırganlığı ise evliliğin dağılmasını yordamıştır. Benzer sonuçların ortaya koyulduğu bir başka boylamsal araştırma Hammett vd. (2021) tarafından çeşitli etnik kökene sahip evli çiftlerde, evliliğin ilk yıllarında dokuz ay aralıklarla saldırganlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri inceleyerek gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada kesitsel olarak, düşük ilişki doyumu olan çiftler, daha yüksek düzeyde yakın partner saldırganlığı bildirmişlerdir. Boylamsal olarak ise ilişki doyumunun saldırganlığı yordamasına göre, saldırganlığın ilişki doyumunu yordamasının daha tutarlı ve anlamlı sonuçlar ortaya koyduğu bulunmuştur. Çapraz gecikmeli model analiz sonuçlarına göre hiçbir yol tam anlamıyla sağlam bulunmamıştır, yakın partner saldırganlığı, test edilen 12 yoldan 4'ünde ilişki doyumunun önemli bir yordayıcısı iken, ilişki doyumu, 12 yoldan

yalnızca birinde yakın partner saldırganlığının önemli bir yordayıcısıdır. Sonuçlar bir araya geldiğinde, ilişki doyumu düşük çiftlerin yakın partner saldırganlığına girme olasılıklarının daha yüksek olduğunu, ancak düşük ilişki doyumunun bir çiftin zamanla girdiği saldırganlık düzeyini artırmasının olası olmadığını göstermektedir. Evli çiftlerle yapılan bir diğer boylamsal araştırmada Hammett (2015) yeni evlileri evliliklerinin birinci yılından üçüncü yılına kadar incelemişlerdir. Bu çalışmada flört şiddeti mağduriyeti ile ilişki doyumu arasındaki bireysel ve ilişki düzeyindeki bağlantıları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda kadınların ilişki doyumlarının hem kendilerinin hem de eşlerinin şiddet mağduriyet düzeylerinden etkilendiği bulunmuştur. Ayrıca ilginç bir şekilde, kadınların şiddet mağduriyet düzeyleri, kadınların azalan ilişki doyumu ile ilişkilirken, erkeklerin şiddet mağduriyet düzeyleri, kadınların artan ilişki doyumu ile ilişkili bulunmuştur.

Alanyazında ilişki doyumunun ve flört şiddeti arasındaki ilişkiye yönelik deneysel araştırmalara rastlanmaktadır. Wojda vd. (2022), fiziksel ve psikolojik şiddet ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide duygusal uyarılmanın etkisini deneysel bir desende incelemişlerdir. Tüm çiftler iki problem çözme tartışmasını tamamlamışlardır ve her konuşma sırasında sesler kodlanarak duygusal uyarılma modelleri incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, flört şiddetinin varlığı çiftlerde olumsuz duygusal uyarılmayı artırırken, yüksek ilişki doyumu bu olumsuz etkileri hafifletebilir. Flört şiddetinin yoğun olduğu ilişkilerde, çiftler arası duygusal bağımlılık olumsuz duygusal döngüler yaratabilir, bu da ilişkide gerginlik ve stresin artmasına neden olabilmektedir. Sonuçlar, özellikle kadınların daha yüksek ilişki doyumunun duygusal ifadelerini tamponlayabileceğini, ancak bunun kapsamlı flört şiddeti bağlamında her zaman uyarlanabilir olmayabileceğini göstermektedir. Bir diğer deneysel araştırmada ise Smith Slep, Heyman, Daly ve Baucom (2024), aile içi şiddetin nesiller arası aktarımını açıklamak için birçok faktörün dahil edildiği kapsamlı bir çalışma tasarlamışlardır. Çiftlerde sosyal öğrenme ve bağlanma temelli risk faktörlerinin yanı sıra ilişki doyumu olası bir bağlamsal düzenleyici olarak incelenmiştir. Çiftler, ilişkilerinde değişiklik yapmak istedikleri bir alan hakkında 10 dakikalık bir sohbete katılmışlardır. Ardından, her partner öfke değişkenliğini değerlendiren ve partnerlerinin davranışlarına ilişkin atıfları ortaya çıkaran bir video aracılı hatırlama prosedürüne katılmışlardır. Sonuçlar, ele alınan saldırganlık risk faktörlerinin, ilişki doyumu ile önemli ölçüde etkileşime girdiğini göstermektedir. İlişki doyumu ve mutluluğu açısından sıkıntıda olan olanlar için ilişkilerde saldırganlığın meydana geldiği ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla

bu araştırmalarda ilişki doyumunun, flört şiddetinin risk faktörlerinin etkisini azaltan, frenleri güçlendirebilen önemli bir değişken olduğu görölmektedir.

Yapılan araştırmalar ilişki doyumunu ile flört şiddeti arasındaki bağlantıda bazı değişkenlerin önemli aracı ya da düzenleyici etkileri bulunduğunu göstermektedir. Bunlar arasında en önemli değişkenlerden biri duygulardır. Duyguların flört şiddeti ile ilişki doyumunu arasındaki ilişki üzerindeki düzenleyici etkilerine yönelik bir araştırma Shortt vd. (2010) tarafından suç işleme riski taşıyan genç yetişkin çiftlerin beş yıllık bir süre boyunca incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında olumlu duygular (ilgi, doğrulama, mizah, coşku, sevgi), dışsallaştırıcı olumsuz duygular (eleştiri, baskı, küçümseme, tehditler, savunmacılık, öfke) ve içselleştirici olumsuz duygular (üzüntü, korku/gerginlik, duvar örme veya yanıt vermeyi reddetme) şeklinde üç temel duygu kategorisi oluşturulmuştur. Çiftlerin olumlu duygularındaki zaman içinde yaşanan artışlar, ilişki doyumundaki artışlarla ilişkilendirilmiş ve çiftlerin dışsallaştırıcı olumsuz duygularındaki artışlar, ilişki doyumundaki azalmalarla ilişkilendirilmiştir. Çiftlerin içselleştirici olumsuz duyguları, zamanla flört şiddetinin ilişki doyumunu üzerindeki olumsuz etkilerini artırmıştır. Flört şiddeti uygulamada artışlar, yüksek düzeyde içselleştirici olumsuz duygular yaşayan çiftlerde ilişki doyumunda düşüşler ile ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla flört şiddeti yaşayan çiftlerin ilişki doyumunun düşmelerinde duyguların önemli bir rolü bulunmaktadır. Duygularla ilgili bir başka araştırma ise Halmos vd. (2021) tarafından aktör partner karşılıklı bağımlılık modelini kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, yakın geçmişte psikolojik veya fiziksel şiddet öyküsü olan ve yoğun alkol tüketen çiftlerde ilişki doyumunu, duygu düzenleme ve fiziksel şiddet arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Araştırma sonucunda partnerin düşük ilişki doyumunu, zayıf duygu düzenleme becerilerine sahip partnerler arasında partnerin fiziksel şiddet uygulaması ile önemli ve olumlu bir şekilde ilişkili bulunmuştur. Ancak, bu ilişki daha güçlü duygu düzenleme becerileri bildiren partnerler arasında önemli ölçüde zayıflamıştır. Dolayısıyla ilişki memnuniyetsizliği ve flört şiddeti arasındaki ilişkide duygu düzenleme önemli bir aracı role sahip olabilir. Diğer yandan duyguların yanı sıra düşüncelerin de ilişki doyumunu ile şiddet arasında önemli bir rolü olabilir. Ekiz (2023) tarafından yapılan araştırmada flört şiddetine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumunu arasındaki ilişkide bilişsel çarpıtmaların kısmi aracı rolü olduğu saptanmıştır. Buna göre flört şiddetine maruz kalma arttıkça kişiler daha çok bilişsel çarpıtma deneyimlemekte, bu da onların ilişki doyumlarını olumsuz etkilemektedir. Benzer şekilde düşünce sistemlerinin aracılık etkisinin incelendiği bir diğer çalışma ise Arı vd. (2023) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada partner şiddetine yönelik tutumlar ve

ilişki doyumu arasındaki ilişkide, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin tam aracılık rolü olduğu saptanmıştır. Buna göre ilişkide şiddete yönelik olumsuz tutumları olan kişilerin daha çok ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşadığı, bunun da ilişki doyumlarını düşürdüğü bulunmuştur. Bir başka çalışma ise Yıldırım-Kurtuluş vd. (2025) tarafından ilişki kalitesinin ilişki doyumu ve siber flört şiddeti arasındaki aracılık rolünün incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Aktör partner karşılıklı bağımlılık modeli ile yürütülen bu araştırmada siber flört istismarının ilişki doyumu üzerindeki partner etkisi anlamlı bulunmazken; anlamlı aktör aracı etkilerine ulaşılmıştır. Bu doğrultuda ilişkide daha fazla siber flört istismarına yönelen kişilerin ilişki kalitesinin düştüğü, bunun da ilişki doyumunu olumsuz etkilediği bulunmuştur.

Flört şiddeti ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide cinsiyetin önemli bir etkisi olabilir. Kaura ve Lohman (2007) üniversite öğrencilerinde flört şiddeti, ilişki doyumu ve ruh sağlığı sorunları arasındaki ilişkilerde şiddetin kabul edilebilirlik algısının düzenleyici etkisi olup olmadığını incelemişlerdir. Hiyerarşik regresyon analizleri, flört şiddeti mağduriyetinin hem erkekler hem de kadınlar için düşük ilişki doyumu ve ruh sağlığı sorunlarıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Erkekler için, şiddetin kabul edilebilirlik algısı, flört şiddeti mağduriyeti ile depresyon, anksiyete ve somatizasyon gibi ruh sağlığı sorunları arasındaki ilişkiyi hafifletmiştir. Kadınlar için ise şiddetin kabul edilebilirlik algısı, flört şiddeti mağduriyeti ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi hafifletmiştir. Sonuçlar, bireyler flört şiddeti mağduru olsa bile eğer şiddeti kabul etme algıları yüksek ise erkeklerin ruhsal sağlık sorunu yaşama olasılıklarının daha düşük olduğunu ve kadınların ilişki doyumlarında önemli bir azalma yaşamadıklarını göstermektedir. Şiddeti kabul etme algılarının yanı sıra ilişki durumunun ciddiyeti de ilişki doyumu ve şiddet arasındaki ilişkiyi etkileyebilmektedir. Cinsiyet farklılıklarının incelendiği bir diğer araştırmada Katz, Kuffel ve Coblenz (2002), flört eden üniversite öğrencilerinde ilişki durumu ve şiddetin ilişki doyumu üzerindeki etkilerini ele almışlardır. Araştırma sonucunda, partner şiddetine maruz kalan kadınların, eğer ciddi flört ilişkisi içerisindeyse, daha az ciddi ilişki içerisindeki kadınlara göre ilişki doyumları daha düşük bulunmuştur. Ayrıca kadınlar ilişki durumundan bağımsız olarak şiddet içeren ilişkilerde erkeklere göre daha düşük ilişki doyumu bildirmişlerdir. Benzer şekilde Ackerman ve Field (2011), flört şiddeti mağduriyeti ile ilişki doyumu arasındaki olumsuz ilişkinin, kadınlarda erkeklerden önemli ölçüde daha güçlü olduğunu bulmuşlardır. Ackerman (2012), bir başka araştırmasında flört şiddeti ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide cinsiyetin farklılaştırıcı etkisini tekrar kanıtlamakla beraber, flört şiddeti mağduru

kadınların, ilişki doyumlarının daha düşük olmasının yanı sıra, daha sonra saldırganlık içeren bu ilişkilerini sonlandırma olasılıklarının da erkek mağdurlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Kadınların şiddet içeren ilişkileri sonlandırma kararlarına ilişkin kapsamlı literatürün aksine ilişki sürekliliğini erkek bakış açısından inceleyen araştırmalar oldukça azdır.

Alanyazın incelendiğinde ilişki doyumu ile şiddet arasındaki bağlantıların şiddetin mevcut ilişkideki yönü ya da geçmiş ilişkilerdeki şiddet deneyimi de önemli olabilmektedir. İlişkileri çift yönlü şiddet, yalnızca kadın tarafından şiddet, yalnızca erkek tarafından şiddet ve şiddetsiz olarak gruplandırarak inceleyen bir çalışma, Panuzio ve DiLillo (2010) tarafından yeni evli çiftlerle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada evliliğin ilk yılında fiziksel, psikolojik ve cinsel flört işlenmesi ile bir ve iki yıl sonra mağdurun evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Başlangıçtaki doyum düzeyleri kontrol edildiğinde, flört şiddeti uygulamanın tüm türlerinin tüm zaman noktalarında daha düşük evlilik doyumu ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Yoğun çift yönlü psikolojik şiddet bildiren çiftler, yalnızca erkek ya da yalnızca kadın tarafından şiddet bildiren veya hiç psikolojik şiddet bildirmeyen çiftlere göre bir yıl sonra daha düşük evlilik doyumu bildirmişlerdir. Ayrıca psikolojik şiddetin, evlilik doyumunu en fazla yordayan partner şiddeti türü olduğu bulunmuştur. Flört şiddetinin yönü ve mevcut olup olmama durumuna göre kategorilere ayrılarak incelendiği bir başka araştırma Testa, Hoffman ve Leonard (2011) tarafından kadın üniversite öğrencileri ile kesitsel ve boylamsal olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada çiftler, tek taraflı şiddet olan, çift yönlü şiddet olan ve şiddet olmayan olarak üç gruba ayrılmıştır. Araştırma sonucunda karşılıklı flört şiddeti olan ilişkileri, flört şiddeti olmayan ilişkilerden ayıran faktörler arasında yüksek ilişki doyumunun yer aldığı bulunmuştur. Diğer yandan ilişki doyumu yalnızca mevcut ilişkide yaşanan ya da maruz kalınan şiddet ile değil, geçmiş ilişkilerdeki şiddet deneyimleri de ilişkili olabilmektedir. Bu doğrultuda Georgia, Roddy ve Doss (2018) kadınlarda, çocuk ve yetişkinlikte cinsel şiddete maruz kalma ile kadınların kendi ve partnerinin ilişki işleyişi üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerini incelemişlerdir. Doğrudan sonuçlar, yetişkinlikte cinsel şiddete maruz kalmanın, erkeklerde değil ama kadınlarda mevcut ilişkilerinde daha düşük ilişki doyum düzeyleriyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Dolaylı sonuçlar ise, kadınların çocuklukta cinsel şiddete maruz kalmalarının duygusal yakınlığı olumsuz etkileyerek hem kendi hem de partnerinin düşük ilişki doyumu algılaması ile bağlantılı olduğunu göstermektedir. Benzer bir bakış açısından yola çıkarak Graham (2022) tarafından önceki ilişkide yaşanan flört şiddeti ile mevcut ilişki doyumu

arasındaki bağlantı ve bu bağlantıda çeşitli faktörlerin etkisini incelenmiştir. Önceki ilişkisinde flört şiddeti mağduriyeti yaşayan bireyler, mevcut ilişkilerinde daha yüksek düzeyde doyum bildirmişlerdir. Ayrıca terapi desteği aramak ve koruma emri almak gibi somut dayanıklılık stratejileri ve güvenli bağlanma stili, önceki ilişkide flört şiddeti mağduriyeti yaşama ile mevcut ilişki doyumunu arasındaki ilişkinin önemli düzenleyicileri olarak bulunmuştur. Bu araştırmalar, geçmiş ilişkilerde yaşanan flört şiddetinin var olan ilişkideki doyum düzeylerini etkileyebileceğini göstermektedir.

İlişki doyumunu, ayrıca yakın partner şiddetinin araştırıldığı birçok çalışmada aracı ve düzenleyici değişken olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda yapılan araştırmalardan birinde Curtis, Epstein ve Wheeler (2017), aktör partner karşılıklı bağımlılık modeli kullanarak, psikolojik ve fiziksel şiddet ile ilişki sonlanması arasında ilişki doyumunun aracılık etkisini incelemişlerdir. Klinik çiftlerle yürütülen bu araştırmada, ilk aşamada şiddetli saldırganlık vakaları araştırma dışında bırakılmış, ikinci aşamada dahil edilmiştir. İlk aşamada ilişki doyumunun, fiziksel ve psikolojik şiddet ile ayrılmak için atılan adamlar arasındaki ilişkilerde aracı rolü olduğunu bulunmuştur. Bu sonuç, şiddetin mağduru veya faili olmanın ilişkinin daha düşük değerlendirilmesine ve ilişkiyi bitirme riskinin daha yüksek olmasına yol açtığı şeklinde açıklanabilir. Araştırmada şiddetli saldırganlık vakalarının dahil edildiği ikinci aşamada ise ilişki doyumunun anlamlı bir aracılık etkisi bulunamamıştır. Benzer şekilde yapılan bir başka araştırmada Woerner, Fissel ve Flori (2024), siber şiddeti, sorunlu alkol kullanımı ve ilişki doyumunu iki zamansal süreçte incelemişlerdir. Bu araştırmada ilişki doyumunun birinci zamanda sorunlu alkol kullanımının, şiddet üzerindeki etkilerini tamponladığını, ancak ikinci zamanda tamponlamadığını göstermişlerdir. Dolayısıyla bu araştırmalar ilişki doyumunun flört şiddeti üzerindeki koruyucu etkisinin bir aşamaya kadar geçerli olabileceğini göstermektedir. Benzer bir başka araştırmada Marshall, Panuzio, Makin-Byrd, Taft ve Holtzworth-Munroe (2011) ise ilişki içerisindeki kadın ve erkeklerin, işlenen flört şiddeti bildirme uyumlarını incelemişlerdir. Sonuçlara göre, yani yüksek ilişki doyumunun, partnerin bildirdiğinden daha az şiddet raporlamasıyla ilişkiliyken, düşük ilişki doyumunu, partnerin bildirdiğinden daha fazla şiddet raporlamasıyla ilişkilidir. Bu sonuç, ilişki doyumunun, potansiyel olarak partneri suçlama ve ilişki şemaları nedeniyle, olumsuz ilişki olaylarını partner davranışına atfetme konusunda isteksizliğe veya artan isteğe yol açabileceğini göstermektedir. Bir diğer araştırma Hoss, Smith, Soloski, Wagner ve Allen (2024) tarafından flört şiddetinin klinik popülasyonlarda yaygın bir sorun olduğu ancak şiddet mağduru birçok bireyin bunu terapistlerine bildirmediğinden yola çıkarak

yürütülmüştür. Flört şiddetini klinik bir endişe olarak bildiren çiftler ile bildirmeyen çiftler arasında psikopatoloji, ilişki doyumu, madde kullanımı, travma sonrası stres belirtileri, güvenlik algısı ve çocukluk çağı şiddetine maruz kalma açısından fark olup olmadığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Sonuçlar, daha yüksek ilişki doyumunun hem erkekler hem de kadınlar için psikolojik ve fiziksel şiddeti klinik kaygılar olarak bildirme olasılığının azalması ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Diğer yandan ilişki doyumu, bağlanma kuramı temelli yürütülen birçok araştırmada önemli bir aracı değişken olarak rol oynamıştır. Bunlardan biri Fournier vd. (2011) tarafından yürütülen saldırganlık da dahil olmak üzere ilişki zorlukları için terapiye devam eden erkekler ile iletişim örüntüleri, ilişki doyumu, ev içi saldırganlık ve güvensiz bağlanma ile ilgili araştırmadır. Sonuçlar, ilişki doyumunun kaygılı bağlanma ile psikolojik saldırganlık arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede terk edilme yönelik kaygıların, ilişki doyumunu düşürerek psikolojik saldırganlığa yol açabileceği belirtilebilir. Bağlanma kuramı temelli yapılan bir başka araştırmada ise Lefebvre vd. (2021) tarafından aktör partner karşılıklı bağımlılık modeli kullanılarak ilişki zorlukları için terapi arayan çiftlerde güvensiz bağlanma, ilişki doyumu ve fiziksel ve psikolojik şiddet arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, katılımcıların kaçınan bağlanmalarının, kendilerinin ve partnerlerinin daha düşük ilişki doyumu aracılığıyla psikolojik şiddet uygulamalarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Katılımcıların kaçınan bağlanmaları ise, daha düşük ilişki doyumu aracılığıyla fiziksel şiddet uygulamaları ile ilişkili bulunmuştur. Son olarak Arseneault vd. (2023) tarafından yapılan araştırmada güvensiz bağlanma ile tüm flört şiddeti türleri arasında düşük ilişki doyumu aracılığıyla dolaylı ve olumlu bir ilişki bulunmuştur.

Son olarak alanyazın tarandığında ilişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki ilişkiye yönelik kapsamlı meta analiz çalışmalarının yürütüldüğü görülmektedir. Stith vd. (2008) evlilik doyumu/uyumsuzluk ile partner şiddeti arasındaki ilişkiyi araştıran 32 makalenin dahil edildiği bir meta analiz çalışması yürütmüşlerdir. Sonuçlar, küçük ila orta etki büyüklüğü ile düşük evlilik doyumu/uyumsuzluk ve şiddet uygulama arasında anlamlı ve olumsuz bir ilişki olduğunu göstermiştir. Ayrıca cinsiyetin evlilik doyumu/uyumsuzluk ile şiddet arasındaki ilişkiyi anlamada özellikle önemli bir düzenleyici değişken olduğu ortaya koyulmuştur. Bir diğer meta analiz çalışmasında ise Keilholtz vd. (2023b), duygusal flört şiddeti ile ilişki doyumunu incelemişlerdir. İlgili çalışmada, ilişki doyumunun hem duygusal şiddet failliği hem de mağduriyeti ile olumsuz yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Özetle ilgili alanyazın incelendiğinde ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin birçok farklı yöntemle ve çeşitli değişkenler çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Özellikle ilişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki karmaşık ilişkiyi ortaya koymayı amaçlayan boylamsal araştırmalar dikkat çekmektedir. Diğer yandan mevcut literatürde ilişki doyumu ile birlikte ilişki dinamikleri ile ilgili diğer faktörlerin (kıskançlık, güç, çatışma çözme vb.) birçok çalışmada dikkate alınmadığı görülmektedir. Bu durum, ilişki dinamiklerinin flört şiddetini açıklamadaki öneminin göz ardı edildiğini düşündürmektedir. Ek olarak Türkiye'de ilişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki ilişkileri inceleyen sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Sonuç olarak ele alınan araştırmalar bütüncül olarak incelendiğinde, ilişki doyumu ile şiddet arasında karşılıklı ve çift yönlü bir ilişki olduğu belirtilebilir. Ek olarak bu ilişkiyi ortaya koymada ilişki dinamiklerini dikkate alan bütüncül yaklaşımlara ihtiyaç olduğu ifade edilebilir.

Kıskançlık

Kıskançlık romantik ilişkilerinin yanı sıra kardeş kıskançlığı, arkadaş kıskançlığı gibi birçok konuda kullanılan çok yönlü bir kavramdır. Bu bölümde romantik ilişkilerde yaşanan kıskançlık kavramı açıklanacaktır.

Kıskançlık, romantik ilişkilerde en yaygın ve potansiyel olarak en yıkıcı duygulardan biri olarak görülmektedir (Buunk & Bringle, 1987). Kıskançlık, partnerin olası bir rakibe ilgi duyması ya da olası bir rakibin partnere ilgi duymasını içeren ve devamında ilişkiye yönelik tehdit algılanmasına yol açan bir durumdur (White, 1981). Çok boyutlu bir kavram olan kıskançlık, bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlardan oluşmaktadır. White (1981)'e göre, bilişsel boyut, kişi romantik ilişkisine yönelik bir tehdit olduğunun farkında varıldığında ortaya çıkmakta, ardından olumsuz duygular meydana gelmekte ve sonucunda birey tehditlerle başa çıkmak için başa çıkma stratejilerine başvurmaktadır. Diğer bir deyişle, bilişsel değerlendirme duygusal tepkileri tetiklemekte, bunlar da başa çıkma davranışlarını ortaya çıkarmaktadır. White (1981)'in sıralı bir kıskançlık modelinin tersine paralel bir etkileşim modelini öneren Pfeiffer ve Wong (1989) ise bilişlerin, duyguların ve davranışların eş zamanlı olarak ortaya çıkabileceğini ve birbirleriyle etkileşime girebileceğini belirtmektedir. Bu bakış açısına göre duygusal kıskançlık, algılanan tehdide tepki; bilişsel kıskançlık, partnerin sadakatsizliğine karıştığına dair endişeleri; davranışsal kıskançlık ise davranışları izleme ve kontrolü içermektedir (Pfeiffer & Wong, 1989).

Daha detaylı olarak ele almak gerekirse bilişsel kıskançlık, bir kişinin partnerinin sadakatine yönelik endişe ve şüphelerini içermektedir (Pfeiffer & Wong, 1989). Bu çerçevede şüphenin kıskançlık deneyimine katkısı önemlidir. Kişinin ilişkisine yönelik gerçek ya da hayali bir tehdidin farkına varması durumunda bilişsel kıskançlık ortaya çıkmakta ve hem benliğin hem de ilişkinin ne ölçüde zarar göreceğine ilişkin değerlendirmeleri tetiklemektedir. Bilişsel kıskançlık genelde bireyin zihninde var olan içsel bir süreci içermektedir ve ilişkideki partnerlerin her ikisinde de belirgin olmayabilir (Pfeiffer & Wong, 1989; White & Mullen, 1989). Ayrıca partnere ilişkin sadakatsizlik şüphesi ile bilişsel kıskançlık sıklıkla karıştırılmaktadır. Sadakatsizlik şüphesi, partnerin sadakatsizlik yapma olasılığına ilişkin inançları ifade ederken bilişsel kıskançlık, hayali ya da gerçek bir tehdide ilişkin bilişsel değerlendirmeleri içerir ve bir partnerin sadakatsizliğine ilişkin algılar ya da ipuçları ile tetiklenebilir (Buss, 1998; Pfeiffer & Wong, 1989). Birçok durumda sadakatsizlik şüphesi, hem bilişsel kıskançlığın (Toplu-Demirtaş vd., 2020), hem de çok boyutlu olarak ele alınan kıskançlığın bir önemli bir yordayıcısı olarak bulunmuştur (Arnocky, Pearson & Vaillancourt, 2015). Rakiplerin oluşturduğu tehditlerden ve partnerinin sadakatinden endişe duyan kişiler, kendi cinsinden fiziksel olarak çekici üyelere daha çok dikkat edebilir ve partnerine kıskançlık sergileyebilir (Maner, Gailliot, Rouby & Miller, 2007). Dolayısıyla kıskançlık, sadakatsizlik şüphesine göre daha geniş bir yapıyı temsil etmektedir.

Duygusal kıskançlık, gerçek ya da hayali ilişki tehdidine karşı bireylerin nasıl hissettiklerini içermektedir. Tepkisellikle karakterize olan duygusal kıskançlık, bilişsel bir değerlendirmeye tepki olarak ya da ilişki tehlikesine karşı koşullanmış duygusal bir tepki olarak ortaya çıkabilir (Pfeiffer & Wong, 1989). Bu kapsamda kıskançlığın duygusal yönü kaygı, rahatsızlık, öfke, korku, güvensizlik ve üzüntü gibi çeşitli duyguları içermektedir. Hisleri ve duygulanımları kapsamı sebebiyle aynı zamanda bir kişinin ilişkisine verdiği değeri yansıtmaktadır. Ayrıca bilişsel kıskançlığın tersine duygusal kıskançlık çoğunlukla kişilerarası bir süreci içermektedir ve her iki partneri de ilgilendirmesi olasıdır (White & Mullen, 1989). Literatürde duygusal kıskançlığı tetikleyen faktörler arasında ilişkiyle ilgili tatminsizlik ve sevgi kaybı, duygusal ihmal, birlikte vakit geçirmeye isteksizlik, düşüncesiz davranış sergileme, öfkeli, eleştirel ve sorgular bir biçimde iletişim kurma, belirli bir kişi hakkında konuşmaktan kaçınma, suçlu ve kaygılı bir iletişim örüntüsü benimseme gibi temel örüntüler olduğu belirtilmektedir (Shackelford & Buss, 1997).

Davranışsal kıskançlık, partner izleme ve gözetleme eylemlerinde bulunmayı içermektedir. Aynı zamanda hem içsel süreçler olarak başa çıkma mekanizmalarından hem de doğrudan

süreçler olarak partnere karşı tepkilerden oluşmaktadır (Pfeiffer & Wong, 1989). Partnere yönelik gözetleme davranışlarında bulunmanın ilişki güvenliğine katkıda bulunabileceği, buradan hareketle davranışsal kıskançlığın her zaman olumsuz veya taciz edici olmadığı belirtilmektedir (Carson & Cupach, 2000). Tam tersi görüşler de mevcuttur. Genellikle bilişsel ve davranışsal olarak kıskanç olan bireylerin, ilişkilerinin tehdit altında olduğu hakkında takıntılı oldukları bilinmektedir. Ayrıca davranışsal kıskançlığın, ilişki memnuniyetini zayıflatabilme özelliğine sahip olduğunu (Barelds & Barelds-Dijkstra, 2007) ya da diğer kıskançlık türleri arasında partner şiddetinin en güçlü yordayıcısı olduğunu gösteren sonuçlar mevcuttur (Deans & Bhogal, 2019).

Potansiyel rakiplerin ilişki tehditlerine tepki olarak duygusal kıskançlık oldukça yaygın bir deneyim olsa da bilişsel ve davranışsal kıskançlığın, özellikle gerçek bir tehdit mevcut değilse, patolojik bir kıskançlık durumu olabileceği ve istismara yol açabileceği belirtilmektedir (Pfeiffer & Wong, 1989). Bu çerçevede kıskançlık, özellikle de kontrol duygusu kaybedildiyse ciddi sonuçları olan patolojik bir hal alabilmektedir. Nitekim Harris (2004), 20 farklı ülkeden elde edilen cinayet verilerini inceleyerek kıskançlığın cinayet için önemli bir tetikleyici olabildiğini ortaya koymuştur. Ek olarak sanılanın aksine kıskançlık temelli cinayetlerde kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmadığını tespit etmiştir.

Kıskançlık kavramının kökeni evrimsel perspektife dayanmaktadır; gerçek ya da şüpheli bir sadakatsizlik durumu karşısında ortaya çıkan kıskançlık, partnere karşı dikkat ve kontrolün artması ya da şiddetin ortaya çıkması gibi esasında eşi koruma ve ilişkide tutmaya yönelik davranışları motive etmektedir. Bu mekanizmalar, hem partnerin ilişki dışındaki rakiplere yönelerek ilişkinin sona erme ihtimalini ortadan kaldırmakta hem de sadakatsizliği önlemektedir. Sadakatsizlik özellikle babalık belirsizliği sebebiyle erkekler için önemli bir sorundur; kadınlar için ise ilişkiye bağlılığın ve kaynakların kaybına yol açabildiğinden önem arz etmektedir (Buss & Shackelford, 1997). Araştırmalar, kadınların ve erkeklerin benzer düzeylerde kıskançlık deneyimlediğini ortaya koymakla beraber, kıskançlığı deneyimleme açısından cinsiyetler arasında farklılıklar olabileceği düşünülmektedir (Demirtaş & Dönmez 2006). Evrimsel perspektife göre, erkek kıskançlığı eşin cinsel sadakatsizliği tehdidine karşın ortaya çıkmaktadır (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth, 1992). Erkekler evrimsel olarak genlerinin bir sonraki nesle ulaşmasını isterler, ancak çocuğu kendisinin nesline ait değilse bu çocuğu büyütmek zaman ve enerji kaybı olacaktır, bu doğrultuda bunu önlemenin en iyi yolu kadının başkasıyla cinsel birliktelik yaşamasını

engellemektir. Kadın kıskançlığı ise eşin duygusal sadakatsizliğine karşı ortaya çıkmaktadır (Buss vd., 1992). Kadınlar için ise geleneksel olarak en iyi çiftleşme stratejisi, çocuğu büyütme ve yardımcı olacak bir partnere sahip olmaktır. Ayrıca evrimsel perspektife göre, kadınlar yaşamlarının devamı için sosyal statüye ve güvenliğe değer verirler bu sebeple partnerleri olan erkekler, yüksek düzeyde gücü ve parası olan rakipleri kıskanmaktadır (Buss, 1998). Erkekler için ise genç ve fiziksel olarak çekici kadınlar doğurganlığın belirtisi olduğu için çekiciliğe değer verirler ve partnerleri olan kadınlar çekici olan rakipleri kıskanmaktadır (Buss, 1998; Dijkstra & Buunk, 1998). Dolayısıyla evrimsel perspektif doğrultusunda ilişki içindeki bireylerin, kıskançlık deneyimlemelerinde önemli derecede cinsiyetler arası bir farklılık bulunduğunu söylemek mümkündür.

Kıskançlığın dayandığı bir diğer bakış açısı bağlanma kuramıdır. Bağlanma kuramına göre, bebeklik döneminde ilişki beklentilerine yönelik zihinsel temsiller ebeveynler ile etkileşim yoluyla oluşturulmaktadır (Bowlby, 1980). Bu zihinsel temsiller, bağlanma ilişkilerinin nasıl işlemesi gerektiğine ilişkin içsel süreçleri içeren bilişsel şemalardır (Bartholomew, 1990). Bu dönemde oluşturulan zihinsel temsiller, yetişkinlik döneminde romantik ilişkilere dair beklentiler ve bu beklentilere verilen tepkilere zemin hazırlamaktadır (Shaver & Hazan, 1987). Aynı zamanda bağlanma ilişkileri, kıskançlık da dahil olmak üzere algılanan ilişki tehditlerine karşın duygusal tepkileri belirlemektedir (Mikulincer & Shaver, 2005). Bu noktada Sharpsteen ve Kirkpatrick (1997) tarafından bağlanma ve kıskançlık arasında dört önemli açıdan benzerlik olduğu tespit edilmiştir. Her ikisinde de ortak olan yanlar; yakın ilişkileri sürdürme işlevi görme, bağlanma ilişkilerine yönelik tehditlerle tetiklenme, korku, öfke ve üzüntü gibi temel duyguları içermesi, yakın ilişkilerin zihinsel modelleri tarafından yönetilme olarak açıklanmaktadır. Dolayısıyla bağlanma kuramı, insanların içsel çalışma modellerinin, kıskançlık deneyimlerini etkileyeceğini öne sürerek romantik ilişkilerdeki kıskançlık kalıplarını tahmin etmek için bağlanma perspektifinden yararlanmayı önermektedir (Sharpsteen & Kirkpatrick, 1997). Özellikle en belirgin özellikleri reddedilme ve terk edilme korkusu, sevilebilir olma konusunda endişe duyma olan kaygılı bağlanmanın partnere yönelik kıskançlık deneyimi ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir (Bartholomew, 1990). Kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin, güvenli ya da kaçınan bağlanma stillerine sahip bireylere göre ilişki tehditlerini daha yoğun değerlendirdiği ve bu şiddetli tehdit değerlendirmelerinin, olumsuz duygusal tepkilerle ilişkili olduğu ve dolayısıyla romantik kıskançlık düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Buunk, 1997).

Kıskançlık sadece onu hisseden ve ifade eden kişiyi değil, aynı zamanda partneri ve aralarındaki duygusal ilişkiyi etkileyen bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla insanların kıskançlık deneyimleri onların ilişki memnuniyeti (Andersen, Eloy, Guerrero & Spitzberg, 1995) ilişki süresi (Bringle & Buunk, 1991), partnerine olan sevgi, şefkat, ilgi ve bağlılık (Guerrero, Andersen, Jorgensen, Spitzberg & Eloy, 1995) üzerinde önemli etkilere sahip olabilir. Hatta ilişki özelliklerinin, bireysel özelliklere göre kıskançlık üzerinde daha önemli belirleyiciler olduğu ileri sürülmektedir (Bush, Bush & Jennings, 1988).

Kıskançlık ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde kıskançlık ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin birçok araştırmada incelendiği görülmektedir. Bu çerçevede aşağıda sırasıyla kıskançlığın romantik ilişkilerdeki işlevi, kıskançlığın düzeyi, evrimsel temelli cinsiyet farklılıkları, aracı değişkenlerin rolü, şiddetin yönü, ilişki dinamikleri, teknolojik araçlar yoluyla ortaya çıkan şiddet ve kapsamlı meta analiz çalışmaları ile kıskançlık ve flört şiddeti arasındaki ilişki çeşitli boyutlarıyla ele alınmıştır.

Literatür incelendiğinde kıskançlığın romantik ilişkilerdeki işlevinin incelendiği araştırmalara rastlanmaktadır. Bu araştırmalarda kıskançlığın sevgi göstergesi olarak algılanması ve bu durumun flört şiddetini nasıl etkilediğine odaklanılmıştır. Costa vd., (2016) aşk ve kıskançlık hakkındaki inançların, kadına yönelik şiddeti nasıl etkilediğine ilişkin deneysel bir araştırmayı Brezilya'da yürütmüşlerdir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerine, kıskançlık durumunun olduğu ve olmadığı iki farklı kadına şiddet hikayesi dinletilerek, kocanın karısını ne kadar sevdiği, ilişkinin ne kadar süreceği gibi ilişkiye yönelik sorular sorulmuştur. Sonuçlar, kıskançlığın olmadığı durumda saldırganlığın olumsuz bir anlam taşıdığı, ancak kıskançlığın var olduğu durumda bu olumsuz anlama rastlanılmadığını göstermektedir. Puente ve Cohen (2003) tarafından ABD'de yürütülen araştırmada benzer şekilde kıskançlığın hem güvensizlik hem de sevgi belirtisi olarak kabul edildiği, bu durumun kıskançlıkla ilişkili şiddetin örtük olarak kabul edilmesine yol açtığı ve kıskançlıkla ilişkili şiddetin göreceli olarak kabul edilmesinin, kocaların eşlerine karşı duygusal ve cinsel istismar vakalarına kadar uzanabileceği gösterilmiştir. Kıskançlığın romantik ilişkilerde şiddeti normalleştiren bir bakış açısıyla algılandığı söylenebilir. Benzer algılar Kısa ve Zeyneloğlu (2019) tarafından Türkiye'de üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmada incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, gençlerin kıskançlık, kontrolcü davranış ve

başkalarının sosyal hayatına getirilen kısıtlamaları flört ilişkilerinde şiddet davranışı olarak algılamadıklarını ortaya koymaktadır. Üstünel (2023) ise Türkiye'de sekiz haftalık bir flört şiddeti önleme programının ardından yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla erkeklerin kıskançlık ve şiddet hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Görüşmeler sonucunda araştırmaya katılan erkeklere göre ilişkideki yakınlığın; öfke, kıskançlık ve aşk gibi duyguları tüm yoğunluklarıyla ortaya koymak için bir alan sağladığı ve beraberinde sınırsız bir şekilde hareket etme hakkı sunduğu bulunmuştur. İspanyol ergenlerle yapılan bir çalışma benzer şekilde, kıskançlığın sevginin bir göstergesi olduğuna inanmak ve sevilen kişi ile istikrarlı bir birliktelik kurma ihtiyacının, taciz edici davranışların daha düşük ciddiyette algılanması ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Ruiz-Palomino, Ballester-Arnal, Giménez-García & Gil-Llario, 2021). Dolayısıyla kıskançlık algısı ve şiddet ile ilgili yürütülen tüm bu çalışmalar, romantik aşkın idealize edilerek, kıskançlığın olağan bir durum hatta sevgi göstergesi olarak kabul edilerek şiddete karşı olumlu bir bakış açısının yeniden çerçevelenmeye çalışıldığını göstermektedir.

Kıskançlık ve flört şiddeti arasındaki ilişki kıskançlığın düzeyi ile de bağlantılı olabilmektedir. Kıskançlık bazı bireylerde daha düşük eşiklerde aktive olabilir; bu durum hastalıklı kıskançlık olarak ifade edilmektedir. Bir araştırma, hastalıklı kıskançlık tanısı konan erkeklerin kadınlardan daha büyük bir kısmının fiziksel şiddet kullandığını, partnerlerini öldürmeye çalıştığını ve hatta öldürdüğünü ortaya koymuştur (Easton & Shackelford, 2009). Bir diğer araştırma ise Johnson (2024) tarafından kıskançlıkla ilgili yakın partner cinayeti ve intiharını içeren 5335 vakanın incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. İncelemeler sonucunda mevcut veya eski yakın partnerin başka bir kişiyle olan ilişkisi veya şüphelenilen ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan kıskançlık duygularının özellikle yakın partner cinayeti ve intihar vakalarında önemli bir tetikleyici olduğu bulunmuştur.

Kıskançlık ve flört şiddeti ilişkisini cinsiyet farklılıkları temelinde inceleyen araştırmalarda yaygın olarak evrimsel bakış açısından faydalanılmıştır. Evrimsel bir bakış açısı kullanarak yürütülen araştırmada, birçok araştırma ve varsayımların aksine sahiplenici kıskançlık erkekler veya kadınlar arasında flört şiddeti ile ilişkili bulunmamıştır. Erkeklerde cinsiyetler arası rekabet, düşük eş değeri ve stresin; kadınlarda ise yalnızca cinsiyetler arası rekabetin flört şiddeti üzerinde anlamlı bir rolü olduğu bulunmuştur (Buunk & Massar, 2021). Evrimsel bakış açısından sosyal medyada temelli araştırmalarda da yararlanılmaktadır. Üniversite öğrencilerine, partnerlerinin Facebook üzerinden hayali olarak başkaları ile cinsel

ve duygusal içerikte yapmış oldukları mesajlar gösterilerek sıkıntı puanları ölçülmüştür. Sonuçlar, kıskançlıktaki cinsiyet farklılıklarının evrimsel yorumunu desteklemektedir; erkeklerde cinsel kıskançlık ve kadınlarda ise erkeklere kıyasla duygusal kıskançlık daha belirgindir (Dunn & Billett, 2018). Diğer yandan kıskançlıktaki cinsiyet farklılıkları, ebeveyn yatırımındaki evrim temelli farklılıklarla açıklanabilir. Bu çerçevede Demirtaş-Madran (2018) tarafından Türkiye’de cinsel ve duygusal kıskançlıktaki cinsiyet farklılıklarını belirlemek için Facebook üzerinden yetişkinlerle bir araştırma yürütülmüştür. Söz konusu araştırmada katılımcılara hangi sadakatsizlik türünün daha fazla kıskançlığa yol açtığına ilişkin bir soru sorulmuştur. Sonuçlar Facebook kıskançlık puanlarında anlamlı bir cinsiyet farkı olmadığını ancak Facebook kıskançlığı ile tüm saldırganlık tiplerinin önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca cinsiyet bağlamının incelendiği bir başka araştırma Teranishi Martinez (2015) tarafından gerçekleştirilerek üniversite öğrencisi erkeklerin, kadınlardan daha fazla sözlü saldırganlık bildirdiği, kadınların ise erkeklerden daha fazla sahiplenme davranışı ve fiziksel saldırganlık bildirdiği bulunmuştur. Ayrıca bu araştırmaya göre kıskançlık ve sahiplenme davranışı hem fiziksel saldırganlığı hem de sözlü saldırganlığı yordamaktadır. Benzer bir başka araştırmanın sonuçları, kadınlarda kıskançlığın; erkeklerde ise bağımlılığın psikolojik saldırganlık ve hafif fiziksel saldırganlıkla ilişkili olduğunu ve kadınların psikolojik saldırganlık ve kıskançlıkta erkeklerden daha yüksek puanlar aldıklarını göstermektedir (Perles, San Martín & Canto, 2019). Yalnızca flört şiddeti faili olan kadınlarla gerçekleştirilen araştırmada ise, olumsuz duyguların ifadesi, kendini savunma, kontrol ve kıskançlığın fiziksel, psikolojik, cinsel saldırganlık ve zorlayıcı kontrolün en önemli belirleyicileri olduğu bulunmuştur (Caldwell, Swan, Allen, Sullivan & Snow, 2014).

Kıskançlık ve flört şiddeti ile ilgili yürütülen araştırmalar incelendiğinde bu ilişkiyi açıklayan aracı mekanizmaların ele alındığı sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Kuzey Ekvadorda odak grup görüşmeleri ve anketler yolu ile evli erkekler üzerinde yürütülen araştırmada, erkek kıskançlığının kontrol edici davranışlarla ilişkili olduğu; kontrol edici davranışların ise hem fiziksel hem de cinsel flört şiddetine yol açtığı bulunmuştur (Buller, Pichon, Chevalier, & Treves-Kagan, 2023). Ayrıca lise öğrencileri ile yürütülen bir çalışmada, ahlaki kopukluğun hem erkek hem de kadın öğrenciler arasında çevrimiçi kıskançlık ve çevrimiçi kontrol arasındaki ilişkiyi güçlendirdiği, sosyo-duygusal yeterliliğin ise kadın öğrencilerde bu ilişkiyi zayıflatmış bulunmuştur (Rodríguez-deArriba, Nocentini, Menesini, Del Rey & Sánchez-Jiménez, 2023).

Alanyazın incelendiğinde flört şiddeti inceleyen birçok araştırmada kıskançlığın, düzenleyici ya da aracı rolde olduğu dikkat çekmektedir. Bu kapsamda Foran & O'Leary (2008), çiftlerle ilgili yürüttükleri araştırmada, öfke kontrolü ve kıskançlığın, alkol sorunları ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi güçlendirdiğini bulmuşlardır. Brem vd. (2018), erkeklerde alkol sorunlarının, yalnızca yüksek kıskançlık özelliğine sahip olma durumunda fiziksel ve cinsel şiddet ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Rodriguez, DiBello & Neighbors (2015) ise aşırı alkol kullanan üniversite öğrencilerinde, kıskançlığı olumlu ve olumsuz olarak iki kategoride incelemişlerdir. Olumsuz kıskançlık kıskançlığın geleneksel tanımını, olumlu kıskançlık ise ilişki bağlılığını ve kişinin partnerinin başka biriyle romantik ilişki yaşaması durumunda hissedeceği duygusal sıkıntıyı yansıtmaktadır. Sonuçlar alkol sorunlarının, olumsuz kıskançlığı yüksek ve olumlu kıskançlığı düşük olan bireylerde partner şiddetine yönelme ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca flört şiddeti ile ilgili araştırmalarda bağlanmanın sıklıkla araştırıldığı ve özellikle bu ilişkide kıskançlığın rolünün incelendiği göze çarpmaktadır. Wright (2017), genç yetişkinlerle yürüttüğü araştırmada kıskançlığın; kaygılı kaçınan bağlanma ile yakın partner saldırganlığı arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini bulmuştur. Benzer şekilde Aracı- İyiyaydın, Toplu-Demirtaş, Akçabozan-Kayabol ve Fincham (2022), Türk yetişkinlerle gerçekleştirdikleri çalışmada kaygılı bağlanmanın daha fazla ruminasyon, bilişsel kıskançlık ve psikolojik ve siber partner istismarı ile ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır. Arnocky, Sunderani, Miller ve Vaillancourt (2012), romantik ilişki içerisindeki kadınlarda dolaylı saldırganlığı araştırmışlardır. Sonucunda kadınların, potansiyel rakipleriyle kendi çekiciliklerine ilişkin karşılaştırma yaptıkça kıskançlık seviyelerinin arttığı, bunun da partnerlerine yönelik dolaylı saldırganlığı (niyet gizlenerek zarar verme amacının güdülmesi) arttırdığı bulunmuştur. Murphy & Russell (2018), genç yetişkinlerle yürüttükleri araştırma sonucunda yüksek reddedilme duyarlılığına sahip bireylerin düşük reddedilme duyarlılığına sahip bireylere göre daha yüksek düzeyde kıskançlık yaşama ve ardından saldırganlığa daha fazla eğilim gösterme eğiliminde olduğunu ortaya koymuşlardır. Brazil, Vance, Zeigler-Hill & Shackelford (2023) ise şüpheli kıskançlığın erkeklerin psikopatik özellikleri ile partnerlerine yönelik cinsel saldırganlık arasındaki ilişkide dolaylı bir rol üstlendiğini bulmuşlardır. Son olarak Ponti, Ghinassi & Tani (2021), istikrarlı bir romantik ilişki içinde olan genç yetişkinlerle bir çalışma yürütmüşlerdir. Sonuçlar, kırılgan narsisizmin romantik kıskançlığın rolü aracılığıyla psikolojik tacize ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

Alanyazın incelendiğinde kıskançlık ile şiddet arasındaki bağlantıların şiddetin mevcut ilişkideki yönü ile ilişkili olabildiği görülmektedir. Evli bireylerle saldırganlığın çift yönlü özelliğinin Kar ve O'Leary (2013) tarafından incelendiği araştırmada ilk olarak kadınların baskınlık, kıskançlık ve psikolojik saldırganlık puanlarının erkeklere göre önemli ölçüde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca çift yönlü psikolojik saldırganlığın olduğu ilişkilerdeki hem erkek hem de kadın katılımcılar, tek taraflı saldırganlık gösteren akranlarına göre daha yüksek psikolojik saldırganlık, baskınlık ve kıskançlık seviyeleri bildirmişlerdir. Benzer şekilde bir diğer araştırmada ise Seiffge-Krenke ve Burk (2015) flört eden çiftlerde her iki partnerin saldırganlığı ve kıskançlıklarını değerlendirmişlerdir. Sonucunda karşılıklı saldırgan çiftlerin, güvenli, güven verici ilişki niteliklerinin eksikliği ve yüksek kıskançlıkla en az uyumlu ilişki işleyişini gösterdikleri bulunmuştur. Dolayısıyla karşılıklı saldırganlığın ilişki işleyişi üzerindeki zorlaştırıcı etkisinin olduğunu ve ilişkilerde şiddetin çift yönlü olduğu durumlar ile kıskançlığın önemli ölçüde ilişkili olduğunu söylemek mümkündür.

Literatüre göre önemli ilişki dinamiklerinden biri olan kıskançlık, diğer ilişki dinamiklerini de etkileyerek flört şiddeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Dolayısıyla bir ilişkide kıskançlığın olması, flört şiddeti ihtimalini artırmanın yanı sıra sağlıklı ilişki faktörlerini de beraberinde getirebilmektedir. Örneğin bir derleme makalesinde, örneklemin %49'unun kıskançlık nedeniyle şiddet uyguladığı tespit edilirken, %62'sinde kıskançlığa ek olarak olumsuz duyguların ifadesi, iletişim zorlukları, misilleme gibi diğer faktörlerden en az birinin eşlik ettiği bulunmuştur (Langhinrichsen-Rohling, McCullars & Misra, 2012). Fiziksel flört şiddeti ile ilgili ergenlerle görüşen araştırmacılar, şiddet uyguladığını belirten kişilerin, kıskançlık, sözlü çatışma ve aldatma gibi diğer sorunlu ilişki dinamiklerini ve davranışlarını şiddet uygulamayan akranlarına göre önemli ölçüde daha fazla bildirme olasılıklarının olduğunu bulmuşlardır (Giordano, Soto, Manning & Longmore, 2010). Ergen genç kadınlardan dört ay boyunca sürekli olarak günlük mesajlaşma yoluyla yürütülen araştırmanın sonuçları ise ilişkideki güven, yakınlık ve bağlılık duygularının azalması ve kıskançlık duygularının artmasının aynı gün flört şiddeti failliği ve mağduriyeti ile ilişkili bulunduğunu göstermektedir (Matson vd., 2021). Bu durum ergenlik döneminde duygusal işlemenin ve dürtü kontrolünün henüz tam anlamıyla sağlanamaması ve dolayısıyla ergenlerin yoğun duygular yaşadıklarında, benzer yoğunlukta davranışlarda bulunarak hızlı bir şekilde tepki vermeleri ile açıklanmaktadır.

Kıskançlık, fiziksel ya da psikolojik şiddetin yanı sıra teknolojik araçlar yoluyla gerçekleştirilen şiddet davranışları üzerinde de önemli bir role sahiptir. Karma yöntemli bir araştırmada, genç yetişkinlerde kıskançlık ve güvensizliğin elektronik saldırganlık için en yaygın motivasyon olduğu bulunmuştur (Kellerman, Margolin, Borofsky, Baucom & Iturralde, 2013). Yine yetişkinlerle yürütülen çalışmada teknolojik flört şiddeti, duygusal, davranışsal ve bilişsel olmak üzere kıskançlığın üç boyutuyla da pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya koyulmuştur (Merlici vd., 2023). Diğer bir çalışmada ise genç yetişkin çiftlerin romantik ilişkileri çapraz gecikmeli panel modeli ve aktör partner karşılıklı bağımlılık modeli bir arada kullanılarak incelenmiş ve sosyal medya kıskançlığı ile partner şiddeti suçu arasındaki ilişkinin zaman içinde çift yönlü ve pozitif olduğu tespit edilmiştir (Emond, Vaillancourt-Morel, Métellus, Brassard & Daspe, 2023).

Son olarak kapsamlı araştırmalara dikkat çekmek gerekirse, Pichon vd. (2020) tarafından yürütülen 28 ülkeden 51 makalenin dahil edildiği sistematik derleme araştırmasında, romantik kıskançlık ile flört şiddeti arasında tutarlı bir ilişki olduğu kanıtlanmıştır. Ayrıca kıskançlık ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi güçlendiren temel mekanizmaların ataerkil kültür, hegemonik erkeklik, hegemonik kadınlık, duygu düzenleme ve çatışma çözme becerilerinde eksiklikler olduğu ortaya koyulmuştur. Kaufman-Parks, Longmore, Giordano ve Manning (2019) tarafından yürütülen kapsamlı araştırmada ise, ergenlerin romantik ilişkilerinde kıskançlığı tetikleyen içsel, ilişkiye özgü ve ilişki dışındaki faktörler bütüncül bir bakış açısı ile incelenmiştir. Sonuçlar, sözlü çatışma, partnerlerin sadakatsizliği ve kontrol edici davranışlar gibi ilişkiye özgü faktörlerin yanı sıra ebeveyn-çocuk fiziksel saldırganlığı gibi ilişki dışındaki dışsal faktörlerin kıskançlık ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca aile geçmişi, demografik bilgiler gibi tüm faktörler kontrol edildikten sonra dahi kıskançlık, flört şiddeti ile ilişkili bulunmuştur.

Özetle ilgili alanyazın incelendiğinde kıskançlık ve flört şiddeti ilişkisini inceleyen birçok araştırmaya ulaşılsa da bu ilişkiyi dyadik yaklaşımla inceleyen araştırmaların oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Ek olarak söz konusu ilişki kıskançlığın düzeyi, şiddetin yönü ya da cinsiyet gibi değişkenlere göre farklılıklar gösterebilmektedir. Ancak birçok artan kıskançlığın ilişkilerde şiddete zemin hazırladığı kanıtlanmıştır. Bu çerçevede kıskançlığın, flört şiddetini açıklamada önemli bir ilişki dinamiği olduğu belirtilebilir.

Güç Algısı

Güç, birçok kişilerarası ilişkinin altında yatan önemli ve esasında karmaşık bir kavramdır. Öznel ve durumsal yapısı sebebiyle tanımlanması zordur. Genellikle sosyal rollere ve normlara dayandırıldığı için görünmezdir (Komter, 1989). Hatta insanlar kendilerini değerlendirirken genelde gücün sosyal roller içinde nasıl şekillendiğini göz ardı ettiklerinden değerlendirilmesi zordur (Knudson-Martin, Kim, Gibbs & Harmon, 2021).

Sosyal psikoloji perspektifinden güç, bir kişinin diğerini etkilemek için sahip olduğu potansiyel yetenek olarak açıklanmaktadır. Ayrıca bu perspektife göre gücün, otorite, uzmanlık, çekicilik, zorlama ve başkalarını ödüllendirme yeteneği gibi bireysel güç temellerine bağlı olduğu öne sürülmüştür (French & Raven, 1959). Yakın ilişkilerde güç ise, karar alma sürecinde etkin olma, partnerin sonuçlarını etkileyebilme ya da partneri istediğini yapmaya ikna edebilmedir (Ronfeldt vd., 1998). Ayrıca başka birinin fiziksel veya psikolojik durumuna ilişkin ikna, kontrol veya değiştirmeye ilişkin yetenekler güç kapsamında ele alınmaktadır. Böylece gücün hem açıkça baskınlık gösterileriyle hem de örtük olarak sosyokültürel süreçlerle bağlantılı olduğu belirtilebilir (Fishbane, 2011).

Güce ilişkin farklı yaklaşımlar, ilişki içerisindeki bireylerin hangi durumlarda daha yoğun güç algılayacağına ilişkin kapsamlı görüşler sunmaktadır. Bu görüşler şu şekilde özetlenebilir: karşılıklı bağımlılık teorisine göre ilişkinin sona ermesi durumunda daha fazla ödül ve daha az maliyetle karşılaşılırsa, kaynak teorisine göre daha fazla sosyoekonomik kaynağa sahip olurlarsa, ikili güç teorisine göre partnerlerinden daha fazla kaynak ve yetki algılayarlarsa, ilişkilerde güç teorisine göre belirli kişilik özelliklerine veya becerilere sahip olurlarsa ve güç yaklaşımı teorisine göre partnerlerine ceza verme kapasitesine sahip olurlarsa; bireylerin ilişkilerinde daha fazla güç algılaması muhtemeldir (Simpson, Farrell, Oriña & Rothman, 2015).

Romantik ilişkilerde güç, ilişkinin seyrini etkileyen temel faktörlerden biridir. Partnerler, birbirlerini ve ilişkilerini etkileme konusunda eşit kapasitelere sahip olduklarında, yakın ve samimi ilişkilerin geliştirilmesi daha olasıdır. Bu çerçevede eşitliğin hâkim olduğu ilişkiler, daha fazla güven, mutluluk, bağlılık, güvenlik ve duyguları paylaşabilme ile bağlantılıdır (Leonhardt, Willoughby, Dyer & Carroll, 2020). Partnerler arası güç eşitsizliği olduğunda ise ilişkiler genellikle bundan olumsuz etkilenmektedir. İlişkide güç algısı düşük bireyler, yüksek güç algısı olan bireylere karşı bağlılık ve kabul edilme arzuları sebebiyle, kendi ihtiyaçlarını veya tercihlerini göz ardı etmeye başlayabilir. Bu kapsamda olumsuz davranışlara dahi uyum sağlamaya yönelik bir eğilim gösterebilir ve hatta bu eğilimin,

ilişkiyi koruduğunu ve desteklendiğine inanabilir (Rusbult, Verette, Whitney, Slovik & Lipkus, 1991; Samp & Solomon, 2001). Bu nedenle güç dinamikleri tek bir tarafta yoğunlaştığında düşük ilişki kalitesi, düşük ilişki öz yeterliği, ilişki işlev bozuklukları ya da çatışmalar ortaya çıkabilmektedir (Peleg-Koriat, Weimann-Saks & Ben-Ari, 2018; Rehman vd., 2009; Whittington & Turner, 2023).

İlişkide güç, partnerin gücüne, bağlama, çevreye ve daha birçok faktöre göre değişebilir, zaman zaman dalgalanabilir ya da sabit kalabilir. Bu karmaşık yapı, çeşitli güç kaynakları ve süreçlerini içermektedir. Young ve Seedall (2024), romantik ilişkide güç kaynaklarını cinsiyet, ataerkil sistem, egemen grup statüsü, kaynaklar, kişilik, ilişki bağlılığı, duygular ve bağlanma süreçleri olarak ele almaktadır.

Cinsiyet, özellikle de erkek olmak, gücün en önemli belirleyicilerinden biridir. Biyolojik ve evrimsel bakış açısından, erkekler kadınlara göre genellikle fiziksel olarak daha iri ve daha güçlüdürler, bu sebeple kadın partnerleri üzerinde güce sahiptirler. Hatta bu avantajlı fiziksel görünüşleri ile kadın partnerlerinin fiziksel güvenliğini garantiye alırlar (Whiting, Oka & Fife, 2012). Birçok durumda erkekler kadınlardan daha dürtüsel ve şiddet yanlısıdır, şiddet uyguladıklarında bu daha tehlikeli ve aşırıya kaçan durumlarla sonuçlanabilmektedir. Ayrıca evrimsel perspektife göre, kadınlar iyi mali beklentiler, hırs, çalışkanlık, sosyal statü ve biraz daha ileri yaş gibi özelliklerle karakterize olan yüksek güç statüsüne sahip erkeklere özellikle ilgi duymaktadır (Buss & Shackelford, 1997).

Birçok kültürde hâkim olan ataerkil sistem tarafından erkeklere tanınan ayrıcalıklar vardır, bunlar erkeklerin lehine eşitsizliği meşrulaştırmakta ve erkek gücünü vurgulamaktadır (Young & Seedall, 2024). Dolayısıyla birçok ilişkide bir erkeğin hedefleri hayalleri ve tercihleri genellikle kadından önde gelmektedir. Bu durum, algılanan ilişki gücünde erkeklerin kadınlardan daha yüksek puanlar alma eğiliminde olduğunu gösteren birçok araştırma ile desteklenmektedir (Felmlee, 1994; Ponzi, Klimczuk, Traficonte, & Maestripieri, 2015; Sprecher & Felmlee, 1997). Hatta erkeklerin ilişkideki gücü, ilk sosyal etkileşim ile aktif olmaktadır çünkü sosyal normlara göre erkek romantik ilişkilerde başlatıcı ve lider konumundadır, tipik olarak ilk buluşmada partnerini dışarı çıkmaya davet etme, aktiviteleri planlama, ya da ortak harcamaları ödeme konusunda öncü kişi olarak görülmektedir (Laner ve Ventrone, 2000). Yakın tarihli araştırmalar, bu romantik ilişki başlangıcına ilişkin norm ve beklentilerdeki bu cinsiyet farkının, halen geçerliliğini koruduğunu göstermektedir (Laner ve Ventrone, 2000; Sakaluk, Todd, Milhausen,

Lachowsky, 2014). Dolayısıyla erkekler başlangıçta etkileşimde güç sahibidir çünkü çoğunlukla ne yapılacağını ve ne zaman yapılacağını etkilerlerken, kadınlar daha pasif bir rol benimsemeye teşvik edilirler. Diğer yandan, hem kadınlar hem de erkekler tarafından erkek gücü çoğunlukla olağan olarak kabul edilmekte iken, erkekler kadın partnerlerinden bu kadar fazla güce maruz kalmayı kabul etmemektedir (Knudson-Martin & Mahoney, 2005).

Sosyokültürel faktörlerden bir diğeri olan egemen grup statüsü, gücün kaynaklarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin ırk, din, dil, yetenek, sosyal sınıf, cinsel kimlik gibi konularda baskın bir gruba üye olmaları da artan güç seviyeleri ile ilişkili olabilmektedir. Kendilerini diğer gruplara göre daha imtiyazlı gören baskın grup üyeleri, partnerlerine karşı da kendilerini daha avantajlı bir konumda olduklarını hissederek ilişkide yüksek güç algılarını benimseyebilmektedir (Young & Seedall, 2024).

Sosyokültürel faktörlerden bağımsız olarak bir bireyin kişisel bir güç duygusu deneyimlemesi mümkündür (Fast & Chen, 2009). Bu durum, potansiyel güç kaynakları olarak kişilik özelliklerine işaret etmektedir. Kararlılık, dayanıklılık, esneklik, hırslı olma gibi kişilik ile ilgili özellikler, ilişkilerde daha fazla güç ile ilişkilidir (Flynn, Reagans, Amanatullah & Ames, 2006). Partnerlerden birinin daha iddialı, baskın özelliklere sahip olduğu bir ilişkide; diğeri doğası gereği daha uyumlu, hassas ya da çekingen ise, bu ilişkide eşit bir güç ilişkisinden söz etmek oldukça zordur (Young & Seedall, 2024). Kişilik özelliklerinin yanı sıra, olumlu ve olumsuz duygu düzeylerinin, romantik partnerlerin deneyimlediği gücü etkilediği bilinmektedir. Duygular, insanların ne hissettiğini betimlemenin yanı sıra, partnerin fizyolojik ve duygusal durumunu değiştirme işlevine sahiptir, bu da güç ile yakından ilişkilidir (Young & Seedall, 2024).

En önemli güç belirleyicilerinden biri kaynaklardır. Kaynak teorisi; gelir, prestij, eğitim, bilgi ve uzmanlık gibi sosyoekonomik kaynaklara ya da destek, güven, ilgi, sevgi gibi ilişki kaynaklarına erişimde dengesizlikler olması durumunda ilişkide eşit olmayan bir güç durumu ortaya çıkacağını ileri sürmektedir (Blood & Wolfe, 1960). Daha fazla kaynağa sahip olan bireyin partneri üzerinde daha fazla güce sahip olması olasıdır. Özellikle partnerler arasındaki finansal eşitsizlikler, güç dengesizliklerinin önemli bir belirleyicisi olabilmektedir (Greaves, Zvonkovic, Evans & Hall, 1995). Ayrıca kaynaklara erişim cinsiyete göre farklılık gösterebilmektedir; sosyo-ekonomik ya da konumsal kaynaklarda

erkeklerin; ilişkisel kaynaklarda ise kadınların daha fazla güce sahip olduğu bilinmektedir (Kim, Visserman & Impett, 2019).

İlişki ile ilgili güç kaynaklarından bir diğeri ise ilişki bağılılığıdır. Eğer ilişkideki bireylerden birinin, ihtiyaçları ve hedefleri partnerlerine yüksek düzeyde bağlı ise, ilişkide daha az güç algılaması olasıdır (Lindová, Průšová & Klapilová, 2020). Bunun yanı sıra, bağlanma stilleri, bağımlılık ve kontrolü de kapsamaktadır, dolayısıyla güç ile yakından ilişkilidir (Mikulincer & Shaver, 2005). Bu doğrultuda güvenli bağlanan bir birey, ilişki ihtiyaçlarının karşılanacağına güvenerek yüksek bağımlılık ve düşük kontrol sergileyebilir, bu durumun hem öznel hem de ilişkisel iyi oluşu sağlayacağına inanabilir. Bu durum eşitlikçi gücün ortaya çıkmasına katkıda bulunabilir. Diğer yandan güvensiz bağlanma, düşük bağımlılık, partneri uzaklaştırma, yüksek kontrol gibi özellikleri ile güç dengesizliklerine zemin hazırlayabilir (Shaver, Schachner & Mikulincer, 2005).

Güç Algısı ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde güç ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin birçok araştırmada incelendiği görülmektedir. Bu çerçevede aşağıda sırasıyla Bu kapsamda aşağıda, sırasıyla Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli çerçevesinde yürütülen çalışmalara, ataerkil toplum yapısı ve toplumsal cinsiyet temelli olarak cinsiyet farklılıklarını inceleyen araştırmalara, yalnızca kadınlar ya da yalnızca erkeklerle yürütülen çalışmalara ve güç doyumuna odaklanan araştırmalara yer verilmiştir.

Önemli ilişki dinamiklerinden biri olan güç, yalnızca bireyin kendisini değil partnerinin de birçok duygu, davranış ya da düşüncesini etkileyebilme özelliğine sahiptir. Bu çerçevede güç ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi, Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli kullanarak inceleyen araştırmalar mevcuttur. Bu araştırmalardan biri Rogers vd. (2005) tarafından yapılarak flört eden çiftlerde fiziksel istismar, bağlanma stilleri, güç algıları ve memnuniyetleri aktör partner karşılıklı bağımlılık modeli kullanarak incelenmiştir. Oldukça kapsamlı sonuçlar elde edilen bu araştırmada hem aktör hem de partner etkileri olarak anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Aktör etkileri çerçevesinde; algılanan ilişki gücü düşük olan kişiler, korkulu kaçınan bağlanma stiline sahip olduğunda partnerlerine karşı fiziksel olarak daha saldırgan tutum bildirmişlerdir. Ancak algılanan ilişki gücü yüksek kişilerden güvensiz bağlanma stillerine sahip olanlar, güvenli bağlanma stillerine sahip kişilere kıyasla partnerlerine karşı önemli ölçüde daha fazla saldırganlık bildirmişlerdir. Partner etkileri

olarak ise, aktörün fiziksel istismarı için partnerin kaçınmacı bağlılığı ile partnerin ilişki gücünden memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada, güç algısının yanı sıra, bu güçten duyulan memnuniyetin de flört şiddeti ile ilişki olduğu bulunmuştur. Erkekler, eğer partnerlerinin güç algısı ve memnuniyeti yüksek ise daha fazla istismarcı; partnerlerinin güç algısı ve memnuniyeti düşük ise daha az istismarcı olmuşlardır. Bununla birlikte, kadınlar, partnerlerinin güç memnuniyet düzeylerine bakılmaksızın, kendilerinin algıladıkları güç yüksekse partnerlerinin algıladıkları güç düşükse ve bundan memnunsalrsa daha fazla istismarcı olmuşlardır. Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli çerçevesinde yapılan çalışmalardan bir diğeri Conroy (2014) tarafından Sahra Altı Afrika'da genç çiftlerle toplumsal cinsiyet temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu bölgede geleneksel toplumsal cinsiyet normları nedeniyle erkeklerin genellikle daha fazla güce sahip olduğu ve bu gücün karar alma süreçleri ya kaynaklar üzerindeki kontrol gibi alanlarda kendini gösterdiği bilinmektedir. Sonuçlar, eşitlikçi gücün özellikle kadınlarda cinsel şiddete maruz kalmada koruyucu rolü olduğunu ve erkeğin daha güçlü olduğu durumlarda, kadınlar için cinsel şiddetinin artarken erkekler için azaldığını göstermektedir. Ayrıca eğitim düzeyi ve eşitlikçi gücün hem erkekler hem de kadınlar için fiziksel şiddete karşı koruyucu rolü olduğu bulunmuştur. Bu çalışmaları, bireylerin güç algıları ile flört şiddeti deneyimlerinin çiftler bağlamındaki etkilerini incelemeye aktör partner karşılıklı bağımlılık modelinin kapsamlı sonuçlarını yansıtmaktadır.

Güç ve flört şiddetine ilişkin çalışmaları önemli bir kısmı özellikle ataerkil kültürlerle ve toplumsal cinsiyet temelinde gerçekleştirilerek kayda değer sonuçlar elde edilmiştir. Ataerkil bir toplum yapısı sergileyen Çinli göçmenler ile gerçekleştirilen çalışmada Jin ve Keat (2010), hem şiddet uygulayanlar hem de şiddet uygulamayan erkeklerin, göç sonrası yaşanan maddi kayıplar ile beraber eşleri lehine karar alma gücü kaybı yaşadıklarını, bunun da flört şiddeti ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Güney Afrika'da Ranganathan vd. (2022) tarafından kadınlarla yapılan nitel bir çalışmada, gelir elde edebilme, finansal bağımsızlık duygusu ve gelişmiş sosyal desteğin ilişkideki güç algısının önemli belirleyicileri olduğu ve flört şiddetine maruz kalmayı etkilediği bulunmuştur. Bir diğeri araştırma ise ataerkil kültürün hâkim olduğu Nijerya'da Enakele (2022), tarafından yürütülerek partnerlerinden şiddet görmüş erkeklerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik analiz sonuçları, finansal tutarsızlık, ilişkideki güç dengesizliği ve sadakatsizlik sebebiyle ortaya çıkan çatışmaların, kadınların erkeklere karşı saldırganlığını tetikleyen faktörler olarak bildirildiğini göstermektedir. Bu çalışmalardan hareketle özellikle ataerkil

toplumlarda romantik ilişkideki güç algısının, mevcut maddi durum ya da sosyal destek gibi gerçek güç kaynaklarına dayanabildiği ve bu kaynaklardaki eksikliğin flört şiddetine maruz kalma için risk faktörü teşkil ettiği belirtilebilir. Romantik ilişkilerde güç ve şiddet arasındaki ilişki, yalnızca ataerkil kültürel yapılarla değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet normlarıyla da yakından bağlantılıdır. Literatür incelendiğinde ilişkideki güç ve flört şiddeti arasındaki ilişkide toplumsal cinsiyet kavramının önemli bir rolünün olduğu görülmektedir. Bu çerçevede yapılan bir araştırmada Harrington, Overall ve Cross (2021) erkeklerin ilişki gücü ve erkeksi cinsiyet rolü stresinin, flört şiddeti ile ilişkisini araştırmışlardır. Sonucunda düşük ilişki gücünün erkeklerin erkeksi kimliğini tehdit edebileceğini ve geleneksel erkeksi kimliği tehdit edebilecek durumları stresli bulan erkeklerin düşük ilişki gücüne fiziksel saldırganlıkla yanıt verme olasılığının daha yüksek olduğunu elde etmişlerdir. Sonuçlar ayrıca, erkeksi kimlik tehditlerini stresli bulmayan erkeklerin düşük ilişki gücüne saldırganlıkla yanıt verme olasılığının düşük olduğunu da ortaya koymaktadır. Overall, Hammond, McNulty ve Finkel (2016) ise gücü, ilişki gücü ve durumsal güç olarak ikiye ayırarak psikolojik saldırganlığı hangi durumlarda etkilediğine dair kapsamlı bir çalışma yürütmüşlerdir. İlişki gücü, önemli ilişki kararları üzerinde daha çok kontrole ve karar yetkisine sahip olma; durumsal güç ise, partnerlerini etkilemeye çalışırken veya temel ihtiyaçlarını karşılamak için partnerlerine bağımlı olduklarında ortaya çıkan güç türü olarak açıklanmıştır. Araştırma sonucunda daha düşük ilişki gücüne sahip erkeklerin, düşük durumsal güçle karşılaştıkları günlerde kendilerini daha az erkeksi hissettikleri ve bunun da partnerlerine karşı daha fazla saldırgan davranışı öngördüğü bulunmuştur. Bu çalışmalar, erkeklerin ilişkide sahip olduğu güç algısının esasında cinsiyetten ziyade toplumsal cinsiyet rollerine dayandığını, bu doğrultuda gücün kaybı ya da dengesizliğinin bir şiddet öncülü olabileceğini göstermektedir. Cinsiyet farklılıklarının incelendiği bir başka araştırma ise Cucci, Confalonieri, Olivari, Borroni & Davila (2020) tarafından ergen çiftlerle ilişkideki güç dengesizliği ile flört saldırganlığı arasındaki bağlantıyı araştırmak üzere gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, gücün dengeli olduğu ilişkilerde erkekler psikolojik saldırganlığa daha az başvururken, kendilerini ilişkide güç sahibi olarak algılayan kadınların daha yüksek düzeyde psikolojik ve fiziksel saldırganlığa başvurdıkları bulunmuştur. Hem kadın hem de erkekler, partnerlerini ilişkide güç sahibi olarak algıladıklarında ise daha fazla ilişki saldırganlık gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca, gücün partnerler arasında eşit olarak paylaşılmadığının algılandığı uzun ilişkilerde kadınlar daha yüksek fiziksel saldırganlık uyguladıklarını bildirmişlerdir. Son olarak hem erkekler hem de kadınlar için, daha uzun

ilişkiler partnere yönelik daha yüksek saldırganlık seviyeleri ile karakterize edilmiştir. Birçok araştırmadan farklı olarak nişanlılık döneminde flört şiddetine odaklanan Martin-Lanas, Osorio, Anaya- Hamue, Cano- Prous & de Irala (2021) ise, çiftlerin düğünlerini planladıkları önemli bir aşamada güç dengesizliklerinin rolünü araştırmıştır. Bu araştırmada, ilişkideki güç dengesizliği ile flört şiddetinin olumlu bir ilişki içerisinde olduğu bulunmuştur. Bu sonuç doğrultusunda özellikle nişanlılık aşamasındaki şiddetin, evlilik ilişkisinde daha güçlü şiddet biçimlerine dönüşebilecek durumları tespit etmesi açısından önem taşıdığı belirtilebilir. Son olarak Coleman ve Straus (1986)'un ABD'de evli çiftlerle yürüttüğü araştırmasını Güney Kore'de tekrarlayan Kim ve Emery (2003), evlilik gücü ve çatışmanın şiddet ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğu, özellikle de erkeğin ilişkideki gücünün daha yüksek olduğu durumların yüksek oranda flört şiddeti ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu çalışmalarda, şiddetle olumsuz yönde ilişkili olan eşitlikçi evlilik gücünün oluşumunun teşvik edilmesi önerilmektedir. Ayrıca kadın ve erkeklerin güç algılarının flört şiddeti ile ilişkisinde cinsiyetler arası farklılıklar olduğu görülmektedir.

İlişkilerde güç ve flört şiddeti arasındaki ilişkide cinsiyetler arası karşılaştırma yapan araştırmaların yanı sıra yalnızca kadın ya da yalnızca erkekler yürütülen birçok çalışma olduğu görülmektedir. Bunlardan biri Filson, Ulloa, Runfolo ve Hokoda (2010) tarafından evli olmayan kadın üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, ilişkide kendilerini güçsüz algılayan kadınların flört şiddeti mağduru olma oranlarının ve depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde Gracia-Leiva vd. (2023)_evli olmayan ancak romantik bir ilişkisi olan genç kadınlarla sıralı bir aracılık modeli test etmişlerdir. Bu araştırma sonucunda ilişkideki güç dengesizliği sırasıyla daha fazla flört şiddetiyle, daha fazla ruminasyonla ve daha fazla intihar riski ile ilişkili bulunmuştur. Madde kullanım geçmişi olan tutuklu kadınlarla yürütülen araştırmada ise Minieri vd. (2014), flört şiddeti ile ruh sağlığı sorunları arasındaki ilişkide algılanan ilişki gücünün anlamlı bir aracı rol oynadığını bulmuşlardır. Benzer şekilde yetişkin kadınlarla yapılan bir başka araştırma ise Gonzalez-Guarda vd. (2017) tarafından gerçekleştirilmiş olup bu çalışmada kadınların ilişki gücü yükseldikçe partner şiddetine maruz kalma, madde bağımlılığı, HIV ve depresyon yaşama olasılığının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer araştırmada ise Kusunoki, Bevilacqua ve Barber (2023), 2,5 yıl boyunca genç kadınları düzenli takip ederek güç dengesi, çatışma, bireysel özellikler, partner şiddeti, çocuk sahibi olma gibi özellikleri; ilişki türü ve süresi bakımından farklılık gösteren çeşitli romantik ilişkilerde incelemişlerdir. Ardından birçok değişkeni sabit tutarak partner şiddetine maruz kalma riskini doğrudan

karşılaştırmaya olanak tanıyan hibrit regresyon modelleri ile verileri analiz etmişlerdir. Sonuçlar, yakın ilişkilerdeki güç dengesizliğinin; tek eşli olmayan, mevcut çocuklarının babası olmayan erkeklerle yürütülen, birlikte yaşanan ve istikrarsız ilişkilerde 20'li yaşların başlarındaki genç kadınları yakın partner şiddetinin birçok boyutu açısından yüksek risk altında bıraktığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ilişkilerde güç dengesizliği flört şiddeti için önemli bir risk faktörü olmakla beraber bu ilişkide etkili olan dolaylı faktörler de önem taşımaktadır.

Yalnızca erkeklerle yürütülen araştırmalar incelendiğinde, flört şiddetine ilişkin bir dizi bireysel, aile kökenli ve ilişkisel risk faktörünü inceleyen Bosco, Robles, Stephenson ve Starks (2022) tarafından yürütülen araştırma dikkat çekmektedir. Bu araştırma sonucunda, erkeklerin ilişkide algıladığı güç düştükçe flört şiddeti uygulama olasılıklarının arttığı bulunmuştur. Ayrıca bu araştırmada çocukluk çağı cinsel istismarı ile flört şiddeti uygulama arasında gücün aracılık etkisi incelenmiş ancak anlamlı bir sonuç elde edilmemiştir. Depresyon, cinsel iletişim, ilişki memnuniyetinin ise güç aracılığıyla dolaylı olarak flört şiddeti ile ilişkili olduğuna ulaşılmıştır. Bir diğer araştırmada ise Landa, González, Martínez, Leiva & Castro (2024), ergen ve genç erkekler tarafından flört şiddeti kullanımında güç, duygusallık ve duygusal ifadenin bastırılmasının rolünü incelemişlerdir. Elde edilen sonuçlar, genç erkeklerde güç ile flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide olumsuz duyguların ve duygusal ifadenin bastırılmasının aracı rolü olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede güç açısından eşit ilişkileri teşvik etmek ve düşük güç algısından kaynaklanan hayal kırıklığından kaçınmak flört şiddetini azaltmada etkili stratejiler olabilir.

İlişkide güç hakkında yapılan birçok araştırmanın yanı sıra bu güce dair duyulan memnuniyet nispeten daha az araştırmada incelenmiştir. Toplu-Demirtaş ve Fincham (2022) tarafından yapılan araştırmada ise düşük ilişki gücü algılayan üniversite öğrencilerinin, bu ilişki gücünden daha az memnun oldukları ve buna karşılık partnerlerine daha fazla fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet uyguladıklarını ortaya koyulmuştur. Ayrıca bu ilişki hem kadınlar hem de erkekler için geçerlidir. Dolayısıyla yalnızca bireylerin ilişkide algıladıkları güç değil, bu güce ilişkin memnuniyet düzeyleri de flört şiddetini etkileyen önemli bir faktördür. İlişki gücüne dair memnuniyetin incelendiği bir başka araştırmada ise Kaura ve Allen (2004), üniversite öğrencilerinin güce dair duydukları memnuniyetsizliğin hem erkekler hem de kadınlar için flört ilişkilerinde şiddet kullanımı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Ancak araştırmada, güce dair memnuniyetsizlikten daha çok ebeveyn şiddetine maruz kalmanın, flört şiddeti uygulamalarına dair daha da güçlü bir belirleyici olduğu sonucu elde

edilmiştir. Hatta erkeklerin flört şiddeti uygulamasının anne şiddetiyle, kadınların flört şiddeti uygulamasının ise baba şiddetiyle ilişkili olduğu ortaya bulunmuştur.

Özetle ilgili alanyazın incelendiğinde flört, nişanlı evli olmak üzere birçok ilişki türünde güç ve şiddet ilişkisinin incelendiği görülmektedir. Güç kavramı cinsiyetle yakından ilişkilidir, dolayısıyla söz konusu birçok araştırmada cinsiyet temel bir değişken olarak ele alınmaktadır. Ek olarak güç ve şiddet arasındaki ilişkide karşılıklı etkileri açıklamada Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modelinden faydalanıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, gücün eşit olduğu durumlarda flört şiddeti riskinin en az olduğu düşünülmektedir. Güç algısının flört şiddetini etkileyen önemli bir değişken olduğu kanıtlanmakla beraber, güç doyumu üzerinde daha az çalışılmış bir değişkendir.

Çatışma Çözme

Romantik ilişkiler sevgi ve bağlılık ile karakterize olmanın yanı sıra bir dizi stres faktörü ve anlaşmazlık ile ilişkilidir. Partnerlerin ilgi, ihtiyaç ya da talepleri her zaman eş zamanlı olarak karşılanamayabilir ve çatışmalar yaşanabilir. Dolayısıyla çatışmalar romantik ilişkilerin kaçınılmaz bir parçasıdır (Feldman & Gowen, 1998). Ancak çatışmaların varlığından çok, çatışmanın ele alınma biçimi önemlidir (Heyman, 2001). Çatışmalar uygun ele alınmadığında ilişkilerin kötüleşmesine hatta sonlanmasına sebep olabilir; diğer yandan çatışmalar rolleri tanımlama, iletişimi iyileştirme ya da karşılıklı bağları güçlendirme gibi fırsatlar da sunabilir. Bu çerçevede bir bireyin çatışmayı uygun bir şekilde ele alabilmesi için, kendi ihtiyaçlarını içeren kimliğini ortaya koymasının yanı sıra, rekabet eden talepler, yakınlığı sürdürme ve ilişkiyi koruma arasında hassas bir denge kurabilmesi gerekmektedir (Feldman & Gowen, 1998).

Anlaşmazlıklarla başa çıkmak için kullanılan kişilerarası davranışlar, çatışma çözme stratejilerini ifade etmektedir. Çatışmalara verilen bu tepkiler bireyden bireye farklılık göstermektedir. Kimi bireyler ilişkiyi korumak için çatışmayı görmezden gelmekte ya da olumsuz bir tutum içerisine girerek olayı büyütme yolunu seçmekte, kimileri ise yapıcı davranmayı seçmektedir (Shulman, Tuval-Mashiach, Levran & Anbar, 2006). Uzlaşabilen çiftler hem kendisinin hem de partnerinin ihtiyaçlarını korumayı başarabilmenin yanı sıra müzakere edebilmeyi de sağlamış olur (Reese-Weber & Bartle-Haring, 1998). Bir partnerin çatışma çözme stratejilerinin diğer partnerin kullandığı stratejiye bağlı olduğu araştırmalarla

kanıtlanmıştır (Paradis vd., 2015). Dolayısıyla bir partnerin sergilediği çatışma çözme davranışının, iki birey arasındaki ilişki dinamikleri ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Çatışma çözme stratejileri ile ilgili çeşitli yaklaşımlar öne sürülmüştür. Feldman ve Gowen (1998), birçok çatışma çözme yolu sınıflandırması olsa da beş stratejinin temel olduğunu ifade etmişlerdir. Bunlar şu şekilde sıralanmıştır; (1) kızmak, öfkelenmek veya dışa vurmak; (2) akranlardan, yetişkinlerden ya da kurumlardan sosyal destek aramak; (3) dikkat dağıtmak veya fiziksel aktivitelerle oyalanmak; (4) geri çekilme ve inkâr yoluyla sorunla ilgilenmekten kaçınmak; (5) uzlaşma veya sakin bir biçimde tartışmak. Alanyazında en çok kullanılan kategorilerden biri ise Kurdek (1994) tarafından önerilmiştir. Bu bakış açısına göre dört çatışma çözme stili bulunmaktadır: uzlaşma ve müzakereyi içeren olumlu problem çözme; saldırıya geçme ve kontrolün kaybedilmesini içeren çatışmaya girme; sorunu tartışmayı reddetme ve partneri dışlamayı içeren geri çekilme; kişinin kendi fikrini savunmadığı ve partnerine teslim olduğu boyun eğme. Özellikle çatışmaya girme ve geri çekilme, büyük ilgi gören yıkıcı çatışma çözme stratejilerindendir. Partnerlerden birinin eleştirdiği, kızdığı, talepte bulunduğu, diğerinin ise sessizlik ya da konuyu değiştirme gibi yollarla pasif bir şekilde etkileşimden kaçındığı bir örüntüyü temsil etmektedir (Christensen & Heavey, 1990). Önceden kadınların çatışmaya girme, erkeklerin ise geri çekilme stratejisini yaygın olarak benimsediği düşünülse de güncel araştırmalar cinsiyetten daha çok çatışma konusu ve konuyu hangi partnerin ortaya çıkardığının belirleyici olduğunu göstermektedir (Eldridge, Sevier, Jones, Atkins & Christensen, 2007; Holley, Sturm & Levenson, 2010).

Rusbult ve Zembrodt'un (1983) geliştirdikleri sorunlara verilen tepkiler modeli, çatışma çözme yaklaşımlarına ilişkin görüşler arasında en öne çıkanlardan biridir. Hirschman'ın (1970) örgütsel tipolojisinde var olan çıkış, konuşma ve bağlılık kategorilerinden yola çıkan Rusbult ve Zembrodt (1983), yokmuş gibi davranma adında dördüncü bir boyut ekleyerek çatışmalar karşısında verilen tepkileri dört farklı kategoride incelemişlerdir. Çıkış; ilişkiyi yok etme, partnerden ayrılma ya da boşanmayı içeren etkin ve yıkıcı bir çatışma çözme tarzıdır. Konuşma; etkin ve yapıcı bir şekilde koşulları iyileştirmeye çabalama, sorun üzerine konuşma, tartışma, çözümler önerme, sosyal destek ağlardan yardım almayı içeren etkin ve yapıcı bir çatışma çözme tarzıdır. Bağlılık; iyimser ve çatışmadan kaçınan bir tarzda koşulların kendiliğinden iyileşmesini bekleme, problemin geçmesini ümit etmeyi içeren edilgen ve yapıcı bir çatışma çözme tarzıdır. Yokmuş gibi davranma ise; partnerini ya da problemi görmezden gelme, sorunu tartışmaktan kaçınma, partneri eleştirme ya da kötü

davranmayı içeren edilgen ve yıkıcı bir çatışma çözme tarzıdır. Bu doğrultuda çıkış ve yokmuş gibi davranma, ilişkiyi yıpratıcı yıkıcı tepkiler iken; bağlılık ve konuşma, ilişkinin devamını destekleyen yapıcı tepkilerdir (Rusbult & Zembrodt, 1983).

Çiftlerin çatışmalara yaklaşım şekli ve özellikle partnerlerin çatışmaları çözebilme durumları, ilişkinin işleyişini etkilemektedir. Çatışma yönetme stratejilerinin ilişki dinamikleri ve işlevselliği ile bağlantısını inceleyen birçok araştırma, yapıcı tarzların kullanımının çatışma durumlarında daha açık tartışmalar ve uzlaşma stratejileri ile olumlu ve tatmin edici ilişkileri teşvik ettiğini; buna karşın, yıkıcı tarzların kullanımının çiftlerde ilişki memnuniyeti ve öznel iyi oluşu düşürerek çatışmaların tırmanma olasılığını artırdığını göstermektedir (Cornelius, Alessi & Shorey, 2007; McGinn, McFarland, & Christensen, 2009; Siffert & Schwarz, 2011).

Yıkıcı çatışma çözme tarzları başta psikolojik şiddet olmak üzere fiziksel saldırganlık ve cinsel zorlama ile ilişkilidir (Honeycutt, Sheldon, Pence & Hatcher 2015; Katz & Myhr, 2008). Çatışmaya girme ve geri çekilme gibi yıkıcı çatışma çözme stratejilerinin ve iletişimsizliğin flört şiddetine maruz kalmayı kolaylaştırıcı faktörler olduğu bilinmektedir (Hellmuth, Jaquier, Overstreet, Swan, & Sullivan, 2014; Salwen & O'Leary, 2013). Yalnızca bireyin değil, partnerin çatışmaya yaklaşım şekli de hem flört şiddetine maruz kalma hem de şiddetin devamlılığı için önemli risk faktörleridir (Bonache, Ramirez-Santana & Gonzalez-Mendez, 2017). Bir ilişkideki partnerlerin her ikisi de talepte bulunma, partneri rahatsız etme ve eleştirme yoluyla aktif olarak çatışmaya girdiğinde, çatışmalar istismarcı davranışlara doğru tırmanabilmektedir (Allison vd., 2008). Ayrıca çatışmaların sıklığı ve yoğunluğunun da romantik saldırganlık ile bağlantısı bulunmaktadır. Genellikle şiddetin var olduğu ilişkilerde bulunan bireyler, daha yüksek düzeyde çatışma bildirmektedir (Williams, Connolly, Pepler, Craig & Laporte, 2008). Diğer yandan çatışmaların uygun bir biçimde çözülmemesi durumunda tekrarlanma olasılığı oldukça yüksektir. Bu durumda hayal kırıklıkları ve karşılanmayan ihtiyaçlar birikerek ilişkide etkileşim kalıplarını bozabilir. Günlük çatışmalarını çözemeyen ya da yıkıcı bir şekilde çözmeye çalışan çiftlerin ilişkiyi sonlandırma/boşanma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bilinmektedir (Gottman & Levenson, 1992).

Çatışma Çözme ve Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde çatışma çözme ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin birçok araştırmada incelendiği görülmektedir. Bu çerçevede aşağıda sırasıyla boylamsal ve deneysel araştırmalara, yıkıcı çatışma çözme stratejilerinin şiddet ile ilişkisini inceleyen araştırmalara, çatışma çözme stratejisinin aracılık etkisinin incelendiği araştırmalara, çatışma sebepleri ve tetikleyicilerine ve son olarak şiddetin var olduğu ilişkilerde çatışmaları inceleyen araştırmalara yer verilmiştir.

Çatışma çözme ve şiddet arasındaki ilişkiyi boylamsal olarak inceleyen araştırmalar dikkat çekmektedir. Franz, Smethurst, Barry, Cole ve Taft (2023) tarafından yapılan boylamsal araştırmada, evli ya da birlikte yaşayan çiftlerin çatışma sırasındaki belirli davranışları ile flört şiddeti arasındaki ilişki bir yıllık bir süreç boyunca gözlemlenmiştir. Çalışma sonucunda kadınların daha az soru sorması ve daha fazla göz teması kurması, bir yıl sonra hem kadınlar hem de erkekler tarafından daha fazla psikolojik ve fiziksel şiddet uygulanması ile ilişkilendirilmiştir. Kadınların daha az dinleme davranışı göstermesi, bir yıl sonra erkeklerin daha fazla psikolojik şiddet uygulaması ile ilişkilendirilmiştir. Sonuçlar, çift çatışması sırasında ortaya çıkan sözlü ve sözsüz göstergelerin ilişkinin duygusal iklimine dair anlamlı bir sinyal sağladığını göstermektedir. Goodcase vd. (2020) tarafından gerçekleştirilen bir diğer boylamsal araştırma, hamile veya ebeveyn ergenlerle yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ergenlerin sağlıklı çatışma çözme stratejileri ve sözlü istismar davranışlarının zaman içinde sabit olduğu, ancak fiziksel istismar davranışlarının sabit olmadığı bulunmuştur. Ek olarak, sağlıklı çatışma çözümü stratejileri kullanan ergenlerin, daha düşük seviyelerde sözlü ve fiziksel istismara başvurdıkları sonucu elde edilmiştir.

Boylamsal araştırmalar arasında özellikle günlük takipler yoluyla veri toplayarak çatışma çözme ve şiddet ilişkisini inceleyen araştırmaların önemli sonuçlar sunduğu görülmektedir. Bunlardan biri Paradis, Fortin, Van Camp, Hébert & Fernet (2024)'in ergenleri on dört gün boyunca takip ederek flört şiddetini ve günlük çatışmaları daha kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçladıkları çalışmadır. Bu çalışmada flört şiddeti ile ilgili uzak faktörler (yaş, cinsiyet, mevcut flört ilişkisinin ilk olması, mevcut ilişkinin uzunluğu, ruh sağlığı, duygu düzenleme, çocukluk çağı istismarı, şiddete karşı kabul tutumları) ve günlük çatışmayla ilgili durumsal faktörler (çatışmanın ortaya çıkışı, başlatılması ve çözülmesi, düşmanca atıflar ve çatışma yönetimi stratejileri) değerlendirilmiştir. Ayrıca gizli bir sınıf analizi yapılarak şiddet

türlerine ve yoğunluğuna göre ilişkiler kategorize edilmiştir. Sonuçlara göre, düşük şiddet sınıfındaki ergenler on dört gün boyunca diğer tüm gruplardan önemli ölçüde daha az çatışma olayı bildirmişlerdir ve çatışmaların her iki partner tarafından daha sık başlatıldığını ve partnerlerinin davranışlarına daha az düşmanca niyet atfettiklerini belirtmişlerdir. Çatışmalar çıktığında, düşük şiddet sınıfındaki ergenler akranlarına göre daha fazla problem çözme stratejisi ve daha az çatışmaya girme ve geri çekilme stratejisi kullandıklarını belirtmişlerdir. Tersine, çoklu şiddet ile psikolojik şiddet ve kontrol sınıflarındaki ergenler ise diğer tüm sınıflardan daha fazla çatışmaya girme stratejisi kullandıklarını ifade etmişlerdir. Partnerlerinin çatışma davranışları hakkında rapor vermeleri istendiğinde, düşük şiddet sınıfındaki ergenler partnerlerinin diğer tüm gruplardaki kişilere göre daha fazla problem çözme ve daha az çatışmaya girme stratejisi kullandığını algıladıklarını; çoklu şiddet ile psikolojik şiddet ve kontrol sınıflarındaki ergenler ise partnerlerinin daha yüksek çatışmaya girme stratejisi kullandıklarını bildirmişlerdir. Son olarak çoklu şiddet sınıfındaki ergenlerin, on dört gün boyunca fiziksel flört şiddeti işleme ve maruz kalma olasılıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Çiftlerin günlük olarak takip edildiği bir diğer araştırma Lapierre, Paradis, Hébert ve Cyr (2024) tarafından flört eden ergenler üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada on dört gün boyunca gözlemlenen çiftlerde anlaşmazlıkların çatışmalara ve şiddete nasıl dönüştüğü incelenmiştir. Sonuçlar, ergenlerin normalden daha stresli veya kaçınan olduklarını bildirdikleri günlerde, anlaşmazlık çıkma olasılığının daha yüksek ve çözüm olasılığının daha zayıf olduğunu göstermiştir. Stres ve bağlanmadaki günlük değişimler, özellikle önceden flört şiddeti deneyimi olanları anlaşmazlıklara karşı savunmasız hale getirmektedir. Benzer şekilde günlük olarak takibin gerçekleştirildiği bir başka çalışmada Grocott vd. (2024), genç yetişkinleri altmış gün boyunca gözlemlemişlerdir. Aktör-partner karşılıklı bağımlılık modeli kullanılan bu araştırma sonucunda hem kadın hem de erkeklerin kendisinde ve partnerinde algıladığı daha fazla çatışma, aynı gün daha fazla psikolojik şiddet uygulama ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca kadınların partnerinde algıladığı daha fazla çatışma, aynı gün daha fazla fiziksel flört şiddeti işleme ile ilişkilendirilmiştir. Grandgenett, Franz, Calkins, DiLillo ve Brock (2024) tarafından yapılan çalışmada ise, bir önceki yıl karşılaşılan partner şiddetinin, hamile çiftler arasında günlük yaşamda stres ve uyumsuz çatışma çözme stratejileri arasındaki bağlantıyı düzenleyip düzenlemediği on dört gün boyunca takip edilerek incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, daha yüksek günlük stresin, aynı gün kötüleşen çatışma yönetimi ile ilişkili olduğunu ve kadınlar arasında, bu ilişkinin, son bir yılda çift ilişkisinde herhangi bir fiziksel

ya da psikolojik şiddet öyküsü olduğu durumlarda daha güçlü olduğu bulunmuştur. Bu araştırmalar özellikle, anlaşmazlıkların saldırganlığa dönüşebileceği günlük bağlam hakkında önemli bakış açıları sunmaktadır. Özetle ilişkilerde ortaya çıkan çatışmalar ve bu çatışmaları çözebilmek için uygun stratejilere sahip olmama, özellikle aynı gün içerisinde şiddetin çeşitli türlerinin ortaya çıkmasını kolaylaştırmaktadır.

Deneysel araştırmalar da çatışma çözme ve şiddet arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu deneysel araştırmalardan biri Fernet vd. (2016) tarafından karma yöntemle iki aşamalı olarak ergen çiftler üzerine gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, çatışma çözme stratejilerini keşfetmek ikinci aşamada ise hem bireyin hem de çiftin bakış açısından, flört şiddeti uygulayan gençleri uygulamayanlardan ayıran ikili etkileşim örüntülerini ortaya koymak amaçlanmıştır. İlk aşamada yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen sonuçlar üç çatışma çözme stratejisi ortaya koymuştur: beklentileri ve bireysel ihtiyaçları müzakere etme; çatışmalardan veya çözümlerden kaçınma; şiddet kullanarak kişisel ihtiyaçları ve kuralları dayatma. Araştırmanın ikinci aşamasında çiftlere izletilen tartışma videosundan ve anketlerden elde edilen sonuçlar ise, şiddet uygulayan çiftlerin, anlaşmazlık içinde olduklarında çatışma yaşama ve bir çözüm stratejisi olarak olumsuz duygulara başvurma eğilimleriyle şiddet uygulamayan çiftlerden farklılaştığını göstermektedir. Bir başka deneysel araştırmada Ha vd. (2019), romantik ilişkilerdeki çatışmaların nasıl yakın flört şiddetine dönüştüğünü iki zamansal süreçte araştırmışlardır. İlk zamanda katılımcılar, çatışma ve kıskançlık ile ilgili bir tartışma videosu izlemişlerdir, ikinci zamanda ise çatışma ve flört şiddeti ile ilgili anketleri tamamlamışlar ve ortalama günlük çatışma puanları hesaplanmıştır. Sonuçlar, ilişkilerinde daha yüksek düzeyde çatışma yaşayan çiftlerin, çatışma sırasında karşılıklı olarak olumlu davranışları sonlandırma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Çatışma sırasında olumlu davranış seviyelerini güçlendirememek ise flört şiddetinin daha yüksek düzeylerini öngörmektedir.

Özellikle yıkıcı çatışma çözme stratejilerinin flört şiddeti ile ilişkisi sıklıkla incelenmiştir. Bunun örneklerinden biri olan çalışmada, Bonache, Gonzalez-Mendez ve Krahé (2019), üniversite öğrencilerinde cinsel ve psikolojik şiddet ile güvensiz bağlanma stilleri ve yıkıcı çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Kaygılı bağlanmadan flört şiddeti mağduriyetine yıkıcı çatışma çözme stratejileri aracılığıyla dolaylı bir yol tespit edilmiştir. Ek olarak, hem bireylerin çatışmaya girme stratejisi kullanımının hem de partnerlerinin bu stratejiyi kullandıklarına yönelik algılarının, cinsel ve psikolojik şiddet yaşama olasılıklarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bonache, Gonzalez-Mendez ve Krahé

(2017) bir diğ er araştırmalarında ise ergenlerde psikolojik ve fiziksel flört şiddeti ile güvensiz bağlanma ve yıkıcı çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırma sonucunda kaygılı bağlanan bireylerin hem kendilerinin hem de partnerlerinin çatışmaya girme stratejisi kullanmaları durumunda, flört şiddeti mağduriyetinin arttığı bulunmuştur. Tahminlerin aksine, daha fazla geri çekilme stratejisi kullanan kadın ergenler daha az psikolojik ve fiziksel flört şiddeti mağduriyeti bildirmişlerdir, erkeklerde ise bu yol anlamsızdır. Son olarak partnerinin çatışmaya girme stratejisi kullandığına ilişkin algılar hem erkek hem de kadın ergenlerde daha fazla flört şiddeti mağduriyeti ile ilişkili bulunmuştur. Flört şiddeti ile yıkıcı çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkileri inceleyen bir başka araştırma Fortin, Paradis, H bert ve Lapierre (2022) tarafından flört eden ergenlerin on dört gün boyunca günlükler yoluyla gözlemlenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çatışmaya girme stratejisinin kullanımı, günlük fiziksel flört şiddeti işleme olasılığını önemli ölçüde artırmaktadır. Ayrıca ergenlerin çatışmaya girme stratejisi kullandıkları ve partnerlerinin yüksek düzeyde çatışmaya girme ya da geri çekilme stratejisi kullandığına ilişkin algıları olduğu günlerde fiziksel şiddet işleme olasılığı önemli ölçüde daha yüksek bulunmuştur.

Alanyazında  atışma çözmenin bir aracı olarak şiddet ile ilişkisinin incelendiği araştırmalara da rastlamak mümkündür. Lafontaine vd. (2021), romantik bir ilişki içinde olan  niversite  ğrencilerinde güvensiz bağlanmanın, algılanan çift  atışması yoluyla flört şiddeti mağduriyeti üzerinde önemli dolaylı etkileri olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu doğrultuda kaygılı ve kaçınan bireyler daha fazla çift  atışması algılamakta bu da hem fiziksel hem de psikolojik olarak partnerinden şiddet görme olasılığını artırmaktadır. Marshall, Jones ve Feinberg (2011), bireysel ve ikili değişkenlerin flört şiddeti işlenmesine nasıl katkıda bulunduğuna ilişkin bütünleştirici bir bakış açısını aktör-partner karşılıklı bağımlılık modeli kullanarak test etmişlerdir. Sonuçlar, düşmanlık, depresif semptomlar ve olumsuz ilişki atıflarının çift çatışmasını artıran faktörler olduğunu ve çift çatışmasının da flört şiddetinin ortaya çıkışı ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ek olarak, erkeklerin flört şiddeti uygulama sıklılığının kişinin kendi düşmanlık düzeyleri ve partnerinin depresif semptomları tarafından; kadınların flört şiddeti uygulama sıklılığının ise partnerinin antisosyal davranışları ve çift  atışması tarafından yordandığı bulunmuştur. Du, Stith, Durtschi ve Spencer (2021), uluslararası flört şiddeti veri tabanından  in'in üç bölgesindeki kadın  niversite öğrencilerini dahil ederek kadınların işlediği flört şiddeti suçunu incelemişlerdir. Araştırma sonucunda ilişki çatışmasının hafıf ve ciddi fiziksel istismar suçu ve ciddi psikolojik istismar suçuyla

önemli ölçüde ilişkili olduğunu bulunmuştur. Öfke yönetimi becerileri, ilişki çatışmasının hafif fiziksel flört şiddeti suçu ve hem küçük hem de ciddi psikolojik şiddet suçu üzerindeki olumsuz etkilerini hafifletmiştir.

Alanyazın incelendiğinde çatışmaların kaynağını belirleyebilmek için çatışma sebeplerine odaklanan araştırmalar göze çarpmaktadır. Yeni ebeveyn olmuş evli çiftlerde flört şiddetini inceleyen Wong, Marshall ve Feinberg (2021), bir yıl boyunca üç ayda bir çiftlerin çatışmalarını ve şiddet eğilimlerini takip etmişlerdir. Araştırmada, iş bölümü ve çocuk bakımının yeni ebeveyn olmuş çiftlerde en büyük çatışma kaynağı olduğu ve iki yaşında çocuğu olan çiftlerde iş bölümü sorunlarıyla ilgili çatışmalardan kaynaklı kadınların flört şiddeti uyguladığı, ancak erkeklerde bu ilişkinin anlamsız olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evli çiftlerle yürütülen bir başka araştırma Tolla (2022) tarafından kadınlarda evlilik çatışmalarının başlıca nedenlerini ve sonuçlarını incelemek için karma yöntemle yürütülmüştür. Kadınlara göre, ev içi sorumluluk, çocuk eğitiminin takibi, çocuk bakımı, ebeveynlikte eşitsizlik, yanlış anlama, gelir elde etme konusunda ilgisizlik, dikkatsizlik, aile için yeterli gelirin olmaması, israf ve yakınlık eksikliği evlilik çatışmalarının başlıca nedenleridir. Kadınların büyük bir kısmının bu anlaşmazlıklarını çözerken, yıkıcı çatışma çözme stratejilerini kullandığı ve sözel ile fiziksel şiddete başvurduğu bulunmuştur.

Çatışma tetikleyiciler olarak ise ilgili araştırmalarda alkol ya uyuşturucu gibi madde kullanım sorunlarının sıklıkla incelendiği görülmektedir. Bu çerçeveden hareketle Flanagan, Jarnecke, Leone ve Oesterle (2020), sorunlu alkol kullanımı, ilişki çatışması ve flört şiddetini bir laboratuvar çalışması ile incelemişlerdir. Sorunlu alkol kullanımı olan çiftler laboratuvarında bir çatışma çözme görevini tamamlamış ve görevden hemen önce, önce ve sonra alkol isteklerini bildirmişlerdir. Ardından çatışma davranışları araştırmacılar tarafından kodlanmıştır. Araştırma sonuçları, psikolojik ve fiziksel şiddet failliği ve mağduriyetinin, erkekler arasında negatif ve pozitif çatışma davranışları ile alkol isteği arasındaki ilişkileri güçlendirdiğini göstermektedir. Jarnecke, Leone, Kirby ve Flanagan (2022) ise benzer şekilde ilişki çatışması ve flört şiddetini bir laboratuvar çalışması ile inceledikleri araştırmalarında uyuşturucu kullanım sorununu ele almışlardır. Uyuşturucu kullanan çiftler, laboratuvarında çatışma çözme görevine katılım sağlamış ve anketleri tamamlamışlardır. Sonuçlar, erkekler arasında uyuşturucu kullanım yoğunluğunun psikolojik şiddet işlenmesi ile olumsuz çatışma davranışları arasındaki ilişkiyi düzenlediğini göstermektedir. Buna göre daha fazla partner şiddeti bildiren erkekler, uyuşturucu kullanım sorunları daha yoğun olduğunda daha olumsuz çatışma davranışları sergilemektedir.

Kadınlarda uyuşturucu kullanım yoğunluğu, psikolojik partner şiddeti işlenmesi ile olumsuz çatışma davranışları arasındaki ilişkiyi düzenlemiştir. Özetle, daha yoğun fiziksel partner şiddeti bildiren kadınlar, uyuşturucu kullanım sorunları daha şiddetli olduğunda daha olumsuz ve daha az olumlu çatışma davranışı sergilemişlerdir.

Şiddet ve saldırganlığın var olduğu ilişkilerde yoğun çatışmalar ve uyumsuz çatışma çözme stratejileri baskın olabilmektedir. Bu çerçeveden hareketle Burk ve Seiffge-Krenke (2015), ergen çiftleri ilişkisel ve fiziksel saldırganlık düzeylerine göre gruplandırmışlardır. Bir partnerin ilişkisel veya fiziksel olarak saldırgan olarak algılandığı gruplarda, daha yüksek çatışma oranları, daha az uyumlu başa çıkma davranışları ve daha fazla kıskançlık (özellikle erkeklerde) ile karşılaşmıştır. Karşılıklı saldırgan çiftler, yüksek çatışma oranları, çatışma durumlarında yansıtma ve duygu düzenlemede eksiklikler, düşük ilişki kalitesi ve en az ilişki uyumu bildirmişlerdir. Benzer incelemenin yapıldığı bir başka araştırma Ridley ve Feldman (2003) tarafından yapılmış olup araştırma sonucunda şiddet içermeyen ilişkilere kıyasla, kadın şiddeti içeren ilişkilerde kadın ve erkekte daha fazla tek taraflı sözlü saldırganlık, daha fazla karşılıklı sözlü saldırganlık, daha fazla erkek sözlü saldırganlığı/kadın sakinleştirmesi, daha fazla erkek talebi/kadın geri çekilmesi, daha fazla karşılıklı kaçınma ve daha az yapıcı iletişim görülmüştür. Ayrıca kadınların şiddet uyguladığı ilişkilerde, şiddet uygulamayan ilişkilere kıyasla daha zayıf sorun çözme becerilerinin aktif olduğu ve sorunlu tartışmalardan sonra daha fazla duygusal mesafe olduğu görülmüştür. Son olarak Gonzalez-Mendez, Rojas-Solís ve Ramírez-Santana (2018) tarafından yapılan daha farklı bir araştırma, üniversite öğrencilerinde son iki romantik ilişkide geriye dönük olarak bildirilen çatışma çözme stratejilerini (problem çözme, çatışmaya girme ve geri çekilme) ve olası değişiklikleri incelemiştir. Sonuçlara göre, önceki ilişkisinde flört şiddeti mağduru olmuş katılımcılar daha yapıcı stratejilere doğru bir değişim bildirirken, yeni mağdur olmuş katılımcılar daha az yapıcı stratejilere doğru bir değişim bildirmişlerdir. Ayrıca önceki ilişkisinde flört şiddeti faili olanlar daha yapıcı stratejilere doğru bir değişim bildirirken, yeni fail olmuş katılımcılar daha az yapıcı stratejilere doğru bir değişim bildirmişlerdir. Bu sonuçlar, yaş ve deneyim ile artan olgunluğun daha az yıkıcı stratejiler ile ilişkili olması ve yaşanan kötü deneyimlerin kişileri daha az çatışmacı partnerler seçmeye yöneltmiş olması ile açıklanmıştır.

Özetle ilgili alanyazın incelendiğinde çatışma çözme stratejileri ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin farklı yöntemlerle incelendiği görülmektedir. Özellikle boylamsal ve deneysel araştırmalar ile çatışma çözme stratejilerinin şiddet üzerindeki rolü açıklanmaya çalışılmıştır. Ek olarak çatışmaların sebepleri ve tetikleyicilerinin incelendiği çalışmalar ön

plana çıkmaktadır. Diğer yandan Türkiye'de flört şiddetinin öncülü olarak çatışma çözme stratejilerinin kullanıldığı araştırmalara rastlanmamıştır. İncelenen tüm araştırmalar bütüncül olarak ele alındığında, özellikle yıkıcı çatışma çözme stratejisi kullanan bireylerin ilişkilerinde şiddete yönelmeye daha eğilimli olduğu göze çarpmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

ÇALIŞMA I

Bu çalışma ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki zamansal ilişkileri incelemek amacıyla yürütülmüştür. Bu kapsamda heteroseksüel flört ilişkisi içinde olan genç yetişkin çiftlerden elde edilen verilerle, ilişkinin yönünü ve gücünü zaman içinde ortaya koyan Çapraz Gecikmeli Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli kullanılmıştır. Çalışma 1'e ilişkin çalışma grubu, veri toplama süreci, kullanılan ölçme araçları ve analiz aşamaları aşağıda açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları arasındaki zamansal ilişkileri incelemeyi amaçlayan boylamsal bir araştırmadır. Mevcut araştırmada boylamsal araştırma yöntemlerinden çapraz gecikmeli panel modeli kullanılmıştır. Çapraz gecikmeli panel modeli, zaman içinde değişkenler arasındaki karşılıklı ilişkileri ve bu değişkenler arasındaki farklı yönlü etkileri incelemek için kullanılan bir istatistiksel yöntemdir (Kearney, 2017).

Çalışma Grubu

Mevcut araştırmada çalışma grubu belirli kriterleri karşılayan, olası ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımı olan amaçlı örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur (Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012). Bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan kriterler ise mevcut

heteroseksüel bir flört ilişkisi olma, 18-30 yaş arası genç yetişkin olma ve araştırmaya çift olarak katılma olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda mevcut araştırmanın çalışma grubu, kriterleri sağlayan 67 çiftten oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci zaman (Z1) veri toplama süreci toplam 852 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Bu katılımcılardan 474 kişi, araştırmanın bir sonraki aşamasına da katılmayı kabul ederek iletişim bilgilerini (cep telefonu veya elektronik posta) paylaşmıştır. Katılımcılar, araştırmaya katılım kriterleri açısından incelenmiş ve kriterleri karşılayan kişilerin rumuzları eşleştirilmiştir. 9 ay sonra iletişim bilgilerini paylaşan çiftlerin her bir üyesine yeniden ulaşılmış, araştırma linki iletilmiş ve katılımcıların rumuzları taraflarına hatırlatılmıştır. Bu kapsamda ikinci zaman (Z2) veri toplama süreci toplam 172 kişi ile gerçekleşmiştir. Bunlardan ilişkisi sona eren 30 kişi ve rumuzları eşleşmeyen 8 kişiye ait veriler çıkarılmıştır. Sonuç olarak hem Z1 hem de Z2’de veri toplama sürecine katılan, heteroseksüel flört ilişkisi devam eden ve rumuzları eşleşen 67 genç yetişkin çift elde edilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması Z1’de 21,52 (SS= 2,59) Z2’de 22,13 (SS= 2,59); erkeklerin yaş ortalaması Z1’de 22,72 (SS= 3,06) Z2’de 23,25 (SS= 3,02) olarak bulunmuştur.

Çalışma grubunun birinci zamanda (Z1) toplanan verilerle belirlenen özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler (Çalışma I)

		Kadın		Erkek	
		N	(%)	N	(%)
Eğitim Durumu	Lisans mezunu	6	9,0	11	16,4
	Lisans öğrencisi	56	83,6	40	59,7
	Lisansüstü Öğr.&Mezunu	3	4,5	2	3,0
	Önlisans Öğr.&Mezunu	2	3,0	14	20,9
		N	(%)		
İlişki Durumu	Flört	4		6,0	
	Sevgili	59		88,1	
	Sözlü/Nişanlı	4		6,0	
İlişki Uzunluğu	6 aydan az	15		22,4	
	6 ay- 1 yıl arası	9		13,4	
	1 – 2 yıl arası	19		28,4	

2 – 4 yıl arası	15	22,4
4– 6 yıl arası	9	13,5
6 ve daha fazla yıl	6	2,6

Tablo 1. incelendiğinde kadın katılımcıların önemli bir kısmının lisans öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir (%83,6). Erkek katılımcıların ise %59,7'sini lisans öğrencileri, %20,9'unu önlisans öğrenci ve mezunları, %16,4'ünü ise lisans mezunları oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan çiftlerin %88,1'inin sevgili kategorisinde olduğu görülmektedir. İlişki sürelerine bakıldığında ise en çok 1-2 yıl arası ilişki süresine sahip çiftlerin olduğu (%28,4), ardından 6 aydan az ilişki süreli (%22,4) ve 2-4 yıl arası ilişki süreli (%22,4) çiftlerin araştırmada yer aldığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verilerin toplanması amacıyla Kişisel Bilgi Formu, İlişki Doyumu Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu kullanılmıştır. Aşağıda ölçeklere ilişkin detaylı bilgiler sunulmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda, katılımcıların heteroseksüel bir ilişkide bulunma durumları, partnerleri ile beraber belirlemiş oldukları 'rumuz'ları, yaşları, eğitim durumları, ilişki durumları (flört,sevgili,sözlü/nişanlı) ve ilişki sürelerine yer verilmiştir. İlgili form Ek 1'de sunulmuştur.

İlişki Doyumu Ölçeği

Hendrick (1988) tarafından geliştirilen İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği, Curun (2001) tarafından yüksek lisans tezinde Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, bireylerin romantik ilişkilerinden memnuniyet derecelerini ölçmektedir. Flört ilişkisi, nişanlı, evli, birlikte yaşayan, aynı cinsiyetten çiftlerde ilişki doyumunu ölçme açısından yeterlidir. Ölçek tek boyutlu olup, toplamda 7 maddeden oluşmaktadır. 7'li likert tipi derecelendirilen ölçekte, yüksek puanlar, yüksek doyuma işaret etmektedir. Ölçekte 4. ve 7. Maddeler ters puanlanmaktadır. Forma ait örnek maddelere Ek 2'de yer verilmiştir.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması üniversitelerin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 70 flört eden çift ile gerçekleştirilmiştir. Örneklemin yaş aralığı 18-32 olup, yaş ortalaması 21,9'dur. Faktör analizi sonuçları, orijinal ölçekle uyumlu olarak, ölçeğin tek faktörlü olduğunu ve varyansın %52'sini açıkladığını ortaya koymuştur. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayıları ise Z1'de kadın formu için .78, erkek formu için .84; Z2'de kadın formu için .87, erkek formu için .86 bulunmuştur.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu

Fincham vd. (2008) tarafından geliştirilen Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Toplu-Demirtaş vd. (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, romantik ilişkilerde bireylerin psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Şiddet, kontrol ve istismar olmak üzere üç alt boyuttan ve toplamda 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte ayrıca şiddet alt boyutu, fiziksel şiddet olarak; kontrol ve istismar boyutlarının toplamı ise psikolojik şiddet olarak puan vermektedir. Alt boyutların ayrı ayrı ya da birlikte kullanılabileceği belirtilmektedir. 5'li likert tipi olan ölçekte “1= Kesinlikle Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekten alınan daha yüksek puanlar, bireylerin psikolojik ve fiziksel saldırganlığı daha fazla kabul eden tutumlarını yansıtmaktadır. Forma ait örnek maddeler Ek 3'te yer almaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları yaşları 18 ile 32 yaşları arasında değişen 280 flört eden üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlama çalışmasında çeviri-tekrar çeviri yöntemi kullanılarak dil bilgisi kontrolleri yapılmıştır. Ölçeğin geçerlilik çalışmaları için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapmadan önce, DFA'nın varsayımları incelenmiştir. Eksik veriler %2'den az bulunmuştur ve rastlantısal dağılım gösterdiği için EM algoritmasıyla tamamlanmıştır. Mahalanobis mesafelerini hesaplayarak çok değişkenli aykırı değerler kontrol edildiğinde 16 aykırı değer belirlenmiştir ($\chi^2(17) = 40,79$, ($p < .001$). Aykırı değerleri dahil ederek ve dahil etmeden gerçekleştirilen analiz sonuçları arasında önemli bir farklılık bulunmadığı için aykırı değerler analize dahil edilmiştir. Çok değişkenli normallik sağlanmadığı için 1000 bootstrap örneklemesiyle analiz yapılarak Bollen-Stine p değeri kullanılmıştır. İlk yapılan DFA sonucunda modelin orta düzeyde uyum sağladığı görülmüştür ($\chi^2(116, N = 280) = 335.81$, Bollen-Stine $p = .00$; $\chi^2/sd = 2.90$, RMSEA = .08 [GA %90 = .07-.09], SRMR = .08, CFI = .71). Madde 4'ün (*Partnerimin surf*

beni kışkırtmak için yaptığı şeyleri umursamam) istismar faktörüne düşük düzeyde yüklendiği ($\beta = -.06$) ve kontrol faktörüne daha uygun olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, madde 4 kontrol faktörüne atanarak analiz tekrar edilmiştir. Yeni analizde madde yükü .38'e yükselmiş ve modelin uyumu iyileşmiştir ($\chi^2(116, N = 280) = 310.00$, Bollen-Stine $p = .00$; $\chi^2/sd = 2.67$, CFI = .75, RMSEA = .08 [GA %90 = .07–.09], SRMR = .08). Tüm maddelerin anlamlı yüklendiği ve yüksek modifikasyon indekslerinin kalmadığı görülmüştür. DFA, kültürel farklılıklar sebebiyle İstismar faktöründen Kontrol faktörüne bir madde değişikliği olmasına rağmen ölçeğin üç faktörlü yapısını desteklemiştir. Bu faktör yapısı, 205 flört eden üniversite öğrencisinden oluşan ikinci bağımsız bir örneklemele çapraz doğrulanmıştır. Son olarak, Cronbach alfa değeri ölçeğinin tamamı için .72 olarak bulunurken alt ölçeklerin iç tutarlılığı ise şiddet = .72, kontrol = .62 ve istismar = .65 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach alfa değerleri ise Z1'de kadın fiziksel şiddet için .65, kadın psikolojik şiddet için .67, erkek fiziksel şiddet için .69, erkek psikolojik şiddet .73 olarak bulunmuştur. Z2'de ise kadın fiziksel şiddet için .68, kadın psikolojik şiddet için .67, erkek fiziksel şiddet için .69, erkek psikolojik şiddet için .72 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri toplama süreci öncesinde, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan gerekli izin alınmıştır (Tarih: 12.12.2023, Sayı: 21). Verilerin toplanmasında kullanılacak anket formu, araştırmacı tarafından Google Forms aracılığıyla çevrimiçi ortamda hazırlanmıştır.

Veri toplama süreci iki zaman noktasında gerçekleşmiştir. Hazırlanan online veri toplama linki birinci zaman (Z1) veri toplama sürecinde Orta Anadolu'daki bir üniversitenin öğrencilerine yüz yüze ve çeşitli sosyal medya platformlarında veri toplama linkinin paylaşılması yoluyla online olarak iki yol ile gerçekleşmiştir. İkinci zaman (Z2) veri toplama sürecinde ise daha önce iletişim bilgilerini paylaşan katılımcılara online olarak ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci zaman (Z1) veri toplama süreci sırasında hem bu sürece hem de dokuz ay sonra gerçekleştirilecek olan ikinci zaman (Z2) veri toplama sürecine katılmak isteyen katılımcılara hediye çeki verileceği belirtilerek katılımcılardan iletişim bilgileri (telefon numarası ve e-posta adresi) talep edilmiştir. İkinci veri toplama sürecine katılmak istediğini belirten katılımcılara, ilk veri toplama sürecinden yaklaşık dokuz ay sonra iletişim adresleri üzerinden ulaşılmış, araştırmanın amacı ve kapsamı yeniden hatırlatılmış, bilgilendirme metni sunulmuş ve gönüllü katılım onamı alınmıştır. Katılımcılara, ilk aşamada belirledikleri

rumuzları ile birlikte online veri toplama linki kişisel olarak iletilmiştir. İlişkisi sona ermiş olan katılımcıların da aynı link aracılığıyla bu durumlarını belirtmeleri istenmiştir. Veri toplama süreci, 2024 yılı Mayıs–Haziran ayları ile 2025 yılı Şubat–Mart ayları arasında tamamlanmıştır. Araştırma, Türkiye’de yaşayan ve mevcut bir heteroseksüel romantik ilişki içerisinde olan, 18–30 yaş aralığındaki bireylerle yürütülmüştür. Katılımcıların anket formunu tamamlaması yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak veri seti normallik varsayımları açısından incelenmiştir. Tek değişkenli normallik çarpıklık ve basıklık değerleri üzerinden değerlendirilmiş, kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür. Ardından, iç tutarlılığa ilişkin analizler, betimsel istatistikler ve değişkenler arası Pearson korelasyonları hesaplanmıştır. Bu ön analizler SPSS 25.0 programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Zamansal ilişkiler, Çapraz Gecikmeli Panel Modeli (Cross-Lagged Panel Model; CLPM) ve Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli (Actor-Partner Interdependence Model; APIM) yoluyla test edilmiştir. Çapraz gecikmeli panel modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki nedensel yönlülüğü ve zamansal ilişkileri test etmek için kullanılan yapısal eşitlik modelleme tekniklerinden biridir. Bu model, değişkenlerin farklı zaman noktalarında ölçüldüğü boylamsal bir veri gerektirir (Selig & Little, 2012). Model, bir değişkenden diğerine ve tam tersi ilişkileri test ettiği için “çapraz” ve farklı zaman noktalarında değişkenler arasındaki ilişkileri test ettiği için “gecikmeli” olarak kabul edilir. Birlikte ele alındığında çapraz gecikmeli panel modeli, değişkenlerin zaman içinde birbirleri üzerindeki yönsel etkisini tahmin eden ve temel olarak değişkenler arasındaki nedensel etkileri incelemeyi amaçlayan bir modeldir (Kearney, 2017). Çapraz gecikmeli panel modeli ile üç çeşit ilişki test edilebilir. Otokoregresif yollar, her değişkenin kendi önceki zamandaki değeriyle olan ilişkisini (örn. $Z1_X_1 \rightarrow Z2_X_2$), çapraz gecikmeli yollar, bir değişkenin diğer değişkenin bir sonraki zamandaki değeri üzerindeki etkisini (örn. $Z1_X_1 \rightarrow Z2_Y_2$ ve $Z1_Y_1 \rightarrow Z2_X_2$); eş zamanlı korelasyonlar ise aynı zaman noktasındaki değişkenler arasındaki korelasyonu (örn. $Z1_X_1 \leftrightarrow Z1_Y_1$) ifade etmektedir (Selig & Little, 2012).

Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli ise, dyadik yani ikili verilerde (örneğin, anne–çocuk, arkadaşlar) bireylerin hem kendi sonuçları üzerindeki etkilerini hem de partnerlerinin sonuçları üzerindeki etkilerini analiz etmeyi sağlayan temel bir yapı sunmaktadır (Kenny

vd., 2020). Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli'nde iki temel yol vardır, birincisi kişinin kendi bağımsız değişkeninin, kendi bağımlı değişkeni üzerindeki etkisini ifade eden aktör etkisi (örn. Kadın_X₁ → Kadın_Y₁ ve Erkek_X₂ → Erkek_Y₂), ikincisi ise partnerin bağımsız değişkeninin, kişinin bağımlı değişkeni üzerindeki etkisini ifade eden partner etkisidir (Kadın_X₁ → Erkek_Y₂ ve Erkek_X₂ → Kadın_Y₁). Temel varsayımı, iki birey arasında karşılıklı bağımlılık olduğudur. Aktör partner karşılıklı bağımlılık modelinin en büyük avantajı, geleneksel analizlerin ihmal ettiği karşılıklı etkileşimin doğasını ortaya koyabilmesidir. Bu çerçevede bağımsız ve bağımlı değişkenler iki düzeyde test edilerek daha zengin sonuçlar elde edilebilir (Cook & Kenny, 2005).

Çapraz Gecikmeli Panel Modeli ile Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli'nin bir arada kullanıldığı araştırmalar, genellikle Çapraz Gecikmeli Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli veya Boylamsal Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli gibi farklı şekillerde adlandırılmaktadır. Bu tür birleşik modeller, hem zaman içindeki nedensel ilişkileri hem de bireyler arasındaki karşılıklı etkileşimi aynı anda incelemeyi amaçlar. Her iki bireyin hem kendi hem de partnerinin özelliklerinin zamanla nasıl etkileşime girdiği dikkate alınarak çift içindeki puanlar arasındaki bağımlılık ve farklı zamanlardaki ölçümler arasındaki ilişkiler birlikte analiz edilir. Böylece, hem anlık etkiler hem de genel eğilimler ayrıştırılarak çiftlerin karşılıklı etkileşimleri ve gelişimleri daha doğru ve kapsamlı biçimde anlaşılır (Gistelinck & Loeys, 2019). Ayrıca iki modelin birleştiği bu araştırmalar, bireysel yaklaşımlı veya kesitsel araştırmalardan daha karmaşıktır ve özellikle katılımcıların bazı zaman noktalarında ölçüm vermemesi sebebiyle eksik veri bu tür çalışmalarda daha sık görülür (Iida, Savord & Ledermann, 2023). Özetle zorlukları olmakla birlikte, Çapraz Gecikmeli Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modelinin dinamik ilişki süreçlerinin keşfedilmesini sağladığı düşünülmektedir.

Çapraz Gecikmeli Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeline ilişkin analizler Mplus 8.0 programı ile gerçekleştirilmiştir (Muthén, Muthén & Asparouhov, 2017). Örneklemdeki çiftlerin tamamının heteroseksüel olması nedeniyle cinsiyete göre ayırt edilebilir olarak değerlendirilmiş ve analizlerde ayırt edilebilir ikililer için uygun olan Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli tercih edilmiştir (Kenny vd., 2020).

Model uyumu, ki-kare (χ^2) testi, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI), yaklaşık hatanın ortalama karekökü (RMSEA) ve standartlaştırılmış ortalama hataların karekökü (SRMR) ile değerlendirilmiştir. Modelin uyum değerlendirmesinde: χ^2 testi anlamlı olmasa da modelin

uyumuna ilişkin fikir verirken, CFI değerinin 0.95 ve üzeri olması iyi uyum, 0.90 ve üzeri olması ise yeterli uyum olarak kabul edilmiştir. RMSEA ve SRMR değerlerinin ise 0.05'in altında olması iyi uyuma, 0.08'in altında olması ise yeterli uyuma işaret etmektedir (Kline, 2015). Eksik veriler, tam bilgi maksimum olabilirlik (FIML; Acock, 2005) yöntemiyle ele alınmıştır. Analizlerde robust maksimum likelihood (MLR) tahmin yöntemi kullanılmıştır.

ÇALIŞMA II

Bu çalışma, ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkide kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejilerinin aracılık etkisini Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeli ile incelemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışma 2'ye ilişkin çalışma grubu, veri toplama süreci, kullanılan ölçme araçları ve analiz aşamaları aşağıda açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Flört şiddeti ile ilgili alanyazına dayalı olarak önerilen model ve bu modelde yer alan değişkenlerin doğrudan ve dolaylı etkilerinin incelendiğini bu araştırma, ilişkisel tarama türünde nicel bir araştırmadır (Fraenkel vd., 2012)

Çalışma Grubu

Mevcut araştırmada çalışma grubu, belirli kriterleri karşılayan, olası ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımı olan (Fraenkel vd., 2012) amaçlı örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan kriterler ise mevcut heteroseksüel bir ilişkisi olma, 18-30 yaş arası genç yetişkin olma ve araştırmaya çift olarak katılma olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında 852 kişiye ulaşılmıştır. Evli ve 30 yaş üstü olan 254 kişi araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Araştırmada çiftlerin verisi değerlendirildiği için partneri katılım sağlamayan 110 kişi ve veri setini hatalı ve eksik doldurduğu tespit edilen 6 kişi araştırmaya dahil edilmemiştir. Uç değer analizleri sırasında 16 çift araştırmadan çıkarılmıştır. Bu çerçevede mevcut araştırmanın analizleri 225 çift ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 22,07 (SS=2,63) erkeklerin yaş ortalaması ise 23,26 (SS=3,14) olarak bulunmuştur. Çalışma grubuna ilişkin özellikler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler (Çalışma II)

		Kadın		Erkek	
		N	(%)	N	(%)
Eğitim Durumu	Lisans mezunu	31	13,8	42	18,9
	Lisans öğrencisi	161	71,6	124	55,9
	Lisansüstü Öğr.&Mezunu	11	4,9	10	4,5
	Önlisans Öğr.&Mezunu	22	9,8	46	20,7
		N	(%)		
İlişki Durumu	Flört	17	7,6		
	Sevgili	186	82,7		
	Sözlü/Nişanlı	22	9,8		
İlişki Uzunluğu	6 aydan az	53	23,5		
	6 ay- 1 yıl arası	36	16,0		
	1 – 2 yıl arası	60	26,6		
	2 – 4 yıl arası	49	21,7		
	4– 6 yıl arası	21	9,3		
	6 ve daha fazla yıl	6	2,6		

Tablo 2 incelendiğinde kadın katılımcıların önemli bir kısmının lisans öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir (%71,6). Erkek katılımcıların ise %55,9'unu lisans öğrencileri, %20,7'sini önlisans öğrenci ve mezunları, %18,9'unu ise lisans mezunları oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan çiftlerin %82,7'sinin sevgili, %7,6'sının flört, %9,8'inin ise sözlü/nişanlı kategorisinde olduğu görülmektedir. İlişki sürelerine bakıldığında ise en çok 1-2 yıl arası ilişki süresine sahip çiftlerin olduğu (%26,6), ardından 6 aydan az ilişki süresine sahip çiftlerin geldiği (%23,5) ve en az ise 6 ve daha fazla yıl ilişki süresine sahip çiftlerin (%2,6) araştırmada yer aldığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verilerin toplanması amacıyla Kişisel Bilgi Formu, İlişki Doyumu Ölçeği, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İlişki Güç İndeksi, İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu kullanılmıştır. Aşağıda ölçeklere ilişkin detaylı bilgiler sunulmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda, katılımcıların heteroseksüel bir ilişkide bulunma durumları, partnerleri ile beraber belirlemiş oldukları ‘rumuz’ları, yaşları, eğitim durumları, ilişki durumları (flört,sevgili,sözlü/nişanlı) ve ilişki sürelerine yer verilmiştir. Form Ek 4’te sunulmuştur.

İlişki Doyumu Ölçeği

Hendrick (1988) tarafından geliştirilen İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği, Curun (2001) tarafından yüksek lisans tezinde Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek, bireylerin romantik ilişkilerinden memnuniyet derecelerini ölçmektedir. Flört ilişkisi, nişanlı, evli, birlikte yaşayan, aynı cinsiyetten çiftlerde, ilişki doyumunu ölçme açısından yeterlidir. Ölçek tek boyutlu olup, toplamda 7 maddeden oluşmaktadır. 7’li likert tipi derecelendirilen ölçekte, yüksek puanlar, yüksek doyuma işaret etmektedir. Ölçekte 4. ve 7. Maddeler ters puanlanmaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması üniversitelerin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 70 flört eden çift ile gerçekleştirilmiştir. Örneklemin yaş aralığı 18-32 olup, yaş ortalaması 21,9’dur. Faktör analizi sonuçları, orijinal ölçekle uyumlu olarak, ölçeğin tek faktörlü olduğunu ve varyansın %52’sini açıkladığını ortaya koymuştur. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayıları kadın formu için .84, erkek formu için .89 olarak bulunmuştur.

Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Pfeiffer & Wong (1989) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, Karakurt (2001) tarafından yüksek lisans tez çalışmasında Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek, romantik ilişkilerde kıskançlık durumunda ortaya çıkan, bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerin ölçülmesini amaçlamaktadır. Ölçek bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç alt boyuttan ve toplamda 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten hem alt boyutlardan hem de toplam puan alınabilmektedir. 7’li likert tipi derecelendirilen ölçekte, yüksek puanlar yüksek kıskançlığa işaret etmektedir. Ölçek, duygusal kıskançlık alt boyutunda “*I=Sevinirim, 7=Üzülürüm*” olarak; davranışsal ve bilişsel kıskançlık boyutlarında ise “*I=Beni*

tanımlamıyor, 7= Beni tanımlıyor” şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Forma ait örnek maddeler Ek 5’de sunulmaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları çoğunluğu flört eden 83 kadın (%68,6) ve 38 erkek (%31,4) üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 23 olup, yaşları 18 ile 33 arasında değişmektedir (SD = .46). Ölçek öncelikle ölçek Türkçeye çevrilmiş ve bu çevirinin uygunluğu araştırmacılar tarafından incelenmiş ve ölçeğin orijinal maddelerle yüksek düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiştir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında orijinal çalışmayla tutarlı olarak duygusal, davranışsal ve bilişsel olmak üzere üç faktörlü yapı elde edilmiştir. Bu faktörler varyansın %61’ini açıklamıştır. Duygusal kıskançlık toplam varyansın %18’ini, davranışsal kıskançlık toplam varyansın %21’ini ve bilişsel kıskançlık toplam varyansın %23’ünü açıklamıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları duygusal kıskançlık için .86, davranışsal kıskançlık için .86, bilişsel kıskançlık için .91 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa değerleri ise kadın formu için duygusal kıskançlık .75, davranışsal kıskançlık .83, bilişsel kıskançlık .88; erkek formu için duygusal kıskançlık .85, davranışsal kıskançlık .83, bilişsel kıskançlık .82 olarak bulunmuştur.

İlişki Güç İndeksi (İGİ)

Rogers vd. (2005) tarafından geliştirilen Toplu-Demirtaş & Fincham (2020) tarafından Türkçe’ye uyarlanan İlişki Güç İndeksi, romantik ilişkilerdeki güç algısı ve güç memnuniyetini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek güç algısı ve güç doyumunu olmak üzere iki alt boyuttan ve oluşmakta her iki boyutta da 12 madde yer almaktadır. Toplamda 24 maddeden oluşan bu ölçek, alt boyutlar ile puan alınabilmektedir. 7’li likert tipi derecelendirilen ölçekte, yüksek puanlar, yüksek güç algısını göstermektedir. Ölçek, güç algısı alt boyutunda “1=Hemen hemen hiçbir zaman, 7=Hemen hemen her zaman” olarak; güç doyumunu alt boyutunda ise “1=Hiç memnun değilim, 7= Çok memnunum” şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Forma ilişkin örnek maddeler Ek 6’da yer almaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları flört eden 812 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaşları 18 ile 35 arasında değişmekte olup, ortalama yaş 21,44’tür (SD = 2,34). Ölçek kavramsal ve dilsel eşdeğerliği sağlamak amacıyla çeviri-tekrar çeviri yöntemiyle Türkçe’ye çevrilerek dil bilgisi kontrolleri yapılmıştır ve görüşmeler ile ölçekte yer alan maddelerin uzunluğu, anlaşılabilirliği değerlendirilmiştir. Ölçeğin faktör

yapısını belirlemek için Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Veriler AFA için uygun bulunmuştur (KMO = .90, Bartlett's $p < .001$). Başta 5 faktör elde edilmiş, ancak Paralel Analiz (PA) sonuçları yalnızca iki faktörün kabul edilmesi gerektiğini göstermiştir. İstatistiksel ve kuramsal bulgular doğrultusunda analiz yeniden yürütülerek iki faktörlü yapı elde edilmiştir. İki faktörlü model varyansın %40.56'sını açıklamıştır, maddelerin yükleri yeterlidir ve çapraz yükleme gözlenmemiştir. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri güç algısı için .83 ve güç doyumu için .91 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach alfa değerleri kadın formu için güç algısı .76 ve güç doyumu .87 olarak; erkek formu için güç algısı .76 ve güç doyumu .91 olarak bulunmuştur.

İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği

Rusbult vd. (1991) tarafından geliştirilen İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği, Taluy (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, problem yaşayan çiftlerin yaşadıkları sıkıntılar karşısında gösterdikleri tepkilerin karşılıklı etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Ölçekte dört grupta sınıflandırılan tepkiler, etkinlik/edilgenlik ve yapıcılık/yıkıcılık boyutlarının birleştirilmesiyle oluşturulmuş ve bu tepkilere “çıkış,” “konuşma,” “bağlılık” ve “yokmuş gibi davranma” adları verilmiştir. Daha sonra, sadece bireyin tepkilerini ölçen bu ölçeğe, Rusbult vd. (1991) tarafından bireyin partnerinde algıladığı tepkiler alt boyutunun eklenmesiyle hem karşılıklılık yapısı hem de uyumun temel yapısı anlaşılmaya çalışılmıştır. Söz konusu ölçekte, “bireyin tepkileri” ve “bireyin partnerinde algıladığı tepkiler” olarak ayrıştırılan dört tepki biçimi adı geçen iki boyut altında incelenmiştir. Bu araştırmada verilerin çiftlerden toplanması ve dyadik ilişkilerin incelenmesi sebebiyle ölçeğin yalnızca “bireyin tepkileri” kısmı kullanılmıştır. Ölçek çıkış, konuşma, bağlılık ve yokmuş gibi davranma olmak üzere dört boyuttan ve toplamda 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından puan alınabilmektedir ancak Rusbult vd. (1991), bu ölçeğin puanlamasının ölçekteki yıkıcı tepkilerin (çıkış ve yokmuş gibi davranma) ters kodlanması yoluyla toplam ortalama puanı elde edilebileceğini belirtmişlerdir. Bu durumda alınan yüksek puanlar yüksek uyumsal davranışa işaret etmektedir. Ancak bu araştırmanın analizlerinde yalnızca alt boyutlar kullanılmıştır. 8'li likert tipi derecelendirilen ölçekte, her alt boyuttan alınan yüksek puanlar, o boyuttaki stratejinin yoğun kullanımını göstermektedir. Ölçek "0= Hiç yapmam, 8= Sürekli yaparım" şeklinde derecelendirilmektedir. Forma ait örnek maddeler Ek 7'de sunulmaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları duygusal bir birlikteliği olan 294 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 17 ile 84 arasında değişmektedir (Ort. = 25.02, SS = 11.32). Ölçeğin faktör analizi sonucu, bireyin tepkileri için varyansın %56'sını, bireyin partnerinde algıladığı tepkiler için varyansın %59'unu açıklayan ve öz değerleri 1'in üzerinde dört faktör olduğunu göstermektedir. Faktör analizi için örneklemin yeterliliğini değerlendirmek amacıyla yapılan testler, örneklemin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir (KMO = .80 ve .84; Bartlett testleri anlamlı). Ölçeğin orijinal ölçekte olduğu dört faktörden oluştuğu bulunmuştur. Birinci faktör olan konuşma varyansın %20'sinden, ikinci faktör olan bağlılık varyansın %15'inden, üçüncü faktör olan çıkış varyansın %11'inden, dördüncü faktör olan yokmuş gibi davranma varyansın %10'undan sorumludur. Dört faktör birlikte toplam varyansın %56'sını açıklamaktadır. Ölçeğin güvenirlik düzeyini belirlemek amacıyla, iç tutarlık katsayısı, iki yarım güvenirlik ile test-tekrar test güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında Cronbach alfa değerleri çıkış boyutu için .68, konuşma boyutu için .80, bağlılık boyutu için .74, yokmuş gibi davranma boyutu için .53 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada kadın formu için çıkış alt boyutu .73, konuşma alt boyutu .73, bağlılık alt boyutu .69 ve yokmuş gibi davranma alt boyutu .68 olarak bulunmuştur. Erkek formu için ise çıkış alt boyutu .67, konuşma alt boyutu .81, bağlılık alt boyutu .75 ve yokmuş gibi davranma alt boyutu .71 olarak bulunmuştur.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu

Fincham vd. (2008) tarafından geliştirilen Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Toplu-Demirtaş vd. (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, romantik ilişkilerde bireylerin psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Şiddet, kontrol ve istismar olmak üzere üç alt boyuttan ve toplamda 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte ayrıca şiddet alt boyutu, fiziksel şiddet olarak; kontrol ve istismar boyutlarının toplamı ise psikolojik şiddet olarak puan vermektedir. Alt boyutların ayrı ayrı ya da birlikte kullanılabileceği belirtilmektedir. 5'li likert tipi olan ölçekte “1= Kesinlikle Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekten alınan daha yüksek puanlar, bireylerin psikolojik ve fiziksel saldırganlığı daha fazla kabul eden tutumlarını yansıtmaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları yaşları 18 ile 32 yaşları arasında değişen 280 flört eden üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlama çalışmasında çeviri-tekrar çeviri yöntemi kullanılarak dil bilgisi kontrolleri yapılmıştır. Ölçeğin geçerlilik çalışmaları için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapmadan önce, DFA'nın varsayımları incelenmiştir. Eksik veriler %2'den az bulunmuştur ve rastlantısal dağılım gösterdiği için EM algoritmasıyla tamamlanmıştır. Mahalanobis mesafelerini hesaplayarak çok değişkenli aykırı değerler kontrol edildiğinde 16 aykırı değer belirlenmiştir ($\chi^2(17) = 40,79$, ($p < .001$). Aykırı değerleri dahil ederek ve dahil etmeden gerçekleştirilen analiz sonuçları arasında önemli bir farklılık bulunmadığı için aykırı değerler analize dahil edilmiştir. Çok değişkenli normallik sağlanmadığı için 1000 bootstrap örnekleme ile analiz yapılarak Bollen-Stine p değeri kullanılmıştır. İlk yapılan DFA sonucunda modelin orta düzeyde uyum sağladığı görülmüştür ($\chi^2(116, N = 280) = 335.81$, Bollen-Stine $p = .00$; $\chi^2/sd = 2.90$, RMSEA = .08 [GA %90 = .07–.09], SRMR = .08, CFI = .71). Madde 4'ün (*Partnerimin surf beni kışkandırmak için yaptığı şeyleri umursamam*) istismar faktörüne düşük düzeyde yüklendiği ($\beta = -.06$) ve kontrol faktörüne daha uygun olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, madde 4 kontrol faktörüne atanarak analiz tekrar edilmiştir. Yeni analizde madde yükü .38'e yükselmiş ve modelin uyumu iyileşmiştir ($\chi^2(116, N = 280) = 310.00$, Bollen-Stine $p = .00$; $\chi^2/sd = 2.67$, CFI = .75, RMSEA = .08 [GA %90 = .07–.09], SRMR = .08). Tüm maddelerin anlamlı yüklendiği ve yüksek modifikasyon indekslerinin kalmadığı görülmüştür. DFA, kültürel farklılıklar sebebiyle İstismar faktöründen Kontrol faktörüne bir madde değişikliği olmasına rağmen ölçeğin üç faktörlü yapısını desteklemiştir. Bu faktör yapısı, 205 flört eden üniversite öğrencisinden oluşan ikinci bağımsız bir örneklemele çapraz doğrulanmıştır. Son olarak, Cronbach alfa değeri ölçeğinin tamamı için .72 olarak bulunurken alt ölçeklerin iç tutarlılığı ise şiddet = .72, kontrol = .62 ve istismar = .65 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa değerleri ise kadın için kontrol = .63, istismar = .65 ve şiddet = .69; erkek için kontrol = .62, istismar = .64 ve şiddet = .68 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri toplama süreci için ilk olarak Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan (Tarih: 12.12.2023, Sayı: 21) etik izin alınmıştır. Verilerin toplanmasında yararlanılacak form, araştırmacı tarafından Google Online Form kullanılarak hazırlanmıştır. Bu formda ilk olarak katılımcılara bir bilgilendirilmiş onam formu sunularak araştırmaya katılımın gönüllülük esaslı olduğu ve katılımcıların herhangi bir sebepten dolayı rahatsızlık

hissetmeleri durumunda çalışmadan ayrılacakları belirtilmiştir. Ardından çalışmaya katılan çiftlerin verilerinin analiz aşamasında eşleştirilebilmesi için çiftlerden ortak bir rumuz belirlemeleri istenmiştir. Rumuz belirlemek için örnek yollar tanımlanarak (çıkma tarihi, isim kısaltmaları vb.) her iki partnerin de aynı rumuzu kullanması gerektiği bilgisi verilmiştir.

Verilerin önemli bir kısmı, Orta Anadolu'daki bir üniversitenin öğrencilerine veri toplama linkinin karekod haline getirilerek iletilmesi yoluyla yüz yüze toplanmıştır. Ek olarak çeşitli sosyal medya platformlarında online veri toplama linki paylaşılarak daha fazla katılımcıya ulaşılmıştır.

Tüm katılımcılar için onam formu, rumuz ve kişisel bilgi formu en başta yer almış ancak sıra etkisini elimine etmek için araştırma değişkenlerine yönelik ölçeklerin sırası, tahmini verilerin yaklaşık olarak yarısı elde edildikten sonra yer değiştirilmiştir. Ayrıca ölçek soruları arasına 2 adet kontrol sorusu (Lütfen A şıkkını işaretleyiniz) yerleştirilmiştir. Bu şekilde gerçekleştirilen veri toplama süreci 2024 yılı Mayıs-Haziran ayları arasında tamamlanarak Türkiye'de yaşayan ve mevcut bir heteroseksüel romantik ilişkisi olan 18-30 yaş arası çiftlerle online olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların tüm formları tamamlaması yaklaşık olarak 25-30 dakika almıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak veri seti normallik varsayımları açısından incelenmiştir. Ardından iç tutarlılığa ilişkin analizler, betimsel istatistikler ve korelasyonlar incelenmiştir. Tüm ön analizler için SPSS 25.0 programı kullanılmıştır.

Çalışma I'de kullanılan Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli (APIM), bir ilişkinin iki üyesi (örn. eşler ya da ebeveyn-çocuk) arasındaki karşılıklı etkileşimi incelemeye yönelik geliştirilmiş bir istatistiksel analiz tekniğidir (Cook & Kenny, 2005). Çalışma II'de ise APIM'e bir ya da birden fazla aracı değişkenin eklenmesiyle oluşturulan daha gelişmiş bir model olan Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli (APIMeM) kullanılacaktır. Bu model, iki kişi arasındaki ilişkisel verilerde hem aktör hem partner etkilerini hesaba katmakta ve bu etkilerin bir aracı değişken üzerinden nasıl gerçekleştiğini analiz etmeye olanak tanımaktadır (Kenny vd., 2020; Ledermann, Macho & Kenny, 2011). Daha açık ifade etmek gerekirse, bir kişinin bağımsız değişkeninin (X) kendi bağımlı değişkenini (Y) aracı değişken (M) üzerinden nasıl etkilediğini (aktör aracılık etkisi) ortaya koymaktadır. Aynı

zamanda bu kişinin X değişkeninin partnerinin Y'si üzerindeki etkisini yine hem kendi hem de partnerinin M değişkeni üzerinden nasıl etkilediğini (partner aracılık etkisi) incelemektedir (Ledermann vd., 2011). Bu yaklaşım, çiftler arası etkileşimlerin mekanizmalarını daha derinlemesine anlamaya ve “X’in, Y üzerindeki etkisi hangi süreçler aracılığıyla ortaya çıkmaktadır?” gibi sorulara yanıt aramaya olanak tanır. Böylece modelde yer alan hem doğrudan hem dolaylı yollar değerlendirilerek ilişkilerdeki yapılar daha kapsamlı bir biçimde açıklanabilir (Ledermann vd., 2011; Kenny vd., 2020). Flört şiddetinin de doğası gereği ikili bir etkileşimi kapsadığı, bu sebeple yalnızca bireysel davranışa değil, ikili davranışa odaklanmanın önemi düşünüldüğünde, bir ilişkide hem bireyi hem de partnerini incelemeye fırsat veren bir Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeli aracılığıyla şiddetin dinamikleri daha doğru bir şekilde anlaşılabilir (Cook & Kenny, 2005; Capaldi & Langhinrichsen-Rohling, 2012).

Dyadik veri analizlerinde iki temel kavram önem taşımaktadır: ayırt edilebilirlik ve karşılıklı bağımlılık. Ayırt edilebilirlik, analiz modelinin doğru yapılandırılabilmesi açısından büyük önem taşır. Dyadik veri analizlerinde çiftteki bireylerin belirli bir değişken temelinde sistematik olarak birbirinden farklı olup olmadığını ifade eder (Kenny vd., 2020). Ayırt edilebilirlik, sadece tanımlayıcı bir özellik değil; aynı zamanda modelin nasıl kurulacağına ve analizlerin nasıl yürütüleceğine karar verirken dikkate alınması gereken önemli bir metodolojik unsurdur. Ayırt edilebilirlik, bir araştırmada yer alan çiftlerin, incelenen soruya göre birbirinden farklı özelliklere sahip olup olmadığını belirlemeyle ilgilidir. Ayırt edilebilir çiftlerde, her iki birey de belirli bir değişkende birbirinden farklıdır (örn. heteroseksüel ilişkiler). Ayırt edilemez çiftlerde ise partnerler belirli bir değişkende anlamlı bir fark göstermez (örn. tek yumurta ikizleri). Bir partnerin ayırt edilebilir olup olmadığı hem teorik olarak hem de ampirik (görgül) olarak belirlenebilir (Nestler, 2021). Bu araştırma heteroseksüel çiftlerde ve cinsiyet kadın-erkek olarak sınıflandırılarak gerçekleştirilmiştir. Cinsiyet farklılığı ve başlangıç düzeyindeki bazı temel değişkenlerdeki (örneğin X) varyans dikkate alındığında, partnerler ayırt edilebilir olarak değerlendirilmiştir (Kenny vd., 2020). Ancak bu ayırt edilebilirliğin ampirik olarak test edilmesi gerekir.

Bu çalışmada, çiftler arasındaki ayırt edilebilirlik/edilemezlik incelemesi, Dingy R Shiny uygulaması (<https://davidakenny.shinyapps.io/Dingy/>) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Dingy, çift verisi için beş farklı modeli tahmin ederek bunların uyum değerlerini kapsamlı bir şekilde karşılaştırma imkânı sunan, R tabanlı interaktif bir web uygulamasıdır. Model karşılaştırmaları yapılırken, ki-kare testi (χ^2), ki-kare fark testi ($\Delta\chi^2$), RMSEA (Root Mean

Square Error of Approximation) ve SABIC (Sample Size Adjusted Bayesian Information Criterion) değerleri dikkate alınmıştır (Kenny vd., 2020). 225 heteroseksüel çiftin verileri üzerinden yapılan ayırt edilebilirlik analizleri ile ilişki doyumu, flört şiddeti, kıskançlık (duygusal, davranışsal, bilişsel) ve güç (güç algısı, güç doyumu) ve çatışma çözme stratejileri (çıkış, konuşma, bağlılık, yokmuş gibi davranma) değişkenleri açısından kadın ve erkek partnerlerin istatistiksel olarak ayırt edilebilir olup olmadığı değerlendirilmiştir. Ayırt edilebilirlik testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Partnerlerin Ortalama, Varyans ve Korelasyon Düzeylerine Göre Ayırt Edilebilirlik Testi Sonuçları

Değişken Grubu	Ortalama Farkı	Varyans Farkı	Korelasyon Farkı	Nonindependence (Bağımlılık)	Ayırt Edilebilirlik Sonucu
İlişki Doyumu	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Ayırt edilebilir
Kıskançlık	Anlamlı Değil	Anlamlı	Anlamlı Değil	Anlamlı	Ayırt edilebilir
Güç	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı Değil	Ayırt edilebilir
Çatışma Çözme Stratejileri	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Ayırt edilebilir
Flört Şiddeti	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Anlamlı	Ayırt edilebilir

Tablo 3'te gösterilen ayırt edilebilirlik testleri sonucu incelendiğinde tüm değişken gruplarında ortalama, varyans veya korelasyon düzeylerinden en az birinde anlamlı farklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıklar, kadın ve erkek partnerlerin ilgili değişken açısından istatistiksel olarak ayırt edilebilir olduğunu göstermektedir.

İlişki doyumu değişkenine ilişkin yapılan ayırt edilebilirlik analizinde, cinsiyete göre ortalama farkı ($\chi^2(1) = 6.28$, $p = .012$) ve varyans farkı istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2(1) = 6.17$, $p = .013$). RMSEA değerleri her iki karşılaştırma için de 0.152 olarak hesaplanmış olup, bu değer sınır düzeydedir. Bununla birlikte, en düşük SABIC değerine sahip modelin tam ayırt edilebilirlik modeli olması (SABIC = 2854.251) nedeniyle, kadın ve erkek bireyler ilişki doyumu açısından ayırt edilebilir olarak değerlendirilmektedir.

Kıskançlık alt boyutları için yapılan ayırt edilebilirlik analizinde, ortalama ($\chi^2(3) = 0.55$, $p = .908$) ve korelasyon farkları ($\chi^2(6) = 10.21$, $p = .116$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ancak varyans farkları anlamlıdır ($\chi^2(3) = 19.68$, $p < .001$). RMSEA değerlerinin yüksek olması nedeniyle modellerin genel uyumu zayıf olsa da, SABIC değeri

en düşük olan modelin tam ayırt edilebilirlik modeli olması (SABIC = 9117.125) nedeniyle, bu alt boyutlarda kadın ve erkeklerin ayırt edilebilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Güç alt boyutları için yapılan ayırt edilebilirlik analizinde, ortalama farkları anlamlı ($\chi^2(2) = 38.88, p < .001$), korelasyon farkları ($\chi^2(2) = 15.18, p < .001$) ve varyans farkları anlamlı bulunmuştur ($\chi^2(2) = 8.41, p = .015$). Her ne kadar RMSEA değerleri yüksek olduğu için modellerin genel uyumu zayıf olsa da, en düşük SABIC değerine sahip olan modelin tam ayırt edilebilirlik modeli olması (SABIC = 5976.089) nedeniyle, güç algısı ve güç doyumu değişkenleri açısından kadın ve erkek bireylerin ayırt edilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çatışma çözme değişkenine ilişkin yapılan ayırt edilebilirlik analizinde, cinsiyete göre ortalama farkı ($\chi^2(2) = 57.77, p < .001$), korelasyon farkı ($\chi^2(2) = 13.58, p = .001$) ve varyans farkı ($\chi^2(2) = 8.24, p = .016$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Model uyumuna bakıldığında, RMSEA değerleri tüm karşılaştırmalar için yüksek olup (en iyi model için RMSEA = 0.118), sınır değerlerin üzerinde uyuma işaret etmektedir. Bununla birlikte, en düşük SABIC değerine sahip model tam ayırt edilebilirlik modeli olarak belirlenmiştir (SABIC = 5886.100), bu nedenle kadın ve erkek bireyler çatışma çözme açısından ayırt edilebilir kabul edilmektedir.

Son olarak flört şiddeti değişken grubuna ilişkin yapılan analizlerde, kadın ve erkek partnerler arasında anlamlı ortalama farkı ($\chi^2(3) = 27.74, p < .001$), anlamlı varyans farkı ($\chi^2(3) = 10.78, p = .013$) ve anlamlı korelasyon farkı ($\chi^2(6) = 18.61, p = .005$) olduğu bulunmuştur. Model karşılaştırmalarında, RMSEA değerleri 0.130 (Model I), 0.102 (Model II), 0.156 (Model III), ve 0.107 (Model IV) olarak bulunmuş; en düşük SABIC değeri ise tam ayırt edilebilirlik modeline aittir (SABIC = 6883.057). Bu nedenle flört şiddeti değişken grubunda kadın ve erkek bireylerin tam olarak ayırt edilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca ikili (dyadik) veri analizlerinde diğer temel bir konu, verilerin bağımsız olmamasıdır. Partnerlerin bazı özellikleri paylaşması nedeniyle, ölçüm sonuçları tamamen bağımsız değildir; yani bir partnerin puanı, diğer partnerin puanı hakkında bilgi verir (Kenny vd., 2020). Bu çalışmada da kadın ve erkek partnerlerin puanlarının birbirleriyle ilişkili olup olmadığı incelenmelidir. Dingy R Shiny uygulaması sonucunda partnerlerin karşılıklı bağımlılığı değerlendirilmiştir. Mevcut araştırmada partnerlerin kıskançlık ($\chi^2(9) = 113.71, p < .001$), çatışma çözme ($\chi^2(4) = 42.22, p < .001$), ilişki doyumu ($\chi^2(1) = 65.08, p < .001$) ve flört şiddeti tutumları ($\chi^2(9) = 79.21, p < .001$) puanları arasında anlamlı düzeyde bağımlılık bulunmuştur, bu da partnerlerin birbirinden bağımsız olmadığını, yani aralarında

istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak güç değişkeni için ($\chi^2(4) = 4.91$, $p = .297$) bağımlılık bulunmamıştır. Kenny vd. (2020), partnerler arası bağımlılık az olsa bile teorik olarak önemliyse, modellerde bu etkileşimlerin sınırlandırılarak (kısıtlanarak) test edilmesini önermektedir. Dolayısıyla güç değişkeni teorik olarak önemli olduğu için modelde test edilmesi uygundur. Sonuç olarak Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizleri için verilerin ayırt edilebilir ve bağımsız olmama kriterleri sağlanmıştır.

Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizleri için Coutts, Hayes ve Jiang (2019) tarafından geliştirilen MEDYAD Makrosu (*Mediation Analysis with Distinguishable Dyadic Data*) kullanılmıştır. Bu makro, Hayes'in (2018) PROCESS makrosu ile benzerlik gösterse de çift analizlerini mümkün kılan matematiksel bir düzenlemeyi barındırmaktadır. MEDYAD, özellikle ayırt edilebilir dyadik veriler için özel olarak uyarlanmış aracılık analizi gerçekleştirmek üzere regresyon analizini kullanan SPSS, SAS ve R programlarında çalıştırılabilen bir hesaplama makrosudur. MEDYAD, bir bireyin bir bağımsız değişkeninin, hem kendi aracı değişkenleri üzerinden kendi bağımlı değişkenine olan dolaylı etkilerini (aktör dolaylı etkileri) hem de bu bağımsız değişkenin, partnerinin veya kendi aracı değişkenleri üzerinden partnerinin bağımlı değişkenine olan dolaylı etkilerini (partner dolaylı etkileri) hesaplamaktadır. MEDYAD analizi OLS regresyonu kullanmaktadır ve literatürde SEM ve OLS regresyon prosedürlerinin farklı olsa da elde edilen sonuçların genellikle aynı olduğu belirtilmektedir (Hayes, Montoya & Rockwood (2017)). Bu doğrultuda, Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli temelinde oluşturulmuş olan hipotezler MEDYAD Beta v1.1 kullanılarak test edilmiştir. MEDYAD makrosu, IBM SPSS programı içinde 5000 kez yeniden örnekleme yaparak önyükleme prosedürü uygulanarak çalıştırılmıştır. Güven aralıkları sıfırı kapsamadığında dolaylı yollar anlamlı kabul edilmektedir ve standartlaştırılmamış değerler raporlanmaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

ÇALIŞMA I

Bu bölümde değişkenlere ilişkin betimsel istatistiklere, korelasyon analizi sonuçlarına ve ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki zamansal ilişkileri belirlemeye yönelik gerçekleştirilen çapraz gecikmeli panel analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Betimsel İstatistikler

Araştırmaya katılan bireylerin birinci zaman (Z1) ve ikinci zaman (Z2) ölçümlerine ait ilişki doyumu, psikolojik şiddet ve fiziksel şiddet puanlarının betimsel istatistikleri aşağıda sunulmuştur. Katılımcılar cinsiyete göre kadın ve erkek olarak iki gruba ayrılmıştır. Her bir değişken için en düşük ve en yüksek puanlar, ortalama, standart hata, standart sapma, çarpıklık (çarp.) ve basıklık (basık.) değerleri hesaplanarak Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik ve Çarpıklık-Basıklık Katsayıları (Çalışma I)

			En Düşük	En Yüksek	Ort.	Std. Hata	SS	Basık.	Çarp.
		İlişki Doyumu	22,00	49,00	42,98	,60	4,93	-2,19	6,67
Z1	Kadın	Psikolojik Şiddet	17,00	44,00	28,73	,68	5,62	,50	,30
		Fiziksel Şiddet	,60	1,20	,67	,01	,12	2,07	5,05

	Erkek	İlişki Doyumu	28,00	49,00	44,79	,55	4,56	-2,05	4,35
		Psikolojik Şiddet	15,00	43,00	32,14	,73	6,01	-,24	-,51
		Fiziksel Şiddet	4,00	10,00	4,79	,19	1,58	1,96	2,62
Z2	Kadın	İlişki Doyumu	22,00	49,00	43,23	,68	5,61	-1,92	4,09
		Psikolojik Şiddet	15,00	42,00	27,74	,58	4,76	,34	,69
		Fiziksel Şiddet	4,00	12,00	4,92	,22	1,80	2,19	4,50
	Erkek	İlişki Doyumu	27,00	49,00	45,07	,53	4,41	-2,12	5,68
		Psikolojik Şiddet	15,00	49,00	31,50	,76	6,26	-,11	,93
		Fiziksel Şiddet	,60	1,11	,64	,01	,10	2,09	6,67

Tablo 4 incelendiğinde hem Z1 hem Z2’de erkek katılımcıların ilişki doyumu puan ortalamalarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir (*Z1: Kadın = 42,98; Erkek = 44,79; Z2: Kadın = 43,23; Erkek = 45,07*). Benzer şekilde erkekler hem Z1 hem Z2’de psikolojik şiddet tutum puanlarında kadınlara göre daha yüksek ortalamalara sahiptir (*Z1: Kadın = 28,73; Erkek = 32,14; Z2: Kadın = 27,74; Erkek = 31,50*). Buna karşın kadınlar hem Z1 hem Z2’de fiziksel şiddet tutum puanlarında erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahiptir (*Z1: Kadın = 4,98; Erkek = 4,79; Z2: Kadın = 4,92; Erkek = 4,53*).

Literatürde basıklık ve çarpıklık katsayılarına ilişkin değerlendirmelerde basıklık değerinin 3’ten (Chou & Bentler, 1995) ve çarpıklık değerinin 10’dan küçük olması gerektiği (Kline, 2011) belirtilmektedir. İlişki doyumuna dair tüm ölçümlerde basıklık katsayısı -1,92 ile -2,19 arasında; çarpıklık katsayısı ise 4,09 ile 6,67 arasında değişerek normal dağılıma yakınlık göstermektedir. Psikolojik şiddet değişkeninin çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ila +1 arasında olduğu için dağılımlar genel olarak normal dağılıma yakındır. Fiziksel şiddette ise Z1 Kadın ve Z2 Erkek değişkenlerinde gözlemlenen yüksek çarpıklık ve basıklık değerleri nedeniyle logaritmik dönüşüm uygulanmıştır. Dönüşüm sonrasında basıklık ve çarpıklık değerleri anlamlı ölçüde azalarak normal dağılım sınırlarına yaklaşmıştır.

Değişkenler Arası İlişkiler

Değişkenler arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları (Çalışma I)

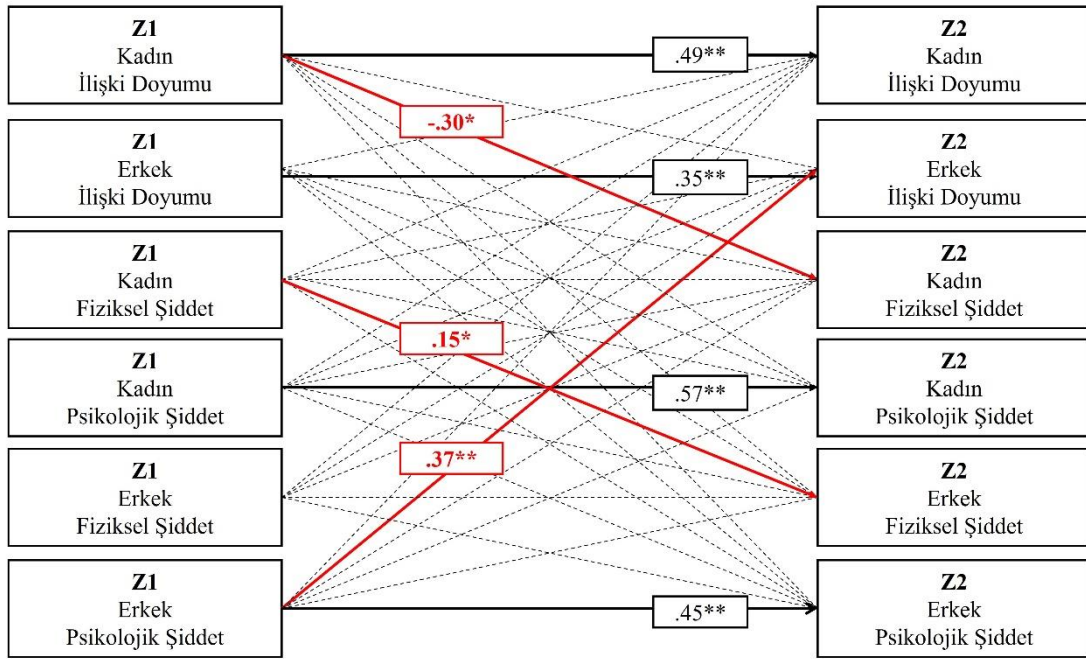
Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Z1- K- İlişki Doyumu	1											
2. Z1- K- Psikolojik Şiddet	-,227	1										
3. Z1- K- Fiziksel Şiddet	-,091	,057	1									
4. Z1- E- İlişki Doyumu	,567**	-,377**	-,057	1								
5. Z1- E- Psikolojik Şiddet	-,171	,208	,179	-,115	1							
6. Z1- E- Fiziksel Şiddet	-,146	-,012	-,046	,009	,107	1						
7. Z2- K- İlişki Doyumu	,463**	-,181	-,150	,353**	,003	,013	1					
8. Z2- K- Psikolojik Şiddet	-,149	,577**	,194	-,206	,202	-,003	-,244*	1				
9. Z2- K- Fiziksel Şiddet	-,344**	,147	,127	-,261*	-,013	,069	-,402**	,095	1			
10. Z2- E- İlişki Doyumu	,095	-,172	-,102	,378**	,279*	,061	,431*	-,119	-,096	1		
11. Z2- E- Psikolojik Şiddet	-,123	,115	,167	-,074	,474**	,070	,043	,322**	-,149	,036	1	
12. Z2- E- Fiziksel Şiddet	-,151	,190	,154	-,170	,046	,187	,013	,125	,187	-,488**	,180	1

* p < ,05; ** p < ,01

Tablo 5'te görüldüğü üzere değişkenler arası ilişkilere dair korelasyon analizi sonuçları değişkenler arası anlamlı ilişkiler olduğuna işaret etmektedir. Kadınların Z1'deki ilişki doyumu puanları ile Z2'deki kendi ilişki doyumu puanları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır ($r = .463, p < .01$). Aynı şekilde, erkeklerin Z1'deki ilişki doyumu puanları da Z2'deki kendi ilişki doyumu puanları ile anlamlı biçimde ilişkilidir ($r = .378, p < .01$). Kadınların Z1'deki ilişki doyumu puanları, erkeklerin Z2'deki ilişki doyumu puanları ile de anlamlı ve pozitif bir ilişki göstermektedir ($r = .353, p < .01$), bu da partner etkisinin varlığına işaret etmektedir. Öte yandan, kadınların Z1'deki ilişki doyumu puanları ile Z2'deki kendi fiziksel şiddet tutum puanları arasında negatif bir ilişki bulunmuştur ($r = -.344, p < .01$). Psikolojik şiddet puanları açısından, kadınların Z1 ve Z2 psikolojik şiddet tutum puanları arasında güçlü bir pozitif korelasyon bulunmuştur ($r = .577, p < .01$). Erkeklerde de benzer şekilde, Z1 ve Z2 psikolojik şiddet tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($r = .474, p < .01$). Erkeklerin Z2'deki ilişki doyumu puanları ile aynı dönemdeki fiziksel şiddet tutum puanları arasında güçlü ve negatif bir ilişki vardır ($r = -.488, p < .01$). Genel olarak bulgular, ilişki doyumunun zaman içinde süreklilik gösterdiğini ve hem bireyin hem de partnerin şiddet düzeyleriyle anlamlı biçimde ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli Sonuçları

Çiftlerin ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları arasındaki karşılıklı ilişkileri zamansal olarak incelemek üzere Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli test edilmiştir. Modelde istatistiksel olarak anlamlı olmayan çapraz gecikmeli yollar sıfıra sabitlenmiştir. Test edilen modelin uyum iyiliği indeksleri değerlendirildiğinde, çapraz gecikmeli aktör-partner karşılıklı bağımlılık modelinin veriye mükemmel düzeyde uyum sağladığı görülmektedir ($\chi^2(2) = 0.998, p = .61$; RMSEA = .000; CFI = 1.00; TLI = 1.00; SRMR = .024). Bu bulgular, modelin gözlemlenen veriyi çok iyi temsil ettiğini göstermektedir. Test edilen çapraz gecikmeli aktör partner bağımlılık modeli sonuçları Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modelinin sonuçları

* $p < .05$, ** $p < .01$, Standardize katsayılar sunulmuştur. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler otoregresif yolları, kırmızı düz çizgiler ise çapraz gecikmeli yolları göstermektedir.

Şekil 3’de gösterilen modelde ilk olarak otoregresif yollar incelenmiştir. Kadınların Z1’deki ilişki doyumu puanları ile Z2’deki ilişki doyumu puanları arasındaki otoregresif etki güçlü ve anlamlıdır ($\beta = .49$, $SE = .12$, $p = .000$). Erkeklerin Z1 ve Z2 ilişki doyumu puanları arasındaki süreklilik de benzer şekilde güçlü ve anlamlıdır ($\beta = .35$, $SE = .11$, $p = .001$). Kadınların Z1 psikolojik şiddet tutum puanları ile Z2 psikolojik şiddet tutum puanları arasında güçlü ve anlamlı pozitif bir ilişki vardır ($\beta = .57$, $SE = .10$, $p = .000$). Benzer şekilde, erkeklerin psikolojik şiddet tutum puanları da zamansal olarak devamlılık göstermektedir ($\beta = .49$, $SE = .11$, $p = .000$). Ancak hem kadınlarda ($\beta = .11$, $SE = .13$, $p = .389$) hem de erkeklerde ($\beta = .18$, $SE = .11$, $p = .101$) fiziksel şiddet tutum puanlarının otoregresif etkisi anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgular, ilişki doyumu ve psikolojik şiddetin zamansal olarak oldukça kararlı olduğunu, fiziksel şiddet davranışlarının ise daha değişken ve dalgalı olabileceğini göstermektedir.

Modelde ikinci olarak zamansal karşılıklı etkileri değerlendirmek amacıyla, Z1’de ölçülen değişkenlerin hem bireyin (aktör etkileri) hem de partnerinin (partner etkileri) Z2’deki değişkenleri üzerindeki çapraz gecikmeli etkileri incelenmiştir. Kadınların Z1 ilişki doyumu puanları, Z2’deki fiziksel şiddet tutum puanlarını negatif yönde ve anlamlı şekilde yordamaktadır (aktör etkisi; $\beta = -.30$, $p < .05$). Erkeklerin Z1 psikolojik şiddet tutum puanları,

Z2’de bildirilen erkek ilişki doyumu puanlarını anlamlı ve pozitif olarak yordamaktadır (aktör etkisi; $\beta = .37, p < .001$). Son olarak kadınların Z1 fiziksel şiddet tutum puanları, erkeklerin Z2 fiziksel şiddet tutum puanlarını anlamlı ve pozitif yönde yordamaktadır (partner etkisi; $\beta = .15, p < .05$). Diğer çapraz gecikmeli yollar ise anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 6’da Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeli sonucunda anlamlı çıkan bulgulara ilişkin standartlaştırılmış katsayılar (β), standart hata (S.E.), anlamlılık düzeyleri ve %95 güven aralıkları raporlanmıştır.

Tablo 6

Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeline İlişkin Anlamlı Sonuçlar

Anlamlı Etkiler	Z1 → Z2	β	SE	p değeri	%95 GA (Alt)	%95 GA (Üst)	
Otoregresif Etkiler	K_İD → K_İD	0.488	0.123	0.000	0.289	0.838	
	E_İD → E_İD	0.355	0.110	0.001	0.185	0.499	
	K_PS → K_PS	0.567	0.104	0.000	0.267	0.694	
	E_PS → E_PS	0.448	0.116	0.000	0.194	0.739	
Çapraz Gecikmeli Etkiler	Aktör	K_İD → K_FS	-0.294	0.133	0.027	-0.210	-0.005
		E_PS → E_İD	0.368	0.088	0.000	0.092	0.445
	Partner	K_FS → E_FS	0.152	0.072	0.034	0.017	0.156

K: Kadın, E: Erkek, İD= İlişki Doyumu, PS= Psikolojik Şiddet, FS= Fiziksel Şiddet

Tablo 6’da görüldüğü üzere ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumu arasındaki zamansal ilişkilere yönelik yürütülen Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeli sonucunda anlamlı aktör ve partner etkilerine ulaşılmıştır. Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeli sonuçları, Z1’de kadınların ilişki doyumu puanlarının Z2’de kadınların fiziksel flört şiddeti tutum puanlarını negatif yönde anlamlı bir şekilde yordadığını (*aktör etkisi*) ve Z1’de erkeklerin psikolojik flört şiddeti tutum puanlarının Z2’de erkeklerin ilişki doyumu puanlarını anlamlı ve pozitif bir şekilde yordadığını (*aktör etkisi*) ortaya koymaktadır. Ayrıca modelde Z1’de kadınların fiziksel flört şiddeti tutum puanlarının, Z2’de erkeklerin fiziksel şiddet tutum puanları ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (*partner etkisi*).

Özetle Çalışma I sonucunda, ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasında karşılıklı ve zamansal bir ilişki olduğu ortaya koyulmuştur. Bu bulgular, söz konusu değişkenler arasındaki ilişkinin yalnızca doğrusal ve tek yönlü modellerle açıklanamayacağını; aksine

dinamik ve karşılıklı etkileşimlerle şekillendiğini göstermektedir. İlişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişki her ne kadar çift yönlü bir etkileşimi işaret etse de araştırmanın kuramsal temelini oluşturan Bartholomew ve Cobb'un (2010) İkili Süreç Modeli, ilişki doyumunu flört şiddetini belirleyen temel bir unsur olarak ele almaktadır. Nitekim literatürde de ilişki doyumunun zaman içinde flört şiddetine yönelik tutumları anlamlı biçimde yordadığına ilişkin bulguların daha fazla destek bulduğu görülmektedir. Bu çerçevede Çalışma I'den elde edilen sonuçlar, Çalışma II'de oluşturulacak modele kuramsal ve ampirik dayanak sağlayacaktır. Buradan hareketle kuramsal temeller ve zamansal bulgular birlikte değerlendirildiğinde, Çalışma II'de ilişki doyumunun başlangıç noktası olarak ele alınması ve bağımsız değişken olarak modele yerleştirilmesi metodolojik açıdan anlamlı ve uygun görülmektedir. Bu doğrultuda Çalışma II'de ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişki; kıskançlık, güç algısı ve çatışma çözme stratejilerinin aracı değişken olarak yer aldığı bir ilişkiyel bağlam çerçevesinde, Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeli test edilecektir.

ÇALIŞMA II

Bu bölümde betimsel istatistik, korelasyon analizi sonuçlarına ve Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli sonucunda elde edilen ikili (dyadik) ilişkilere yer verilmiştir.

Betimsel İstatistikler

Araştırmada ilk olarak kayıp veriler incelenmiştir. Veriler, çevrimiçi ve Google Online Form sistemi kullanılarak toplandığı için herhangi bir kayıp veri olmamıştır. Daha sonra, veri seti tek bir değişkende ya da birden fazla değişkende görülen aşırı değerler açısından incelenmiştir. Aşırı değerler, istatistiki analizlerin sonuçlarını etkileyebileceği için önemlidir (Tabachnick & Fidell, 2013). Tek değişkenli aşırı değerler histogram grafiklerinde ve SPSS'teki "outliers" fonksiyonuyla; çift değişkenli aşırı değerler ise Mahalanobis mesafesi kullanılarak, " $p < .01$ " anlamlılık düzeyinde belirlenmiştir. Bu analizler sonucunda 16 çiftin yanıtları aşırı değer olarak tespit edilip araştırma dışı bırakılmıştır. Böylece analizler 225 çift ile devam ettirilmiştir. Aşırı değerlerin kontrolünün ardından değişkenlerin dağılım normalliği incelenmiştir. Literatürde, basıklık katsayısının 3'ten küçük (Chou & Bentler, 1995), çarpıklık katsayısının ise 10'dan küçük olması gerektiği belirtilmektedir (Kline, 2023). Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılıma yakın olduğu ve belirtilen sınırlar içinde yer aldığı için değişkenlerin normal dağılım koşullarının sağlandığı söylenebilir.

Analizlere başlamadan önce, veri setinde bağımsız değişkenler arasındaki yüksek ilişki (çoklu bağlantı) ve hata terimleri arasındaki ilişki (otokorelasyon) kontrol edilmiştir. Çoklu bağlantı, değişkenler arasında çok güçlü bir ilişki (.90 ve üzeri) olduğunda ortaya çıkar (Tabachnick & Fidell, 2007). Bu durumu belirlemek için korelasyon katsayıları, tolerans ve VIF değerleri incelenmiştir. Literatürde, korelasyonun .90'dan yüksek, toleransın .10'dan düşük, VIF'in ise 10'dan yüksek olması çoklu bağlantı sorunu olduğunu göstermektedir (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2012; Kline, 2005). Yapılan incelemede değişkenler

arasındaki korelasyonlar .13 ile .64, tolerans değerleri .41 ile .80, VIF değerleri ise 1.23 ile 2.46 arasında bulunmuştur. Ayrıca Durbin-Watson testi ile otokorelasyon kontrol edilmiş ve 1.93 değeri ile herhangi bir otokorelasyon sorunu olmadığı belirlenmiştir. Son olarak, veri setine ilişkin ön incelemeler kapsamında bağımlı, bağımsız ve aracı değişkenlerin minimum, maksimum, ortalama, standart hata, standart sapma, çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik ve Çarpıklık-Basıklık Katsayıları (Çalışma II)

		En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Std. Hata	SS	Çarpıklık	Basıklık
Kadın	İlişki Doyumu	22	49	41,79	,380	5,71	-1,04	,930
	Kıskançlık							
	Duy. K	27	49	45,64	,285	4,27	-1,81	3,40
	Dav. K	8	56	24,27	,719	10,79	,541	-,184
	Bil. K	8	56	14,44	,601	9,01	2,27	6,07
	Güç							
	Güç Algısı	22	72	56,69	,480	7,21	-,506	1,45
	Güç Doyumu	33	84	60,58	,408	6,12	-1,15	2,56
	Çatışma Çözme							
	Çıkış	0	22	5,61	,356	5,34	,965	,089
	Konuşma	4	32	22,88	,385	5,77	-,326	-,350
	Bağlılık	0	40	13,45	,457	6,85	,520	,478
	Yokmuş	0	32	13,38	,406	6,09	,294	-,196
	Flört Şiddeti							
	Kontrol	6	30	16,74	,294	4,41	,135	-,386
	İstismar	7	29	12,58	,264	3,96	,959	1,11
	Şiddet	4	16	4,85	,132	1,99	2,94	9,26
Erkek	İlişki Doyumu	19	49	42,83	,439	6,59	-1,41	1,34
	Kıskançlık							
	Duy. K	17	49	45,44	,362	5,43	-2,37	7,31
	Dav. K	8	56	25,49	,768	11,52	,612	-,351
	Bil. K	8	50	14,37	,544	8,17	1,81	3,21
	Güç							
	Güç Algısı	25	72	52,37	,499	7,49	-,387	,447
	Güç Doyumu	35	75	60,03	,498	7,42	-,909	,815
	Çatışma Çözme							

<i>Çıkış</i>	0	19	4,088	,301	4,52	1,18	,653
<i>Konuşma</i>	1	32	24,81	,405	6,08	-,903	,460
<i>Bağlılık</i>	0	40	18,37	,548	8,23	,305	-,353
<i>Yokmuş</i>	0	27	10,52	,356	5,34	,320	-,168
Flört Şiddeti							
<i>Kontrol</i>	7	30	18,49	,321	4,81	,015	-,311
<i>İstismar</i>	7	29	13,36	,254	3,82	,774	,676
<i>Şiddet</i>	4	16	4,93	,123	1,56	2,92	8,99

Tablo 7, araştırmada yer alan değişkenlere ilişkin betimsel istatistikleri ve çarpıklık ile basıklık katsayılarını göstermektedir. Kadın ve erkek katılımcıların ilişki doyumu, kıskançlık alt boyutları (duygusal, davranışsal, bilişsel), güç algısı ve doyumu, çatışma çözme stratejileri (çıkış, konuşma, bağlılık, yokmuş gibi davranma) ile flört şiddeti alt boyutları (kontrol, istismar, şiddet) için minimum, maksimum, ortalama, standart hata, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri ayrı ayrı sunulmuştur. Tablo 6 incelendiğinde erkek katılımcıların ilişki doyumu puanlarının, kadın katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, erkeklerin flört şiddeti tutumunun alt boyutları olan kontrol, istismar ve fiziksel şiddet puanlarının da kadınlara göre daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Değişkenler Arası Korelasyonlar

Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ile incelenerek Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları (Çalışma II)

ERKEK

KADIN

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1. İD	1,00																									
2. K-DU	,24	1,00																								
3. K-DA	-,21	,21	1,00																							
4. K-Bİ	-,36	-,02	,55	1,00																						
5. G-GA	,23	,03	-,02	-,07	1,00																					
6. G-GD	,33	,20	-,14	-,19	,55	1,00																				
7. CC-C	-,41	-,01	,41	,38	,06	-,08	1,00																			
8. CC-K	,31	,13	-,11	-,11	,00	,06	-,49	1,00																		
9. CC-B	,16	,07	,07	,04	-,10	-,04	-,11	,43	1,00																	
10. CC-Y	-,31	-,06	,26	,24	,13	,01	,64	-,34	-,05	1,00																
11. FŞ-K	-,01	,32	,47	,32	-,12	-,05	,13	,00	,21	,04	1,00															
12. FŞ-İ	-,29	,05	,44	,33	-,11	-,13	,56	-,23	,03	,40	,24	1,00														
13. FŞ-Ş	-,04	-,09	,21	,16	-,05	-,20	,14	-,11	,00	,14	,15	,14	1,00													
14. İD	,50	,01	-,10	-,27	,21	,17	-,22	,20	,09	-,15	-,06	-,23	-,07	1,00												
15. K-DU	,19	,39	,06	-,09	,06	,07	-,03	,00	-,01	-,02	,17	-,06	,02	,32	1,00											
16. K-DA	-,14	,25	,44	,21	-,07	-,07	,18	-,02	,13	,12	,36	,23	,10	-,18	,20	1,00										
17. K-Bİ	-,29	,08	,23	,35	-,15	-,20	,16	-,06	,03	,08	,15	,19	,03	-,43	-,14	,46	1,00									
18. G-GA	,03	,06	-,04	-,03	,03	,09	-,03	,13	,03	-,10	,03	-,08	-,01	,12	,14	,09	,00	1,00								
19. G-GD	,19	,08	,01	-,11	,11	,12	-,02	,13	,05	-,06	,04	-,03	,03	,46	,34	,02	-,17	,36	1,00							
20. CC-C	-,34	,07	,16	,20	-,14	-,08	,25	-,12	-,05	,17	,10	,25	,09	-,55	-,11	,28	,38	,06	-,24	1,00						
21. CC-K	,41	,09	-,07	-,13	,19	,16	-,22	,22	,18	-,16	-,01	-,22	-,08	,53	,27	-,08	-,24	,05	,35	-,55	1,00					
22. CC-B	,10	-,01	,09	,08	,14	,03	,06	-,06	,28	,07	,05	-,05	-,04	,22	,09	,13	,02	-,01	,09	-,20	,32	1,00				
23. CC-Y	-,32	-,04	,04	,07	-,05	-,09	,23	-,18	-,13	,22	,00	,15	,07	-,44	-,09	,08	,15	-,01	-,21	,62	-,46	-,17	1,00			
24. FŞ-K	-,01	,27	,18	-,01	,02	,02	-,10	-,03	,07	-,04	,39	-,04	,04	,09	,29	,44	,14	-,01	,05	-,01	,07	,13	-,13	1,00		
25. FŞ-İ	-,13	,10	,30	,20	-,07	-,08	,15	-,09	,02	,10	,25	,34	,16	-,34	-,07	,35	,30	-,04	-,19	,40	-,31	,10	,22	,19	1,00	

26. FŞ-Ş	-,06	-,06	,10	,16	-,08	-,07	,04	-,02	,10	,16	,03	,07	,10	-,27	-,26	,25	,26	-,17	-,35	,14	-,21	,08	-,05	,11	,33	1,00
----------	------	------	-----	-----	------	------	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	-----	-----	------	------	-----	------	-----	------	-----	-----	------

* $p < ,05$; ** $p < ,01$; **K**: Kadın, **E**: Erkek; **İD**: İlişki Doyumu; **K-DO**: Duygusal Kıskaçlık; **K-DA**: Davranışsal Kıskaçlık; **K-Bİ**: Bilişsel Kıskaçlık; **G-GA**: Güç Algısı; **G-GD**: Güç Doyumu; **CC-C**: Çatışma Çözme- Çıkış; **CC-K**: Çatışma Çözme-Konuşma; **CC-B**: Çatışma Çözme- Bağlılık; **CC-Y**: Çatışma Çözme- Yokmuş gibi Davranma; **FŞ-K**: Flört Şiddeti-Kontrol; **FŞ-İ**: Flört Şiddeti- İstismar; **FŞ-Ş**: Flört Şiddeti- Şiddet.

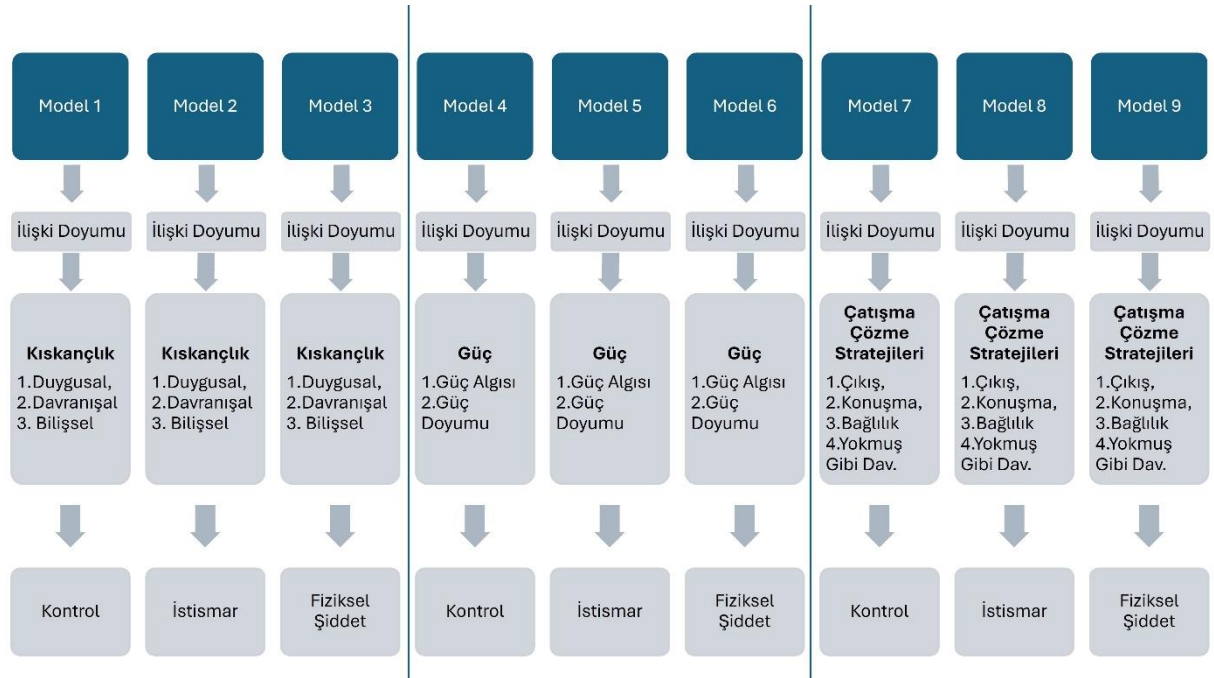
Tablo 8’de yer alan korelasyon tablosu incelendiğinde, kadın ve erkek değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Kadınların ilişki doyumu puanları incelendiğinde, duygusal kıskançlık ($r = .24, p < .01$), güç doyumu ($r = .33, p < .01$), konuşma ($r = .31, p < .01$) ve bağlılık ($r = .16, p < .01$) puanları pozitif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği; davranışsal kıskançlık ($r = -.21, p < .01$), bilişsel kıskançlık ($r = -.36, p < .01$), çıkış ($r = -.41, p < .01$) ve yokmuş gibi davranma ($r = -.31, p < .01$) puanları ile negatif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği bulunmuştur. Kadınların flört şiddeti tutum puanları incelendiğinde, davranışsal ($r = .47, p < .01$) ve bilişsel kıskançlık ($r = .33, p < .01$) puanları ile kontrol puanları arasında; yine aynı boyutlarla istismar ve şiddet puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Ayrıca çıkış ($r = .56, p < .01$) ve yokmuş gibi davranma ($r = .40, p < .01$) puanları de flört şiddetiyle anlamlı düzeyde pozitif ilişkilidir. Erkeklerin değişkenleri ile kendi ilişki doyumu puanları arasındaki ilişkilerde, duygusal kıskançlık ($r = .32, p < .01$), güç doyumu ($r = .46, p < .01$) ve konuşma ($r = .53, p < .01$) puanları pozitif yönde anlamlı ilişkiler gösterirken, bilişsel kıskançlık ($r = -.43, p < .01$), çıkış ($r = -.55, p < .01$) ve yokmuş gibi davranma ($r = -.44, p < .01$) puanları ile negatif yönde ilişkiler gözlenmiştir.

Partner etkilerine bakıldığında, kadın ilişki doyum puanları erkek ilişki doyum puanları ile ($r = .50, p < .01$) ve erkek güç doyumu puanları ile ($r = .17, p < .01$) pozitif yönde anlamlı ilişkiler göstermektedir. Erkeklerin ilişki doyum puanları ise kadın davranışsal ($r = -.10, p < .05$) ve bilişsel kıskançlık ($r = -.27, p < .01$) puanları ile negatif ilişkilidir. Erkek flört şiddeti tutum puanlarının kadın davranışsal kıskançlık ($r = .36, p < .01$), bilişsel kıskançlık ($r = .20, p < .01$) ve çatışma çözme stratejilerinden çıkış ($r = .25, p < .01$) puanları ile pozitif ilişkileri dikkat çekmektedir. Bu bulgular, kadın ve erkek partnerlerin hem kendi ilişki dinamiklerinin hem de partnerlerinin özelliklerinin ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli Sonuçları

Çalışma I’de zamansal ilişkileri anlamak amacıyla flört şiddeti değişkeni, psikolojik ve fiziksel olmak üzere iki temel boyutta ele alınmıştır. Çalışma II’de ise, Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli (Actor Partner Interdependence Mediator Model; APIMeM) kullanılarak flört şiddeti tutumları kontrol, istismar ve fiziksel şiddet olmak üzere

üç alt boyutta incelenmiştir. Bu yaklaşım, aracı mekanizmaların flört şiddetinin farklı türleri üzerindeki etkilerini ortaya koymayı ve bu sayede konuyu daha kapsamlı bir çerçevede ele almayı amaçlamaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi test eden toplam 9 model oluşturulmuştur. Modeller Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4. Test edilecek aracılık modelleri

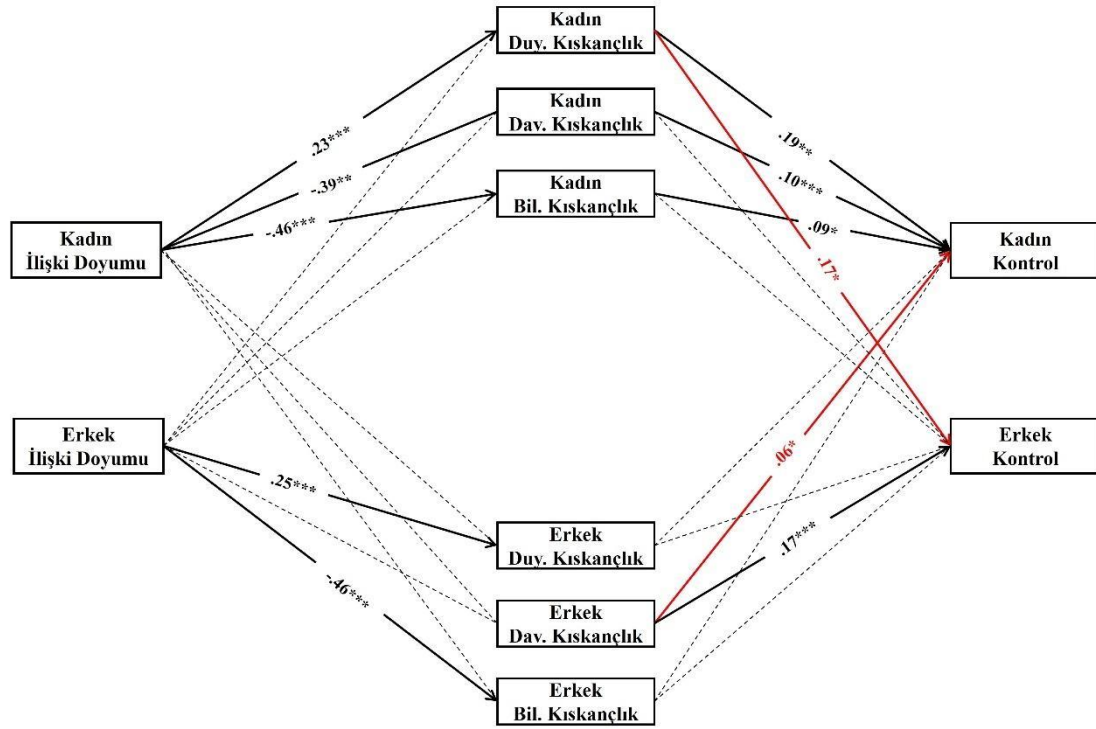
Şekil 4’te görüldüğü üzere ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumlarının alt boyutları olan kontrol, istismar ve şiddet arasındaki ilişkide, kıskançlık (duygusal, davranışsal, bilişsel), güç (güç algısı ve güç doyumu) ve çatışma çözme stratejilerinin (çıkış, konuşma, bağlılık, yokmuş gibi davranma) aracı rolü test edilecektir.

Kıskançlığın İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi

Model 1: İlişki Doyumu ile Kontrol Arasında Kıskançlığın Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, kıskançlık düzeyleri aracılığıyla kontrol davranışlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık

Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve kontrol tutumu arasında kıskançlığın aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 5’de sunulmuştur.

Şekil 5. İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

*p < .05, **p < .01, ***p < .001. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir

Aktör etkileri incelendiğinde, kadın ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumu üzerindeki doğrudan ($\beta = 0.05$, $SE = 0.05$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = 0.01$, $SE = 0.05$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin kontrol tutumu üzerindeki doğrudan ($\beta = 0.12$, $SE = 0.05$, $p < .05$) etkisi anlamlı bulunurken toplam etkisi ($\beta = 0.09$, $SE = 0.05$, $p = .094$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde kadınların ilişki doyumunun, duygusal kıskançlığı pozitif ($\beta = .23$, $p < .001$), davranışsal kıskançlığı ($\beta = -.39$, $p < .01$) ve bilişsel kıskançlığı ($\beta = -.46$, $p < .001$) negatif yönde anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Erkeklerin ilişki doyumu ise davranışsal kıskançlığı anlamlı bir şekilde yordamazken ($\beta = -.25$, $p < .05$), duygusal kıskançlığı pozitif ($\beta = .25$, $p < .001$), bilişsel kıskançlığı negatif yönde ($\beta = -.46$, $p < .001$) anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Kadınların duygusal kıskançlığı ($\beta = .19$, $p < .01$), davranışsal kıskançlığı ($\beta = .10$, $p < .001$) ve bilişsel kıskançlığı ($\beta = .09$, $p < .05$) kadın kontrol davranışlarını anlamlı şekilde yordarken; erkeklerde yalnızca davranışsal kıskançlık erkek kontrol davranışlarını anlamlı bir şekilde

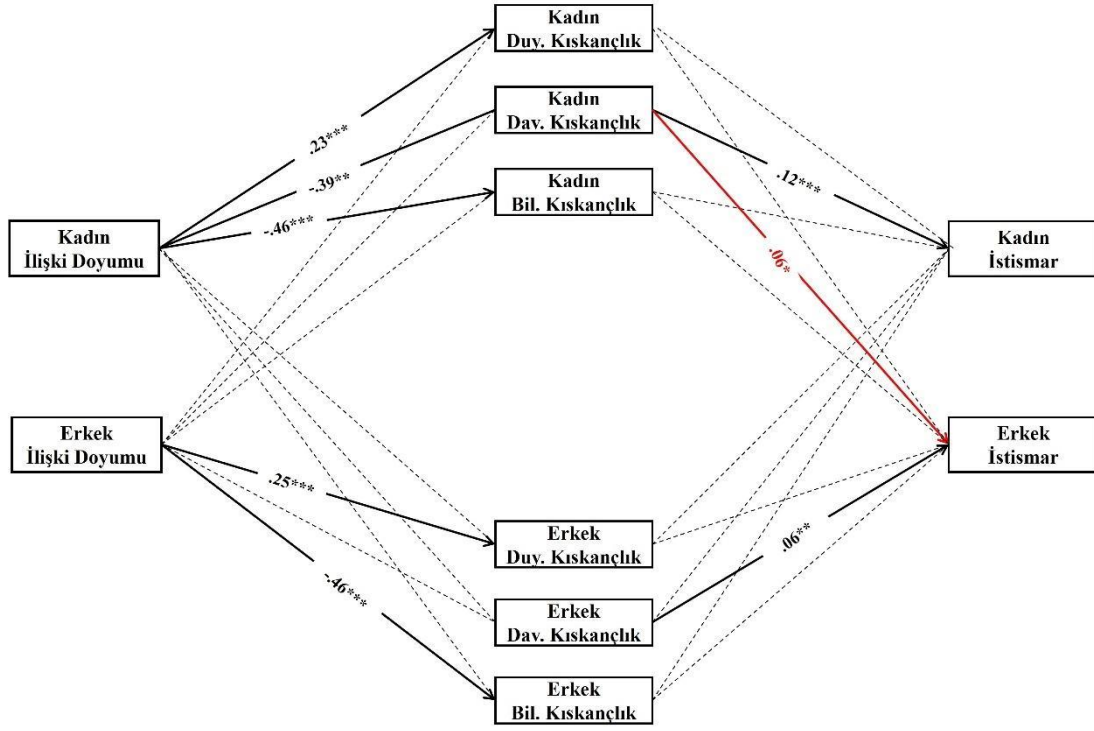
yordamıştır ($\beta = -.17, p < .001$). *Aktör dolaylı etkileri* incelendiğinde ise üç anlamlı dolaylı yol bulunmuştur. Kadının ilişki doyumu, kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla kendi kontrol tutumlarını pozitif yönde etkilerken ($\beta = .04, \text{BootSE} = .02, \%95 \text{ GA } [.01, .09]$) kendi davranışsal kıskançlığı ($\beta = -.04, \text{BootSE} = .02, \%95 \text{ GA } [-.08, -.00]$) ve kendi bilişsel kıskançlığı ($\beta = -.04, \text{BootSE} = .02, \%95 \text{ GA } [-.09, -.00]$) aracılığıyla kendi kontrol davranışlarını negatif yönde etkilemektedir.

Partner etkileri incelendiğinde, erkeğin ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumu üzerindeki doğrudan ($\beta = -.02, SE = .04, p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.04, SE = .05, p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun erkeğin kontrol tutumu üzerindeki doğrudan ($\beta = -.10, SE = .06, p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.06, SE = .06, p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkileri incelendiğinde ise kadınların duygusal kıskançlığının, erkeklerin kontrol tutumunu pozitif yönde yordadığı ($\beta = .17, p < .05$) ve erkeklerin davranışsal kıskançlığının, kadın kontrol davranışlarını pozitif yönde ancak düşük düzeyde yordadığı görülmektedir ($\beta = .06, p < .05$). *Partner dolaylı etkileri* incelendiğinde ise kadının ilişki doyumunun, kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla erkeğin kontrol davranışlarını anlamlı ve pozitif bir biçimde yordadığı bulunmuştur ($\beta = .04, \text{BootSE} = .01, \%95 \text{ GA } [.00, .07]$).

Özetle Model 1'in sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmaktadır. Kadınların ilişki doyumunun kendi kontrol tutumları üzerindeki etkisinde duygusal, davranışsal ve bilişsel kıskançlığın tam aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve kadının ilişki doyumunun erkeğin kontrol tutumları üzerindeki etkisinde kendi duygusal kıskançlığının tam aracı rolü olduğu (*partner etkisi*) bulunmuştur.

Model 2: İlişki Doyumu ile İstismar Arasında Kıskançlığın Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının kıskançlık düzeyleri aracılığıyla istismar tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve istismar tutumları arasında kıskançlığın aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 6'da sunulmuştur.

Şekil 6. İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.10$, $SE = 0.05$, $p < .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.16$, $SE = 0.05$, $p < .01$) anlamlı bulunmuştur. Benzer şekilde erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.18$, $SE = 0.05$, $p < .001$) ve toplam etkisi ($\beta = -.22$, $SE = 0.04$, $p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile kıskançlık arasındaki ilişkilere ek olarak (Model 1’de belirtilmiştir) kadınların davranışsal kıskançlığının kadın istismar tutumlarını anlamlı ve pozitif yönde yordadığı bulunmuştur ($\beta = .12$, $p < .001$). Ancak duygusal kıskançlık ($\beta = .01$, $p > .05$) ve bilişsel kıskançlığın ($\beta = .02$, $p > .05$) kadın istismar tutumu üzerinde anlamlı yordayıcılar olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde erkeklerde de yalnızca davranışsal kıskançlık erkek istismar tutumlarını anlamlı ve düşük düzeyde yordamaktadır ($\beta = .06$, $p < .01$). **Aktör dolaylı etkileri incelendiğinde** ise kadının ilişki doyumunun, davranışsal kıskançlığı aracılığıyla kendi

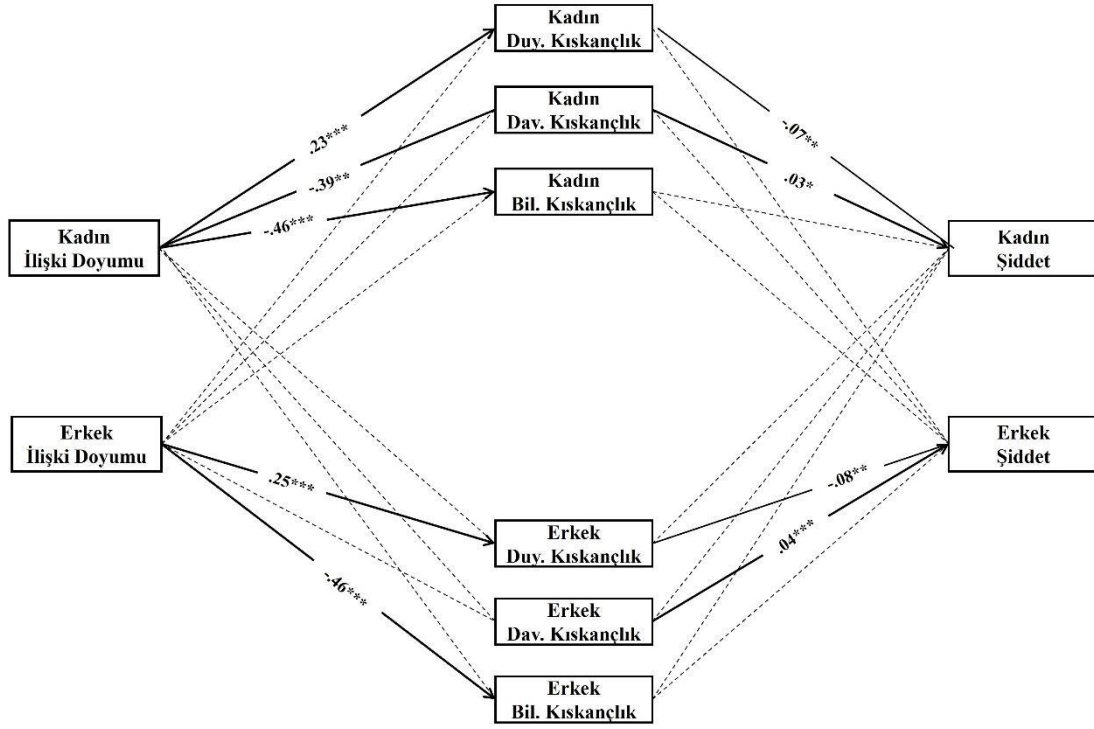
istismar davranışlarını negatif yönde etkilediği ortaya koyulmuştur ($\beta = -.05$, $BootSE = .02$, %95 GA $[-.09, -.01]$).

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının istismar davranışları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.05$, $SE = 0.05$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.06$, $SE = 0.04$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun, erkeğin istismar davranışları üzerindeki doğrudan ($\beta = .08$, $SE = 0.05$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .04$, $SE = 0.05$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkileri incelendiğinde ise kadınların davranışsal kıskançlığının, erkeklerin istismar tutumunu düşük düzeyde ve pozitif yönde yordadığı bulunmuştur ($\beta = .06$, $p < .05$). **Partner dolaylı etkileri incelendiğinde** ise kadının ilişki doyumunun, kadının davranışsal kıskançlığı aracılığıyla erkeğin istismar davranışlarını anlamlı biçimde yordadığı bulunmuştur ($\beta = -.02$, $BootSE = .01$, %95 GA $[-.06, -.03]$).

Özetle Model 2'nin sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmaktadır. Kadınların ilişki doyumunun kendi istismar tutumları üzerindeki etkisinde davranışsal kıskançlığın kısmi aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve kadının ilişki doyumunun erkeğin istismar tutumları üzerindeki etkisinde kendi davranışsal kıskançlığının tam aracı rolü olduğu (*partner etkisi*) bulunmuştur.

Model 3: İlişki Doyumu ile Şiddet Arasında Kıskançlığın Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının kıskançlık düzeyleri aracılığıyla şiddet davranışlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve şiddet arasında kıskançlığın aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 7'de sunulmuştur.

Şekil 7. İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere kıskançlığın aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

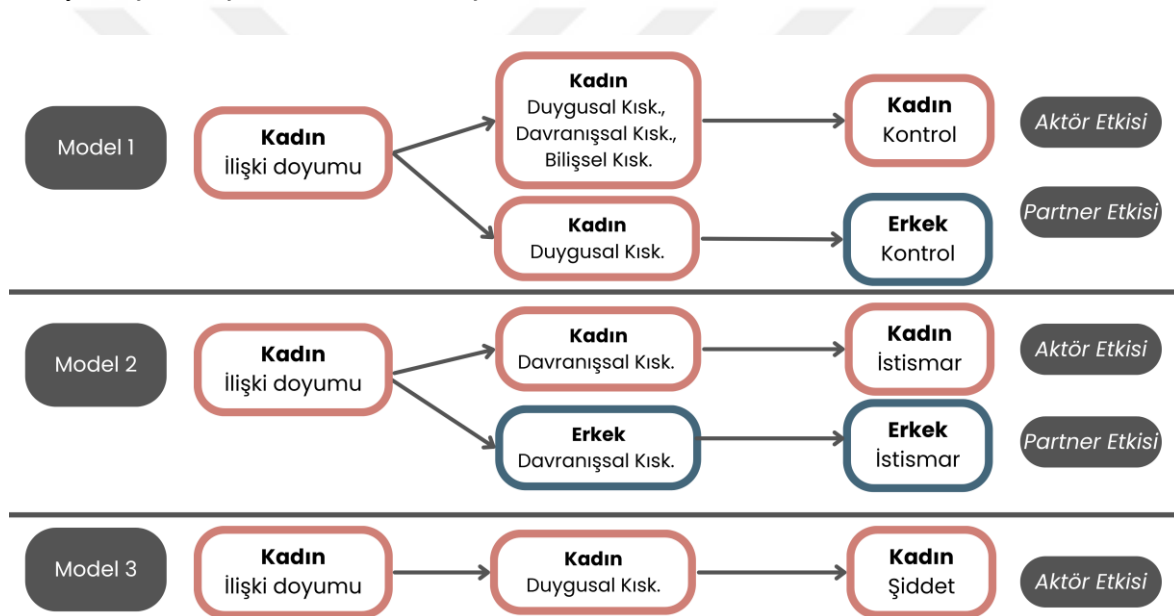
Aktör etkileri incelendiğinde, kadının ilişki doyumunun, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .03$, $SE = .02$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.00$, $SE = 0.02$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.05$, $SE = .02$, $p < .05$) ve toplam etkisi ise ($\beta = -.09$, $SE = .02$, $p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile kıskançlık arasındaki ilişkilere ek olarak (Model 1'de belirtilmiştir) kadınlarda duygusal ($\beta = -.07$, $p < .01$) ve davranışsal kıskançlığın ($\beta = .03$, $p < .05$) şiddetin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde erkeklerde de duygusal kıskançlık ($\beta = -.08$, $p < .01$) ve davranışsal kıskançlığın ($\beta = .04$, $p < .01$) şiddetin anlamlı yordayıcıları olduğu görülmektedir. **Aktör dolaylı etkileri** incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, duygusal kıskançlık aracılığıyla kadının kendi şiddet tutumlarını negatif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = -.01$, $BootSE = .01$, %95 GA $[-.04, -.00]$).

Partner etkileri incelendiğinde, kadının ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan etkisi anlamlı bulunurken ($\beta = .06$, $SE = .02$, $p < .05$) toplam etkisi ($\beta = .03$,

SE = .02, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Erkeğin ilişki doyumu, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.03$, $SE = 0.02$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.01$, $SE = 0.01$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkilerinde anlamlılık bulunmamıştır. **Partner dolaylı etkileri** ise anlamlı bulunmamıştır.

Özetle Model 3'ün sonuçları anlamlı aktör dolaylı etkileri sunmaktadır. Kadınların ilişki doyumu, kendi şiddet tutumları üzerindeki etkisinde duygusal kıskançlığın tam aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) bulunmuştur.

Kıskançlığın ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği Model 1, Model 2 ve Model 3 sonucunda elde edilen anlamlı aktör ve partner dolaylı ilişkileri Şekil 8'de sunulmuştur.

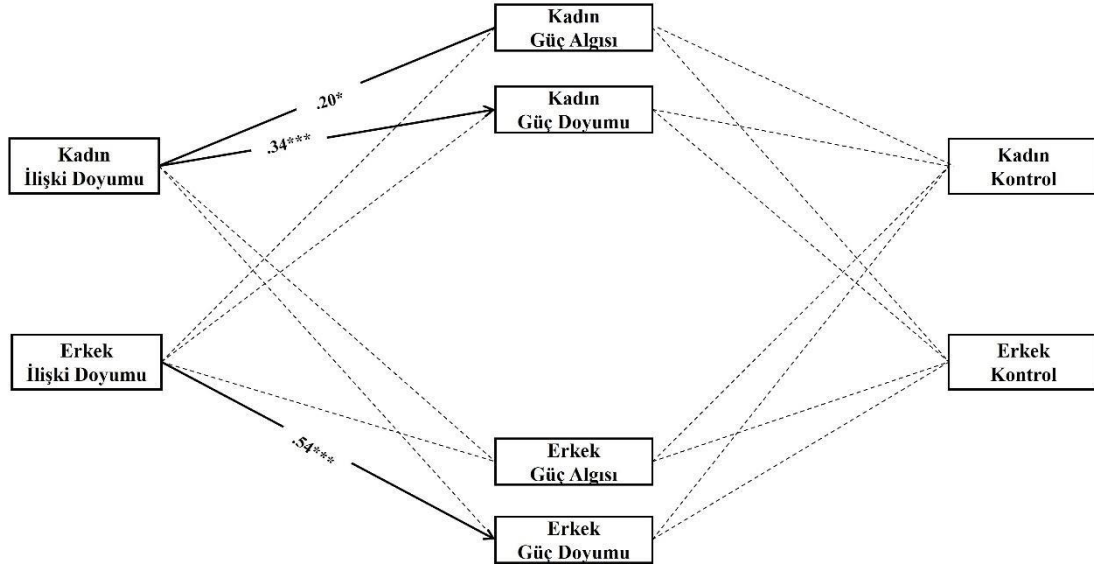

Şekil 8. Kıskançlığın ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti

Gücün İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi

Model 4: İlişki Doyumu ile Kontrol Arasında Gücün Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, güç düzeyleri aracılığıyla kontrol tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve kontrol arasında gücün aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 9’da sunulmuştur.

Şekil 9. İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

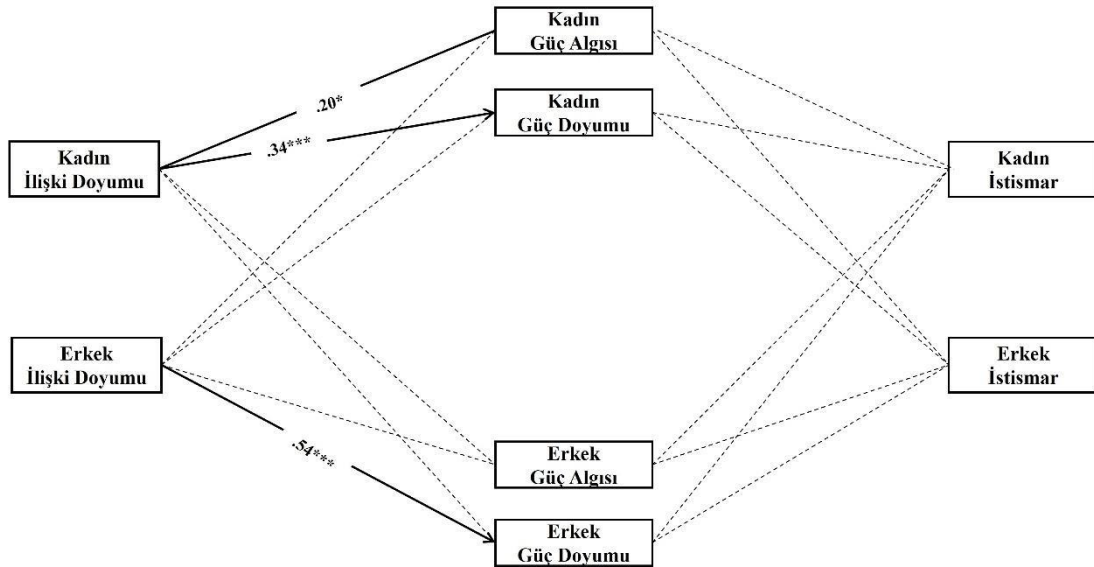
Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .03$, $SE = .06$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .01$, $SE = .05$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Benzer şekilde erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .09$, $SE = .06$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .09$, $SE = .05$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde kadınlarda ilişki doyumunun güç algısı ($\beta = .20$, $p < .05$) ve güç doyumunu ($\beta = .34$, $p < .001$) pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Erkeklerde ise ilişki doyumu, güç algısını anlamlı bir şekilde yordamamakta ($\beta = -.16$, $p > .05$) güç doyumunu orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($\beta = .44$, $p < .001$). **Aktör dolaylı etkileri** ise anlamlı bulunmamıştır.

Partner etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, erkeğin kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .03$, $SE = .06$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.06$, $SE = .06$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Benzer şekilde erkeğin ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumları

üzerindeki doğrudan ($\beta=-.06$, $SE=.05$, $p>.05$) ve toplam etkisi ($\beta=-.04$, $SE=.05$, $p>.05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkilerinde anlamlılık bulunmamıştır. **Partner dolaylı etkileri** ise anlamlı bulunmamıştır. Özetle Model 4'ün sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmamaktadır.

Model 5: İlişki Doyumu ile İstismar Arasında Gücün Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, güç düzeyleri aracılığıyla istismar tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve istismar arasında gücün aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 10'da sunulmuştur.

Şekil 10. İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

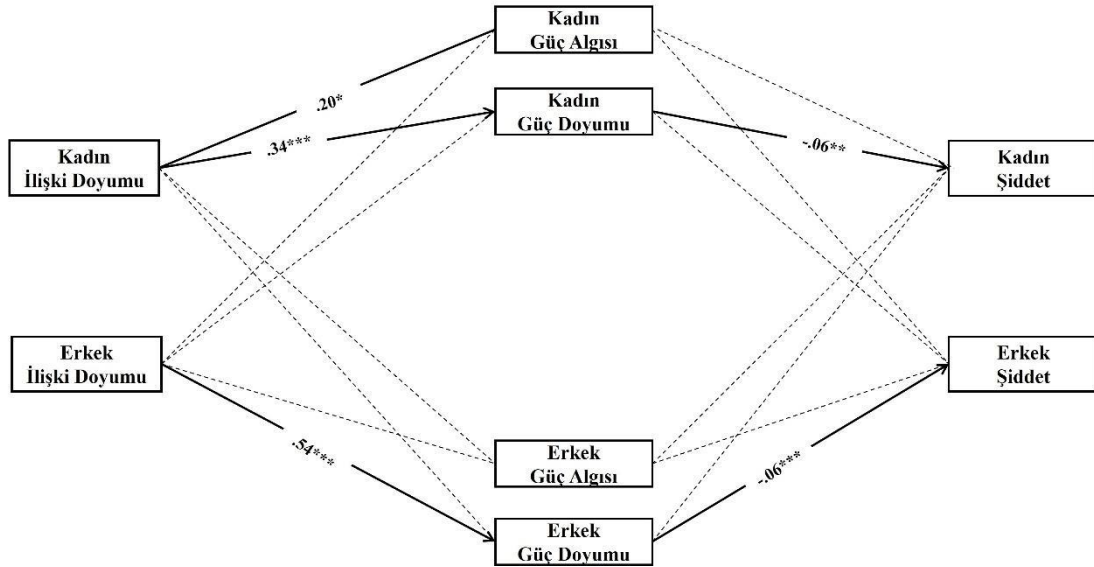
Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta=-.15$, $SE=.05$, $p<.01$) ve toplam etkisinin ($\beta=-.16$, $SE=.05$, $p<.01$) anlamlı olduğu görülmektedir. Benzer şekilde erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta=-.20$, $SE=.04$, $p<.001$) ve toplam etkisi ($\beta=-.21$, $SE=.04$, $p<.001$) anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile güç arasındaki ilişkilere ek olarak (Model 4'de belirtilmiştir) başka anlamlı bir ilişki

bulunamamıştır. Hem kadınlarda hem de erkeklerde güç algısı ve güç doyumu, istismar tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamamaktadır. *Aktör dolaylı etkilerinde* de anlamlılık bulunmamıştır.

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.09$, $SE = .04$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = -.06$, $SE = .04$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun, erkeğin istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .04$, $SE = .05$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .03$, $SE = .04$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkilerinde anlamlılık bulunmamıştır. *Partner dolaylı etkileri* de anlamlı bulunmamıştır. Özetle Model 5'in sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmamaktadır.

Model 6: İlişki Doyumu ile Şiddet Arasında Gücün Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, güç düzeyleri aracılığıyla şiddet tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve şiddet arasında gücün aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 11'de sunulmuştur.

Şekil 11. İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere gücün aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

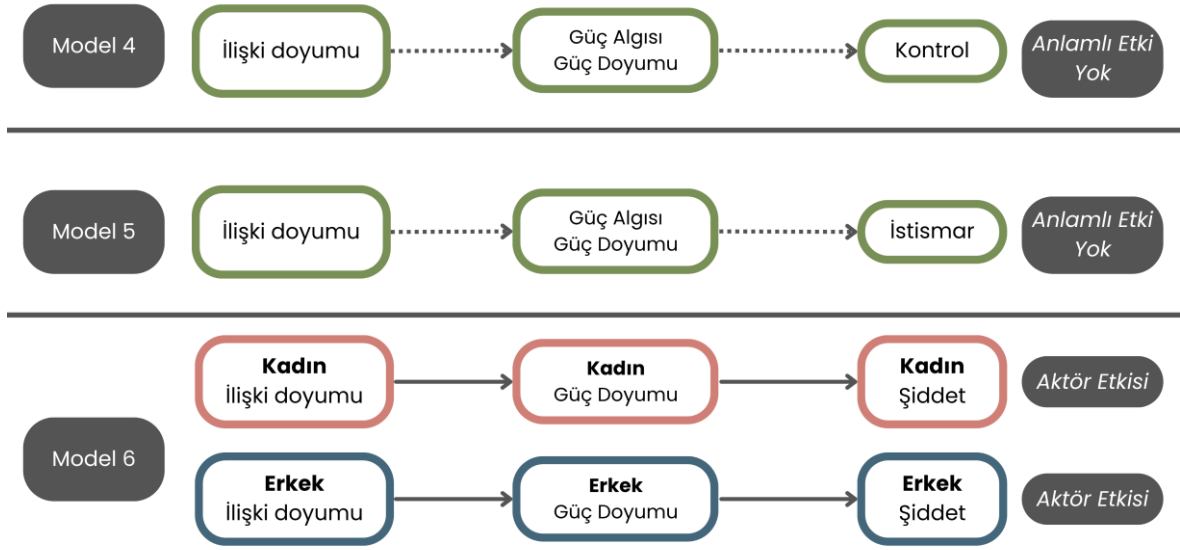
* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .01$, $SE = .02$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = -.00$, $SE = .02$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.05$, $SE = .02$, $p < .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.09$, $SE = .02$, $p < .001$) ise anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile güç arasındaki ilişkilere ek olarak (Model 4'de belirtilmiştir) hem kadınların güç doyumunun ($\beta = -.06$, $p < .01$) hem de erkeklerin güç doyumunun ($\beta = -.06$, $p < .001$) kendi şiddet tutumları üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkisinin olduğu bulunmuştur. **Aktör dolaylı etkileri incelendiğinde** iki anlamlı dolaylı yol ortaya koyulmuştur. İlk olarak erkeğin ilişki doyumunun, güç doyumu aracılığıyla erkeğin kendi şiddet tutumlarını negatif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = -.03$, $BootSE = .01$, %95 GA $[-.07, -.01]$). İkinci olarak ise kadının ilişki doyumunun, güç doyumu aracılığıyla kadının kendi şiddet tutumlarını negatif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = -.02$, $BootSE = .01$, %95 GA $[-.04, -.00]$).

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.03$, $SE = .02$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = -.01$, $SE = .01$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .03$, $SE = .02$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .03$, $SE = .02$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkilerinde anlamlılık bulunmamıştır. **Partner dolaylı etkileri** de anlamlı bulunmamıştır.

Özetle Model 6'nın sonuçları anlamlı aktör dolaylı etkileri sunmaktadır. Kadınların ilişki doyumunun kendi şiddet tutumları üzerindeki etkisinde güç doyumlarının tam aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve erkeklerin ilişki doyumunun kendi şiddet tutumları üzerindeki etkisinde güç doyumlarının kısmi aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) bulunmuştur.

Gücün ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği Model 4, Model 5 ve Model 6 sonucunda elde edilen anlamlı aktör ve partner dolaylı ilişkileri Şekil 12'de sunulmuştur.

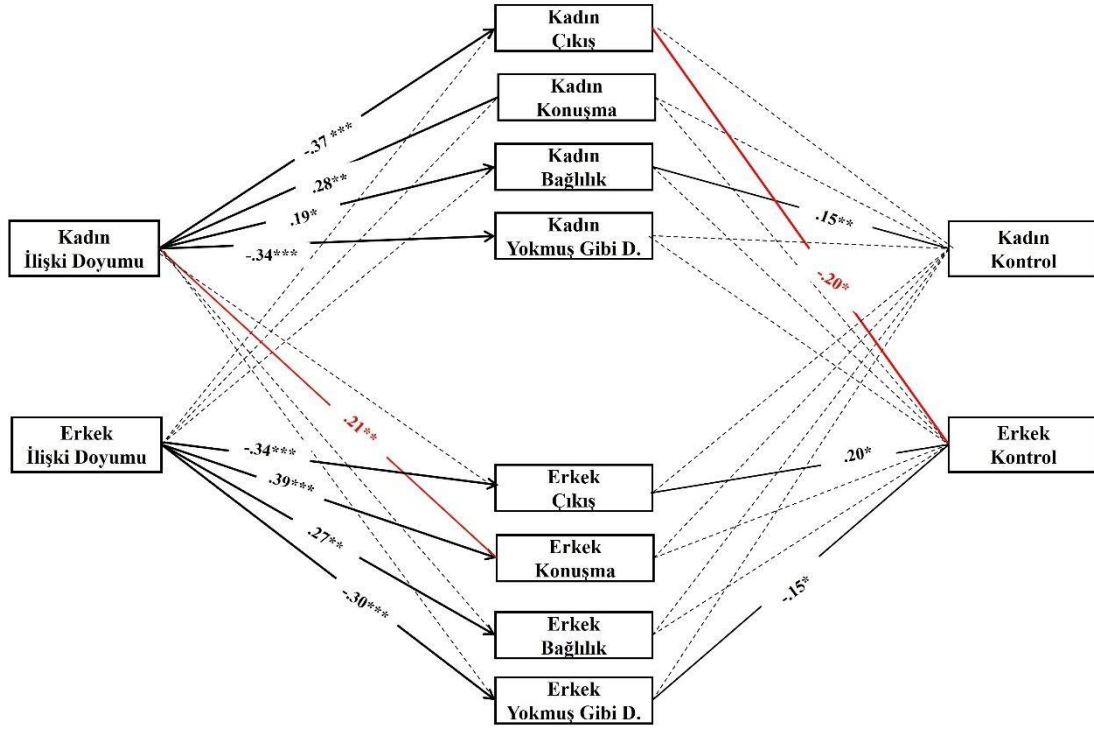

Şekil 12. Gücün ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti

Çatışma Çözme Stratejilerinin İlişki Doymu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli ile İncelenmesi

Model 7: İlişki Doymu ile Kontrol Arasında Çatışma Çözme Stratejilerinin Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, çatışma çözme stratejileri aracılığıyla kontrol tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve kontrol arasında çatışma çözme stratejilerinin aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 13'te sunulmuştur.

Şekil 13. İlişki doyumu ve kontrol (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .03$, $SE = .06$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = .01$, $SE = .05$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde erkeğin ilişki doyumunun, erkeğin kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .09$, $SE = .06$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .09$, $SE = .05$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ise kadınların ilişki doyumunun çıkış ($\beta = -.37$, $p < .001$), konuşma ($\beta = .28$, $p < .001$), bağlılık ($\beta = .19$, $p < .05$) ve yokmuş gibi davranma ($\beta = -.34$, $p < .001$) stratejilerini anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Erkeklerde de benzer şekilde ilişki doyumu çatışma çözme stratejilerinden çıkış ($\beta = -.34$, $p < .001$), konuşma ($\beta = .39$, $p < .001$), bağlılık ($\beta = .27$, $p < .01$) ve yokmuş gibi davranma stratejilerini ($\beta = -.30$, $p < .001$) anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Ayrıca kadınlarda bağlılık stratejisinin kadın kontrol tutumunu anlamlı bir şekilde yordadığı ($\beta = .15$, $p < .05$) ve erkeklerde çıkış stratejisi ($\beta = .20$, $p < .05$) ile yokmuş gibi davranma stratejisinin ($\beta = -.15$, $p < .05$) erkek kontrol tutumunu anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. **Aktör dolaylı etkileri** incelendiğinde ise erkeğin ilişki doyumunun, çıkış stratejisi aracılığıyla

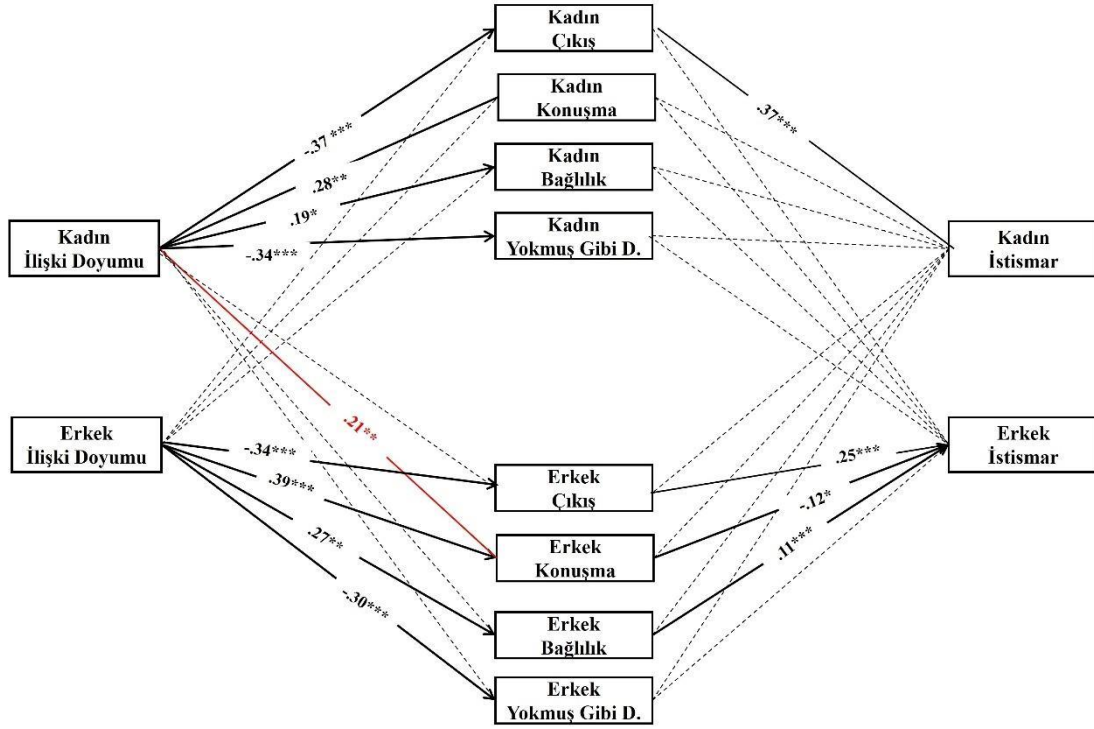
erkeğin kendi kontrol tutumunu negatif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = -.07$, $BootSE = .03$, %95 GA $[-.14, -.00]$).

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.02$, $SE = .05$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = -.04$, $SE = .05$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun, erkeğin kontrol tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.11$, $SE = .07$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.06$, $SE = .06$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkileri incelendiğinde ise, kadınların ilişki doyumunun erkeklerin konuşma stratejisini pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı ($\beta = .21$, $p < .01$) ve kadınların çıkış stratejisinin, erkeklerin kontrol tutumlarını negatif yönde ve anlamlı bir şekilde yordadığı ($\beta = -.20$, $p < .05$) bulunmuştur. **Partner dolaylı etkileri** incelendiğinde ise kadın ilişki doyumunun, kadın çıkış stratejisi aracılığıyla erkeğin kontrol tutumlarını pozitif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = .07$, $BootSE = .03$, %95 GA $[.00, .14]$).

Özetle Model 7'nin sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmaktadır. Erkeklerin ilişki doyumunun kendi kontrol tutumları üzerindeki etkisinde çıkış stratejilerinin tam aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve kadınların ilişki doyumunun erkek kontrol tutumları üzerindeki etkisinde kendi çıkış stratejilerinin tam aracı rolü olduğu (*partner etkisi*) bulunmuştur.

Model 8: İlişki Doyumu ile İstismar Arasında Çatışma Çözme Stratejilerinin Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, çatışma çözme stratejileri aracılığıyla istismar tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve istismar arasında çatışma çözme stratejilerinin aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 14'te sunulmuştur.

Şekil 14. İlişki doyumu ve istismar (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.01$, $SE = .04$, $p > .05$) etkisi anlamlı bulunmazken toplam etkisi ($\beta = -.16$, $SE = .05$, $p < .01$) anlamlı bulunmuştur. Erkeklerde ise ilişki doyumunun, erkeğin istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.12$, $SE = .04$, $p < .01$) ve toplam etkisi ($\beta = -.21$, $SE = .04$, $p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkilere ek olarak (*Model 7’de belirtilmiştir*) kadın çıkış stratejisinin kadın istismar tutumunu pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur ($\beta = .37$, $p < .001$). Erkeklerde ise çıkış ($\beta = .25$, $p < .001$), konuşma ($\beta = -.12$, $p < .05$) ve bağlılık ($\beta = .11$, $p < .001$) stratejilerinin, istismar tutumunu anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. **Aktör dolaylı etkileri** incelendiğinde ise dört anlamlı dolaylı yol bulunmuştur. Erkeğin ilişki doyumu, çıkış ($\beta = -.08$, $BootSE = .02$, %95 GA $[-.14, -.03]$), konuşma ($\beta = -.04$, $BootSE = .02$, %95 GA $[-.09, -.00]$) ve bağlılık ($\beta = .03$, $BootSE = .01$, %95 GA $[.00, .06]$) stratejisi aracılığıyla erkeğin kendi istismar tutumlarını yordamaktadır.

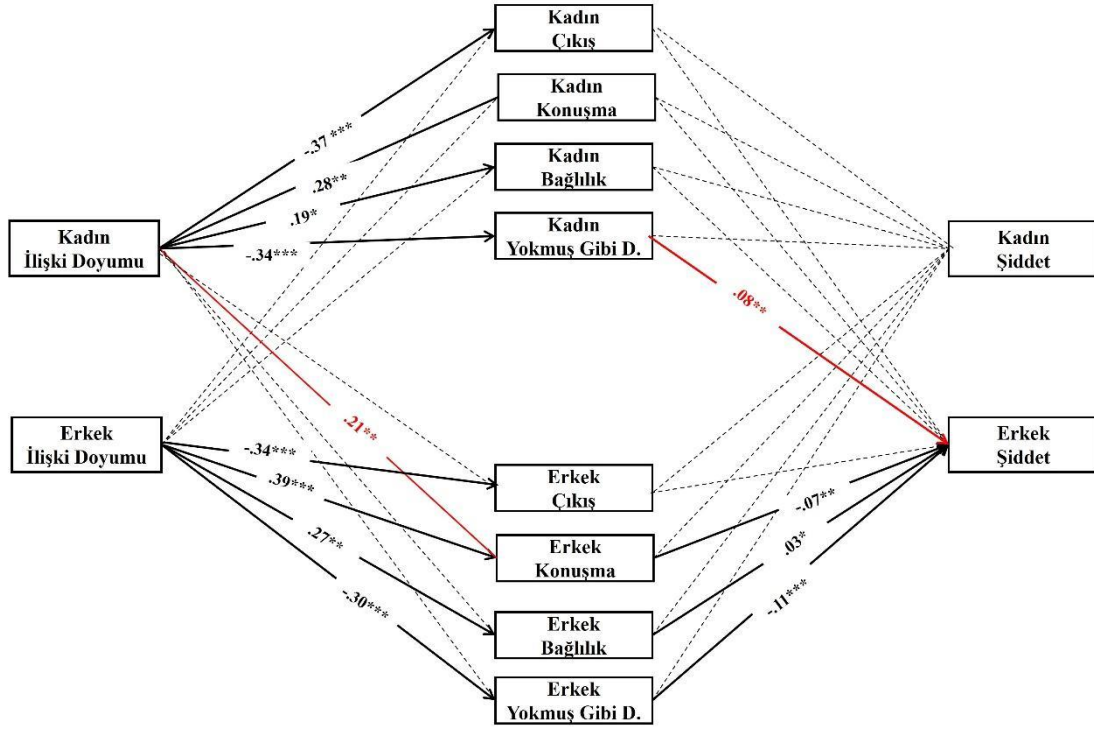
Son olarak ise kadın ilişki doyumu çıkış stratejisi aracılığıyla kendi istismar tutumlarını negatif yönde yordamaktadır ($\beta = -.14$, $BootSE = .03$, %95 GA [-.22, -.07]).

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.02$, $SE = .04$, $p > .05$) ve toplam etkisinin ($\beta = -.06$, $SE = .04$, $p > .05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kadının ilişki doyumunun, erkeğin istismar tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .08$, $SE = .05$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = .03$, $SE = .04$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkilere ek olarak (*Model 7 belirtilmiştir*) başka anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. **Partner dolaylı etkileri** incelendiğinde ise kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin istismar tutumlarını negatif yönde yordadığı bulunmuştur ($\beta = -.02$, $BootSE = .01$, %95 GA [-.05, -.00]).

Özetle Model 8'in sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmaktadır. Erkeklerin ilişki doyumunun kendi istismar tutumları üzerindeki etkisinde çıkış, konuşma ve bağlılık stratejilerinin kısmi aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*), kadın ilişki doyumunun kendi istismar tutumları üzerindeki etkisinde çıkış stratejisinin tam aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve son olarak kadınların ilişki doyumunun erkek istismar tutumları üzerindeki etkisinde erkek konuşma stratejilerinin tam aracı rolü olduğu (*partner etkisi*) bulunmuştur.

Model 9: İlişki Doyumu ile Şiddet Arasında Çatışma Çözme Stratejilerinin Aracı Rolü

Kadın ve erkeklerin ilişki doyumlarının, çatışma çözme stratejileri aracılığıyla şiddet tutumlarına (flört şiddeti alt boyutu) etkisi Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli kullanılarak incelenmiştir. İlişki doyumu ve şiddet arasında çatışma çözme stratejilerinin aracı rolünü inceleyen modelin analiz sonuçları Şekil 15'te sunulmuştur.

Şekil 15. İlişki doyumu ve şiddet (flört şiddeti alt boyutu) arasındaki ilişkilere çatışma çözme stratejilerinin aracılık ettiği Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizinin sonuçları.

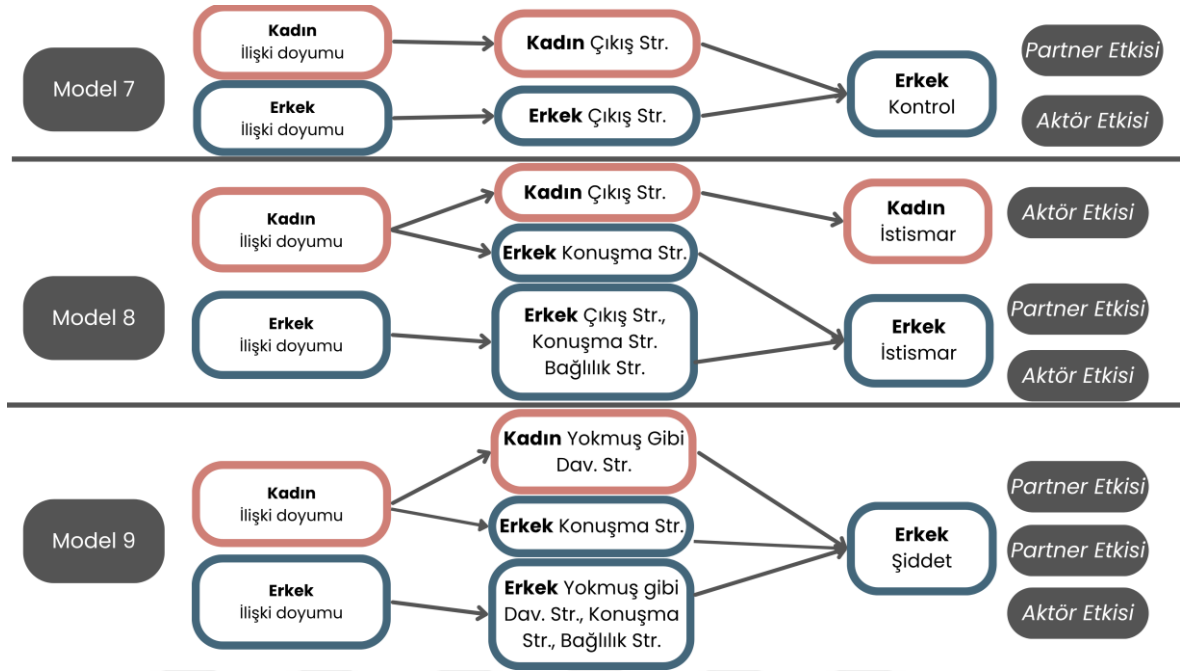
* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Kesik çizgiler anlamsız yolları, siyah düz çizgiler anlamlı aktör etkilerini, kırmızı düz çizgiler ise anlamlı partner etkilerini göstermektedir.

Aktör etkileri incelendiğinde kadının ilişki doyumunun, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = .01$, $SE = .02$, $p > .05$) ve toplam etkisi ($\beta = -.00$, $SE = .02$, $p > .05$) anlamlı bulunmamıştır. Erkeklerde ise ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta = -.10$, $SE = .02$, $p < .001$) ve toplam etkisi ($\beta = -.09$, $SE = .02$, $p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Doğrudan aktör etkileri incelendiğinde ise ilişki doyumu ile çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkilere ek olarak (Model 7 belirtilmiştir) erkeklerin konuşma ($\beta = -.07$, $p < .01$), bağlılık ($\beta = .03$, $p < .05$) ve yokmuş gibi davranma ($\beta = -.11$, $p < .001$) stratejilerinin şiddet tutumunu anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Kadınlarda ise anlamlı doğrudan aktör etkileri bulunamamıştır. **Aktör dolaylı etkileri** incelendiğinde ise üç anlamlı dolaylı yol bulunmuştur. Erkeğin ilişki doyumu, konuşma ($\beta = -.02$, $BootSE = .01$, %95 GA $[-.05, -.00]$), yokmuş gibi davranma ($\beta = .03$, $BootSE = .01$, %95 GA $[.01, .06]$) ve bağlılık ($\beta = .01$, $BootSE = .00$, %95 GA $[.00, .02]$) stratejisi aracılığıyla erkeğin kendi şiddet tutumlarını yordamaktadır.

Partner etkileri incelendiğinde erkeğin ilişki doyumunun, kadının şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta=-.00$, $SE=.02$, $p>.05$) ve toplam etkisinin ($\beta=-.01$, $SE=.01$, $p>.05$) anlamlı olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kadın ilişki doyumunun, erkeğin şiddet tutumları üzerindeki doğrudan ($\beta=.04$, $SE=.02$, $p>.05$) ve toplam etkisi ($\beta=.03$, $SE=.02$, $p>.05$) anlamlı bulunmamıştır. Doğrudan partner etkileri incelendiğinde ilişki doyumu ile çatışma çözme stratejileri ile şiddet arasındaki ilişkilere ek olarak (*Model 7 belirtilmiştir*) kadınların yokmuş gibi davranma stratejisinin erkeklerin şiddet tutumu üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcı olduğu bulunmuştur ($\beta=.08$, $p<.01$). **Partner dolaylı etkileri** olarak iki anlamlı yol ortaya koyulmuştur. Kadın ilişki doyumunun, kadın yokmuş gibi davranma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını negatif yönde yordadığı ($\beta=-.02$, $BootSE=.01$, %95 $GA [-.05,-.00]$) ve kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını negatif yönde yordadığı ($\beta=-.01$, $BootSE=.00$, %95 $GA [-.03,-.00]$) bulunmuştur.

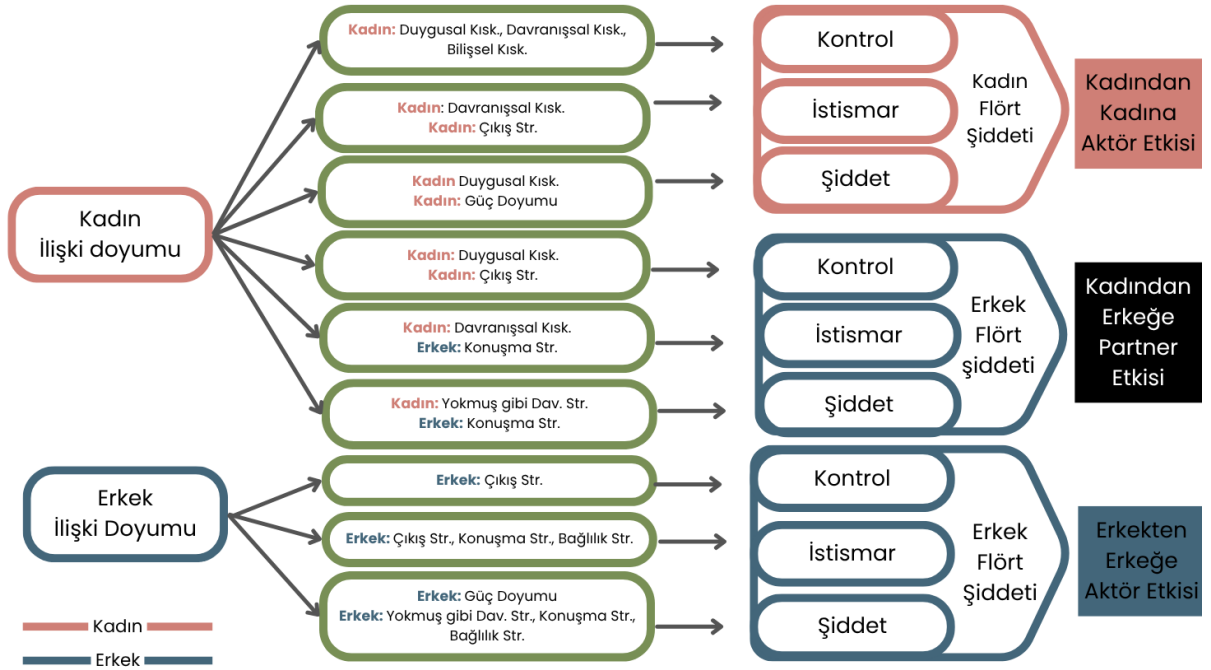
Özetle Model 9'un sonuçları anlamlı aktör ve partner dolaylı etkileri sunmaktadır. Erkeklerin ilişki doyumunun kendi şiddet tutumları üzerindeki etkisinde yokmuş gibi davranma, konuşma ve bağlılık stratejilerinin kısmi aracı rolü olduğu (*aktör etkisi*) ve kadınların ilişki doyumunun erkek şiddet tutumları üzerindeki etkisinde erkek konuşma ve kadın yokmuş gibi davranma stratejilerinin tam aracı rolü olduğu (*partner etkisi*) bulunmuştur.

Çatışma çözme stratejilerinin ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği Model 7, Model 8 ve Model 9 sonucunda elde edilen anlamlı aktör ve partner dolaylı ilişkileri Şekil 16'da sunulmuştur.

Şekil 16. Çatışma çözme stratejilerinin ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide aracı rolünün incelendiği modellerde anlamlı çıkan sonuçların özeti

Çalışma II’de kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejilerinin aracılık rollerine ilişkin 9 aracılık modeli incelenmiştir. Söz konusu modeller sonucunda elde edilen anlamlı tüm yolların yer aldığı görsel ise Şekil 17’de sunulmuştur.

Şekil 17. İlişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki ilişkilere yönelik yürütülen Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli analizi sonucunda elde edilen anlamlı aktör ve partner ilişkileri

Çalışma II sonucunda; kadınların ilişki doyumunun hem kendi flört şiddeti tutumlarını (aktör etkisi) hem de erkeklerin flört şiddeti tutumlarını (partner etkisi) dolaylı yollarla etkilediği ancak erkeklerin ilişki doyumunun yalnızca kendi flört şiddeti tutumlarını etkilediği (aktör etkisi) bulunmuştur. Kadın ilişki doyumu ile kadın flört şiddeti tutumları arasında kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri alt boyutlarının anlamlı aracılar olduğu; kadın ilişki doyumu ile erkek flört şiddeti tutumları arasında ise kıskançlık ve çatışma çözme stratejileri alt boyutlarının anlamlı aracılar olduğu bulunmuştur. Erkek ilişki doyumu ile erkek flört şiddeti tutumları arasında ise güç ve çatışma çözme stratejileri alt boyutları anlamlı aracılar olarak bulunmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, ilişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki zamansal ilişkilere yönelik yürütülen Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Bağımlılık Modeli sonucunda elde edilen bulgular ve ilişki doyumu ile flört şiddeti arasında kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejilerinin aracılık etkisinin incelendiği Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeli'ne ilişkin bulgular, alanyazındaki araştırma ve bilgilere dayalı olarak tartışılmıştır.

Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeline İlişkin Bulguların Tartışılması

İlişki doyumu ve flört şiddeti tutumu arasındaki zamansal ilişkilere yönelik yürütülen Çapraz Gecikmeli Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Modeli sonucunda anlamlı aktör ve partner etkileri bulunmuştur. Model sonuçları, Z1'de kadınların ilişki doyumunun Z2'de kadınların fiziksel flört şiddeti tutumlarını negatif yönde anlamlı bir şekilde yordadığını (*aktör etkisi*) ve Z1'de erkeklerin psikolojik flört şiddeti tutumlarının Z2'de erkeklerin ilişki doyumunu anlamlı ve pozitif bir şekilde yordadığını (*aktör etkisi*) ortaya koymaktadır. Ayrıca modelde Z1'de kadınların fiziksel flört şiddeti tutumlarının, Z2'de erkeklerin fiziksel şiddet tutumları ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (*partner etkisi*). Bulgular, ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumlarının tek yönlü ve doğrusal bir ilişkiyle açıklanamayacağını, aksine zaman içinde birbirini etkileyen, karşılıklı ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle modelde hem aktör hem partner etkilerinin bulunmuş olması, bireylerin sadece kendilerini değil, partnerlerini de etkilediğini; ilişkisel bir sistem içinde davranış ve tutumların şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın birinci bulgusuna göre, kadınların ilişki doyum düzeyleri zaman içinde kendi fiziksel flört şiddeti tutumlarını negatif yönde yordamaktadır (*aktör etkisi*). Bu bulgu, kadınların ilişkisinden düşük düzeyde doyum almalarının, zamanla fiziksel şiddeti destekleyen tutumlarını artırabileceğine işaret etmektedir. İlişki doyumunu ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi hem boylamsal hem de dyadik düzeyde ele alan araştırmalar oldukça sınırlı olmakla birlikte, mevcut bulgu alanyazındaki bazı çalışmalarla anlamlı bir tutarlılık göstermektedir. Örneğin, Grocott (2022) tarafından yürütülen ve çiftlerin altmış gün boyunca izlendiği çalışmada, kadınların hem kendilerinin hem de partnerlerinin ilişki doyum düzeylerinin artmasının, aynı gün içinde kadının fiziksel şiddet uygulama olasılığını azalttığı bulunmuştur. Benzer biçimde, Dardis vd. (2020)'nin boylamsal araştırması da ilişki doyumunun özellikle fiziksel şiddetin önemli bir yordayıcısı olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra diğer boylamsal araştırmalar ise ilişki doyumundaki günlük düşüşlerin hem psikolojik hem fiziksel şiddet eylemlerinin artışı ile ilişkili olduğunu (Moore, Elkins, McNulty, Kivisto & Handsel, 2011) ve ilişki doyumunun psikolojik şiddetin en önemli yordayıcısı olduğunu (Shortt, Capaldi, Kim & Tiberio, 2013) ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar zamansal olarak ilişki doyumunun, şiddetten önce geldiği bulgusunu desteklemektedir. İlişki doyumunu, bireyin ilişkisinden aldığı duygusal tatmin, yakınlık, destek ve güven düzeyiyle yakından ilişkili olup, bunlar sağlanamadığında ilişkide çözümsüz çatışmalar, güvensizlik hissi ve duygusal mesafe ortaya çıkabilir (Fincham & Bradbury, 1987). Bireyler yaşadıkları duygusal stres ve hayal kırıklığı ile, şiddeti meşrulaştıran tutumları benimseyebilirler. Özellikle kadınların toplumsal olarak ilişkide duygusal emeği taşıyıcı rolünde görülmesi, ilişki doyumunun kadınlar açısından daha belirleyici bir değişken olmasına yol açabilir. Örneğin Wojda vd. (2022) yüksek ilişki doyumunun kadınlarda duygusal tepkilerini dengeleyici bir işleve sahip olduğunu bildirmektedir. Tüm bunlara ek olarak çiftlerle yürütülen dyadik çalışmalar ise ilişki doyumunu ve fiziksel şiddet arasındaki ilişkide genellikle aktör etkilerinin baskın olduğunu göstererek mevcut araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir (Halmos vd., 2021; Lefebvre vd., 2021; Tremblay, Labonté, Saint-Jacques, Brassard ve Péloquin, 2024). Bu durum fiziksel şiddet davranışlarının daha çok bireyin içsel doyum algısı ve bireysel özellikleriyle ilişkili olması ile açıklanabilir. Sonuç olarak, kadınların ilişki doyum düzeylerinin zaman içinde kendi fiziksel flört şiddeti destekleyici tutumlarını azaltması yönündeki bulgu, alanyazındaki çeşitli boylamsal ve dyadik çalışmalarla tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın ikinci bulgusuna göre, erkeklerin psikolojik flört şiddeti tutumları zaman içinde kendi ilişki doyumlarını pozitif yönde yordamaktadır (*aktör etkisi*). Bu bulgu, erkeklerin psikolojik şiddeti destekleyen tutumları arttıkça zamanla ilişkilerinden daha yüksek düzeyde doyum alabileceklerini göstermektedir. Bu sonuç, ilk bakışta alanyazındaki beklentilere aykırı gibi görünebilir. Nitekim ilişki doyumu ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi ortaya koyan kesitsel çalışmaların meta analizleri negatif bir ilişkiye dikkat çekmektedir (Keilholtz vd., 2023b; Stith vd., 2008). Ancak boylamsal çalışmalarda çelişkili sonuçlar mevcuttur; bazı araştırmalar ilişkilerdeki fiziksel şiddetin (Lawrence & Bradbury, 2001; Lawrence & Bradbury 2007) ve psikolojik şiddetin (Panuzio & DiLillo, 2010; Schumacher & Leonard, 2005) zamanla ilişki doyumunu azaltması gibi beklendik sonuçlar ortaya koysa da araştırmalara cinsiyet faktörü dahil edildiğinde daha farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Örneğin Ulloa ve Hammett (2015) tarafından genç yetişkinlerle yapılan boylamsal dyadik araştırmada, kadınların şiddet uygulama düzeyi arttıkça beklenmedik şekilde ilişki doyumlarının arttığı; erkeklerde ise bu ilişkinin anlamlı olmadığı bulunmuştur. Benzer bir diğer boylamsal dyadik araştırmada ise erkekler flört şiddeti mağduru olduğunda kadınların ilişki doyumunun arttığı ve özellikle bazı etnik kültürlerde kadınlar flört şiddeti mağduru olduğunda erkeklerin ilişki doyumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Hammett, 2015). Belirtilen sınırlı sayıda çalışma, şiddet ve ilişki doyumu arasındaki pozitif ilişkiyi desteklemektedir. Bu dikkat çekici sonuç, bireylerin özellikle psikolojik şiddeti destekleyen tutumlarında artış olmasının, ilişkide kontrol duygusunu artırarak kendilerini daha güçlü ve ilişkide daha başarılı hissetmelerine yol açabileceği şeklinde yorumlanabilir. Özellikle erkekler için güç, hâkimiyet ve ilişki üzerinde kontrol sahibi olma gibi öğeler, ilişki doyumunu artırıcı etkenler olarak algılanabilir (Straus, 2008). Nitekim bazı erkekler, kıskançlık, duygusal manipülasyon ya da tehdit gibi davranışları ilişkide bağlılık yaratma stratejisi olarak görebilmekte ve bu tür davranışların ilişkide istikrarı sağladığına inanabilmektedir (Winstok, 2013). Bunlara ek olarak geleneksel erkeklik normları doğrultusunda bazı erkekler psikolojik şiddet davranışlarını bir güç göstergesi ya da ilişkide hâkimiyet kurma biçimi olarak görebilir ve bu durum, onların ilişki doyumunu subjektif olarak artırabilir (Mahalik vd., 2003; Reyes, Foshee, Niolon, Reidy & Hall, 2016). Benzer yönde bulgulara sınırlı sayıda çalışmada rastlanmakla birlikte, bu durumun daha fazla araştırılması gerekmektedir.

Araştırmanın üçüncü bulgusuna göre, kadınların fiziksel şiddet tutumları, zaman içinde erkeklerin fiziksel şiddet tutumlarını pozitif yönde yordamaktadır (*partner etkisi*). Bu bulgu, kadınların fiziksel şiddeti destekleyen tutumları arttıkça zamanla erkeklerin de fiziksel şiddeti destekleyen tutumlarının da artacağını göstermektedir. Özellikle dyadik araştırmalar, çiftlerin yalnızca kendi davranış ve tutumlarından değil, partnerlerinin davranışlarından da etkilendiğini göstermektedir (Cook & Kenny, 2005). Araştırmalar, romantik ilişkilerde şiddetin tek yönlü olmadığını, partnerlerin birbirlerinin şiddet içerikli davranışlarından tetiklenerek ya da birbirlerinden öğrenerek çoğu zaman karşılıklı bir şiddete yöneldiklerini göstermektedir (Karakurt & Silver, 2013; Riggs & O'Leary, 1996). Bunlara ek olarak dyadik ve boylamsal çalışmalar da mevcut araştırmayı destekleyen bir şekilde, çiftler arasında fiziksel şiddetin yaygın biçimde karşılıklı olduğunu ve zaman içinde bu davranışların karşılıklı olarak birbirini güçlendirdiğini (Leonard & Senchak, 1996) ve partnerlerin şiddet davranışlarının zamanla birbirini yordadığını (Shortt vd., 2012) bulmuşlardır. Özetle elde edilen sonuç, flört ilişkilerinde şiddetin yalnızca bireysel faktörlerle açıklanamayacağını, partnerlerin karşılıklı etkileşimlerinin de önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Kadınların şiddeti destekleyen tutumları, erkek partnerlerin de bu tutumları zamanla benimsemelerine ve içselleştirmelerine neden olabilir. Bu durum, özellikle toplumsal normlar tarafından yeterince sorgulanmayan karşılıklı şiddet örüntülerinde daha yaygın olarak gözlemlenebilir. Bu nedenle şiddetin çift yönlü doğasının tanınması, flört şiddetinin önlenmesi ve müdahalesi açısından kritik bir öneme sahiptir.

Aktör Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracı Modeline İlişkin Bulguların Tartışılması

Kıskançlığın İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması

Kıskançlığın, ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkideki aracı rolü üç ayrı model üzerinden test edilmiştir. Model 1 sonucunda kadının ilişki doyumunun kendi duygusal, davranışsal ve bilişsel kıskançlığı aracılığıyla kadının kontrol tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) ve kadının ilişki doyumunun, kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla erkeğin kontrol tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur. Model 2 sonucunda kadının ilişki doyumunun kendi davranışsal kıskançlığı aracılığıyla hem kadının istismar

tutumlarını (*aktör etkisi*) hem de erkeğin istismar tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur. Model 3 sonucunda ise kadının ilişki doyumunun kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla kadının şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) bulunmuştur.

Aktör Etkilerinin Tartışılması

Araştırmada ilk olarak ilişki doyumundan kıskançlığa giden yollar incelendiğinde hem kadın hem erkeklerde ilişki doyumu arttıkça, duygusal kıskançlığın arttığı ve bilişsel kıskançlığın azaldığı bulunmuştur. Ayrıca ilişki doyumu ile davranışsal kıskançlık arasındaki ilişkinin kadınlarda negatif, erkeklerde ise anlamsız olduğu bulunmuştur. Mevcut araştırmada elde edilen ilişki doyumu ve duygusal kıskançlık arasındaki pozitif ilişki, ilk bakışta şaşırtıcı gibi görünse de ilişkiden alınan doyum yükseldikçe partnerin duygusal ilgisini kaybetme korkusunun da artabileceği ve bu durumun duygusal kıskançlığı besleyebileceği söylenebilir (Guerrero, Andersen & Afifi, 1998; Attridge, 2013). Nitekim bazı araştırmalarda duygusal kıskançlık ile romantik bağlamda bağlılık, yatırım ve ilişkinin değeriyle pozitif yönde ilişkiler bulunmuştur (Attridge, 2013; Barelds & Barelds- Dijkstra, 2007; Dandurand & Lafontaine, 2014). Mevcut araştırmada ilişki doyumunun artmasına bağlı olarak bilişsel ve davranışsal kıskançlığın azalması ise beklenen bir sonuçtur; çünkü bu kıskançlık türleri çoğunlukla partnerin eşyalarını karıştırma, takip etme, güvensizlik, kuruntu gibi ilişkiyi olumsuz etkileyebilecek durumları içermektedir (Mullen & Martin, 1994; White, 1981). Yapılan araştırmalar ilişki doyumu, ilişki kalitesi ve bağlılığın yüksek olduğu ilişkilerde davranışsal ve bilişsel kıskançlığın daha düşük seviyede olduğunu göstermektedir (Attridge, 2013; Bevan, 2008; Dandurand & Lafontaine, 2014; DiBello, Rodriguez, Hadden & Neighbors, 2015; Elphinston, Feeney, Noller, Connor & Fitzgerald, 2013). Özetle ilişki doyumundan kıskançlığa giden yolların literatür ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Mevcut araştırmada elde edilen ilk aktör dolaylı etkisi, kadınların ilişki doyum düzeylerinin duygusal, davranışsal ve bilişsel kıskançlıkları üzerinde etkili olduğunu; bu kıskançlık türlerindeki artışın ise, kadınların kontrol edici tutumlarını güçlendirdiğini göstermektedir. Romantik ilişkilerde kıskançlık, şiddete yönelik tutum ve davranışları doğrudan etkileyen önemli bir ilişkisel faktördür. Kıskançlığın yoğun yaşandığı ilişkilerde, bireyler güven ihtiyacı, kaybetme korkusu ya da bağlanma kaygısı nedeniyle ilişkiyi koruma stratejisi benimseyerek partnerlerini kontrol edici tutumlara daha çok başvurabilir (Dandurand &

Lafontaine, 2014; Elphinston vd., 2013). Bu durumu destekler nitelikte boylamsal bir araştırma, çevrimiçi ortamlardaki kıskançlığın, sonraki zamanda partnere yönelik daha fazla çevrimiçi olarak daha fazla kontrol, istismar ve saldırganlık uygulama ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Rodríguez-deArriba, Caridade, Del Rey & Sánchez-Jiménez, 2024).

Araştırmada anlamlı bulunan bir diğer aktör dolaylı etkisi, kadınların ilişki doyum düzeylerinin azalmasının, davranışsal kıskançlık düzeylerini artırarak, istismara yönelik tutumlarını dolaylı olarak güçlendirdiğini göstermektedir. İlişki doyumunu azaldıkça bireylerde partnerin sosyal çevresini izleme, telefonunu karıştırma gibi eylemlerle karakterize olan davranışsal kıskançlık artabilmekte, bu durum ilişkinin sağlıklı sınırlarının ihlal edilmesi ve istismar edici tutumların benimsenmesine zemin hazırlayabilmektedir (Pfeiffer & Wong, 1989; Rodriguez, DiBello, Øverup & Neighbors, 2015). Davranışsal kıskançlık, diğer kıskançlık türleriyle karşılaştırıldığında bazı araştırmalarda flört şiddetini yordayan tek anlamlı değişken ya da en güçlü değişken olarak öne çıkmaktadır (Deans & Bhogal, 2019; Guillén-Verdesoto, Balarezo, Delucchi, Mayer & Folino, 2021). Bir diğer araştırma ise davranışsal kıskançlığın psikolojik ve ilişkisel siber flört istismarının önemli yordayıcısı olduğunu göstermektedir (Bhogal, Galbraith, Guy, Rhead, & Lalli, 2025). Benzer şekilde mevcut araştırmada da hem kadınların hem de erkeklerin davranışsal kıskançlık düzeylerinin, kendi kontrol, istismar ve fiziksel şiddet tutumlarını anlamlı şekilde yordadığı; flört şiddeti tutumlarıyla ilgili üç modelde de bu alt boyutun tek anlamlı kıskançlık türü olduğu bulunmuştur.

Literatürde psikolojik şiddeti oluşturan kontrol ve istismarın ayrı ayrı kıskançlık ile ilişkisinin incelendiği araştırmalara rastlanılmamıştır. Ancak psikolojik şiddete ilişkin tutum ve uygulamaların incelendiği çalışmalar, kıskançlığın romantik ilişkilerde psikolojik şiddet üzerinde önemli bir belirleyici olduğunu desteklemektedir (Aracı-İyiaydın vd., 2022; Batık, Epli, Balçı-Çelik & Doğru-Çabuker, 2023; Bhogal vd., 2025; Elmquist vd., 2016; Kokkinos, Voulgaridou & Kokkinou, 2024; Muñoz-Fernández & Sánchez-Jiménez, 2020; Perles vd., 2019; Wang, Wang, Wang & Dong, 2024). Bir başka araştırmada ise altmış gün boyunca gözlemlenen çiftlerde yüksek düzeyde kıskançlığın zamansal olarak siber, psikolojik ve cinsel şiddet eylemi gerçekleştirme olasılıklarını artırdığı bulunmuştur (Brem, 2025).

Son aktör dolaylı etkisine göre, kadınların ilişki doyum düzeylerinin artması, onların duygusal kıskançlık düzeylerini artırmakta; bu artış da kadınların fiziksel şiddeti tutumlarını

zayıflatmaktadır. Kadınların ilişki doyumunun artması, genel olarak ilişkiye olan güveni, bağlılığı ve yatırım düzeyini artırmakta, kadınlar ilişkiyi daha değerli ve vazgeçilmez görmeye başladığında ise partnerini kaybetme fikri daha tehdit edici hâle gelmektedir. Dolayısıyla ilişkisel yatırımın artması, kıskançlık gibi bağa yönelik koruyucu tepkilerin yükselmesine neden olabilir (Guerrero vd., 1995). Bu açıdan bakıldığında, kıskançlık duygusunun fiziksel şiddet gibi dışavurumcu davranışlara aracılık etmesi beklenmektedir. Nitekim literatürde genç kadınlarda kıskançlığın fiziksel şiddet uygulamanın önemli bir öncülü olduğu (Elmquist vd., 2016; Leisring, 2013), kadınların öfke ve kıskançlık nedeniyle fiziksel saldırganlık uygulama olasılıklarının erkeklerden daha yüksek olduğu (Harned, 2001) araştırmalara rastlanmaktadır. Buna karşın mevcut araştırmada elde edilen sonuca göre, kıskançlık bir tehdit algısının sonucu olarak ortaya çıksa da bu duygu fiziksel şiddeti destekleyen tutumlara dönüşmemektedir. Bu bulgu, kıskançlık duygusunun tek başına patolojik ya da şiddetle doğrudan ilişkili olmadığını; ilişki doyumu gibi koruyucu faktörlerin varlığında, kıskançlığın yapıcı sınırlar içinde kalabileceğini göstermektedir.

Partner Etkilerinin Tartışılması

Araştırmada elde edilen ilk partner dolaylı etkisi, kadının ilişki doyumundaki artışın, kendi duygusal kıskançlığını artırdığını ve bu artışın da erkeğin kontrol edici tutumlarının yükselmesine yol açtığını göstermektedir. İlişki doyumu yüksek olan bireylerin ilişkilerini koruma ve sürdürme motivasyonlarının daha yüksek olduğu bilinmektedir (Rusbult, 1980). Bu bağlamda, kadınların ilişki doyumlarının artması, beraberinde partneri kaybetme korkusu, değersizlik hissi gibi yoğun duyguları tetikleyerek duygusal kıskançlık düzeylerinde yükselmeye neden olabilir (Guerrero, 1998; Barelds & Dijkstra, 2006). Erkekler ise partnerlerinin duygusal yoğunluğunu, ilişkisel bir kriz ya da istikrarın bozulması olarak algılayarak; partnerin ilgisini ve bağlılığını yeniden güvenceye almak için sürekli mesaj atma, nerede olduğunu sorgulama gibi yöntemler ile partnerini kontrol etmeye ilişkin yoğun bir çaba gösterebilir. Nitekim araştırmalar erkeklerin ilişkisel belirsizlik ya da partnerin duygusal yoğunluğu karşısında ilişkiyi kontrol etme davranışlarına yönelebileceğini göstermektedir (Buss, 1988; Dainton & Aylor, 2001).

Araştırmada elde edilen bir diğer partner dolaylı etkisi, kadının ilişki doyumundaki azalışın, kendi davranışsal kıskançlığı aracılığıyla erkeğin istismara yönelik tutumlarını artırmasıdır.

Kadınların azalan ilişki doyumuna karşın davranışsal kıskançlığının artması, partnerine yönelik daha fazla sorgulama, denetim ve kısıtlama davranışlarına yol açabilir (Pfeiffer & Wong, 1989). Bu durum partneri tarafından, otoriteye meydan okuma, saygısızlık, itibar kaybı gibi algılanabilir, buna karşılık olarak erkek ise gücünü yeniden tesis etmek amacıyla küçümseme, aşağılama, sindirme gibi doğrudan istismarcı tutumları benimseme yoluna gidebilir. Araştırmalar, partnerin kıskançlığını erkeklerin çoğu zaman bir tehdit olarak değerlendirdiğini ve bu tehdide karşılık olarak güç gösterisi ya da istismar eğilimleri sergileyebildiklerini göstermektedir (Kar & O'Leary, 2013). Özellikle ataerkil inançlara sahip erkekler, partnerin sınır ihlali olarak algıladığı davranışlarına karşı cezalandırıcı tutumlar geliştirme eğiliminde olabilmekte ve hatta bu durum şiddeti meşrulaştırma gerekçesine dönüşebilmektedir (Dobash & Dobash, 2004; Jewkes, Flood & Lang, 2015).

Literatürde kontrol ve istismar tutumları genellikle psikolojik şiddet çatısı altında ele alınmaktadır. Bu çerçevede kadınların ilişki doyumlarının kendi kıskançlık düzeyleri aracılığıyla erkeklerin psikolojik şiddet tutumları üzerinde önemli bir belirleyici olmasına ilişkin bulgular, literatürdeki bu konuyu inceleyen sınırlı sayıda araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Matson vd. (2021) genç kadınlarla yürüttüğü günlük mesajlar yoluyla yapılan boylamsal araştırmada, kadınların artan kıskançlık duygularının aynı gün içinde hem flört şiddeti mağduru hem de faili olmalarıyla ilişkili olduğu bulmuştur. Benzer şekilde bir diğer araştırmada kadınların kıskançlık sebebiyle erkeklere nerede oldukları hakkında daha fazla soru sorduklarını ve bu durumun erkeklerin daha fazla kontrol edici davranışlara ve partner şiddetine yönelmelerinin tetikleyicisi olduğunu göstermektedir (Kyegombe, Stern & Buller, 2022). Elde edilen partner etkileri, erkeklerin ilişkinin kaybını önlemeye yönelik eğilimlerini yansıtabilir ve bu sürecin karşılıklı ve döngüsel olma olasılığı yüksektir. Aynı zamanda bu sonuçlar, kıskançlığın hem bireysel hem de karşılıklı dinamiklerle ilişkide şiddet davranışlarını tetikleyebileceğine işaret etmektedir.

Aktör ve Partner Etkilerinin Bütüncül Değerlendirilmesi

Genel olarak kıskançlığın aracılık etkisinin incelendiği modellerde elde edilen aktör ve partner etkileri, özellikle kadın ilişki doyumu ve kadın kıskançlık düzeylerinin flört şiddeti tutumları üzerinde önemli belirleyiciler olduğu görülmektedir. Erkeklerin ilişki doyumları ve kıskançlık düzeyleri için test edilen dolaylı aktör ve partner yollarından hiçbirisi anlamlı

bulunmamıştır. Literatürde kıskançlığın hem erkekler hem de kadınlar için partner saldırganlığının güçlü bir belirleyicisi olduğu belirtilse de (O'Leary vd., 2007) kıskançlık, romantik ilişkilerde kadınlar için daha yoğun yaşanan bir duygusal deneyim olabilir. Güçlü, Şenormancı, Şenormancı ve Köktürk (2017) çalışmalarında, erkeklerin kadınlara kıyasla kendilerini kıskanç olarak tanımlama oranlarının daha yüksek olmasına rağmen, kadınların hem kıskançlığın olumsuz etkilerine dair puanlarının hem de ilişkiye yönelik bağlılık düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Benzer şekilde Demirtaş ve Dönmez (2006) Türk kadınlarının, Türk erkeklerine göre duygusal, bilişsel ve davranışsal olarak daha kıskanç olduklarını ortaya koymuştur. Bu durum, kadınların romantik ilişkilerine daha fazla yatırım yapmaları, ilişkinin kalitesine yönelik daha hassas ve duyarlı olmaları açıklanabilir (Sprecher & Felmlee, 1997). Nitekim Seiffge-Krenke ve Burk (2015) ile Kokkinos vd. (2024)'nin bulguları da kadınların ilişkideki duygusal yatırımının kıskançlık duygularını artırabileceğini ve bu kıskançlığın, duygusal uyarılma ve kaybetme korkusu gibi yoğun duygusal tepkilere yol açabileceğini göstermektedir. Toplumsal olarak kadınların ilişkiyi sürdürme sorumluluğunu daha fazla üstlenmeleri, ilişkinin doyumuna düştüğünde daha yoğun kıskançlık, kaygı ve kontrol etme davranışları göstermelerine yol açabilir. Erkeklerin ilişki doyumundaki değişimin davranışsal sonuçlar üzerindeki etkisinin zayıf olması, toplumsal olarak erkeklere bu tür duygularını bastırma veya görünür kılmama eğiliminin kazandırılmış olabileceğini düşündürülebilir. Bu durum flört şiddetinin önlenmesine yönelik müdahalelerde cinsiyete özgü farklı psikolojik süreçlerin dikkate alınmasını gerektirir.

Gücün İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması

Gücün, ilişki doyumuna ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkideki aracı rolü üç ayrı model üzerinden test edilmiştir. Model 4 sonucunda ilişki doyumuna ve kontrol tutumuna arasında gücün aracılık etkisi hem aktör hem de partner etkileri için anlamlı bulunmamıştır. Model 5 sonucunda ilişki doyumuna ve istismar tutumuna arasında gücün aracılık etkisi hem aktör hem de partner etkileri için anlamlı bulunmamıştır. Model 6 sonucunda ise kadının ilişki doyumunun kendi güç doyumuna aracılığıyla kadının şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör*

etkisi) ve erkeğin ilişki doyumunun kendi güç doyumu aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) bulunmuştur.

Aktör Etkilerinin Tartışılması

Araştırmada ilk olarak ilişki doyumundan güç değişkenine giden yollar incelendiğinde; kadınlarda ilişki doyumu arttıkça güç algısı ve güç doyumunun arttığını, erkeklerde ise ilişki doyumu arttıkça güç doyumunun arttığını ancak güç algısının anlamlı bir değişim göstermediği görülmektedir. İlişki doyumu ve güç doyumunu birlikte inceleyen bir araştırmaya literatürde rastlanmamakla birlikte, araştırmalar genellikle bireylerin ilişkide kendilerini güçlü algılamalarının ve dengeli bir ilişki gücü bildirmelerinin, ilişki doyumunu arttıran önemli belirleyiciler olduğuna işaret etmektedir (Benson, 2021; Çaykuş, 2020; Garcia-Zavala, Schoebi, Osorio & de Irala, 2025; Körner & Schütz, 2021, 2025; Ymamgulyyeva, Kafescioğlu & Harma, 2024). Buna karşılık mevcut araştırmada, tam tersi yönde ilişki doyumunun gücü etkileyebileceği varsayılmış ve anlamlı bulunan dolaylı yollar hem kadınlarda hem de erkeklerde ilişki doyumu arttıkça, kişilerin güç doyumlarının da arttığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, Dunbar'ın (2004) ikili güç teorisini desteklemektedir. Bu teoriye göre ilişkilerde güç, dinamik ve bağlamsal bir olgu olup ilişkisel faktörler ile etkileşim halindedir (Dunbar, 2004). Diğer bir deyişle güç bir bireyin özelliği değil ilişkinin bir özelliğidir (Rollins & Bahr, 1976). Bu çerçevede gücün ilişki doyumunu etkilediği gibi, ilişki doyumunun da gücü etkilemesi mümkündür; çünkü bu karşılıklı ve etkileşimli bir süreçtir. Bu çerçevede ilişki doyumu arttıkça bireylerin içinde bulundukları olumlu ilişki ortamı onların ilişkideki konumlarını daha adil ve karşılıklı olarak güçlendirici bir şekilde algılamalarını sağlayabilir (Grauerholz, 1987; Rusbult & Van Lange, 2003). Böylece, kişiler sadece ilişki doyumunda değil, aynı zamanda ilişki içindeki güç durumlarından aldıkları doyumda da artış yaşarlar. Ayrıca ilişki doyumu, bireyin algılarını daha pozitif hâle getirebilir; birey kendisini değerli, karşılıklı olarak saygı gören ve etkili bir partner olarak gördüğünde, ilişkideki gücünü daha olumlu ve tatmin edici bir biçimde deneyimleme eğilimindedir (Scianguila & Morry, 2009; Sprecher, 1987). Bunu destekleyen çalışmalar yüksek ilişki öz yeterliğine sahip olan kişilerin dengesiz güç profillerinde olma olasılığının düşük olduğunu (Whittington & Turner, 2023) ve yüksek evlilik doyumu bildiren çiftlerin işbirlikçi karar alma stilleri benimseme olasılıklarının daha yüksek iken zorlayıcı

güç benimseme olasılıklarının daha düşük olduğunu (Richmond, McCroskey & Roach, 1997) göstermektedir. Sözü edilen sınırlı sayıda araştırma, ilişki dinamiklerinin güç üzerinde etkili olduğu yönündeki ortak önermeyi desteklemektedir.

Araştırmada aktör dolaylı etkileri olarak, kadınların ilişki doyumlarının güç doyumunu aracılığıyla kendi fiziksel şiddet tutumlarını; erkeklerin ise ilişki doyumlarının güç doyumunu aracılığıyla kendi fiziksel şiddet tutumlarını etkilediği bulunmuştur. Diğer bir deyişle güç doyumunu azaldıkça fiziksel şiddete yönelik tutumları benimseme olasılığı her iki cinsiyette de düşük düzeyde artış göstermektedir. Şiddetin hem güç algısı hem de güç doyumunu ile ilişkisini inceleyen araştırmalar, birbirini destekleyen sonuçlar ortaya koymuştur. İlgili çalışmalar, güç algısının şiddet ile ilişkili olmadığını ancak güç doyumunun hem psikolojik hem de fiziksel şiddetle anlamlı şekilde ilişkili olduğunu (Ronfeldt vd., 1998), güç algısından çok bireylerin güç doyumlarının flört ilişkilerindeki şiddet davranışlarını anlamada daha belirleyici olduğunu (Rogers vd., 2005), düşük ilişki gücü algılayan kişilerin güç doyumlarının daha düşük olduğu ve buna karşılık partnerlerine karşı daha fazla fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet uyguladıklarını (Toplu-Demirtaş & Fincham, 2022) göstermektedir. Bu çerçevede düşük güç doyumunun hem erkekler hem de kadınlar için flört ilişkilerinde fiziksel şiddet tutumlarını benimseme ile ilişkili olduğu bulgusunun literatür ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Bu durum, ilişkide yaşanan güçsüzlük hissinin, kontrolü yeniden sağlama veya duygusal dengeyi koruma amacıyla agresif ve şiddet içeren tutumlara dönüşebileceğine işaret etmektedir (Kaura & Allen, 2004). Buna karşılık ilişkilerde gücün dengeli olması hem şiddete maruz kalmada hem de şiddet uygulamada önemli bir koruyucu faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Conroy, 2014; Cucci vd., 2020). Bunu destekler biçimde gücün dengesiz olduğu ilişkilerde ise şiddetin ortaya çıkma olasılığı daha yüksek bulunmuştur (Enakele, 2022; Gracia-Leiva vd., 2023; Kusunoki vd., 2023; Martín-Lanas vd., 2021).

Araştırmada güç algısı, test edilen modellerin hiçbirinde anlamlı bir aracı olarak bulunmamıştır. Güç algısı, kişinin ilişkide sahip olduğunu algıladığı güç miktarına; güç doyumunu ise algılanan güçle ilgili tatmin düzeyine işaret etmekte ve bu iki yapının kavramsal olarak farklı ancak ilişkiler açısından birbirini tamamlayıcı yapılar olduğu ifade edilmektedir (Ronfeldt vd., 1998). Nitekim ilgili literatür, güç algısındaki artışın güç doyumunu da artırdığını, aralarında pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermektedir (Rogers vd., 2005; Ronfeldt vd., 1998; Toplu-Demirtaş & Fincham, 2022). Ancak ilgili alanyazın

incelendiğinde güç doyumunu ile ilgili araştırmaların oldukça sınırlı olduğu, araştırmalarda sıklıkla güç algısı ve güç dengesine odaklanıldığı görölmektedir. Bu kapsamda her ne kadar araştırmalar göz ardı etse de bir bireyin ilişki içinde algıladığı gücü kadar, ondan ne kadar tatmin olduğunun da ilişki sağlığı ve şiddet davranışları açısından önemli olduğuna dikkat çekmek gerekmektedir (Rogers vd., 2005). Mevcut araştırmada ele alınan modellerde her iki değişken aracılık açısından test edilmiş; yalnızca güç doyumunun anlamlı bir aracı olduğu görölmüştür. Araştırmada güç algısı, test edilen modellerin hiçbirinde anlamlı bir aracı olarak bulunmamıştır. Düşük güç algısının şiddetle ilgili tutum ve davranışları tetiklediği gösteren araştırmaların yanı sıra (Giordano vd., 2016; Jin & Keat, 2010; Overall vd., 2016) güç algısı ve şiddetin doğrudan ilişkili olmadığını ancak dolaylı yollarla bu bağlantının gerçekleştiğini ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır. İlgili alışmalar, erkeklerin düşük ilişki gücünü, yalnızca bu durum erkeksi cinsiyet rolü stresi ve toplumsal cinsiyet kalıplarıyla etkileşime girdiğinde, daha fazla fiziksel saldırganlık, agresif davranış ve tutumlarla telafi etmeye çalıştıklarını göstermektedir. (Harrington vd., 2021; Overall vd., 2016). Benzer şekilde Landa vd. (2024), erkeklerde düşük ilişki gücü algısının yalnızca duygusal ifadenin baskılanması yoluyla flört şiddeti uygulamalarının artması ile ilişkili olduğunu ortaya koymuş ve bu durumu da "güçlü erkek" baskıları karşısında duygusal durumların uygun şekilde ifade edilememesi ve bu duygusal baskının şiddet yoluyla dışa vurulması ile açıklamışlardır. Dolayısıyla, güç algısı ile flört şiddeti tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması, güç algısının şiddet tutumlarını açıklamada tek başına yeterli bir belirleyici olmayabileceğini, bu ilişkinin daha çok dolaylı yollarla şekillenebileceğini ve güç doyumunun ilişki dinamikleri açısından daha önemli bir belirleyici olduğunu düşündürmektedir.

Partner Etkilerinin Tartışılması

Araştırma sonucunda anlamlı partner etkilerine ulaşılamamıştır. Literatür incelendiğinde güç doyumunu ile değil ancak güç algısı ile ulaşılan sınırlı dyadik araştırmalar, bazı anlamlı sonuçlara işaret etmektedir. Örneğin bireylerin algıladıkları gücün hem kendilerinin hem de partnerlerinin ilişki kalitelerini artırdığı bulunmuştur (Körner & Schütz, 2025; Ymamgulyyeva, Kafescioğlu & Harma, 2024). Erkeklerin kendilerini güçlü ve baskın algıladığı ilişkilerde kadınlar şiddet mağduriyeti; kadınların kendilerini güçlü ve baskın

algıladığı ilişkilerde ise erkeklerin şiddet mağduriyeti bildirdiği bulunmuştur (Karakurt & Cumbie, 2012). Ayrıca Conroy (2014), güç dengesinin hem kadınlar hem de erkekler için şiddete karşı koruyucu bir faktör olduğunu tespit etmiş buna karşılık araştırmasında anlamlı partner etkileri bulamamıştır. Benzer şekilde mevcut araştırmada da partner etkilerinin anlamlı olmaması, örneklemin homojen yapısından ve partnerlerin ölçülen özelliklerde birbirine çok benzer olmasından kaynaklanabilir. Bu durum, analizlerde yeterince çeşitlilik olmamasına yol açmış açarak partnerlerin birbirini nasıl etkilediğini göstermeyi zorlaştırabilir.

Aktör ve Partner Etkilerinin Bütüncül Değerlendirilmesi

İlişki doyumu, güç ve flört şiddeti değişkenlerini bir arada inceleyen bir araştırmalara literatürde rastlanmamakla birlikte benzer araştırmaların sonuçlarına değinilebilir. Peleg-Koriat vd. (2018) tarafından yapılan araştırma, kadınlarda güç algısının, ilişki kalitesini etkileyerek çatışmaları daha yapıcı ve çözüm odaklı bir şekilde yönetmelerini sağladığını ortaya koymuştur. Rehman vd. (2009) ise çiftlerin birlikte bir karar alamaması, bir tarafın karar alma sürecini sürekli bloke etmesi ile karakterize olan güç çıkmazının, düşük ilişki doyumuna sahip olan çiftlerde daha yaygın olduğunu ancak her güç çıkmazı yaşanan ilişkide şiddetin ortaya çıkmadığını ortaya koymuşlardır. Bir diğer araştırma ise güvensiz bağlanma ile ilişkisel saldırganlık arasında gücün önemli aracı olduğunu ortaya koymuştur (Oka, Brown & Miller, 2016). Bu araştırmaların ortak bulgusu, gücün ilişki doyumu ve flört şiddetiyle olan ilişkilerinde doğrudan etkilerden ziyade dolaylı ve bağlamsal mekanizmalar üzerinden işlediğini ortaya koymasıdır. Dolayısıyla, güç, ilişki doyumu ve flört şiddeti arasındaki ilişkisel dinamikleri birlikte ele almak, karmaşık etkileşimi anlamada daha bütüncül bir bakış açısı sunabilir.

Son olarak mevcut araştırmada kontrol ve istismarı içeren psikolojik şiddet tutumları ile güç arasında anlamlı ilişkiler bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde psikolojik şiddet için çelişkili sonuçlar olduğu görülmektedir. Ulaşılan sınırlı sayıda araştırmalar, ilişkide kendini güçlü algılayan kişinin duygusal istismar gerçekleştirilme olasılığının önemli düzeyde arttığını (Keilholtz vd., 2023) ve düşük ilişki gücünün güç doyumunu düşürmesi yoluyla psikolojik şiddeti tetiklediğini (Toplu-Demirtaş & Fincham, 2022) ortaya koymuştur. Psikolojik şiddet tutumları ile güç algısı ve doyumu arasında anlamlı ilişki bulunmaması,

psikolojik şiddetin çok boyutlu, karmaşık ve bazen güç dışı etkenlerle şekillenen doğasından kaynaklanabilir. Ek olarak güç konusunda yapılan araştırmaların birçoğunda şiddetin psikolojik ve fiziksel olarak ayrılmadan, toplam puan alınarak tek boyutlu olarak 'şiddet' çatısı altında analiz edildiği ve raporlaştırıldığı görülmektedir. Bu durum da fiziksel şiddete kıyasla daha görünmez, örtülü ve karmaşık bir doğaya sahip olan psikolojik şiddetin güç ile ilişkisini tespit etmeyi zorlaştırmaktadır.

Çatışma Çözme Stratejilerinin İlişki Doyumu ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün Tartışılması

Çatışma çözme stratejilerinin ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkideki aracı rolü üç ayrı model üzerinden test edilmiştir. Model 7 sonucunda erkeğin ilişki doyumunun, çıkış stratejisi aracılığıyla kendi kontrol tutumunu yordadığı (*aktör etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, kendi çıkış stratejisi aracılığıyla erkeğin kontrol tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur. Model 8 sonucunda erkeğin ilişki doyumunun çıkış, konuşma ve bağlılık stratejisi aracılığıyla kendi istismar tutumlarını (*aktör etkisi*), kadın ilişki doyumunun çıkış stratejisi aracılığıyla kendi istismar tutumlarını (*aktör etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin istismar tutumlarını (*partner etkisi*) yordadığı bulunmuştur. Model 9 sonucunda erkeğin ilişki doyumunun, konuşma, yokmuş gibi davranma ve bağlılık stratejisi aracılığıyla kendi şiddet tutumlarını (*aktör etkisi*), kadın ilişki doyumunun, kadın yokmuş gibi davranma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını (*partner etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını (*partner etkisi*) yordadığı ortaya koyulmuştur.

Aktör Etkilerinin Tartışılması

Araştırmada ilk olarak ilişki doyumundan çatışma çözme stratejilerine giden yollar incelendiğinde hem kadın hem erkeklerde ilişki doyumu arttıkça, yapıcı çatışma çözme stratejilerinden olan konuşma ve bağlılığın arttığı, yıkıcı çözme stratejilerinden olan çıkış ve yokmuş gibi davranmanın ise azaldığı bulunmuştur. Araştırma bulguları, mevcut literatürle örtüşmektedir. İlgili araştırmalar, ilişki doyumu yüksek bireylerin ilişkilerinde daha çok yapıcı çatışma çözme stratejilerini kullandığını ve yıkıcı çatışma çözme stratejilerine daha az başvurduğunu göstermektedir (Ali, Gharaibeh & Awais, 2025; Bretaña, Alonso-Arbiol,

Recio & Molero, 2022; Sasaki & Overall, 2021; Gesell, Niklas, Schmiedeler & Segerer, 2020; Overall, Sibley & Travaglia, 2010; Sierau & Herzberg, 2012). Benzer şekilde güncel bir meta analiz çalışması da yüksek ilişki doyumu ile olumlu iletişim tarzlarının pozitif ilişkisini ortaya koyarak bu ilişkiyi desteklemektedir (Jubran, Wang, Hartman & Georgia, 2025). İlişki doyumu ve çatışma çözme stratejileri arasındaki ortaya çıkan ilişkiler, bireylerin ilişkisel motivasyonları ve bağlılık düzeyleriyle açıklanabilir. Yüksek ilişki doyumu, bireyleri ilişkiye yatırım yapmaya ve karşılaştıkları sorunları çözmek için yapıcı çatışma stratejileri olan konuşma ve bağlılık yollarını kullanmaya teşvik ederken; doyumun azalması, ilişkiye verilen değer düşmesine ve çatışmalarda çıkış ya da yokmuş gibi davranma gibi yıkıcı tepkilerin ortaya çıkmasına neden olabilir (Rusbult, Johnson & Morrow, 1986; Rusbult vd., 1982; Rusbult & Zembrodt, 1983).

Mevcut araştırmada çatışma çözme stratejileri ile flört şiddeti tutumları arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Çiftler arasında yaşanan çatışmalar flört şiddeti için önemli bir risk kaynağıdır (Capaldi vd., 2012). İlişkilerde çatışmaların uygun biçimde yönetilmemesi, sağlıklı davranış ve tutumların gelişimine zemin hazırlayabilmektedir. Bu doğrultuda, çatışmaların ne sıklıkta yaşandığından ziyade, nasıl ele alındığı ilişki sağlığı açısından daha belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Holmes & Murray, 1996; Sinclair & Fehr, 2005). Çiftlerin büyük bir çoğunluğunun günlük anlaşmazlıklarını çözerken yıkıcı çatışma çözme stratejilerini kullandığı bilinmektedir (Tolla, 2022). Ayrıca araştırmalar, ilişkilerinde hem şiddet uygulayan hem de şiddete maruz kaldığını bildiren çiftlerin, günlük çatışmaları yönetmede daha fazla zorluk çektiğini (Paradis vd., 2024), şiddet içeren ilişkilerde olumsuz çatışma stratejilerinin daha fazla kullanıldığını (Aguilera-Jiménez, Rodríguez-Franco, Rohlf-Domínguez, Alameda-Bailén & Paíno-Quesada, 2021), saldırganlık olmayan ilişkilerde daha uyumlu başa çıkma stratejileri bildirilirken karşılıklı saldırganlığın olduğu ilişkilerde en zayıf çatışma çözme stratejilerinin kullanıldığını (Burk & Seiffge-Krenke, 2015) ve çatışma çözme stratejilerinin eksikliğinin partner şiddetine yönelik tutumlar ile doğrudan ilişkili olduğunu (Robertson & Murachver, 2009) göstermektedir. Özetle ilgili çalışmalar, çatışmaların çözülme şeklinin şiddet varlığıyla ya da şiddete yönelik tutumlar ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Mevcut araştırmada elde edilen aktör dolaylı etkileri incelendiğinde ilk olarak erkeklerin ilişki doyumu azaldıkça, daha fazla çıkış stratejisi kullandıkları ve bunun da artan kontrol ve istismar tutumlarıyla bağlantılı olduğu görülmüştür. Benzer şekilde kadınların da ilişki

doymaları azaldıkça çatışmalarda çıkış stratejisine yönelme olasılıkları artmakta; bu eğilim de onların artan istismar tutumları ile anlamlı bir ilişki göstermektedir. Çıkış stratejisi, sorunlara çözüm aramak yerine ilişkiyi terk etme, tehdit etme ya da duygusal geri çekilme gibi davranışlarla karakterize edilen yıkıcı bir tepkidir (Rusbult & Zembrodt, 1983). İlişki doyumu azaldığında, bireylerin ilişkiyi sürdürmeye yönelik motivasyonu zayıflayabilir ve bu da onları, çatışma durumlarında yapıcı stratejiler yerine yıkıcı tepkiler vermeye yöeltebilir. Dolayısıyla ilişki doyumu azaldıkça bireylerin çıkış stratejisini kullanma olasılıklarının artması beklenen bir bulgudur ve literatürce desteklenmektedir (Telli & Yavuz-Güler, 2023; Quek & Fitzpatrick, 2013). Benzer şekilde kadınların ilişkide yüksek bağlılık ve bağımlılık hissettiklerinde, çıkış stratejilerini daha az kullandıkları bilinmektedir (Badenes-Sastre, Beltrán-Morillas & Expósito, 2024). Ayrıca çıkış stratejisi, aktif ve yıkıcı bir strateji olarak saldırgan davranışlarla tepki verme şeklinde de ortaya çıkabilmektedir (Rusbult & Zembrodt, 1983). Öfkeli mesajlar gönderme veya konuşmayı reddetme gibi çıkış stratejisini anımsatan aktif ve yıkıcı tepkilerin şiddet uygulamayı kolaylaştırdığı bulunmuştur (Mathews vd., 2014). Benzer şekilde çıkış stratejisi ile bağlantılı olan konuşmayı kesme, uzaklaşma, öfke, küçümseme, soğukluk yaratma gibi daha fazla olumsuz etkileşimin, şiddet uygulayan çiftlerde, ilişkisinde şiddet olmayan çiftlere göre, daha yaygın olduğu ortaya koyulmuştur (Fernet vd., 2016). Bu yönüyle elde edilen sonucun literatürle paralellik gösterdiği belirtilebilir.

Bir diğer anlamlı aktör dolaylı etkileri ise, erkeklerin ilişki doyumu azaldıkça hem konuşma hem de bağlılık stratejilerini kullanma eğilimlerinin düştüğü, bunun da istismar ve şiddet tutumlarını farklı şekilde etkilediğine dair sonuçtur. İlişkinin mevcut koşullarını aktif biçimde iyileştirmeye yönelik girişimlerde bulunmayı ifade eden konuşma stratejisi ve koşulların zamanla düzeleceğine yönelik inançla pasif bir bekleyişi içeren bağlılık stratejisi, yapıcı çatışma çözme tepkileri arasında yer almaktadır (Rusbult & Zembrodt, 1983). Her iki strateji de ilişkiye yönelik olumlu tutumları ve bağlılığı yansıttığı için ilişki doyumu ile pozitif yönde ilişkili olması beklenen bir sonuçtur. Ancak mevcut araştırmada bu stratejilerin şiddet tutumları üzerinde etkilerinin farklı olduğu bulunmuştur. Konuşma stratejisi, erkeğin istismar ve şiddet tutumlarını azaltırken; bağlılık stratejisi bu tutumları artırmaktadır. Benzer bir sonuç, Overall vd. (2010) tarafından yapılan araştırmada, konuşma stratejisinin daha olumlu partner tepkileri ile ilişkili olduğu ve ilişkiye en faydalı strateji olduğu; bağlılık stratejisinin yıkıcı davranışlarla aynı zararlı sonuçlara sahip olduğu ortaya koyularak elde

edilmiştir. Bağlılık her ne kadar yapıcı bir çatışma çözme stratejisi olarak belirtilse de konuşma stratejisi kadar etkili bir tepki olmayabilir, çünkü konuşma stratejisinden farklı olarak aktif değil pasif tepkileri içermektedir (Drigotas, Whitney & Rusbult, 1995; Overall, Fletcher, Simpson & Sibley, 2009; Sinclair & Fehr, 2005). Bu çerçevede ilişki çatışmasında bağlılık stratejisini benimseyen bir birey, sorunu dile getirmemek, incitici davranışlara rağmen partnere olan inancını sürdürmek, partnerin değişeceğini umut etmek gibi yöntemler kullanır (Rusbult & Zembrodt, 1983). Bu pasif ve sessiz tepkiler ise sıklıkla partnerleri tarafından fark edilmez, bir sorun olduğu anlaşılmaz ve değişimin gerçekleşme olasılığı azalır. Bu durum kişilerde ihtiyaçlarının karşılanmadığı hissini doğurarak kendilerini değersiz, anlaşılmamış ve hayal kırıklığına uğramış hissetmelerine sebep olur (Overall vd., 2010; Overall & McNulty, 2017). Dolayısıyla bağlılık, bir ilişkinin devamını sağlasa bile problemin çözümünü garantilemez, problem çözülmediği için kendilerini değersiz hisseden bireyler öfke ve saldırganlığa yönelebilir. Aynı zamanda bireyler kendini ifade etmedikçe bastırılmış öfke gelişebilir ve bu bastırılmış duygular zamanla pasif-agresif tepkiler ya da şiddet eğilimi olarak dışa vurulabilir (Drigotas vd., 1995; Rusbult vd., 1982). Özellikle erkeklerde, geleneksel erkeklik rollerinin etkisiyle duygusal ifadelerin kısıtlanması ve sorunların dışa vurmak yerine bastırılması daha olasıdır; bu eğilim, erkeklerin ihtiyaçlarının karşılanmadığını düşünmelerine ve bunun sonucunda şiddet tutumlarını benimsemelerine yol açabilir.

Yapıcı bir strateji olan konuşma tepkisini benimseyen erkeklerin, daha az istismar ve şiddet tutumları sergilediğine ilişkin sonuç da mevcut araştırmalarla kısmen tutarlılık göstermektedir. Ha, Kim ve McGill (2019) tarafından yapıcı ve sakin bir şekilde konuşma gibi olumlu çatışma çözme stratejileri benimsememek, zamanla daha fazla çatışma yaşama ve şiddete yönelme ile ilişkili bulunmuştur. Benzer şekilde Goodcase vd. (2020), erkeklerde değil ancak kadınlarda, ‘konuyu sakince tartışma’ gibi yapıcı çatışma çözme stratejileri kullanımının, sonraki zamanda daha az sözel ve fiziksel şiddete yönelme ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Konuşma stratejisini benimseyen bir birey, ilişkide yaşanan sorunlara karşı doğrudan ve yapıcı bir şekilde müdahale etmeyi, açık iletişim kurarak çözüm üretmeyi tercih eder (Rusbult & Zembrodt, 1983), dolayısıyla bu stratejiyi benimseyen bireylerin, flört şiddetini meşru görme veya normalleştirme eğilimlerinin daha düşük olması beklenen bir sonuçtur.

Erkeklerin ilişki doyumu azaldıkça, yokmuş gibi davranma stratejisini kullanma eğilimleri artmakta; bu da fiziksel şiddeti destekleyen tutumlarını azaltmaktadır. İlişki doyumu azaldıkça, yokmuş gibi davranma tepkisine yönelme olasılığının yüksek olması beklenen ve literatür ile paralellik gösteren bir sonuçtur (Telli & Yavuz-Güler, 2023). Ancak yokmuş gibi davranma stratejisi yıkıcı bir tepki olduğu için, fiziksel şiddeti destekleyen tutumları artırması beklenirken mevcut araştırmada azalttığı bulunmuştur. Yokmuş gibi davranma stratejisi, bireyin ilişki problemlerine doğrudan müdahale etmeksizin, ilgisizlik, duygusal geri çekilme ve ihmal gibi pasif-yıkıcı tepkilerle yanıt vermesini ifade eden, sorunları açıkça tartışmaktan veya aktif biçimde çözmeye çalışmaktan kaçınma eğilimini yansıtan bir stratejidir (Rusbult & Zembrodt, 1983). İlişkilerde bir kişinin kaçındığı, pasif olduğu, geri çekildiği, yokmuş gibi davranma örüntüleri, ani öfke tepkilerini geçici olarak azaltarak, kişinin kendini sakinleştirmesine ve duygularını kontrol etmesine olanak sağlayarak bir duygu düzenleme stratejisi işlevi görebilir (Holley, Haase & Levenson, 2013; Holley, Haase, Chui & Bloch, 2018). Ancak bu tür pasif-yıkıcı davranışlar genellikle sorunların çözülmesini engeller ve uzun vadede ilişkiyi sağlıklı bir noktaya taşıyabilir. Dolayısıyla, yokmuş gibi davranma stratejisi kısa vadede şiddetle ilgili tutumları azaltıyor gibi görünse de bu durumun öfke kontrolüne ve ilişkinin genel sağlığına etkisi konusunda kesin bilimsel kanıt henüz sınırlıdır.

Partner Etkilerinin Tartışılması

Mevcut araştırmada elde edilen partner dolaylı etkileri incelendiğinde ilk olarak kadınların ilişki doyumu azaldıkça daha fazla çıkış stratejisi benimsedikleri; bunun da erkeklerde kontrol tutumlarının azalması ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Burada şaşırtıcı olan bulgu, yıkıcı bir çatışma çözme stratejisi olan çıkışın, partnerin kontrol tutumlarını azaltmasıdır. Mevcut araştırmanın tersine çıkış stratejisine benzer bir şekilde ilişkiye zarar verme potansiyeli taşıyan, aktif ve yıkıcı bir tepki olan çatışmaya katılım stratejisinin kullanımı daha yüksek düzeyde psikolojik şiddet mağduriyeti ile ilişkili bulunmuştur (Bonache vd., 2016; 2019). Benzer şekilde Mathews vd. (2014) yıkıcı çatışma çözme stilleri kullanma sıklığının şiddet uygulamanın yanı sıra şiddete maruz kalmayı da artırdığını ortaya koymuştur. Ancak mevcut araştırmada kadınlar çıkış stratejisini kullandıkça erkekler daha az kontrol tutumu benimsemektedir, bu sonuç ilk bakışta paradoksal görünse de ilişki

dinamikleri bağlamında anlamlı olabilir. Çıkış stratejisi, bireyin ilişkiden fiziksel ya da duygusal olarak uzaklaşmasını, ayrılığı düşünmesini veya açık kopuş sinyalleri vermesini içerir (Rusbult & Zembrodt, 1983). İlişkide yaşanan sorunlara çıkış stratejisi ile yaklaşan bir kadın, açıkça ilişkiyi sonlandırma eğiliminde olarak algılanabilir, böyle bir durumda çoğu zaman partnerin ilişkide kalacağına dair bir inançla sürdürülen kontrol davranışları erkekler için etkisiz bir strateji haline gelebilir (Dunbar, 2004). Ayrıca kontrol tutumları çoğunlukla belirsizlik ve ilişki kaygısıyla beslendiğinden, kadının net çıkış sinyalleri bu belirsizliği ortadan kaldırarak kontrol ihtiyacını zayıflatabilir (Overall vd., 2010). Özetle, kadın partnerin yıkıcı gibi görünen çıkış stratejisi, ilişki bağlamında erkek partnerin baskıcı ya da şiddet içeren tutumlarını işlevsizleştirmesi bakımından paradoksal olarak düzenleyici bir rol oynayabilir.

Bir diğer dolaylı partner etkileri, kadınların ilişki doyumu azaldıkça yokmuş gibi davranma stratejisi benimsediklerini; bunun da erkeklerde fiziksel şiddet tutumlarının artması ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Kadınların ilişki doyumunun azalmasıyla birlikte yokmuş gibi davranma stratejilerine yönelmeleri, ilişkideki çatışmalara karşı pasif-yıkıcı bir tepki olarak değerlendirilir (Rusbult & Zembrodt, 1983). Sorunları doğrudan ifade etmekten kaçınarak duygusal geri çekilme, ilgisizlik ya da partnerini görmezden gelme olarak ortaya çıkan bu strateji, özellikle partnerler tarafından reddedici ya da tehditkâr biçimde algılanabilir, buna karşılık kontrol ya da güç kurma girişimleri tetiklenebilir (Bonache, González-Méndez & Krahé, 2017; Christensen & Heavey, 1990). Dolayısıyla, ilişkide duygusal olarak ihmal edilen bir erkek, partnerinin kendisinden uzaklaştığını ve ilişki üzerindeki kontrolünün tehdit altında olduğunu hissederek fiziksel şiddeti destekleyen tutum ve davranışları benimseyebilir. Bu sonucu destekler biçimde Franz vd. (2023) kadınların çatışma stratejileri olarak daha az soru sorma, daha az dinleme gibi yok sayma yöntemlerini benimsemesinin, erkeklerin bir yıl sonraki şiddet yönelimleri ile ilişkili olduğu ilişkili bulunmuştur. Benzer bir strateji olan geri çekilme stratejisinin kadınlarda kullanımı arttıkça daha fazla fiziksel ve psikolojik şiddet mağduriyeti bildirdikleri (Bonache, Gonzalez-Mendez & Krahé, 2017) ve partnerini geri çekilme stratejisini benimsemiş olarak algılayan kişilerin aynı gün fiziksel şiddete yönelme olasılıklarının önemli ölçüde daha yüksek olduğu (Fortin vd., 2022) bulunmuştur. Son olarak Fortin vd. (2024), yıkıcı çatışma davranışlarının kullanımının her iki partnerin fiziksel flört şiddeti gerçekleştirmesine ve maruz kalmasına eşit derecede katkıda bulunduğu ve etkisiz çatışma çözme stratejilerinin, özellikle partner

tarafından uygulanan şiddet ve kontrol ile ilişkili olduğu (Darling vd., 2024) araştırmalarca ortaya koyulmuştur. Özetle kadınların pasif çatışma stratejisi olarak geri çekilmeyi tercih etmeleri, şiddetin doğrudan nedeni olmasa da ilişkisel tehdit algısını artırarak erkek partnerin güç koruma motivasyonlarını tetikleyebilir; bu da fiziksel şiddet riskini artıran bir ara mekanizma işlevi görebilir.

Son dolaylı partner etkisi olarak kadınların ilişki doyumu azaldıkça erkeklerin de konuşma stratejisini benimsemelerinin azaldığı, bunun da erkeklerin şiddet ve istismar tutumlarının artması ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Kadınların ilişki doyumu arttıkça, erkeklerin konuşma stratejilerini benimseme olasılıkları artmıştır, elde edilen bu sonuç ilişki doyumu ile çatışma çözme stratejileri arasındaki tek anlamlı partner etkisidir. Bu konuda yapılan dyadik araştırmalar; olumlu ve olumsuz problem çözme stillerinin kişilerin hem kendi hem de partnerlerinin ilişki doyumuyla bağlantılı olduğunu (Todorov, Paradis & Ha, 2023; Ünal & Akgün, 2020) ve çiftlerden biri olumsuz bir strateji kullanıyorsa, her iki tarafın da ilişki doyumunun düştüğünü (Bretaña, Alonso-Arbiol, Recio & Molero, 2022; Sasaki & Overall, 2021) göstererek karşılıklı ilişkiyi desteklemektedir. Bu çerçevede kadınların ilişki doyumunun yüksek olması, erkeklerin de ilişki sorunlarını çözmek için konuşma stratejisini benimseme olasılığını artırabilir. İlişkinin genel memnuniyet düzeyi yükseldiğinde, çiftler arasında güven, bağlılık ve karşılıklı saygı artar; bu da erkek partnerin açık iletişim ve yapıcı diyalog kullanarak sorunları tartışmaya daha etkili yaklaşmasını sağlayabilir (Rusbult & Zembrodt, 1983). Ayrıca, ilişki doyumunun yüksek olduğu bir bağlamda, erkekler partnerlerinin duygusal ihtiyaçlarına daha duyarlı olur ve çatışmalar karşısında daha işbirlikçi iletişim yollarını sergileyebilir. Böylece, yüksek ilişki doyumu, erkeklerin pasif ya da kaçınmacı tutumlardan uzaklaşıp, daha fazla konuşma stratejisi benimsemelerine olanak sağlayabilir. Özetle, kadınların ilişki doyumunun erkeklerin aktif ve yapıcı iletişim davranışlarını artırması, ilişkinin sağlıklı işleyişinin önemli bir göstergesidir. Ayrıca erkeklerin konuşma stratejilerini kullanmaları arttıkça, istismar ve şiddeti destekleyen tutumları daha az benimsemeleri beklenen ve literatürdeki ilgili araştırmalarla tutarlılık gösteren bir sonuçtur (Goodcase vd., 2020; Ha, Kim & McGill, 2019).

Aktör ve Partner Etkilerinin Bütüncül Değerlendirilmesi

İlk olarak ilişki doyumu, çatışma ve flört şiddeti değişkenlerini birlikte değerlendiren çalışmaların bulgularına yer vermek, elde edilen sonuçların bağlamsal yorumlanması açısından önemlidir. Ancak bu değişkenlerin bir arada incelendiği sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Grocott, (2022), kişinin kendi ve partnerinin günlük ilişki doyumundaki artışların psikolojik şiddete yönelmeyi azalttığını, çatışmadaki artışların ise aynı gün psikolojik şiddet uygulama olasılığını artırdığı bulmuştur. Doğrudan ilişki doyumu ile ilgili olmasa da ilişkiyi olumsuz etkileyen güvensiz bağlanma stillerinin, yıkıcı çatışma çözme stratejileri aracılığıyla psikolojik ve fiziksel şiddet mağduriyeti ile bağlantılı olduğu bulunmuştur (Bonache vd., 2017; Lafontaine vd., 2021). Boylamsal araştırmalar da ilişkideki günlük stresler yükseldikçe, anlaşmazlıkların arttığını ve çatışma yönetiminin olumsuzlaştığını ve bu bağlantının ilişkisinde psikolojik ya da fiziksel şiddet geçmişi olan kişiler için daha güçlü olduğunu göstermektedir (Grandgenett vd., 2024; Lapierre vd., 2025). Bir başka araştırmada ise karşılıklı saldırgan çiftlerin, yüksek çatışma oranları, çatışma durumlarında yıkıcı stratejilere yönelme, duygu düzenleme güçlükleri ve olumsuz ilişki nitelikleri ile en az uyumlu ilişki işleyişini gösterdiği bulunmuştur (Burk & Seiffge-Krenke, 2015). Benzer şekilde özellikle düşük doyumlu ve şiddet içeren ilişkilerde çiftler arasında düşmanlık ve negatif tepki döngülerinin daha sık gözlemlendiği tespit edilmiştir (Bonache, 2016, 2019). Son olarak ergenlikten genç yetişkinliğe kadar dokuz yıl boyunca kişilerin gözlemlendiği bir araştırmada, düşük ilişki doyumu olan bireylerin olumsuz bir tartışma gibi kriz anlarında çok daha riskli davranışlar sergileme eğiliminde olduğu, bu etkileşimin de şiddet davranışlarını tetiklediği ortaya koyulmuştur (Collibee & Furman, 2016). Bu kapsamlı bulgular, doyum, çatışma ve şiddetin birbirinden ayrılamaz şekilde iç içe geçtiğini ve karşılıklı etkileşim modelleriyle birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Genel olarak çatışma çözme stratejilerinin aracılık etkisinin incelendiği modellerde elde edilen aktör ve partner etkileri incelendiğinde, kadınların ilişki doyumunun hem kendi hem de partnerlerinin çatışma çözme stratejileri üzerinde etkisinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık erkeklerin ilişki doyumu ise yalnızca kendi çatışma çözme davranışlarını etkilemekte; partnerlerinin davranışları üzerinde belirgin bir etkisi bulunmamaktadır. Bu durum, ilişkide kadınların duygusal iklimi şekillendirmede daha etkili oldukları bilgisini desteklemektedir (Christensen & Heavey, 1990). Benzer şekilde kadınların erkeklere göre romantik ilişkilerine daha fazla yatırım yaptıkları ve ilişkinin kalitesine yönelik daha duyarlı oldukları ifade edilmektedir (Sprecher & Felmlee, 1997). Bir araştırmada gençler arasında

romantik ilişki sorunları sebebiyle psikolojik destek arayanların büyük çoğunluğunu kadınların oluşturduğu bulunmuştur, bu da genç kadınların ilişkilerine daha fazla bağlı olduğunu düşündürmektedir (Price, Hides, Cockshaw, Staneva & Stoyanov, 2016). Dolayısıyla ilişkide duygusal emekle bağdaştırılan bir cinsiyet olarak kadınların, söz konusu duygusal yatırımları çiftlerin yoğun duygusal tepkilerini tetiklemede daha kritik rolde olabilir (Seiffge-Krenke & Burk, 2015; Kokkinos vd., 2024). Diğer bir ifadeyle, kadınların ilişki doyumunun yalnızca kendilerinin değil partnerlerinden gelen pasif, agresif veya uzaklaşan davranışları da etkilemesi mümkündür. Erkeklerin ilişki doyumunun yalnızca kendi çatışma çözme biçimlerini etkiliyor olması ise erkeklerin ilişkideki duygusal süreçlere daha bireysel ve içe dönük yaklaştığını düşündürmektedir. Ayrıca kadınlardan farklı olarak, erkeklerin romantik ilişkilerinin duygusal yönlerinin daha az farkında olduğu bilgisi de bu sonuçlarla tutarlılık göstermektedir (Frazier & Esterly, 1990).

Diğer yandan mevcut araştırmada, kadınların şiddet tutumlarının yalnızca kendi çatışma çözme stratejilerine — özellikle çıkış stratejisine — bağlı olduğu bulunmuştur. Buna karşın, erkeklerin şiddet tutumlarının hem kendi hem de partnerlerinin çatışma çözme stratejilerinden etkilendiği görülmüştür. Bu sonuç, erkeklerin şiddet tutumlarını yalnızca içsel süreçlere göre değil, aynı zamanda partnerlerinin davranışlarına tepki vererek şekillendirdiğine işaret etmektedir. Ancak bu bulgu, konuyla ilgili bazı önceki araştırmalarla kısmen farklılık göstermektedir. Örneğin Grocott vd. (2024) çiftlerle yürüttüğü boylamsal bir çalışmada, erkeklerin şiddet davranışlarının daha çok kendi algıladıkları çatışmalardan (aktör etkisi), kadınların şiddet davranışlarının ise partnerlerinin algıladığı çatışmalardan (partner etkisi) etkilendiği rapor edilmiştir. Benzer şekilde, Marshall, Jones ve Feinberg (2011) tarafından yürütülen bir çalışmada, erkeklerde partner şiddetinin daha çok antisosyal eğilimler, düşmanlık ve depresif belirtiler gibi bireysel ve kalıcı özelliklerin bir yansıması olduğu; kadınlarda ise şiddet davranışlarının daha çok ilişki içi çatışmalara bağlı durumsal faktörlerden kaynaklandığı öne sürülmektedir. Bu bulguların literatürle kısmen farklılaşması, alandaki sınırlı dyadik araştırma sayısı ve bağlamsal farklılıklarla ilişkili olabilir. Erkeklerde partner davranışlarına tepki olarak gelişen şiddet tutumları, ataerkil normların hâkim olduğu bir bağlamda daha belirgin hale gelebilir. Ayrıca Türkiye’de gençlerin romantik ilişkileri, aile ve toplum tarafından sürekli gözetim altında olduğu için, özellikle kadınlar şiddet ya da çatışma deneyimlerini bastırmaya yönelebirlirler.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan temel sonuçlar sunulmakta; ayrıca söz konusu bulguların ışığında araştırmacılara, uygulayıcılara ve politika yapıcılara yönelik önerilere yer verilmektedir.

Sonuçlar

Araştırma sürecinde elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan temel sonuçlar aşağıda sunulmaktadır.

1. Bu araştırmada, romantik ilişkilerde flört şiddeti tutumlarını anlamaya yönelik olarak, ilişki doyumu ile kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri arasındaki aracılık ilişkilerini Aktör-Partner Karşılıklı Bağımlılık Aracılık Modeli aracılığıyla incelemiştir. Elde edilen bulgular, flört şiddetinin ortaya çıkışında yalnızca bireysel düzeydeki değişkenlerin değil, aynı zamanda çift içi etkileşimsel dinamiklerin ve cinsiyete özgü farklı etkilerin de belirleyici olduğunu göstermektedir.
2. Araştırmada kadının ilişki doyumunun kendi duygusal, davranışsal ve bilişsel kıskançlığı aracılığıyla kadının kontrol tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) ve kadının ilişki doyumunun, kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla erkeğin kontrol tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur.
3. Araştırmada kadının ilişki doyumunun kendi davranışsal kıskançlığı aracılığıyla hem kadının istismar tutumlarını (*aktör etkisi*) hem de erkeğin istismar tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur.

4. Araştırmada kadının ilişki doyumunun kendi duygusal kıskançlığı aracılığıyla kadının şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) bulunmuştur.
5. Araştırmada ilişki doyumu ve kontrol tutumu arasında gücün aracılık etkisi hem aktör hem de partner etkileri için anlamlı bulunmamıştır.
6. Araştırmada ilişki doyumu ve istismar tutumu arasında gücün aracılık etkisi hem aktör hem de partner etkileri için anlamlı bulunmamıştır.
7. Araştırmada kadının ilişki doyumunun kendi güç doyumu aracılığıyla kadının şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) ve erkeğin ilişki doyumunun kendi güç doyumu aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını yordadığı (*aktör etkisi*) bulunmuştur.
8. Araştırmada erkeğin ilişki doyumunun, çıkış stratejisi aracılığıyla kendi kontrol tutumunu yordadığı (*aktör etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, kendi çıkış stratejisi aracılığıyla erkeğin kontrol tutumlarını yordadığı (*partner etkisi*) bulunmuştur.
9. Araştırmada erkeğin ilişki doyumunun çıkış, konuşma ve bağlılık stratejisi aracılığıyla kendi istismar tutumlarını (*aktör etkisi*), kadın ilişki doyumunun çıkış stratejisi aracılığıyla kendi istismar tutumlarını (*aktör etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin istismar tutumlarını (*partner etkisi*) yordadığı bulunmuştur.
10. Araştırmada erkeğin ilişki doyumunun, konuşma, yokmuş gibi davranma ve bağlılık stratejisi aracılığıyla kendi şiddet tutumlarını (*aktör etkisi*), kadın ilişki doyumunun, kadın yokmuş gibi davranma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını (*partner etkisi*) ve kadın ilişki doyumunun, erkek konuşma stratejisi aracılığıyla erkeğin şiddet tutumlarını (*partner etkisi*) yordadığı ortaya koyulmuştur.

Öneriler

Bu araştırmanın bulguları doğrultusunda, Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanında çalışan araştırmacılar, uygulayıcılar ve politika geliştiricilere yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur. Söz konusu öneriler; ilişki doyumu, kıskançlık, güç algısı ve çatışma çözme stratejilerinin flört şiddeti tutumlarıyla ilişkisini ele alan yeni araştırmalara zemin hazırlamak, uygulayıcılara romantik ilişkilerde şiddet riski taşıyan dinamikleri erken fark etme ve müdahale etme konusunda yol göstermek ve politika yapıcılara flört şiddetini önlemeye yönelik kapsayıcı politikalar geliştirme konusunda katkı sunmak amacı taşımaktadır.

Tüm bu bulgular, flört şiddetinin yalnızca bireysel değil, karşılıklı ve dinamik bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kadınların ilişki doyumları hem kendilerinin hem de partnerlerinin davranışlarını belirleyici şekilde etkileyebilmektedir. Bununla birlikte bulgular, çift içi güç dengesizlikleri, kıskançlık türleri ve çatışma çözme stratejileriyle birlikte ele alınması gereken çok boyutlu flört şiddeti kavramına işaret etmektedir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Çalışma 1’de ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları arasındaki çapraz gecikmeli ilişkiler iki zaman noktasında incelenmiştir. Daha uzun zaman aralıklarıyla çok dalgalı boylamsal çalışmalar yürütülmesi kapsamlı sonuçlar ortaya koyabilir. Aracı değişkenler olan kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri ile ilgili ölçümler tek bir zaman noktasında toplanmıştır. Bu sebeple aracı değişkenlerin ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları ile arasındaki nedensel ilişkiler net olarak belirlenememektedir. Gelecek araştırmalarda ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumları ile kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri arasındaki zamansal etkileşimleri incelemek amacıyla boylamsal çalışmalara öncelik verilmesi önerilir.
2. Araştırmada flört şiddetine yönelik tutumlar değerlendirilmiş olup, gelecekte flört şiddeti davranışlarını da kapsayan çok boyutlu modellerin geliştirilmesi önem taşımaktadır.
3. Çalışma 1’in katılımcı sayısı 67 flört eden çift ile, Çalışma 2’nin katılımcı sayısı 225 çift ile sınırlıdır; bulgular temsiliyet açısından dikkatle yorumlanmalıdır. Sonraki çalışmalarda daha geniş katılımcı grupları hedeflenmelidir.
4. Mevcut çalışma yalnızca flört ilişkileriyle sınırlıdır. Evlilik ilişkilerinde veya daha uzun süreli birlikteliklerde benzer değişkenlerin nasıl işlediğini ortaya koyan karşılaştırmalı araştırmalar literatüre katkı sağlayacaktır. Ayrıca ilişkinin ilerleyen aşamalarında ortaya çıkabilecek evlilik sorumlulukları, çocuk sahibi olmak, ortam yaşam gibi farklı dinamiklerin sürece dahil edilmesi daha kapsamlı sonuçlar ortaya koyabilecektir.
5. Çalışma 1’de erkeklerde Z1’de psikolojik şiddet tutum puanlarındaki artışın, Z2’de ilişki doyumu puanlarındaki artışı yordadığı bulgusu dikkat çekicidir. Bu bulgu,

toplumsal cinsiyet kalıpları ve geleneksel erkeklik rolleri gibi toplumsal kavramlar çerçevesinde ele alınarak kesitsel ve boylamsal araştırmalarda incelenmelidir.

6. Araştırmada kadınların ilişki doyumunun hem kendi hem de partner davranışlarını etkilediği, erkeklerin ise daha çok kendi davranışlarından etkilendiği bulunmuştur. Bu farklılıkların altında yatan toplumsal normları, rollerin içselleştirilmesini ve güç dinamiklerini derinlemesine inceleyen nitel veya karma yöntemli çalışmalar önerilmektedir.
7. Bu çalışma bireyci ve toplulukçu özellikler barındıran ama çoğunlukla toplulukçu kültürel dinamikler taşıyan Türk örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Farklı kültürel yapılarda benzer ilişkilerin nasıl işlediğini inceleyen kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmaların yapılması önerilir.
8. Veriler öz bildirim yoluyla toplandığı için kıskançlık, flört şiddeti gibi hassas konularda sosyal istenirlik riski bulunmaktadır. Bu nedenle, çiftlerin gerçek tutum ve davranışlarını analiz edebilecek nitel ya da deneysel yöntemlerin kullanıldığı araştırmalar alana katkı sağlayacaktır.
9. Flört şiddetini önlemeye yönelik müdahale programlarının yalnızca bireyin şiddet tutumlarına değil, çiftler arası iletişim kalitesine, duygu düzenleme becerilerine ve çatışma çözme tarzlarına odaklanması önem arz etmektedir. Özellikle genç çiftlerle çalışırken hem kadınların hem erkeklerin kıskançlıkla baş etme biçimlerinin ve güç algılarının farkına varmaları desteklenmeli; ilişkisel doyumun sürdürülebilirliği için yapıcı iletişim becerileri geliştirilmeye odaklanılmalıdır.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Araştırma sonucunda flört şiddeti üzerinde ilişki dinamiklerinin önemi ortaya koyulmuştur. Buradan hareketle romantik ilişkiler üzerine yoğunlaşan özellikle aile danışmanları, çift ve evlilik danışmanlarına romantik ilişkilerde şiddet eğilimlerini anlamak ve önlemek için ilişki dinamiklerini ve çift dinamiğini dikkate almaları önerilmektedir. Bu çerçevede bireysel faktörlere ve kişilere odaklanan çalışmalar yerine şiddetin yer aldığı ilişkilerde ilişkinin her iki üyesini de kapsayacak şekilde ilişki dinamikleri ile ilgili çalışmalar yapılabilir. Çiftlerin ilişki doyumunu artırmaya

yönelik çalışmalar öncelikli olmalıdır; çünkü yüksek doyum, şiddet riskini azaltan önemli bir koruyucu faktördür.

2. Mevcut araştırmada kadınların kıskançlık düzeylerinin hem kendi flört şiddeti tutumları hem de partnerlerinin flört şiddeti tutumları üzerinde önemli bir belirleyici olduğu görülmüştür. Bu nedenle çiftlerle çalışan uygulayıcılara, kadınların kıskançlığının nedenlerini ve sonuçlarını göz önünde bulundurmaları ve bu konuda çalışmalar yapmaları önerilmektedir.
3. Araştırmada, erkeklerin çatışma çözme stratejilerinin yalnızca kendi flört şiddeti tutumlarını etkilediği; ayrıca yapıcı strateji kullanımının şiddeti destekleyici tutumları önemli ölçüde azalttığı bulunmuştur. Bu bulgu, özellikle erkeklerde etkili çatışma çözme yöntemlerinin şiddete yönelmeyi önleyici bir işleve sahip olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle uygulayıcıların, çatışma yönetimi konusunda beceri kazandıran etkinliklere odaklanmaları önerilmektedir.
4. Araştırmada kadınların ilişki doyumunun hem kendi hem de partner davranışlarını etkilediğine ilişkin sonuçlar kadınların ilişkide duygusal emeği taşıyıcı rolde olması ile açıklanmıştır. Bu bulgu doğrultusunda, çiftlerle çalışan uygulayıcıların kadınların ilişkilerde daha fazla duygusal sorumluluk üstlenme eğilimini dikkate alarak, müdahale programlarında duygusal emeğin daha dengeli paylaşılmasını teşvik etmeleri önerilmektedir.
5. Uygulayıcılar kıskançlık, güç ve çatışma çözme stratejileri gibi ilişki dinamiklerinin hem bireysel hem de çift dinamikleri içinde nasıl işlediğinin farkında olunmalı, bu duygularla başa çıkma becerileri çiftlere kazandırılmalıdır. Özellikle genç çiftlerle çalışırken, şiddetin önlenmesi için kıskançlık, güç ve çatışma çözme konularını içeren grup eğitimleri ve atölyeler düzenlenmelidir.
6. Psikolojik danışmanlar, başta gençler olmak üzere tüm yaş gruplarını kapsayan gruplarda, flört şiddeti kapsamına giren davranışlar ile bu tür durumlarla karşılaşıldığında başvurulabilecek destek ve yardım kaynakları hakkında bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yürütebilirler.
7. Araştırma sonucunda elde edilen birçok bulgu toplumsal cinsiyet kalıpları ile açıklanmaktadır. Bu çerçevede psikolojik danışmanlar, toplumsal cinsiyet rollerinin ve normlarının romantik ilişki dinamikleri ile flört şiddeti üzerindeki etkilerini açıklayan bilinçlendirme çalışmaları yürütebilir, danışanların cinsiyet temelli kalıp

yargılarını fark etmelerine ve bunları sorgulamalarına yardımcı olarak, daha eşitlikçi ve sağlıklı ilişki modelleri geliştirmelerini destekleyebilirler.

Politika Yapıcılara Yönelik Öneriler

1. Genç yetişkinlik döneminde flört şiddeti deneyimleyen kişilerin yetişkinlik dönemlerinde de şiddet içeren ilişkilerde bulunma olasılığı daha yüksektir. Bu kapsamda flört şiddetine karşı kapsamlı ve erken müdahale politikaları geliştirilmelidir. Gençlerin romantik ilişkilerinde karşılaştıkları şiddet riskini azaltmak için, okul programları, gençlik merkezleri ve topluluk bazlı projeler aracılığıyla bilinçlendirme ve koruyucu müdahaleler öncelikli olmalıdır.
2. İlişki doyumu, kıskançlık, güç, çatışma çözme stratejileri gibi ilişki dinamiklerinin flört şiddeti ile ilişkisinden hareketle, yasal düzenlemeler yapılarak evlilik öncesi çiftlerin ilişki dinamikleri ile ilgili psikoeğitim programlarına katılımları sağlanabilir.
3. Flört şiddeti ile ilgili cinsiyet farklılıklarının temelinde yatan toplumsal cinsiyet, politikalar ile üzerine çalışılması gereken bir konudur. Flört şiddetini önlemede toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen yasal düzenlemeler ve eğitim programlarının yaygınlaştırılmasının büyük önemi bulunmaktadır. Kadınların ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğu, ataerkil yapıların ve kalıp yargıların aşılması hedeflenen politikalar hayata geçirilmelidir.
4. Araştırma sonucunda flört şiddetinin karşılıklı ve döngüsel bir süreç olduğu dikkat çekmektedir. Bu kapsamda şiddet uygulayan bir birey, sonraki bir zamanda şiddet mağduru olabilir. Bu çerçevede şiddet mağduru gençlerin erişebileceği, güvenli ve erişilebilir destek mekanizmaları kurulmalıdır. Psikolojik danışmanlık, hukuki yardım ve sosyal destek hizmetlerinin gençlere yönelik etkin ve kolay ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.
5. Araştırmada vurgulandığı üzere flört şiddetini açıklayan ilişki dinamiklerinin müdahale edilebilir değişkenler olduğu unutulmamalıdır. Bu kapsamda toplumu bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar düzenlenmeli ve şiddet eğiliminin değişmez bir özellik olduğu şeklindeki yaygın inancı müdahale edilmelidir. Medya ve eğitim kurumları aracılığıyla, flört şiddetinin tanımı, etkileri ve özellikle önlenmesi hakkında geniş çaplı farkındalık oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ackerman, J. (2012). The relevance of relationship satisfaction and continuation to the gender symmetry debate. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(18), 3579-3600.
- Ackerman, J., & Field, L. (2011). The gender asymmetric effect of intimate partner violence on relationship satisfaction. *Violence and Victims*, 26(6), 703-724.
- Acock, A. C. (2005). Working with missing values. *Journal of Marriage and Family*, 67(4), 1012-1028.
- Adams, H. L., & Williams, L. R. (2014). "It's not just you two": A grounded theory of peer-influenced jealousy as a pathway to dating violence among acculturating Mexican American adolescents. *Psychology of Violence*, 4(3), 294.
- Adler-Baeder, F., Kerpelman, J. L., Schramm, D. G., Higginbotham, B., & Paulk, A. (2007). The impact of relationship education on adolescents of diverse backgrounds. *Family Relations*, 56(3), 291-303.
- Aguilera-Jiménez, N., Rodríguez-Franco, L., Rohlfs-Domínguez, P., Alameda-Bailén, J. R., & Paíno-Quesada, S. G. (2021). Relationships of adolescent and young couples with violent behaviors: Conflict resolution strategies. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 3201.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Ali, B., Swahn, M., & Hamburger, M. (2011). Attitudes affecting physical dating violence perpetration and victimization: Findings from adolescents in a high-risk urban community. *Violence and Victims*, 26(5), 669-683.

- Ali, F., Gharaibeh, F. A., & Awais, M. (2025). Work–family conflict and conflict resolution styles of married academicians: an application of relational turbulence theory. *The Family Journal*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/10664807251321520>
- Ali, P. A., & Naylor, P. B. (2013). Intimate partner violence: A narrative review of the feminist, social and ecological explanations for its causation. *Aggression and Violent Behavior*, 18(6), 611-619.
- Allison, C. J., Bartholomew, K., Mayseless, O., & Dutton, D. G. (2008). Love as a battlefield: Attachment and relationship dynamics in couples identified for male partner violence. *Journal of Family Issues*, 29(1), 125-150.
- Andersen, P. A., Eloy, S. V., Guerrero, L. K., & Spitzberg, B. H. (1995). Romantic jealousy and relational satisfaction: A look at the impact of jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 8(2), 77-85.
- Anderson, T. L., & Emmers-Sommer, T. M. (2006). Predictors of relationship satisfaction in online romantic relationships. *Communication Studies*, 57(2), 153-172.
- Anderson, J. R., Stith, S. M., Johnson, M. D., Strachman-Miller, M. M., Amanor-Boadu, Y., & Linkh, D. J. (2013). Multi-couple group and self-directed PREP formats enhance relationship satisfaction and improve anger management skills in Air Force couples. *The American Journal of Family Therapy*, 41(2), 121-133.
- Antle, B. F., Sullivan, D. J., Dryden, A., Karam, E. A., & Barbee, A. P. (2011). Healthy relationship education for dating violence prevention among high-risk youth. *Children and Youth Services Review*, 33(1), 173-179.
- Aracı-İyiyaydın, A., Toplu-Demirtaş, E., Akçabozan-Kayabol, N. B., & Fincham, F. D. (2022). I ruminate therefore I violate: The tainted love of anxiously attached and jealous partners. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(9-10).
- Aras, B. (2022). *Heteroseksüel çiftlerde cinsiyetçilik türleri ile yakın ilişki şiddeti arasındaki ilişkide baskınlık düzeyinin aracı rolü*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 126(5), 651_680. Available from <https://doi.org/10.1037//0033-2909.126.5.651>.

- Arı, B., Alkan, Ö., Yılmaz, Ö., Deniz, M., Satıcı, S., & Birni, G. *Partner şiddetine yönelik tutum ve ilişki doyumu: Çoklu aracı olarak romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler*. IX. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469.
- Arnocky, S., Pearson, M., & Vaillancourt, T. (2015). Health, anticipated partner infidelity, and jealousy in men and women. *Evolutionary Psychology*, 13(3), 1-10.
- Arnocky, S., Sunderani, S., Miller, J. L., & Vaillancourt, T. (2012). Jealousy mediates the relationship between attractiveness comparison and females' indirect aggression. *Personal Relationships*, 19(2), 290-303.
- Arriaga, X. B. (2002). Joking violence among highly committed individuals. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(6), 591-610.
- Arriaga, X. B., & Schkeryantz, E. L. (2015). Intimate relationships and personal distress: The invisible harm of psychological aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(10), 1332-1344.
- Arseneault, L., Brassard, A., Lefebvre, A. A., Lafontaine, M. F., Godbout, N., Daspe, M. È., ... & Péloquin, K. (2024). Romantic attachment and intimate partner violence perpetrated by individuals seeking help: The roles of dysfunctional communication patterns and relationship satisfaction. *Journal of Family Violence*, 39(8), 1557-1568.
- Attridge, M. (2013). Jealousy and relationship closeness: Exploring the good (reactive) and bad (suspicious) sides of romantic jealousy. *SAGE Open*, 3(1), 1-16.
- Averdijk, M., Van Gelder, J. L., Eisner, M., & Ribeaud, D. (2016). Violence begets violence... but how? A decision-making perspective on the victim–offender overlap. *Criminology*, 54(2), 282-306.
- Babcock, J. C., Costa, D. M., Green, C. E., & Eckhardt, C. I. (2004). What situations induce intimate partner violence? A reliability and validity study of the Proximal Antecedents to Violent Episodes (PAVE) scale. *Journal of Family Psychology*, 18(3), 433.

- Bacıoğlu, S. D. (2023). Genç yetişkinlerde siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 151-176.
- Badenes-Sastre, M., Beltrán-Morillas, A. M., & Expósito, F. (2024). Absence versus presence of intimate partner violence in a sample of Spanish women: Conflict resolution strategies and associated variables. *Violence Against Women*, 30(3-4), 832-853.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Banyard, V. L., & Cross, C. (2008). Consequences of teen dating violence: Understanding intervening variables in ecological context. *Violence Against Women*, 14(9), 998-1013.
- Barelds, D. P., & Barelds-Dijkstra, P. (2007). Relations between different types of jealousy and self and partner perceptions of relationship quality. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 14(3), 176-188.
- Barelds, D. P., & Dijkstra, P. (2006). Reactive, anxious and possessive forms of jealousy and their relation to relationship quality among heterosexuals and homosexuals. *Journal of Homosexuality*, 51(3), 183-198.
- Barroso-Corroto, E., Cobo-Cuenca, A. I., Laredo-Aguilera, J. A., Santacruz-Salas, E., Pozuelo-Carrascosa, D. P., Rodríguez-Cañamero, S., ... & Carmona-Torres, J. M. (2022). Dating violence, violence in social networks, anxiety and depression in nursing degree students: A cross-sectional study. *Journal of Advanced Nursing*, 79(4), 1451-1463.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal relationships*, 7(2), 147-178.
- Bartholomew, K., & Allison, C. J. (2006). An attachment perspective on abusive dynamics in intimate relationships. In M. Mikulincer & G. S. Goodman, (Eds.), *Dynamics of romantic love: Attachment, caregiving, and sex*. Guilford Press (pp. 102-127).
- Bartholomew, K., & Cobb, R. J. (2010). Conceptualizing relationship violence as a dyadic process. In L.M. Horowitz & S. Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal*

psychology: Theory, research, assessment, and therapeutic interventions, 233-248.
John Wiley & Sons, Inc.: New Jersey.

Benson, M. R. (2021). *The relationship between sexual and relationship satisfaction: Moderated by perceptions of relational power* (Master's thesis). Retrieved from <https://www.proquest.com/>

Bettencourt, B., Talley, A., Benjamin, A. J., & Valentine, J. (2006). Personality and aggressive behavior under provoking and neutral conditions: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 132(5), 751.

Bevan, J. L. (2008). Experiencing and communicating romantic jealousy: Questioning the investment model. *Southern Communication Journal*, 73(1), 42-67.

Bevan, J. L. (2017). Romantic jealousy in face-to-face and technologically-mediated interactions: A communicative interdependence perspective. *Western Journal of Communication*, 81(4), 466-482.

Bhogal, M. S., Galbraith, N., Guy, A., Rhead, C., & Lalli, G. (2025). Unpacking the role of multidimensional romantic jealousy in the perpetration of cyber dating abuse: The mediating role of self-esteem. *Violence and Victims*, 0 (0).

Bilge Yerli, E., Çalikoğlu, E., & Çınar Tanrıverdi, E. (2021). Dating violence among University students: a cross-sectional study from Eastern Turkey. *Eurasian Journal of Medical Investigation*, 5(1).

Blasco-Ros, C., Sánchez-Lorente, S., & Martínez, M. (2010). Recovery from depressive symptoms, state anxiety and post-traumatic stress disorder in women exposed to physical and psychological, but not to psychological intimate partner violence alone: A longitudinal study. *BMC Psychiatry*, 10(1), 98.

Blood, R. O., Jr., & Wolfe, D. M. (1960). *Husbands and wives: The dynamics of family living*. Free Press Glencoe.

Boeringer, S. B., Shehan, C. L., & Akers, R. L. (1991). Social contexts and social learning in sexual coercion and aggression: Assessing the contribution of fraternity membership. *Family Relations*, 40(1), 58-64.

- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R., & Krahé, B. (2017). Romantic attachment, conflict resolution styles, and teen dating violence victimization. *Journal of Youth and Adolescence*, 46, 1905-1917.
- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R., & Krahé, B. (2019). Adult attachment styles, destructive conflict resolution, and the experience of intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(2), 287-309.
- Bonache, H., Ramirez-Santana, G., & Gonzalez-Mendez, R. (2016). Conflict resolution styles and teen dating violence. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 16(3), 276-286.
- Bookwala, J. (2005). The role of marital quality in physical health during the mature years. *Journal of Aging and Health*, 17(1), 85-104.
- Bosco, S. C., Robles, G., Stephenson, R., & Starks, T. J. (2022). Relationship power and intimate partner violence in sexual minority male couples. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1-2), NP671-NP695.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Vol. 3: Loss, sadness, and depression*. New York: Basic Books.
- Bradley, R. P. C., & Gottman, J. M. (2012). Reducing situational violence in low-income couples by fostering healthy relationships. *Journal of Marital and Family Therapy*, 38, 187-198.
- Bradley, R. P. C., Friend, D. J., & Gottman, J. M. (2011). Supporting healthy relationships in low-income, violent couples: Reducing conflict and strengthening relationship skills and satisfaction. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 10(2), 97-116.
- Brazil, K. J., Vance, G., Zeigler-Hill, V., & Shackelford, T. K. (2023). Men's psychopathy and mating effort in intimate relationships: Links with jealousy and sexual coercion. *Archives of Sexual Behavior*, 52(6), 2421-2432.
- Breiding, M. J., Chen, J., & Black, M. C. (2014). *Intimate partner violence in the United States--2010*. Retrieved from <https://stacks.cdc.gov/view/cdc/21961>

- Brem, M. J. (2025). I get drunk on jealousy: Daily jealousy as a proximal antecedent to emerging adults' intimate partner violence perpetration. *Journal of Family Violence*, 1-12.
- Breslin, F. C., Riggs, D. S., O'Leary, K. D., & Arias, I. (1990). Family precursors: Expected and actual consequences of dating aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 5, 247–258.
- Bretaña, I., Alonso-Arbiol, I., Recio, P., & Molero, F. (2022). Avoidant attachment, withdrawal-aggression conflict pattern, and relationship satisfaction: A mediational dyadic model. *Frontiers in Psychology*, 12, 794942.
- Brewer, N., Thomas, K. A., & Higdon, J. (2018). Intimate partner violence, health, sexuality, and academic performance among a national sample of undergraduates. *Journal of American College Health*, 66(7), 683-692.
- Bringle, R. G., & Buunk, B. P. (1991). Extradynamic relationships and sexual jealousy. In K. McKinney & S. Sprecher (Eds.), *Sexuality in close relationships* (pp. 135–153). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Brown, C., & Hegarty, K. (2018). Digital dating abuse measures: A critical review. *Aggression and Violent Behavior*, 40, 44-59.
- Buller, A. M., Pichon, M., Chevalier, C., & Treves-Kagan, S. (2023). The role of gender and romantic jealousy in intimate partner violence against women, a mixed-methods study in Northern Ecuador. *Culture, Health & Sexuality*, 25(2), 223-240.
- Burk, W. J., & Seiffge-Krenke, I. (2015). One-sided and mutually aggressive couples: Differences in attachment, conflict prevalence, and coping. *Child Abuse & Neglect*, 50, 254-266.
- Busby, D. M., Holman, T. B., & Walker, E. (2008). Pathways to relationship aggression between adult partners. *Family Relations*, 57(1), 72-83.
- Bush, C. R., Bush, J. P., & Jennings, J. (1988). Effects of jealousy threats on relationship perceptions and emotions. *Journal of Social and Personal Relationships*, 5(3), 285-303.

- Buss, D. M. (1988). The evolution of human intrasexual competition: tactics of mate attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(4), 616.
- Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Human aggression in evolutionary psychological perspective. *Clinical Psychology Review*, 17(6), 605-619.
- Buss, D. M., Larsen, R. J., Westen, D., & Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 3(4), 251-256.
- Buunk, A. P., & Massar, K. (2021). Intimate partner violence in Nicaragua: The role of possessive jealousy, intrasexual competitiveness, life history, mate value, and stress. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(15-16), NP8101-NP8123.
- Buunk, B. P. (1997). Personality, birth order and attachment styles as related to various types of jealousy. *Personality and Individual Differences*, 23(6), 997-1006.
- Buunk, B., & Bringle, R. G. (1987). Jealousy in love relationships. In D. Perlman & S. Duck (Eds.), *Intimate relationships: Development, dynamics, and deterioration* (pp. 123–147). Sage Publications, Inc.
- Caetano, R., Vaeth, P. A., & Ramisetty-Mikler, S. (2008). Intimate partner violence victim and perpetrator characteristics among couples in the United States. *Journal of Family Violence*, 23(6), 507-518.
- Caldwell, J. E., Swan, S. C., Allen, C. T., Sullivan, T. P., & Snow, D. L. (2014). Why I hit him: Women's reasons for intimate partner violence. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*. 18(7): 672–697
- Calvete, E., Corral, S., & Estévez, A. (2007). Cognitive and coping mechanisms in the interplay between intimate partner violence and depression. *Anxiety, Stress, and Coping*, 20(4), 369-382.
- Campbell, J. C., Webster, D. W., & Glass, N. (2009). The danger assessment: Validation of a lethality risk assessment instrument for intimate partner femicide. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(4), 653-674.
- Campbell, R., Greeson, M. R., Bybee, D., & Raja, S. (2008). The co-occurrence of childhood sexual abuse, adult sexual assault, intimate partner violence, and sexual harassment:

- a mediational model of posttraumatic stress disorder and physical health outcomes. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(2), 194.
- Capaldi, D. M., & Crosby, L. (1997). Observed and reported psychological and physical aggression in young, at-risk couples. *Social Development*, 6(2), 184-206.
- Capaldi, D. M., & Kim, H. K. (2007). Typological approaches to violence in couples: A critique and alternative conceptual approach. *Clinical Psychology Review*, 27, 253-265.
- Capaldi, D. M., & Langhinrichsen-Rohling, J. (2012). Informing intimate partner violence prevention efforts: Dyadic, developmental, and contextual considerations. *Prevention Science*, 13(4), 323-328.
- Capaldi, D. M., Kim, H. K., & Shortt, J. W. (2007). Observed initiation and reciprocity of physical aggression in young, at-risk couples. *Journal of Family Violence*, 22, 101-111.
- Capaldi, D. M., Knoble, N. B., Shortt, J. W., & Kim, H. K. (2012). A systematic review of risk factors for intimate partner violence. *Partner Abuse*, 3(2), 231-280.
- Capaldi, D. M., Shortt, J. W., Tiberio, S. S., & Low, S. (2018). Violence begets violence: Addressing the dual nature of partner violence in adolescent and young adult relationships. In D. A. Wolfe & J. R. Temple (Eds.), *Adolescent dating violence* (pp. 341-364). Academic Press.
- Capezza, N. M., & Arriaga, X. B. (2008). Factors associated with acceptance of psychological aggression against women. *Violence Against Women*, 14(6), 612-633.
- Carlson, R. G., Wheeler, N. J., & Adams, J. J. (2018). The influence of individual-oriented relationship education on equality and conflict-related behaviors. *Journal of Counseling & Development*, 96(2), 144-154.
- Carson, C. L., & Cupach, W. R. (2000). Fueling the flames of the green-eyed monster: The role of ruminative thought in reaction to romantic jealousy. *Western Journal of Communication*, 64(3), 308-329.
- Cascardi, M., & Avery-Leaf, S. (2014). Case study of a school-based universal dating violence prevention program. *Sage Open*, 4(3), 2158244014551716.

- Cascardi, M., & Jouriles, E. N. (2018). Mechanisms underlying the association of exposure to family of origin violence and adolescent dating violence. In D. A. Wolfe & J. R. Temple (Eds), *Adolescent dating violence* (pp. 159-188). Academic Press.
- Cava, M. J., Carrascosa, L., & Buelga, S. (2022). Effects of DARSİ intervention program on adolescents' perceptions of love, tolerance toward abuse and dating violence perpetration. *Adolescents*, 2(1), 11-21.
- Çaykuş, E. T. (2020). *İlişki istikrarı: ilişkilerde güç algısı, ilişkisel alçakgönüllülük ve romantik ilişkilerde obsesyon ve kompulsiyon ilişkilerinin incelenmesi*.(Doktora Tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Chan, K. L., Straus, M. A., Brownridge, D. A., Tiwari, A., & Leung, W. C. (2008). Prevalence of dating partner violence and suicidal ideation among male and female university students worldwide. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 53(6), 529-537.
- Charak, R., Villarreal, L., Schmitz, R. M., Hirai, M., & Ford, J. D. (2019). Patterns of childhood maltreatment and intimate partner violence, emotion dysregulation, and mental health symptoms among lesbian, gay, and bisexual emerging adults: A three-step latent class approach. *Child Abuse & Neglect*, 89, 99-110.
- Chatav, Y., & Whisman, M. A. (2009). Partner schemas and relationship functioning: A states of mind analysis. *Behavior Therapy*, 40(1), 50-56.
- Chatterji, S., Johns, N., Ghule, M., Begum, S., Averbach, S., Battala, M., & Raj, A. (2023). Examining the longitudinal relationship between intimate partner violence and couples' marital quality in rural India. *Journal of Family Violence*, 38(1), 139-148.
- Chermack, S. T., & Taylor, S. P. (1995). Alcohol and human physical aggression: pharmacological versus expectancy effects. *Journal of Studies on Alcohol*, 56(4), 449-456.
- Cho, H. (2012). Racial differences in the prevalence of intimate partner violence against women and associated factors. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(2), 344-363.
- Chou, C.-P., & Bentler, P. M. (1995). Estimates and tests in structural equation modeling. In R. H. Hoyle (Ed.), *Structural equation modeling: Concepts, issues, and applications* (pp. 37-55). Sage Publications, Inc.

- Christensen, A., & Heavey, C. L. (1990). Gender and social structure in the demand/withdraw pattern of marital conflict. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(1), 73.
- Claussen, C., Matejko, E., & Exner-Cortens, D. (2022). Exploring risk and protective factors for adolescent dating violence across the social-ecological model: A systematic scoping review of reviews. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 933433.
- Coker, A. L., Smith, P. H., McKeown, R. E., & King, M. J. (2000). Frequency and correlates of intimate partner violence by type: Physical, sexual, and psychological battering. *American Journal of Public Health*, 90(4), 553.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları* (Vol. 2). Ankara: Pegem Akademi.
- Coleman, D. H., & Straus, M. A. (1986). Marital power, conflict, and violence in a nationally representative sample of American couples. *Violence and Victims*, 1(2), 141–157.
- Collibee, C., & Furman, W. (2016). Chronic and acute relational risk factors for dating aggression in adolescence and young adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 45, 763-776.
- Collins, W. A. (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.
- Collison, K. L., & Lynam, D. R. (2021). Personality disorders as predictors of intimate partner violence: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 88, 102047.
- Conroy, A. A. (2014). Gender, power, and intimate partner violence: a study on couples from rural Malawi. *Journal of Interpersonal Violence*, 29(5), 866-888.
- Cook, W. L., & Kenny, D. A. (2005). The actor–partner interdependence model: A model of bidirectional effects in developmental studies. *International Journal of Behavioral Development*, 29(2), 101-109.
- Cordova, J. V., Jacobson, N. S., Gottman, J. M., Rushe, R., & Cox, G. (1993). Negative reciprocity and communication in couples with a violent husband. *Journal of Abnormal Psychology*, 102(4), 559.

- Cornelius, T. L., Alessi, G., & Shorey, R. C. (2007). The effectiveness of communication skills training with married couples: does the issue discussed matter?. *The Family Journal*, 15(2), 124-132.
- Cornelius, T. L., Shorey, R. C., & Beebe, S. M. (2010). Self-reported communication variables and dating violence: Using Gottman's marital communication conceptualization. *Journal of Family Violence*, 25(4), 439-448.
- Costa, N., Gomes, H., Almeida, T., Pinheiro, R. S., Almeida, C., Gondim, L., ... & Lima, V. (2016). Violence against women: Can "jealousy" mitigate the significance of violence?. *Estudos de Psicologia (Campinas)*, 33(3), 525-533.
- Coutts, J. J., Hayes, A. F., & Jiang, T. (2019). Easy statistical mediation analysis with distinguishable dyadic data. *Journal of Communication*, 69(6), 612-649.
- Cramer, D. (2004). Emotional support, conflict, depression, and relationship satisfaction in a romantic partner. *The Journal of Psychology*, 138(6), 532-542.
- Cucci, G., Confalonieri, E., Olivari, M. G., Borroni, E., & Davila, J. (2020). Adolescent romantic relationships as a tug of war: The interplay of power imbalance and relationship duration in adolescent dating aggression. *Aggressive Behavior*, 46(6), 498-507.
- Curtis, D. S., Epstein, N. B., & Wheeler, B. (2017). Relationship satisfaction mediates the link between partner aggression and relationship dissolution: The importance of considering severity. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(8), 1187-1208.
- Curun, F. (2001). *The Effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction* (Master's thesis). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Dailey, R. M., Lee, C. M., & Spitzberg, B. H. (2012). Charting dangerous territory: The family as a context of violence and aggression. In *The Routledge handbook of family communication* (pp. 491-507). Routledge.
- Dainton, M., & Aylor, B. (2001). A relational uncertainty analysis of jealousy, trust, and maintenance in long-distance versus geographically close relationships. *Communication Quarterly*, 49(2), 172-188.

- Dandurand, C., & Lafontaine, M. F. (2014). Jealousy and couple satisfaction: A romantic attachment perspective. *Marriage & Family Review, 50*(2), 154-173.
- Dardis, C. M., Edwards, K. M., Kelley, E. L., & Gidycz, C. A. (2020). Exploring cross-day associations among intimate partner violence victimization, relationship investment, and perpetration among undergraduate men and women: A daily diary approach. *Psychology of Violence, 10*(5), 552.
- Dardis, C. M., Kraft, K. M., & Gidycz, C. A. (2021). "Miscommunication" and undergraduate women's conceptualizations of sexual assault: A qualitative analysis. *Journal of Interpersonal Violence, 36*(1-2), 33-61.
- Davidson, R. J., Putnam, K. M., & Larson, C. L. (2000). Dysfunction in the neural circuitry of emotion regulation--a possible prelude to violence. *Science, 289*(5479), 591-594.
- Dawson, M., & Gartner, R. (1998). Differences in the characteristics of intimate femicides: The role of relationship state and relationship status. *Homicide Studies, 2*(4), 378-399.
- de Bruijn, D. M., & de Graaf, I. M. (2016). The role of substance use in same-day intimate partner violence: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 27*, 142-151.
- Deal, J. E., & Wampler, K. S. (1986). Dating violence: The primacy of previous experience. *Journal of Social and Personal Relationships, 3*(4), 457-471.
- Deans, H., & Bhogal, M. S. (2019). Perpetrating cyber dating abuse: A brief report on the role of aggression, romantic jealousy and gender. *Current Psychology, 38*, 1077-1082.
- Dekeseredy, W., & Kelly, K. (1995). Sexual abuse in Canadian university and college dating relationships: The contribution of male peer support. *Journal of Family Violence, 10*, 41-53.
- DeMaris, A., Benson, M. L., Fox, G. L., Hill, T., & Van Wyk, J. (2003). Distal and proximal factors in domestic violence: A test of an integrated model. *Journal of Marriage and Family, 65*(3), 652-667.

- Demirtaş, H. A., & Dönmez, A. (2006). Jealousy in close relationships: Personal, relational and situational variables. *Turkish Journal of Psychiatry*, 17(3), 181-191.
- Demirtaş, H. A., & Dönmez, A. (2006). Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel, İlişkisel ve Durumsal Değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3):181-191
- Demirtaş-Madran, H. A. (2018). Relationship among Facebook jealousy, aggression, and personal and relationship variables. *Behaviour & Information Technology*, 37(5), 462-472.
- DiBello, A. M., Rodriguez, L. M., Hadden, B. W., & Neighbors, C. (2015). The green eyed monster in the bottle: Relationship contingent self-esteem, romantic jealousy, and alcohol-related problems. *Addictive Behaviors*, 49, 52-58.
- Dijkstra, P., & Buunk, B. P. (1998). Jealousy as a function of rival characteristics: An evolutionary perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24(11), 1158-1166.
- Dim, E. E., & Lysova, A. (2022). Male victims' experiences with and perceptions of the criminal justice response to intimate partner abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(15-16).
- Do, K. N., Weiss, B., & Pollack, A. (2013). Cultural beliefs, intimate partner violence, and mental health functioning among Vietnamese women. *International Perspectives in Psychology*, 2(3), 149-163.
- Dobash, R. P., & Dobash, R. E. (2004). Women's violence to men in intimate relationships: Working on a puzzle. *British Journal of Criminology*, 44(3), 324-349.
- Dobash, R. P., Dobash, R. E., Wilson, M., & Daly, M. (1992). The myth of sexual symmetry in marital violence. *Social Problems*, 39(1), 71-91.
- Dokkedahl, S., & Elklit, A. (2019). Understanding the mutual partner dynamic of intimate partner violence: A review. *Partner Abuse*, 10(3), 298-335.
- Doumas, D. M., Pearson, C. L., Elgin, J. E., & McKinley, L. L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence: The "mispairing" of partners' attachment styles. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(5), 616-634.

- Drigotas, S. M., Whitney, G. A., & Rusbult, C. E. (1995). On the peculiarities of loyalty: A diary study of responses to dissatisfaction in everyday life. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21(6), 596-609.
- Du, J., Stith, S., Durtschi, J., & Spencer, C. (2021). Relationship dynamics and perpetration of intimate partner violence among female Chinese college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(23-24), 11035-11057.
- Dunbar, N. E. (2004). Theory in progress: Dyadic power theory: Constructing a communication-based theory of relational power. *Journal of Family Communication*, 4(3-4), 235-248.
- Dunn, M. J., & Billett, G. (2018). Jealousy levels in response to infidelity-revealing Facebook messages depend on sex, type of message and message composer: support for the evolutionary psychological perspective. *Evolutionary Psychological Science*, 4(1), 17-23.
- Dush, C. M. K., & Amato, P. R. (2005). Consequences of relationship status and quality for subjective well-being. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(5), 607-627.
- Dutton, D. (2006). *Rethinking domestic violence*. Vancouver: UBC Press.
- Dutton, D. G., & Nicholls, T. L. (2005). The gender paradigm in domestic violence research and theory: Part 1—The conflict of theory and data. *Aggression and Violent Behavior*, 10(6), 680-714.
- Dutton, M. A. (2009). Pathways linking intimate partner violence and posttraumatic disorder. *Trauma, Violence, & Abuse*, 10(3), 211-224.
- Easton, J. A., & Shackelford, T. K. (2009). Morbid jealousy and sex differences in partner-directed violence. *Human Nature*, 20(3), 342-350.
- Eaton, A. A., & Rose, S. (2011). Has dating become more egalitarian? A 35 year review using sex roles. *Sex Roles*, 64, 843-862.
- Ekiz, A. E. (2023). *Flört şiddeti ile ilişki doyumu arasındaki bilişsel çarpıtmaların aracı rolünün incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Eldridge, K. A., Sevier, M., Jones, J., Atkins, D. C., & Christensen, A. (2007). Demand-withdraw communication in severely distressed, moderately distressed, and nondistressed couples: rigidity and polarity during relationship and personal problem discussions. *Journal of Family Psychology*, 21(2), 218.
- Ellsberg, M., Arango, D. J., Morton, M., Gennari, F., Kiplesund, S., Contreras, M., & Watts, C. (2015). Prevention of violence against women and girls: what does the evidence say?. *The Lancet*, 385(9977), 1555-1566.
- Elmquist, J., Hamel, J., Febres, J., Zapor, H., Wolford-Clevenger, C., Brem, M., ... & Stuart, G. L. (2016). Motivations for psychological aggression among dating college students. *Partner Abuse*, 7(2), 157-168.
- Elmquist, J., Hamel, J., Shorey, R. C., Labrecque, L., Ninnemann, A., & Stuart, G. L. (2014). Motivations for intimate partner violence in men and women arrested for domestic violence and court referred to batterer intervention programs. *Partner Abuse*, 5(4), 359.
- Elphinston, R. A., Feeney, J. A., Noller, P., Connor, J. P., & Fitzgerald, J. (2013). Romantic jealousy and relationship satisfaction: The costs of rumination. *Western Journal of Communication*, 77(3), 293-304.
- Elvin-Nowak, Y. M., Backman-Enelius, M. M., Jonas, W. C., Eriksson, J. A., Åhlund, D. S., & Barimani, M. M. (2023). Intimate partner violence and negative health consequences: A cross-sectional study among women in a regional sample in Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health*, 51(4), 636-643.
- Emond, M., Vaillancourt-Morel, M. P., Métellus, S., Brassard, A., & Daspe, M. È. (2023). Social media jealousy and intimate partner violence in young adults' romantic relationships: A longitudinal study. *Telematics and Informatics*, 79, 101956.
- Enakele, A. S. (2022). Women's use of intimate partner violence against men in Ondo State, Nigeria: The need for social work intervention. *Czech & Slovak Social Work*, 22(1), 121-131.
- Epli, H., Batık, M. V., Çabuker, N. D., & Çelik, S. B. (2023). Relationship between psychological resilience and parental acceptance-rejection: The mediating role of self-compassion. *Current Psychology*, 42(3), 2167-2175.

- Ergöçmen, B. A., Yüksel-Kaptanoğlu, İ., & Jansen, H. A. (2013). Intimate partner violence and the relation between help-seeking behavior and the severity and frequency of physical violence among women in Turkey. *Violence Against Women, 19*(9), 1151-1174.
- Eshelman, L., & Levendosky, A. A. (2012). Dating violence: Mental health consequences based on type of abuse. *Violence and Victims, 27*(2), 215-228.
- European Union Agency for Fundamental Rights (2014). *Violence against women: an EU-wide survey. Main results report*. Retrieved from https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf
- Falconier, M. K., Nussbeck, F., Bodenmann, G., Schneider, H., & Bradbury, T. (2015). Stress from daily hassles in couples: Its effects on intradyadic stress, relationship satisfaction, and physical and psychological well-being. *Journal of Marital and Family Therapy, 41*(2), 221-235.
- Fals-Stewart, W. (2003). The occurrence of partner physical aggression on days of alcohol consumption: a longitudinal diary study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 71*(1), 41.
- Fast, N. J., & Chen, S. (2009). When the boss feels inadequate: Power, incompetence, and aggression. *Psychological Science, 20*(11), 1406-1413.
- Feldman, S. S., & Gowen, L. K. (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. *Journal of Youth and Adolescence, 27*(6), 691-717.
- Felmlee, D. H. (1994). Who's on top? Power in romantic relationships. *Sex Roles, 31*(5), 275-295.
- Fernet, M., Hébert, M., & Paradis, A. (2016). Conflict resolution patterns and violence perpetration in adolescent couples: A gender-sensitive mixed-methods approach. *Journal of Adolescence, 49*, 51-59.
- Fernet, M., Hébert, M., Couture, S., & Brodeur, G. (2019). Meeting the needs of adolescent and emerging adult victims of sexual violence in their romantic relationships: A mixed methods study exploring barriers to help-seeking. *Child Abuse & Neglect, 91*, 41-51.

- Filson, J., Ulloa, E., Runfolo, C., & Hokoda, A. (2010). Does powerlessness explain the relationship between intimate partner violence and depression?. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(3), 400-415.
- Fincham, F. D., & Bradbury, T. N. (1987). The assessment of marital quality: A reevaluation. *Journal of Marriage and the Family*, 797-809.
- Fincham, F. D., & Rogge, R. (2010). Understanding relationship quality: Theoretical challenges and new tools for assessment. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 227-242.
- Fincham, F. D., Cui, M., Braithwaite, S., & Pasley, K. (2008). Attitudes toward intimate partner violence in dating relationships. *Psychological Assessment*, 20(3), 260.
- Fishbane, M. D. (2011). Facilitating relational empowerment in couple therapy. *Family Process*, 50(3), 337-352.
- Fisher, C. (2013). Changed and changing gender and family roles and domestic violence in African refugee background communities post-settlement in Perth, *Australia. Violence Against Women*, 19(7), 833-847.
- Flanagan, J. C., Jarnecke, A. M., Leone, R. M., & Oesterle, D. W. (2020). Effects of couple conflict on alcohol craving: Does intimate partner violence play a role?. *Addictive Behaviors*, 109, 106474.
- Flynn, A., & Graham, K. (2010). "Why did it happen?" A review and conceptual framework for research on perpetrators' and victims' explanations for intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 15(3), 239-251.
- Flynn, F. J., Reagans, R. E., Amanatullah, E. T., & Ames, D. R. (2006). Helping one's way to the top: self-monitors achieve status by helping others and knowing who helps whom. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(6), 1123.
- Foran, H. M., & O'Leary, K. D. (2008). Alcohol and intimate partner violence: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 28(7), 1222-1234.
- Forbes, G. B., Adams-Curtis, L. E., Pakalka, A. H., & White, K. B. (2006). Dating aggression, sexual coercion, and aggression-supporting attitudes among college men

as a function of participation in aggressive high school sports. *Violence Against Women*, 12(5), 441-455.

Fortin, A., Paradis, A., & Hébert, M. (2025). He Said, She Said: a Dyadic Perspective on Adolescent Conflict Management and Dating Violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 54(4), 863-875.

Fortin, A., Paradis, A., Hébert, M., & Lapierre, A. (2022). The interplay of perceptions and conflict behaviors during disagreements: A daily study of physical teen dating violence perpetration. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(17-18), NP16453-NP16475.

Fournier, B., Brassard, A., & Shaver, P. R. (2011). Adult attachment and male aggression in couple relationships: The demand-withdraw communication pattern and relationship satisfaction as mediators. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(10), 1982-2003.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). New York: Mc Graw Hill.

Franz, M. R., Smethurst, M., Barry, R. A., Cole, H. E., & Taft, C. T. (2023). Women's disengagement behaviors during couple conflict: investigating risk indicators of intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(15-16), 9239-9263.

Frazier, P. A., & Esterly, E. (1990). Correlates of relationship beliefs: Gender, relationship experience and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7(3), 331-352.

French, J. R., Raven, B., & Cartwright, D. (1959). The bases of social power. *Studies in Social Power*, 150, 167.

Furman, W., & Shaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In *Adolescent romantic relations and sexual behavior* (pp. 3-22). Psychology Press.

Garcia-Zavala, G., Schoebi, D., Osorio, A., & de Irala, J. (2025). Relationship Beliefs and Relationship Satisfaction: Perceived Relationship Power Imbalance as a Mediator. *The Family Journal*, 10664807251333757.

- George, J., & Stith, S. M. (2014). An updated feminist view of intimate partner violence. *Family Process*, 53(2), 179-193.
- Georgia, E. J., Roddy, M. K., & Doss, B. D. (2018). Sexual assault and dyadic relationship satisfaction: Indirect associations through intimacy and mental health. *Violence Against Women*, 24(8), 936-951.
- Gesell, N., Niklas, F., Schmiedeler, S., & Segerer, R. (2020). Mindfulness and romantic relationship outcomes: The mediating role of conflict resolution styles and closeness. *Mindfulness*, 11, 2314-2324.
- Gibbons, M. M., & Shurts, W. M. (2010). Combining career and couples counseling for college students: A narrative approach. *Journal of College Counseling*, 13(2), 169-181.
- Giordano, P. C., Manning, W. D., Longmore, M. A., & Flanigan, C. M. (2011). Developmental shifts in the character of romantic and sexual relationships from adolescence to young adulthood. In *Early adulthood in a family context* (pp. 133-164). New York, NY: Springer New York.
- Giordano, P. C., Soto, D. A., Manning, W. D., & Longmore, M. A. (2010). The characteristics of romantic relationships associated with teen dating violence. *Social Science Research*, 39(6), 863-874.
- Gistelinck, F., & Loeys, T. (2019). The actor-partner interdependence model for longitudinal dyadic data: An implementation in the SEM framework. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 26(3), 329-347.
- Glick, P., Sakallı-Uğurlu, N., Ferreira, M. C., & Aguiar de Souza, M. (2002). Ambivalent sexism and attitudes toward wife abuse in Turkey and Brazil. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 292-297.
- Golding, J. M. (1999). Intimate partner violence as a risk factor for mental disorders: A meta-analysis. *Journal of Family Violence*, 14, 99-132.
- Gonzalez-Guarda, R. M., McCabe, B. E., Mathurin, E., DeBastiani, S. D., & Montano, N. P. (2017). The influence of relationship power and partner communication on the syndemic factor among Hispanic women. *Women's Health Issues*, 27(4), 478-484.

- Gonzalez-Mendez, R., Rojas-Solís, J. L., & Ramírez-Santana, G. (2018). Exploring conflict resolution and psychological abuse across romantic relationships. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 27(2), 220-235.
- Goodcase, E. T., Toews, M. L., Perez-Brena, N. J., & Faflick, N. (2020). Dating violence: A cross-lag path model with pregnant and parenting adolescents. *Journal of Adolescence*, 81, 1-6.
- Gottman, J. M., & Levenson, R. W. (1992). Marital processes predictive of later dissolution: behavior, physiology, and health. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(2), 221.
- Gracia-Leiva, M., Ubillos-Landa, S., Puente-Martínez, A., Arias-Rodríguez, G., Nieto-Betancour, L., Tobar-Lasso, M. J., & Páez-Rovira, D. (2023). A cross-cultural sequential model of the association between young Spanish and Colombian women victims of power imbalance and suicide risk: the mediating role of dating violence and rumination. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(7-8), 6195-6229.
- Graham, K. (2022). *Prior dating violence and future relationship satisfaction* (Master's thesis). Retrieved from <https://www.proquest.com/>
- Grandgenett, H. M., Franz, M. R., Calkins, F. C., DiLillo, D., & Brock, R. L. (2024). Does past intimate partner violence moderate the link between daily stress and conflict during pregnancy? A dyadic daily diary investigation. *Psychology of Violence*, 14(4), 239-249.
- Grauerholz, E. (1987). Balancing the power in dating relationships. *Sex Roles*, 17, 563-571.
- Greaves, K. M., Zvonkovic, A. M., Evans, L. S., & Hall, L. D. (1995). Economic resources, influence, and stress among married couples. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 24(1), 47-70.
- Greenman, S. J., & Matsuda, M. (2016). From early dating violence to adult intimate partner violence: Continuity and sources of resilience in adulthood. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 26(4), 293-303.
- Grocott, L. (2022). *Cross-day associations between relational factors and intimate partner violence in young adult couples*. (Master's thesis). Retrieved from <https://www.proquest.com/>

- Grocott, L. R., Brick, L. A., Stuart, G. L., & Shorey, R. C. (2024). Same-day and next-day associations between relational factors and intimate partner violence in young adult couples. *Psychology of Violence, 14*(2), 107.
- Grych, J. H., & Fincham, F. D. (1990). Marital conflict and children's adjustment: a cognitive-contextual framework. *Psychological Bulletin, 108*(2), 267.
- Güçlü, O., Şenormancı, Ö., Şenormancı, G., & Köktürk, F. (2017). Gender differences in romantic jealousy and attachment styles. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology, 27*(4), 359-365.
- Guerrero, L. K. (1998). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships, 5*(3), 273-291.
- Guerrero, L. K., Andersen, P. A., & Afifi, W. A. (2017). *Close encounters: Communication in relationships*. Sage Publications.
- Guerrero, L. K., Andersen, P. A., Jorgensen, P. F., Spitzberg, B. H., & Eloy, S. V. (1995). Coping with the green-eyed monster: Conceptualizing and measuring communicative responses to romantic jealousy. *Western Journal of Communication, 59*(4), 270–304. <https://doi.org/10.1080/10570319509374523>
- Guillén Verdesoto, X., Ochoa Balarezo, J., Delucchi, G., León Mayer, E., & Folino, J. (2021). Jealousy and intimate partner violence in students of the University of Cuenca, Ecuador. *Ciencias Psicológicas, 15*(1).
- Gündüz, Ö. (2019). *İlişkisel kültürel kurama dayalı programın üniversite öğrencisi kadınların flört şiddeti tutumlarına, çatışma çözmelerine, ilişkilerine etkisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Guvenc, G., Akyuz, A., & Cesario, S. K. (2014). Intimate partner violence against women in Turkey: A synthesis of the literature. *Journal of Family Violence, 29*, 333-341.
- Ha, T., Kim, H., & McGill, S. (2019). When conflict escalates into intimate partner violence: The delicate nature of observed coercion in adolescent romantic relationships. *Development and Psychopathology, 31*(5), 1729-1739.

- Halford W., K., Kelly A., Markman, H.J. (1997). The concept of a healthy marriage. In W. K. Halford & H. J. Markman Eds., *Clinical handbook of marriage and couples intervention* (pp. 3-12). Chichester, England: Wiley.
- Halmos, M. B., Leone, R. M., Parrott, D. J., & Eckhardt, C. I. (2021). Relationship dissatisfaction, emotion regulation, and physical intimate partner aggression in heavy-drinking, conflict-prone couples: A dyadic analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(9-10), NP5385-NP5406.
- Halstead, V., De Santis, J., & Williams, J. (2016). Relationship power in the context of heterosexual intimate relationships: A conceptual development. *Advances in Nursing Science*, 39(2), E31-E43.
- Hamby, S. (2009). The gender debate about intimate partner violence: solutions and dead ends. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 1(1), 24.
- Hammett, J. F. (2015). *A dyadic approach to examine the association between intimate partner violence and romantic relationship satisfaction* (Master's thesis). Retrieved from <https://www.proquest.com/>
- Hammett, J. F., Castañeda, D. M., & Ulloa, E. C. (2016). The association between affective and problem-solving communication and intimate partner violence among Caucasian and Mexican American couples: A dyadic approach. *Journal of Family Violence*, 31, 167-178.
- Hammett, J. F., Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2021). Intimate partner aggression and marital satisfaction: A cross-lagged panel analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(3-4), NP1463-1481NP.
- Harned, M. S. (2001). Abused women or abused men? An examination of the context and outcomes of dating violence. *Violence and Victims*, 16(3), 269.
- Harrington, A. G., Overall, N. C., & Cross, E. J. (2021). Masculine gender role stress, low relationship power, and aggression toward intimate partners. *Psychology of Men & Masculinities*, 22(1), 48.
- Harris, C. R. (2003). Factors associated with jealousy over real and imagined infidelity: An examination of the social-cognitive and evolutionary psychology perspectives. *Psychology of Women Quarterly*, 27(4), 319-329.

- Harris, C. R. (2004). The evolution of jealousy: did men and women, facing different selective pressures, evolve different "brands" of jealousy? Recent evidence suggests not. *American Scientist*, 92(1), 62-71.
- Harris, M. N., & Teasdale, B. (2021). The prediction of repeated violence among individuals with serious mental disorders: Situational versus dispositional factors. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(1-2), 691-721.
- Hatcher, A. M., Colvin, C. J., Ndlovu, N., & Dworkin, S. L. (2014). Intimate partner violence among rural South African men: alcohol use, sexual decision-making, and partner communication. *Culture, Health & Sexuality*, 16(9), 1023-1039.
- Hayes, A. F., Montoya, A. K., & Rockwood, N. J. (2017). The analysis of mechanisms and their contingencies: PROCESS versus structural equation modeling. *Australasian Marketing Journal*, 25(1), 76-81.
- Hellmuth, J. C., Jaquier, V., Overstreet, N., Swan, S. C., & Sullivan, T. P. (2014). The mediating role of avoidance coping between IPV victimization, mental health, and substance abuse among women experiencing bidirectional IPV. *Psychiatry Research*, 220, 391.
- Henderson, A. J., Bartholomew, K., Trinke, S. J., & Kwong, M. J. (2005). When loving means hurting: An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20, 219-230.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 93-98.
- Hendy, H. M., Burns, M. K., Can, S. H., & Scherer, C. R. (2012). Adult violence with the mother and sibling as predictors of partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(11), 2276-2297.
- Hendy, H. M., Weiner, K., Bakerofskie, J., Eggen, D., Gustitus, C., & McLeod, K. C. (2003). Comparison of six models for violent romantic relationships in college men and women. *Journal of Interpersonal Violence*, 18(6), 645-665.
- Heyman R. E. (2001). Observation of couple conflicts: Clinical assessment applications, stubborn truths, and shaky foundations. *Psychological Assessment*, 13(1), 5-35.

- Hirschman, A. O. (1972). *Exit, voice, and loyalty: Responses to decline in firms, organizations, and states*. Harvard University Press.
- Holley, S. R., Haase, C. M., & Levenson, R. W. (2013). Age-related changes in demand-withdraw communication behaviors. *Journal of Marriage and Family*, 75(4), 822-836.
- Holley, S. R., Haase, C. M., Chui, I., & Bloch, L. (2018). Depression, emotion regulation, and the demand/withdraw pattern during intimate relationship conflict. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(3), 408-430.
- Holley, S. R., Sturm, V. E., & Levenson, R. W. (2010). Exploring the basis for gender differences in the demand-withdraw pattern. *Journal of Homosexuality*, 57(5), 666-684.
- Holmes, J. G., & Murray, S. L. (1996). Conflict in close relationships. In E. T. Higgins & A. W. Kruglanski (Eds.), *Social psychology: Handbook of basic principles* (pp. 622–654). The Guilford Press.
- Honeycutt, J. M., Sheldon, P., Pence, M. E., & Hatcher, L. C. (2015). Predicting aggression, conciliation, and concurrent rumination in escalating conflict. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(1), 133-151.
- Hoss, L., Smith, D., Soloski, K., Wagner, K., & Allen, E. (2024). Contributing factors to reporting intimate partner violence as a clinical concern. *Contemporary Family Therapy*, 46(2), 216-230.
- Houry, D., Kaslow, N. J., Kemball, R. S., McNutt, L. A., Cerulli, C., Straus, H., ... & Rhodes, K. V. (2008). Does screening in the emergency department hurt or help victims of intimate partner violence?. *Annals of Emergency Medicine*, 51(4), 433-442.
- Humphreys, T. (2007). Perceptions of sexual consent: The impact of relationship history and gender. *Journal of Sex Research*, 44(4), 307-315.
- Hurless, N., & Cottone, R. R. (2018). Considerations of conjoint couples therapy in cases of intimate partner violence. *The Family Journal*, 26(3), 324-329.
- Iida, M., Savord, A., & Ledermann, T. (2023). Dyadic longitudinal models: A critical review. *Personal Relationships*, 30(2), 356-378.

- Jackson, S. M. (1999). Issues in the dating violence research: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 4*(2), 233-247.
- Jankey, O., Próspero, M., & Fawson, P. (2011). Mutually violent attitudes: effects on intimate partner violence and mental health symptoms among couples in Botswana, Africa. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research, 3*(1), 4-11.
- Jarnecke, A. M., Leone, R. M., Kirby, C., & Flanagan, J. C. (2022). Intimate partner violence and couple conflict behaviors: The moderating effect of drug use problem severity. *Journal of Interpersonal Violence, 37*(1-2), NP1170-NP1196.
- Jewkes, R., Flood, M., & Lang, J. (2015). From work with men and boys to changes of social norms and reduction of inequities in gender relations: a conceptual shift in prevention of violence against women and girls. *The Lancet, 385*(9977), 1580-1589.
- Jin, X., & Keat, J. E. (2010). The effects of change in spousal power on intimate partner violence among Chinese immigrants. *Journal of Interpersonal Violence, 25*(4), 610-625.
- Joel, S., Eastwick, P. W., Allison, C. J., Arriaga, X. B., Baker, Z. G., Bar-Kalifa, E., ... & Wolf, S. (2020). Machine learning uncovers the most robust self-report predictors of relationship quality across 43 longitudinal couples studies. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 117*(32), 19061-19071.
- Johnson, L. (2024). Jealousy as a correlate of intimate partner homicide-suicide versus homicide-only cases: National Violent Death Reporting System, 2016–2020. *Suicide and Life-Threatening Behavior, 54*(4), 663-672.
- Johnson, M. P., & Ferraro, K. J. (2000). Research on domestic violence in the 1990s: Making distinctions. *Journal of Marriage and Family, 62*(4), 948-963.
- Johnson, W. L., Manning, W. D., Giordano, P. C., & Longmore, M. A. (2015). Relationship context and intimate partner violence from adolescence to young adulthood. *Journal of Adolescent Health, 57*(6), 631-636.
- Jouriles, E. N., Garrido, E., Rosenfield, D., & McDonald, R. (2009). Experiences of psychological and physical aggression in adolescent romantic relationships: Links to psychological distress. *Child Abuse & Neglect, 33*(7), 451-460.

- Jubran, M., Wang, N., Hartman, A., & Georgia, E. (2025). Our love language: A systematic review of the association between observed couple communication and relationship satisfaction. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*.
- Kar, H. L., & O'Leary, K. D. (2013). Patterns of psychological aggression, dominance, and jealousy within marriage. *Journal of Family Violence*, 28, 109-119.
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy*. (Master's thesis). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Karakurt, G., & Cumbie, T. (2012). The relationship between egalitarianism, dominance, and violence in intimate relationships. *Journal of Family Violence*, 27, 115-122.
- Karakurt, G., & Silver, K. E. (2013). Emotional abuse in intimate relationships: The role of gender and age. *Violence and Victims*, 28(5), 804-821.
- Karakurt, G., Whiting, K., Van Esch, C., Bolen, S. D., & Calabrese, J. R. (2016). Couples therapy for intimate partner violence: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 567-583.
- Karandashev, V. (2019). *Cross-cultural perspectives on the experience and expression of love* (pp. 83-98). Cham: Springer International Publishing.
- Karantzas, G. C., Curtis, A., Knox, L., Staiger, P. K., Head, T., Toumbourou, J. W., ... & Miller, P. G. (2023). Do relationship education programs reduce relationship aggression? A meta-analytic study. *Clinical psychology review*, 104, 102285.
- Katz, J., & Myhr, L. (2008). Perceived conflict patterns and relationship quality associated with verbal sexual coercion by male dating partners. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(6), 798-814.
- Katz, J., Kuffel, S. W., & Coblenz, A. (2002). Are there gender differences in sustaining dating violence? An examination of frequency, severity, and relationship satisfaction. *Journal of Family Violence*, 17(3), 247-271.
- Kaufman-Parks, A. M., Longmore, M. A., Giordano, P. C., & Manning, W. D. (2019). Inducing jealousy and intimate partner violence among young adults. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(9), 2802-2823.

- Kaukinen, C. E., Meyer, S., & Akers, C. (2013). Status compatibility and help-seeking behaviors among female intimate partner violence victims. *Journal of Interpersonal Violence, 28*(3), 577-601.
- Kaura, S. A., & Allen, C. M. (2004). Dissatisfaction with relationship power and dating violence perpetration by men and women. *Journal of Interpersonal Violence, 19*(5), 576-588.
- Kaura, S. A., & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence, 22*, 367-381.
- Kearney, M. W. (2017). Cross lagged panel analysis. *The SAGE encyclopedia of communication research methods, 1*, 313-314.
- Keilholtz, B. M., Spencer, C. M., & Stith, S. M. (2023). Common life stressors as risk markers for intimate partner violence: A meta-analysis. *Contemporary Family Therapy, 45*(3), 349-359.
- Keilholtz, B. M., Spencer, C. M., Vail, S., & Palmer, M. (2023). Relationship dynamics associated with emotional IPV perpetration and victimization: A meta-analysis. *Journal of Marital and Family Therapy, 49*(2), 411-430.
- Kellerman, I., Margolin, G., Borofsky, L. A., Baucom, B. R., & Iturralde, E. (2013). Electronic aggression among emerging adults: Motivations and contextual factors. *Emerging Adulthood, 1*(4), 293-304.
- Kendra, R., Bell, K. M., & Guimond, J. M. (2012). The impact of child abuse history, PTSD symptoms, and anger arousal on dating violence perpetration among college women. *Journal of Family Violence, 27*(3), 165-175.
- Kenny, D. A., Kashy, D. A., & Cook, W. L. (2020). *Dyadic data analysis*. Guilford Publications.
- Kim, H. K., & Capaldi, D. M. (2004). The association of antisocial behavior and depressive symptoms between partners and risk for aggression in romantic relationships. *Journal of Family Psychology, 18*(1), 82.

- Kim, J. J., Visserman, M. L., & Impett, E. A. (2019). Power in close intimate relationships. In C. R. Agnew & J. J. Harman (Eds.), *Power in close relationships* (pp. 192–224). Cambridge University Press.
- Kim, J. Y., & Emery, C. (2003). Marital power, conflict, norm consensus, and marital violence in a nationally representative sample of Korean couples. *Journal of Interpersonal Violence, 18*(2), 197-219.
- Kısa, S., & Zeyneloğlu, S. (2019). Perceptions and predictors of dating violence among nursing and midwifery students. *Journal of Advanced Nursing, 75*(10), 2099-2109.
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Kline, T. (2005). *Psychological testing: A practical approach to design and evaluation*. Sage.
- Klostermann, K. C., & Fals-Stewart, W. (2006). Intimate partner violence and alcohol use: Exploring the role of drinking in partner violence and its implications for intervention. *Aggression and Violent Behavior, 11*(6), 587-597.
- Knudson-Martin, C., & Mahoney, A. R. (2005). Moving beyond gender: Processes that create relationship equality. *Journal of Marital and Family Therapy, 31*(2), 235-258.
- Knudson-Martin, C., Kim, L., Gibbs, E., & Harmon, R. (2021). Sociocultural attunement to vulnerability in couple therapy: Fulcrum for changing power processes in heterosexual relationships. *Family Process, 60*(4), 1152-1169.
- Kobak, R. R., & Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology, 60*(6), 861.
- Kokkinos, C. M., Voulgaridou, I., & Kokkinou, A. (2024). Understanding romantic relational aggression in emerging adults using latent profile analysis of jealousy and hostile attribution bias. *Psychological Reports, 00332941241269504*.
- Komter, A. (1989). Hidden power in marriage. *Gender & Society, 3*(2), 187-216.
- Körner, R., & Schütz, A. (2021). Power in romantic relationships: How positional and experienced power are associated with relationship quality. *Journal of Social and Personal Relationships, 38*(9), 2653-2677.

- Körner, R., & Schütz, A. (2025). Power balance and relationship quality: An overstated link. *Social Psychological and Personality Science*, 16(5), 471-482.
- Krahé, B., & Berger, A. (2005). Sex differences in relationship aggression among young adults in Germany. *Sex Roles*, 52(11), 829-838.
- Kurdek, L. A. (1994). Conflict resolution styles in gay, lesbian, heterosexual nonparent, and heterosexual parent couples. *Journal of Marriage and the Family*, 705-722.
- Kurdek, L. A. (1999). The nature and predictors of the trajectory of change in marital quality for husbands and wives over the first 10 years of marriage. *Developmental Psychology*, 35(5), 1283.
- Kurtuluş, H. Y., Kaya, Y., Taşkın, S., Satıcı, S. A., Deniz, M. E., & Osmanoğlu, N. (2025). The relationship between cyber dating abuse and romantic relationship satisfaction: a dyadic approach. *Current Psychology*, 1-13.
- Kusunoki, Y., Bevilacqua, K., & Barber, J. S. (2023). The dynamics of intimate relationships and violent victimization among young women. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(3-4), 3344-3372.
- Kyegombe, N., Stern, E., & Buller, A. M. (2022). "We saw that jealousy can also bring violence": A qualitative exploration of the intersections between jealousy, infidelity and intimate partner violence in Rwanda and Uganda. *Social Science & Medicine*, 292, 114593.
- Lafontaine, M. F., Azzi, S., Bell-Lee, B., Dixon-Luinenburg, T., Guérin-Marion, C., & Bureau, J. F. (2021). Romantic perfectionism and perceived conflict mediate the link between insecure romantic attachment and intimate partner violence in undergraduate students. *Journal of Family Violence*, 36, 195-208.
- Laforte, S., Paradis, A., Todorov, E. H., & Cyr, C. (2023). Romantic attachment and cyber dating violence in adolescence: A dyadic approach. *Journal of Adolescence*, 95(4), 647-660.
- Lagdon, S., Armour, C., & Stringer, M. (2014). Adult experience of mental health outcomes as a result of intimate partner violence victimisation: a systematic review. *European Journal of Psychotraumatology*, 5(1), 24794.

- Landa, S. U., González, S. N., Martínez, A. P., Leiva, M. G., & Castro, J. L. G. (2024). The boomerang effect of suppression of emotional expression: relationship power, affectivity and adolescent and youth male-to-female dating violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 53(1), 36-52.
- Laner, M. R., & Ventrone, N. A. (2000). Dating scripts revisited. *Journal of Family Issues*, 21(4), 488-500.
- Langhinrichsen-Rohling, J., McCullars, A., & Misra, T. A. (2012). Motivations for men and women's intimate partner violence perpetration: A comprehensive review. *Partner Abuse*, 3(4), 429-468.
- Lapierre, A., Paradis, A., De Sousa, D., Hébert, M., Fortin, A., & Cyr, C. (2025). Context-specific use of conflict management strategies in adolescent dating relationships: A daily study on attachment, hostile attributions, and stress. *Journal of Family Violence*, 40(1), 65-80.
- Lapierre, A., Paradis, A., Hébert, M., & Cyr, C. (2024). Dating disagreements in adolescents: The role of daily romantic attachment and stress. *Journal of Social and Personal Relationships*, 41(1), 333-357.
- Lawrence, E., & Bradbury, T. N. (2001). Physical aggression and marital dysfunction: a longitudinal analysis. *Journal of Family Psychology*, 15(1), 135.
- Lawrence, E., & Bradbury, T. N. (2007). Trajectories of change in physical aggression and marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 21(2), 236.
- Lawrence, E., Yoon, J., Langer, A., & Ro, E. (2009). Is psychological aggression as detrimental as physical aggression? The independent effects of psychological aggression on depression and anxiety symptoms. *Violence and Victims*, 24(1), 20-35.
- Le, B., & Agnew, C. R. (2003). Commitment and its theorized determinants: A meta-analysis of the Investment Model. *Personal Relationships*, 10(1), 37-57.
- Leary, M. R., Twenge, J. M., & Quinlivan, E. (2006). Interpersonal rejection as a determinant of anger and aggression. *Personality and Social Psychology Review*, 10(2), 111-132.

- Ledermann, T., Macho, S., & Kenny, D. A. (2011). Assessing mediation in dyadic data using the actor-partner interdependence model. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 18(4), 595-612.
- Lee, T. L., Fiske, S. T., Glick, P., & Chen, Z. (2010). Ambivalent sexism in close relationships: (Hostile) power and (benevolent) romance shape relationship ideals. *Sex Roles*, 62, 583-601.
- Lefebvre, A. A., Dugal, C., Brassard, A., Lussier, Y., Lafontaine, M. F., Godbout, N., & Péroquin, K. (2021). The role of relationship dissatisfaction in the dyadic associations between attachment insecurity and intimate partner violence among couples seeking therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 47(4), 982-998.
- Leisring, P. A. (2013). Physical and emotional abuse in romantic relationships: Motivation for perpetration among college women. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(7), 1437-1454.
- Leisring, P. A., & Grigorian, H. L. (2016). Self-defense, retaliation, and gender: Clarifying motivations for physical partner violence. *Journal of Family Violence*, 31(8), 949-953.
- Lelaurain, S., Fonte, D., Giger, J. C., Guignard, S., & Lo Monaco, G. (2021). Legitimizing intimate partner violence: The role of romantic love and the mediating effect of patriarchal ideologies. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(13-14), 6351-6368.
- Leonard, K. E., & Senchak, M. (1996). Prospective prediction of husband marital aggression within newlywed couples. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(3), 369.
1. Leone JM, Conroy NE. Power and interpersonal violence. In Agnew CR, Harman JJ, eds. *Power in close relationships*. Cambridge University Press; 2019:225-240.
- Leonhardt, N. D., Willoughby, B. J., Dyer, W. J., & Carroll, J. S. (2020). Longitudinal influence of shared marital power on marital quality and attachment security. *Journal of Family Psychology*, 34(1), 1.
- Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21(1), 105-127.

- Lindová, J., Průšová, D., & Klapilová, K. (2020). Power distribution and relationship quality in long-term heterosexual couples. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 46(6), 528-541.
- Lipsky, S., Caetano, R., & Roy-Byrne, P. (2009). Racial and ethnic disparities in police-reported intimate partner violence and risk of hospitalization among women. *Women's Health Issues*, 19(2), 109-118.
- Lipsky, S., Caetano, R., Field, C. A., & Bazargan, S. (2005). The role of alcohol use and depression in intimate partner violence among black and Hispanic patients in an urban emergency department. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 31(2), 225-242.
- Llorens, N. G., Salis, K. L., O'Leary, D. K., & Hayward, J. (2016). A focus on the positive: Reasons for not engaging in physical aggression against a dating partner. *Journal of Family Violence*, 31, 75-83.
- Lloyd, S. (1991). The dark side of courtship: Violence and sexual exploitation. *Family Relations*, 40, 14-20.
- Lloyd, S. A., & Emery, B. C. (2000). The context and dynamics of intimate aggression against women. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(4-5), 503-521.
- Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage and Family Living*, 21(3), 251-255.
- Lorente-Anguis, A., Del Castillo, D. V., & Lopez-Zafra, E. (2024). Online Violence in Adolescent and Young Adult Couples: The Role of Anxious Attachment and Hostile Sexism in a Dyadic Analysis. *Aggressive Behavior*, 50(6), e70006.
- Lundeberg, K., Stith, S. M., Penn, C. E., & Ward, D. B. (2004). A comparison of nonviolent, psychologically violent, and physically violent male college daters. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(10), 1191-1200.
- Lysova, A., Dim, E. E., & Dutton, D. (2019). Prevalence and consequences of intimate partner violence in Canada as measured by the national victimization survey. *Partner Abuse*, 10(2), 199-221.

- Machado, A., Hines, D., & Matos, M. (2016). Help-seeking and needs of male victims of intimate partner violence in Portugal. *Psychology of Men & Masculinity, 17*(3), 255.
- Mahalik, J. R., Locke, B. D., Ludlow, L. H., Diemer, M. A., Scott, R. P., Gottfried, M., & Freitas, G. (2003). Development of the conformity to masculine norms inventory. *Psychology of Men & Masculinity, 4*(1), 3.
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations, 97*-102.
- Makepeace, J. M. (1986). Gender differences in courtship violence victimization. *Family Relations, 383*-388.
- Mallory, A. B., Dharnidharka, P., Deitz, S. L., Barros-Gomes, P., Cafferky, B., Stith, S. M., & Van, K. (2016). A meta-analysis of cross cultural risk markers for intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior, 31*, 116-126.
- Maner, J. K., Gailliot, M. T., Rouby, D. A., & Miller, S. L. (2007). Can't take my eyes off you: Attentional adhesion to mates and rivals. *Journal of Personality and Social Psychology, 93*(3), 389.
- Mannell, J., Jackson, S., & Umutoni, A. (2016). Women's responses to intimate partner violence in Rwanda: Rethinking agency in constrained social contexts. *Global Public Health, 11*(1-2), 65-81.
- Marcus, R. F. (2012). Patterns of intimate partner violence in young adult couples: Nonviolent, unilaterally violent, and mutually violent couples. *Violence and Victims, 27*(3), 299-314.
- Marganski, A., & Melander, L. (2018). Intimate partner violence victimization in the cyber and real world: Examining the extent of cyber aggression experiences and its association with in-person dating violence. *Journal of Interpersonal Violence, 33*(7), 1071-1095.
- Marshall, A. D., Jones, D. E., & Feinberg, M. E. (2011). Enduring vulnerabilities, relationship attributions, and couple conflict: an integrative model of the occurrence and frequency of intimate partner violence. *Journal of Family Psychology, 25*(5), 709.

- Marshall, A. D., Panuzio, J., Makin-Byrd, K. N., Taft, C. T., & Holtzworth-Munroe, A. (2011). A multilevel examination of interpartner intimate partner violence and psychological aggression reporting concordance. *Behavior Therapy, 42*(3), 364-377.
- Martín-Lanas, R., Osorio, A., Anaya-Hamue, E., Cano-Prous, A., & de Irala, J. (2021). Relationship power imbalance and known predictors of intimate partner violence in couples planning to get married: A baseline analysis of the AMAR Cohort Study. *Journal of Interpersonal Violence, 36*(21-22), 10338-10360.
- Matson, P. A., Ridenour, T. A., Chung, S. E., Adhia, A., Grieb, S. D., Poole, E., ... & Bair-Merritt, M. H. (2021). Adolescent and young women's daily reports of emotional context and episodes of dating violence. *Journal of Family Violence, 36*, 271-279.
- Mattingly, B. A., Whitson, D., & Mattingly, M. J. (2012). Development of the romantic jealousy-induction scale and the motives for inducing romantic jealousy scale. *Current Psychology, 31*, 263-281.
- Mayorga, M. N. (2012). Risk and protective factors for physical and emotional intimate partner violence against women in a community of Lima, Peru. *Journal of Interpersonal Violence, 27*(18), 3644-3659.
- Mayseless, O. (1991). Adult attachment patterns and courtship violence. *Family Relations, 21*-28.
- McGinn, M. M., McFarland, P. T., & Christensen, A. (2009). Antecedents and consequences of demand/withdraw. *Journal of Family Psychology, 23*(5), 749.
- Merlici, I. A., Maftai, A., Corlățianu, M., Lăzărescu, G., Dănilă, O., & Măirean, C. (2023). I'm doing the right thing! Technological intimate partner violence and social media use: the moderating role of moral absolutism and the mediating role of jealousy. *Ethics & Behavior, 33*(6), 490-504.
- Meyer, S. (2011). 'Acting in the children's best interest?': Examining victims' responses to intimate partner violence. *Journal of Child and Family Studies, 20*, 436-443.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2005). Attachment theory and emotions in close relationships: Exploring the attachment-related dynamics of emotional reactions to relational events. *Personal Relationships, 12*(2), 149-168.

- Miller, L. E., Howell, K. H., & Graham-Bermann, S. A. (2014). The effect of an evidence-based intervention on women's exposure to intimate partner violence. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84(4), 321.
- Mills, J. F., Anderson, D., & Kroner, D. G. (2004). The antisocial attitudes and associates of sex offenders. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 14(2), 134-145.
- Minieri, A. M., Staton-Tindall, M., Leukefeld, C., Clarke, J. G., Surratt, H. L., & Frisman, L. K. (2014). Relationship power as a mediator of intimate partner violence and mental health issues among incarcerated, substance-using women. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(3), 303-319.
- Moffitt, T. E., Robins, R. W., & Caspi, A. (2001). A couples analysis of partner abuse with implications for abuse-prevention policy. *Criminology & Public Policy*, 1(1), 5-36.
- Montalvo-Liendo, N. (2009). Cross-cultural factors in disclosure of intimate partner violence: an integrated review. *Journal of Advanced Nursing*, 65(1), 20-34.
- Moore, T. M., Elkins, S. R., McNulty, J. K., Kivisto, A. J., & Handsel, V. A. (2011). Alcohol use and intimate partner violence perpetration among college students: Assessing the temporal association using electronic diary technology. *Psychology of Violence*, 1(4), 315.
- Moore, T. M., Stuart, G. L., Meehan, J. C., Rhatigan, D. L., Hellmuth, J. C., & Keen, S. M. (2008). Drug abuse and aggression between intimate partners: A meta-analytic review. *Clinical psychology review*, 28(2), 247-274.
- Mullen, P. E., & Martin, J. (1994). Jealousy: A community study. *The British Journal of Psychiatry*, 164(1), 35-43.
- Muñoz-Fernández, N., & Sánchez-Jiménez, V. (2020). Cyber-aggression and psychological aggression in adolescent couples: A short-term longitudinal study on prevalence and common and differential predictors. *Computers in Human Behavior*, 104, 106191.
- Muñoz-Rivas, M., Ronzón-Tirado, R. C., Redondo, N., & Cassinello, M. D. Z. (2022). Adolescent victims of physical dating violence: why do they stay in abusive relationships?. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(11-12), NP10362-NP10381.

- Murphy, A. M., & Russell, G. (2018). Rejection sensitivity, jealousy, and the relationship to interpersonal aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(13), 2118-2129.
- Murphy, C. M., & Hoover, S. A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims*, 14(1), 39.
- Murphy, C. M., & O'Leary, K. D. (1989). Psychological aggression predicts physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(5), 579.
- Murray, C. E., & Graves, K. N. (2012). *Responding to family violence*. New York, NY: Routledge.
- Murray, C. E., & Kardatzke, K. N. (2007). Dating violence among college students: Key issues for college counselors. *Journal of College Counseling*, 10(1), 79-89.
- Muthén, B. O., Muthén, L. K., & Asparouhov, T. (2017). *Regression and mediation analysis using Mplus*. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.
- Nestler, S. (2021). Dyadic data analysis. In J. F. Rauthmann (Ed.), *The handbook of personality dynamics and processes* (pp. 935–948). Elsevier Academic Press.
- Noland, V. J., Liller, K. D., McDermott, R. J., Coulter, M. L., & Seraphine, A. E. (2004). Is adolescent sibling violence a precursor to college dating violence?. *American Journal of Health Behavior*, 28(1), S13-S23.
- Nunes, K. L., Hermann, C. A., Maimone, S., & Woods, M. (2015). Thinking clearly about violent cognitions: Attitudes may be distinct from other cognitions. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(8), 1322-1347.
- Nunes, K. L., Pedneault, C. I., & Hermann, C. A. (2022). Do attitudes toward violence affect violent behavior?. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 31(7), 835-850.
- O'Leary, K. D. (1988). Physical aggression between spouses: A social learning theory perspective. In B. V. Hasselt, R. L. Morrison, A. S. Bellack & M. Hersen (Eds.), *Handbook of family violence* (pp. 31-55). Boston, MA: Springer US.
- O'Leary, K. D. (1999). Developmental and affective issues in assessing and treating partner aggression. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 6(4), 400.

- O'Leary, K. D., & Smith Slep, A. M. (2003). A dyadic longitudinal model of adolescent dating aggression. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 32(3), 314-327.
- O'Leary, K. D., Barling, J., Arias, I., Rosenbaum, A., Malone, J., & Tyree, A. (1989). Prevalence and stability of physical aggression between spouses: a longitudinal analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(2), 263.
- O'Leary, K. D., Smith-Slep, A. M., & O'leary, S. G. (2007). Multivariate models of men's and women's partner aggression. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 75(5),
- Oka, M., Brown, C. C., & Miller, R. B. (2016). Attachment and relational aggression: Power as a mediating variable. *The American Journal of Family Therapy*, 44(1), 24-35.
- Okenwa-Emegwa, L., Lawoko, S., & Jansson, B. (2016). Attitudes toward physical intimate partner violence against women in Nigeria. *Sage Open*, 6(4), 2158244016667993.
- Oldac, B., Ustunel, A. O., & Erdem, G. (2025). Does true love conquer all? The role of romanticized beliefs, abuse type, and ambivalent sexism on emerging adult women's response intentions to dating violence. *Current Psychology*, 1-18.
- Orchowski, L. M., Untied, A. S., & Gidycz, C. A. (2013). Social reactions to disclosure of sexual victimization and adjustment among survivors of sexual assault. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(10), 2005-2023.
- Orpinas, P., Hsieh, H. L., Song, X., Holland, K., & Nahapetyan, L. (2013). Trajectories of physical dating violence from middle to high school: Association with relationship quality and acceptability of aggression. *Journal of Youth and Adolescence*, 42, 551-565.
- Overall, N. C., & McNulty, J. K. (2017). What type of communication during conflict is beneficial for intimate relationships?. *Current Opinion in Psychology*, 13, 1-5.
- Overall, N. C., Fletcher, G. J., Simpson, J. A., & Sibley, C. G. (2009). Regulating partners in intimate relationships: the costs and benefits of different communication strategies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(3), 620.

- Overall, N. C., Hammond, M. D., McNulty, J. K., & Finkel, E. J. (2016). When power shapes interpersonal behavior: Low relationship power predicts men's aggressive responses to low situational power. *Journal of Personality and Social Psychology*, *111*(2), 195.
- Overall, N. C., Sibley, C. G., & Travaglia, L. K. (2010). Loyal but ignored: The benefits and costs of constructive communication behavior. *Personal Relationships*, *17*(1), 127-148.
- Overstreet, N. M., & Quinn, D. M. (2016). The intimate partner violence stigmatization model and barriers to help seeking. *Basic Appl Soc Psych*, *35*(1): 109–122.
- Panuzio, J., & DiLillo, D. (2010). Physical, psychological, and sexual intimate partner aggression among newlywed couples: Longitudinal prediction of marital satisfaction. *Journal of Family Violence*, *25*(7), 689-699.
- Papp, L. J., Liss, M., Erchull, M. J., Godfrey, H., & Waaland-Kreutzer, L. (2017). The dark side of heterosexual romance: Endorsement of romantic beliefs relates to intimate partner violence. *Sex Roles*, *76*, 99-109.
- Paradis, A., Fortin, A., Van Camp, T., Hébert, M., & Fernet, M. (2024). A latent class analysis of adolescent dating violence: Associations with daily conflict management. *Child Abuse & Neglect*, *149*, 106619.
- Paradis, A., Hébert, M., & Fernet, M. (2015). Dyadic dynamics in young couples reporting dating violence: An actor–partner interdependence model. *Journal of Interpersonal Violence*, *32*(1), 130-148.
- Parrott, D. J., & Giancola, P. R. (2007). Addressing “The criterion problem” in the assessment of aggressive behavior: Development of a new taxonomic system. *Aggression and Violent Behavior*, *12*(3), 280-299.
- Peleg-Koriat, I., Weimann-Saks, D., & Ben-Ari, R. (2018). The relationship between power perception and couple's conflict management strategy. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, *17*(3), 227-249.
- Pereira, M. E., Azeredo, A., Moreira, D., Brandão, I., & Almeida, F. (2020). Personality characteristics of victims of intimate partner violence: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, *52*, 101423.

- Perles, F., San Martín, J., & Canto, J. M. (2019). Gender and conflict resolution strategies in Spanish teen couples: Their relationship with jealousy and emotional dependency. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(7), 1461-1486.
- Peterson, Z. D., & Muehlenhard, C. L. (2011). A match-and-motivation model of how women label their nonconsensual sexual experiences. *Psychology of Women Quarterly*, 35(4), 558-570.
- Pfeiffer, S. M., & Wong, P. T. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(2), 181-196.
- Pichon, M., Treves-Kagan, S., Stern, E., Kyegombe, N., Stöckl, H., & Buller, A. M. (2020). A mixed-methods systematic review: Infidelity, romantic jealousy and intimate partner violence against women. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(16), 5682.
- Pickover, A. M., Lipinski, A. J., Dodson, T. S., Tran, H. N., Woodward, M. J., & Beck, J. G. (2017). Demand/withdraw communication in the context of intimate partner violence: Implications for psychological outcomes. *Journal of Anxiety Disorders*, 52, 95-102.
- Polaschek, D. L., Collie, R. M., & Walkey, F. H. (2004). Criminal attitudes to violence: Development and preliminary validation of a scale for male prisoners. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 30(6), 484-503.
- Ponti, L., Ghinassi, S., & Tani, F. (2021). The role of vulnerable and grandiose narcissism in psychological perpetrated abuse within couple relationships: The mediating role of romantic jealousy. In *Mental health and psychopathology* (pp. 201-215). Routledge.
- Ponzi, D., Klimczuk, A. C., Traficante, D. M., & Maestripieri, D. (2015). Perceived dominance in young heterosexual couples in relation to sex, context, and frequency of arguing. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 9(1), 43.
- Povey, D. Coleman, K., Kaisa, P., Hoare, J., & Jansson, K. (2008). *Homicides, firearm offences and intimate violence 2006/07*. Retrieved from <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20110220105210/rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs08/hosb0308.pdf>

- Price, M., Hides, L., Cockshaw, W., Staneva, A. A., & Stoyanov, S. R. (2016). Young love: Romantic concerns and associated mental health issues among adolescent help-seekers. *Behavioral Sciences*, 6(2), 9.
- Proulx, C. M., Helms, H. M., & Buehler, C. (2007). Marital quality and personal well-being: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69(3), 576-593.
- Puente, S., & Cohen, D. (2003). Jealousy and the meaning (or nonmeaning) of violence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(4), 449-460.
- Pytlak, M. A., Zerega, L. M., & Houser, M. L. (2015). Jealousy evocation: Understanding commitment, satisfaction, and uncertainty as predictors of jealousy-evoking behaviors. *Communication Quarterly*, 63(3), 310-328.
- Quek, K. M. T., & Fitzpatrick, J. (2013). Cultural values, self-disclosure, and conflict tactics as predictors of marital satisfaction among Singaporean husbands and wives. *The Family Journal*, 21(2), 208-216.
- Ranganathan, M., Stern, E., Knight, L., Muvhango, L., Molebatsi, M., Polzer-Ngwato, T., ... & Stöckl, H. (2022). Women's economic status, male authority patterns and intimate partner violence: a qualitative study in rural North West Province, South Africa. *Culture, Health & Sexuality*, 24(5), 717-734.
- Reese-Weber, M., & Bartle-Haring, S. (1998). Conflict resolution styles in family subsystems and adolescent romantic relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 27(6), 735-752.
- Rehman, U. S., Holtzworth-Munroe, A., Herron, K., & Clements, K. (2009). "My way or no way": Anarchic power, relationship satisfaction, and male violence. *Personal Relationships*, 16(4), 475-488.
- Renner, L. M., & Slack, K. S. (2006). Intimate partner violence and child maltreatment: Understanding intra-and intergenerational connections. *Child Abuse & Neglect*, 30(6), 599-617.
- Reyes, H. L. M., Foshee, V. A., Niolon, P. H., Reidy, D. E., & Hall, J. E. (2016). Gender role attitudes and male adolescent dating violence perpetration: Normative beliefs as moderators. *Journal of Youth and Adolescence*, 45, 350-360.

- Richmond, V. P., McCroskey, J. C., & Roach, K. D. (1997). Communication and decision-making styles, power base usage, and satisfaction in marital dyads. *Communication Quarterly*, 45(4), 410-426.
- Ridley, C. A., & Feldman, C. M. (2003). Female domestic violence toward male partners: Exploring conflict responses and outcomes. *Journal of Family Violence*, 18(3), 157-170.
- Riggs, D. S., & O'Leary, K. D. (1989). A theoretical model of courtship aggression. In M. A. Pirog-Good & J. E. Stets (Eds.), *Violence in dating relationships: Emerging social issues* (pp. 53–71). Praeger Publishers.
- Riggs, D. S., & O'Leary, K. D. (1996). Aggression between heterosexual dating partners: An examination of a causal model of courtship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 11(4), 519-540.
- Ro, E., & Lawrence, E. (2007). Comparing three measures of psychological aggression: Psychometric properties and differentiation from negative communication. *Journal of Family Violence*, 22(7), 575-586.
- Roberts, N., & Noller, P. (1998). The associations between adult attachment and couple violence: The role of communication patterns and relationship satisfaction. In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 317–350). The Guilford Press.
- Robertson, K., & Murachver, T. (2007). Correlates of partner violence for incarcerated women and men. *Journal of Interpersonal Violence*, 22(5), 639-655.
- Robertson, K., & Murachver, T. (2009). Attitudes and attributions associated with female and male partner violence. *Journal of Applied Social Psychology*, 39(7), 1481-1512.
- Rodriguez, L. M., DiBello, A. M., & Neighbors, C. (2015). Positive and negative jealousy in the association between problem drinking and IPV perpetration. *Journal of Family Violence*, 30(8), 987-997.
- Rodriguez, L. M., DiBello, A. M., Øverup, C. S., & Neighbors, C. (2015). The price of distrust: Trust, anxious attachment, jealousy, and partner abuse. *Partner Abuse*, 6(3), 298-319.

- Rodríguez-deArriba, M. L., Caridade, S., Del Rey, R., & Sánchez-Jiménez, V. (2024). Longitudinal predictors of online dating aggression: Similarities and differences between control and intrusiveness. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 18(1).
- Rodríguez-deArriba, M. L., Nocentini, A., Menesini, E., & Sánchez-Jiménez, V. (2021). Dimensions and measures of cyber dating violence in adolescents: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 58, 101613.
- Rodríguez-deArriba, M. L., Nocentini, A., Menesini, E., Del Rey, R., & Sánchez-Jiménez, V. (2023). Does online jealousy lead to online control in dating adolescents? The moderation role of moral disengagement and socio-emotional competence. *Youth & Society*, 55(4), 652-672.
- Rogers, W. S., Bidwell, J., & Wilson, L. (2005). Perception of and satisfaction with relationship power, sex, and attachment styles: A couples level analysis. *Journal of Family Violence*, 20, 241-251.
- Rollins, B. C., & Bahr, S. J. (1976). A theory of power of relationships. *Journal of Marriage & Family*, 38(4).
- Ronfeldt, H. M., Kimerling, R., & Arias, I. (1998). Satisfaction with relationship power and the perpetration of dating violence. *Journal of Marriage and the Family*, 70-78.
- Ruiz-Palomino, E., Ballester-Arnal, R., Giménez-García, C., & Gil-Llario, M. D. (2021). Influence of beliefs about romantic love on the justification of abusive behaviors among early adolescents. *Journal of Adolescence*, 92, 126-136.
- Ruiz-Pérez, I., Mata-Pariente, N., & Plazaola-Castaño, J. (2006). Women's response to intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(9), 1156-1168.
- Rusbult, C. E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of Experimental Social Psychology*, 16(2), 172-186.
- Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(1), 101.

- Rusbult, C. E., & Van Lange, P. A. (2003). Interdependence, interaction, and relationships. *Annual Review of Psychology*, 54(1), 351-375.
- Rusbult, C. E., & Zembrodt, I. M. (1983). Responses to dissatisfaction in romantic involvements: A multidimensional scaling analysis. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19(3), 274-293.
- Rusbult, C. E., Bissonnette, V. L., Arriaga, X. B., & Cox, C. L. (1998). Accommodation processes during the early years of marriage. In T. N. Bradbury (Ed.), *The developmental course of marital dysfunction* (pp. 74–113). Cambridge University Press.
- Rusbult, C. E., Johnson, D. J., & Morrow, G. D. (1986). Determinants and consequences of exit, voice, loyalty, and neglect: Responses to dissatisfaction in adult romantic involvements. *Human Relations*, 39(1), 45-63.
- Rusbult, C. E., Verette, J., Whitney, G. A., Slovik, L. F., & Lipkus, I. (1991). Accommodation processes in close relationships: Theory and preliminary empirical evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(1), 53.
- Rusbult, C. E., Zembrodt, I. M., & Gunn, L. K. (1982). Exit, voice, loyalty, and neglect: Responses to dissatisfaction in romantic involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(6), 1230.
- Russell, M., Cupp, P. K., Jewkes, R. K., Gevers, A., Mathews, C., LeFleur-Bellerose, C., & Small, J. (2014). Intimate partner violence among adolescents in Cape Town, South Africa. *Prevention Science*, 15(3), 283-295.
- Ryan, K. M., Weikel, K., & Sprechini, G. (2008). Gender differences in narcissism and courtship violence in dating couples. *Sex Roles*, 58, 802-813.
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations*, 217-222.
- Sadikaj, G., Moskowitz, D. S., & Zuroff, D. C. (2017). Negative affective reaction to partner's dominant behavior influences satisfaction with romantic relationship. *Journal of Social and Personal Relationships*, 34(8), 1324-1346.

- Sakaluk, J. K., Todd, L. M., Milhausen, R., Lachowsky, N. J., & Undergraduate Research Group in Sexuality (URGiS). (2014). Dominant heterosexual sexual scripts in emerging adulthood: Conceptualization and measurement. *The Journal of Sex Research, 51*(5), 516-531.
- Salwen, J. K., & O'Leary, K. D. (2013). Adjustment problems and maladaptive relational style: A mediational model of sexual coercion in intimate relationships. *Journal of Interpersonal Violence, 28*(10), 1969-1988.
- Samp, J. A., & Solomon, D. H. (2001). Coping with problematic events in dating relationships: The influence of dependence power on severity appraisals and decisions to communicate. *Western Journal of Communication, 65*(2), 138-160.
- Sánchez, C., Mota, C., Carreño, J., & Gómez, M. E. (2023). Factors that influence, exacerbate, contribute or promote violence in couples. *Healthcare 11*(2), 281.
- Sasaki, E., & Overall, N. (2021). Partners' withdrawal when actors behave destructively: Implications for perceptions of partners' responsiveness and relationship satisfaction. *Personality and Social Psychology Bulletin, 47*(2), 307-323.
- Schumacher, J. A., & Leonard, K. E. (2005). Husbands' and wives' marital adjustment, verbal aggression, and physical aggression as longitudinal predictors of physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 73*(1), 28.
- Schuster, I., Krahé, B., & Toplu-Demirtaş, E. (2016). Prevalence of sexual aggression victimization and perpetration in a sample of female and male college students in Turkey. *The Journal of Sex Research, 53*(9), 1139-1152.
- Sciangula, A., & Morry, M. M. (2009). Self-esteem and perceived regard: How I see myself affects my relationship satisfaction. *The Journal of Social Psychology, 149*(2), 143-158.
- Scott, K., & Straus, M. (2007). Denial, minimization, partner blaming, and intimate aggression in dating partners. *Journal of Interpersonal Violence, 22*(7), 851-871.
- Seddig, D., & Davidov, E. (2018). Values, attitudes toward interpersonal violence, and interpersonal violent behavior. *Frontiers in Psychology, 9*, 604.

- Seiffge-Krenke, I., & Burk, W. J. (2015). The dark side of romantic relationships: Aggression in adolescent couples and links to attachment. *Mental Health & Prevention, 3*(4), 135-142.
- Selig, J. P., & Little, T. D. (2012). Autoregressive and cross-lagged panel analysis for longitudinal data. In B. Laursen, T. D. Little, & N. A. Card (Eds.), *Handbook of developmental research methods* (pp. 265–278). The Guilford Press.
- Sellers, C. S., Cochran, J. K., & Branch, K. A. (2005). Social learning theory and partner violence: A research note. *Deviant Behavior, 26*(4), 379-395.
- Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (1997). Cues to infidelity. *Personality and Social Psychology Bulletin, 23*(10), 1034-1045.
- Sharpsteen, D. J., & Kirkpatrick, L. A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of Personality and Social Psychology, 72*(3), 627.
- Shaver, P. R., Schachner, D. A., & Mikulincer, M. (2005). Attachment style, excessive reassurance seeking, relationship processes, and depression. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*(3), 343-359.
- Shaver, P., & Hazan, C. (1987). Being lonely, falling in love. *Journal of Social Behavior and Personality, 2*(2), 105.
- Sherrill, A. M., Bell, K. M., & Wyngarden, N. (2016). A qualitative examination of situational risk recognition among female victims of physical intimate partner violence. *Violence Against Women, 22*(8), 966-985.
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L., & Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression And Violent Behavior, 13*(3), 185-194.
- Shorey, R. C., Stuart, G. L., & Cornelius, T. L. (2011). Dating violence and substance use in college students: A review of the literature. *Aggression and violent behavior, 16*(6), 541-550.
- Shorey, R. C., Zucosky, H., Brasfield, H., Febres, J., Cornelius, T. L., Sage, C., & Stuart, G. L. (2012). Dating violence prevention programming: Directions for future interventions. *Aggression and Violent Behavior, 17*(4), 289-296.

- Shortt, J. W., Capaldi, D. M., Kim, H. K., & Laurent, H. K. (2010). The effects of intimate partner violence on relationship satisfaction over time for young at-risk couples: The moderating role of observed negative and positive affect. *Partner Abuse, 1*(2), 131-151.
- Shortt, J. W., Capaldi, D. M., Kim, H. K., & Tiberio, S. S. (2013). The interplay between interpersonal stress and psychological intimate partner violence over time for young at-risk couples. *Journal of Youth and Adolescence, 42*, 619-632.
- Shortt, J. W., Capaldi, D. M., Kim, H. K., Kerr, D. C., Owen, L. D., & Feingold, A. (2012). Stability of intimate partner violence by men across 12 years in young adulthood: Effects of relationship transitions. *Prevention Science, 13*, 360-369.
- Shulman, S., Tuval-Mashiach, R., Levrin, E., & Anbar, S. (2006). Conflict resolution patterns and longevity of adolescent romantic couples: A 2-year follow-up study. *Journal of Adolescence, 29*(4), 575-588.
- Sierau, S., & Herzberg, P. Y. (2012). Conflict resolution as a dyadic mediator: Considering the partner perspective on conflict resolution. *European Journal of Personality, 26*(3), 221-232.
- Siffert, A., & Schwarz, B. (2011). Spouses' demand and withdrawal during marital conflict in relation to their subjective well-being. *Journal of Social and Personal Relationships, 28*(2), 262-277.
- Simpson, J. A., Farrell, A. K., Oriña, M. M., & Rothman, A. J. (2015). Power and social influence in relationships. In M. Mikulincer, P. R. Shaver, J. A. Simpson, & J. F. Dovidio (Eds.), *APA handbook of personality and social psychology, Vol. 3. Interpersonal relations* (pp. 393-420). American Psychological Association.
- Sims, E. N., Dodd, V. J. N., & Tejada, M. J. (2008). The relationship between severity of violence in the home and dating violence. *Journal of Forensic Nursing, 4*(4), 166-173.
- Sinclair, L., & Fehr, B. (2005). Voice versus loyalty: Self-construals and responses to dissatisfaction in romantic relationships. *Journal of Experimental Social Psychology, 41*(3), 298-304.

- Smith Slep, A. M., Heyman, R. E., Daly, K. A., & Baucom, K. J. (2024). Considering context: Current relationship satisfaction in a second-generation model of men's physical intimate partner violence. *Family Process*, 63(4), 2400-2415.
- Smith, B. A., Thompson, S., Tomaka, J., & Buchanan, A. C. (2005). Development of the intimate partner violence attitude scales (IPVAS) with a predominantly Mexican American college sample. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 27(4), 442-454.
- Smith, P. H., White, J. W., & Moracco, K. E. (2009). Becoming who we are: A theoretical explanation of gendered social structures and social networks that shape adolescent interpersonal aggression. *Psychology of Women Quarterly*, 33(1), 25-29.
- Smith-Marek, E. N., Cafferky, B., Dharnidharka, P., Mallory, A. B., Dominguez, M., High, J., ... & Mendez, M. (2015). Effects of childhood experiences of family violence on adult partner violence: A meta-analytic review. *Journal of Family Theory & Review*, 7(4), 498-519.
- Sommer, J., Babcock, J., & Sharp, C. (2017). A dyadic analysis of partner violence and adult attachment. *Journal of Family Violence*, 32, 279-290.
- Spencer, C. M., Keilholtz, B. M., & Stith, S. M. (2021). The association between attachment styles and physical intimate partner violence perpetration and victimization: A meta-analysis. *Family Process*, 60(1), 270-284.
- Spencer, C., Cafferky, B., & Stith, S. M. (2016). Gender differences in risk markers for perpetration of physical partner violence: Results from a meta-analytic review. *Journal of Family Violence*, 31(8), 981-984.
- Spitzberg, B. (2013). Intimate partner violence. In J. G. Oetzel, S. Ting-Toomey (Eds.) *Intimate partner violence* (2 ed., pp. 187-210). SAGE Publications.
- Sprecher, S. (1987). The effects of self-disclosure given and received on affection for an intimate partner and stability of the relationship. *Journal of Social and Personal Relationships*, 4(2), 115-127.
- Sprecher, S., & Felmlee, D. (1997). The balance of power in romantic heterosexual couples over time from "his" and "her" perspectives. *Sex Roles*, 37, 361-379.

- Stephenson, V. L., Wickham, B. M., & Capezza, N. M. (2018). Psychological abuse in the context of social media. *Violence and Gender, 5*(3), 129-134.
- Stern, E., McGhee, S., Ferguson, G., & Clark, C. J. (2020). A comparative case study of couples programming to support relationship quality in Nepal and Rwanda. *Journal of Social and Personal Relationships, 37*(2), 393-413.
- Stith, S. M., Rosen, H., McCollum, E. E., & Thomsen, C. J. (2004). Treating intimate partner violence within intact couple relationships: Outcomes of multi-couple versus individual couple therapy. *Journal of Marital and Family Therapy, 30*(3), 305-318.
- Stith, S. M., Green, N. M., Smith, D. B., & Ward, D. B. (2008). Marital satisfaction and marital discord as risk markers for intimate partner violence: A meta-analytic review. *Journal of Family Violence, 23*, 149-160.
- Stith, S. M., Rosen, K. H., Middleton, K. A., Busch, A. L., Lundeberg, K., & Carlton, R. P. (2000). The intergenerational transmission of spouse abuse: A meta-analysis. *Journal of Marriage & the Family, 62*(3), 640-654.
- Straus, M. A. (2008). Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations. *Children and Youth Services Review, 30*(3), 252-275.
- Straus, M. A. (2015). Dyadic concordance and discordance in family violence: A powerful and practical approach to research and practice. *Aggression and Violent Behavior, 24*, 83-94.
- Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S. U. E., & Sugarman, D. B. (1996). The revised conflict tactics scales (CTS2) development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues, 17*(3), 283-316.
- Stuart, G. L., O'Farrell, T. J., & Temple, J. R. (2009). Review of the association between treatment for substance misuse and reductions in intimate partner violence. *Substance Use & Misuse, 44*(9-10), 1298-1317.
- Sugarman, D. B., & Hotaling, G. T. (1989). Dating violence: Prevalence, context, and risk markers. In M. A. Pirog-Good & J. E. Stets (Eds.), *Violence in dating relationships: Emerging social issues* (pp. 3-32). Praeger Publishers.

- Sylaska, K. M., & Walters, A. S. (2014). Testing the extent of the gender trap: College students' perceptions of and reactions to intimate partner violence. *Sex Roles, 70*, 134-145.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013) *Using Multivariate Statistics (Sixth ed.)* Boston,
- Taluy, N. (2018). İkili ilişkilerde çatışma çözme tepkileri ölçeği: geçerlik ve güvenirlik sınama çalışması. *Psikoloji Çalışmaları, 38*(1), 33-51.
- Telli, A., & Yavuz Güler, Ç. (2023). Differentiation of self, forgiveness, jealousy, and conflict resolution responses among married individuals: The mediating role of relationship satisfaction, relationship adjustment, and emotional dependency. *Contemporary Family Therapy, 45*(2), 157-171.
- Temple, J. R., Choi, H. J., Brem, M., Wolford-Clevenger, C., Stuart, G. L., Peskin, M. F., & Elmquist, J. (2016). The temporal association between traditional and cyber dating abuse among adolescents. *Journal of Youth and Adolescence, 45*(2), 340-349.
- Teranishi Martinez, C. (2015). Engendered expressions of aggression: The role of gender, proprietary behaviors, and jealousy in intimate partner violence. *Violence and Gender, 2*(2), 112-118.
- Testa, M., Hoffman, J. H., & Leonard, K. E. (2011). Female intimate partner violence perpetration: Stability and predictors of mutual and nonmutual aggression across the first year of college. *Aggressive Behavior, 37*(4), 362-373.
- Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups*. New York: Wiley.
- Ting, L., & Panchanadeswaran, S. (2009). Barriers to help-seeking among immigrant African women survivors of partner abuse: Listening to women's own voices. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 18*(8), 817-838.
- Todorov, E. H., Paradis, A., & Ha, T. (2023). Emotion regulation difficulties and relationship satisfaction in adolescent couples: The role of conflict resolution strategies. *Journal of Youth and Adolescence, 52*(8), 1753-1767.
- Toews, M. L., Yazedjian, A., & Jorgensen, D. (2011). "I haven't done nothin' crazy lately:" Conflict resolution strategies in adolescent mothers' dating relationships. *Children and Youth Services Review, 33*(1), 180-186.

- Tolla, T. T. (2022). Marital conflict and destructive resolution tactics: The case of Bahir Dar City, Ethiopia. *Journal of Applied Social Science*, 16(1), 160-175.
- Toplu Demirtaş, E. (2015). *Psychological aggression perpetration among dating college students: The interplay of societal, parental and personal factors*. (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr>
- Toplu- Demirtaş, E. (2022). Yakın ilişkilerin karanlık yüzü: Yakın partner şiddeti. B. Özgülük- Uçok (Ed.), *Yakın ilişkiler içinde* (s. 363-398). Ankara: Nobel.
- Toplu- Demirtaş, E., & Hatipoğlu- Sümer, Z. (2022). Psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetini ölçmek: beliren yetişkinlerin flört şiddeti yaşantıları. *Humanistic Perspective*, 4(2), 408-432.
- Toplu Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z., & Fincham, F. D. (2017). Intimate partner violence in Turkey: The Turkish intimate partner violence attitude scale-revised. *Journal of Family Violence*, 32, 349-356.
- Toplu-Demirtaş, E., & Fincham, F. D. (2020). I don't have power, and I want more: Psychological, physical, and sexual dating violence perpetration among college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13-14).
- Toplu-Demirtaş, E., & Hatipoğlu-Sümer, Z. (2023). Aggression begets aggression: Psychological dating aggression perpetration in young adults from the perspective of intergenerational transmission of violence. *Current Psychology*, 42(14), 11539-11551.
- Toplu-Demirtaş, E., Akcabozan-Kayabol, N. B., Aracı-İyiyaydin, A. & Fincham, F. D. (2020). Unraveling the roles of distrust, suspicion of infidelity, and jealousy in cyber dating abuse perpetration: An attachment theory perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 1-31.
- Toplu-Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z., & White, J. W. (2013). The relation between dating violence victimization and commitment among Turkish college women: Does the investment model matter?. *International Journal of Conflict and Violence*, 7(2), 203-215.
- Toplu-Demirtaş, E., & Aracı-İyiyaydin, A. (2023). Seeding a change in knowledge about, attitudes towards and perceptions of dating violence in Turkish prospective

- counselors: The effectiveness of a train-the-trainer prevention program. *Journal of Family Violence*, 1-13.
- Torres, A., Garcia-Esteve, L., Navarro, P., Tarragona, M. J., Imaz, M. L., Ascaso, C., ... & Martín-Santos, R. (2013). Relationship between intimate partner violence, depressive symptomatology, and personality traits. *Journal of Family Violence*, 28, 369-379.
- Toscano, S. E. (2007). A grounded theory of female adolescents' dating experiences and factors influencing safety: the dynamics of the Circle. *BMC Nursing*, 6(1), 7.
- Tremblay, J. G., Labonté, T., Saint-Jacques, M., Brassard, A., & Péloquin, K. (2024). Psychological Aggression in Couples Seeking Relationship Therapy: A Dyadic Analysis of Individual and Relational Risk Factors. *Partner Abuse*, 15(2).
- Tsui, V., Cheung, M., & Leung, P. (2010). Help-seeking among male victims of partner abuse: Men's hard times. *Journal of Community Psychology*, 38(6), 769-780. U.S.A: Pearson.
- Türkiye'nin Gençlikte Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Algı Araştırması (2022). [https://www.diken.com.tr/evrim-kuran-genclerin-yuzde-36si-flort-siddetine-maruz-kaliyor/?utm_source=adresinden erişilmiştir](https://www.diken.com.tr/evrim-kuran-genclerin-yuzde-36si-flort-siddetine-maruz-kaliyor/?utm_source=adresinden%20eri%C5%9Filmi%C5%9Ftir).
- Ulloa, E. C., & Hammett, J. F. (2015). Temporal changes in intimate partner violence and relationship satisfaction. *Journal of Family Violence*, 30, 1093-1102.
- Ulloa, E. C., Hammett, J. F., O'Neal, D. N., Lydston, E. E., & Aramburo, L. F. L. (2016). The big five personality traits and intimate partner violence: Findings from a large, nationally representative sample. *Violence and Victims*, 31(6), 1100-1115.
- UNAIDS (The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS) (2020). Retrieved from https://www.unaids.org/en/resources/presscentre/pressreleaseandstatementarchive/2020/march/20200305_weve-got-the-power?utm_source=
- Ünal, Ö., & Akgün, S. (2022). Evlilikte çatışma çözme stillerinin evlilik uyumu ve doyumu ile ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 14(3), 322-330.
- Uskul, A. K., & Cross, S. E. (2019). The social and cultural psychology of honour: What have we learned from researching honour in Turkey?. *European Review of Social Psychology*, 30(1), 39-73.

- Ustunel, A. O. (2022). Dating violence in an urban Turkish context: Listening to young people from an intersectional perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13-14).
- Utz, S., & Beukeboom, C. J. (2011). The role of social network sites in romantic relationships: Effects on jealousy and relationship happiness. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 16(4), 511-527.
- Vandello, J. A., & Cohen, D. (2008). Culture, gender, and men's intimate partner violence. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(2), 652-667.
- Vives-Cases, C., Torrubiano-Domínguez, J., & Álvarez-Dardet, C. (2009). The effect of television news items on intimate partner violence murders. *The European Journal of Public Health*, 19(6), 592-596.
- Walby, S., & Allen, J. (2004). *Domestic violence, sexual assault and stalking: Findings from the British Crime Survey*. Home Office. Retrieved from https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/21697/1/Domesticviolencefindings_2004_5BritishCrimeSurvey276.pdf
- Walker, L. E. (1979). Battered women: A psychosociological study of domestic violence. *Psychology of Women Quarterly*, 4(1), 136-138.
- Wang, X., Wang, S., Wang, H., & Dong, W. (2024). Females suffer more from partner phubbing? The roles of romantic jealousy and relational aggression between partner phubbing and intimacy quality. *Current Psychology*, 43(23), 20250-20262.
- Watts, C., & Zimmerman, C. (2002). Violence against women: global scope and magnitude. *The Lancet*, 359(9313), 1232-1237.
- Wekerle, C., & Wolfe, D. A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19(4), 435-456.
- Whisman, M. A., Gilmour, A. L., & Salinger, J. M. (2018). Marital satisfaction and mortality in the United States adult population. *Health Psychology*, 37(11), 1041.
- Whitaker, D. J., Haileyesus, T., Swahn, M., & Saltzman, L. S. (2007). Differences in frequency of violence and reported injury between relationships with reciprocal and

- nonreciprocal intimate partner violence. *American Journal of Public Health*, 97(5), 941-947.
- Whitaker, D. J., Morrison, S., Lindquist, C., Hawkins, S. R., O'Neil, J. A., Nesius, A. M., ... & Reese, L. R. (2006). A critical review of interventions for the primary prevention of perpetration of partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 11(2), 151-166.
- White, G. L. (1981). A model of romantic jealousy. *Motivation and Emotion*, 5(4), 295-310.
- White, G. L., & Mullen, P. E. (1989). *Jealousy: Theory, research, and clinical strategies*. Guilford Press.
- White, J. K., Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (2004). Big five personality variables and relationship constructs. *Personality and Individual Differences*, 37(7), 1519-1530.
- Whiting, J. B., Oka, M., & Fife, S. T. (2012). Appraisal distortions and intimate partner violence: Gender, power, and interaction. *Journal of Marital and Family Therapy*, 38, 133-149.
- Whittington, D. D., & Turner, L. A. (2023). Parental psychological control and self-efficacy as predictors of romantic relationship power dynamics. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(3-4), 4486-4506.
- Whitton, S. W., & Whisman, M. A. (2010). Relationship satisfaction instability and depression. *Journal of Family Psychology*, 24(6), 791.
- WHO, World Health Organization (2024). Retrieved from <https://www.who.int/news/item/29-07-2024-adolescent-girls-face-alarming-rates-of-intimate-partner-violence>
- Widom, C. S. (1989). Does violence beget violence? A critical examination of the literature. *Psychological Bulletin*, 106, 3-28.
- Wilkinson, D. L., & Hamerschlag, S. J. (2005). Situational determinants in intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 10(3), 333-361.
- Williams, T. S., Connolly, J., Pepler, D., Craig, W., & Laporte, L. (2008). Risk models of dating aggression across different adolescent relationships: a developmental psychopathology approach. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(4), 622.

- Wilson, L. C., & Miller, K. E. (2016). Meta-analysis of the prevalence of unacknowledged rape. *Trauma, Violence, & Abuse, 17*(2), 149-159.
- Winstok, Z. (2006). Conceptualizing and testing an interaction-based unit of analysis for the study of conflict escalation. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 13*(2), 37-47.
- Winstok, Z. (2007). Toward an interactional perspective on intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior, 12*(3), 348-363.
- Winstok, Z. (2013). From a static to a dynamic approach to the study of partner violence. *Sex Roles, 69*, 193-204.
- Winstok, Z., & Eisikovits, Z. (2008). Motives and control in escalatory conflicts in intimate relationships. *Children and Youth Services Review, 30*(3), 287-296.
- Woerner, J., Fissel, E. R., Flori, J. N., & Memphis, R. N. (2024). Problem drinking is associated with intimate partner cyber abuse perpetration but is buffered by high relationship satisfaction. *Journal of Family Violence, 39*(4), 651-664.
- Wojda, A. K., Baucom, D. H., Weber, D. M., Heyman, R. E., & Slep, A. M. S. (2022). The role of intimate partner violence and relationship satisfaction in couples' interpersonal emotional arousal. *Journal of Family Psychology, 36*(3), 385.
- Wong, J. D., Marshall, A. D., & Feinberg, M. E. (2021). Intimate partner aggression during the early parenting years: The role of dissatisfaction with division of labor and childcare. *Couple and Family Psychology: Research and Practice, 10*(1), 1.
- Wood, L., Voth Schrag, R., & Busch-Armendariz, N. (2020). Mental health and academic impacts of intimate partner violence among IHE-attending women. *Journal of American College Health, 68*(3), 286-293.
- Woodin, E. M., Sotskova, A., & O'Leary, K. D. (2013). Intimate partner violence assessment in an historical context: Divergent approaches and opportunities for progress. *Sex Roles, 69*(3), 120-130.
- Woods, S. J. (2000). Prevalence and patterns of posttraumatic stress disorder in abused and postabused women. *Issues in Mental Health Nursing, 21*(3), 309-324.

- Wright, C. V., Perez, S., & Johnson, D. M. (2010). The mediating role of empowerment for African American women experiencing intimate partner violence. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 2(4), 266.
- Wright, M. F. (2017). Intimate partner aggression and adult attachment insecurity: The mediation of jealousy and anger. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 11(2), 187.
- Ymamgulyyeva, A., Kafescioğlu, N., & Harma, M. (2024). Examining actor-partner effects between social dominance, relationship power, sexism, and marital quality. *Family Relations*, 73(2), 1311-1328.
- Young, B., & Seedall, R. B. (2024). Power dynamics in couple relationships: A review and applications for systemic family therapists. *Family Process*, 63(4), 1703-1720.
- Yüce- Selvi, Ü. Y., & Karanfil, D. (2016). Intimate partner violence against women: Effects of power distance, individualism and economy Kadına yönelik yakın partner şiddeti: Güç mesafesi, bireycilik ve ekonominin etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 60-71.
- Zark, L., & Satyen, L. (2022). Cross-cultural differences in student attitudes toward intimate partner violence: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(3), 1007-1022.
- Zhao, C., Ding, H., Ren, L., He, J., Du, M., Hu, H., ... & Zhang, G. (2024). Testing the associations between attachment anxiety, relational aggression and depressive symptoms in romantic relationships: actor-partner interdependence model and actor-partner interdependence mediator model. *Journal of Youth and Adolescence*, 53(12), 2776-2788.
- Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, J., & Lachman, P. (2013). The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 1063-1077.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

- **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
- **Yaşınız:**
- **Eğitim durumuz:** Lisans mezunu () Lisans öğrencisi ()
Lisansüstü Öğr.&Mezunu () Önlisans Öğr.&Mezunu ()
- **Romantik ilişki durumunuz:** Flört () Sözlü-Nişanlı () Evli ()
- **Romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam etmektedir?**
 - 6 aydan az ()
 - 6 ay- 1 yıl arası ()
 - 1 – 2 yıl arası ()
 - 2 – 4 yıl arası ()
 - 4– 6 yıl arası ()
 - 6 ve daha fazla yıl ()
- **Araştırma kapsamında sizden ve partnerinizden veri toplanacaktır. Elde edilen verilerin analiz aşamasında eşleştirilebilmesi için ortak bir 'rumuz' belirlemeniz istenmektedir. Çiftlerin aynı rumuzu yazması gereklidir. (Rumuz isimlerinizin birleşimi, bir kelime, kod, cümle, sayı ve karakterlerden oluşabilir)**
Rumuz:

EK 2. İlişki Doyumu Ölçeği Örnek Maddeler

Lütfen her bir ifadenin size uygunluğunu 7 dereceli ölçek üzerinde değerlendirip uygun sayıyı işaretleyiniz.

2. Genel olarak ilişkinizden ne kadar memnunsunuz?

Hiç memnun değilim (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) Çok memnunum

5. İlişkiniz ne dereceye kadar sizin başlangıçtaki beklentilerinizi karşılıyor?

Hiç karşılamıyor (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) Çok iyi karşılıyor

7. İlişkinizde ne kadar problem var?

Hiç yok (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) Çok fazla problem var

EK 3. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu
Örnek Maddeler

Lütfen her bir ifadeyle ne derece hemfikir olduğunuzu derecelendirmeyi kullanarak belirtiniz.		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
2.	Partnerimin günün her dakikası ne yaptığımı sorması hoşuma gitmez.	1	2	3	4	5
6.	Partnerim beni incitmediği sürece “tehditlerini” mazur görürüm.	1	2	3	4	5
11.	Partnerime, karşı cinsten biriyle konuşmamasını söylemekte bir sakınca görmem.	1	2	3	4	5
13.	Partnerime ait herhangi bir şeye zarar vermenin yanlış olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5

EK 4. Kişisel Bilgi Formu

- **Araştırmanın Mayıs-Ekim aylarında gerçekleşen ilk aşamasına katıldığımı onaylıyorum.**

Evet () Hayır ()

- **Araştırmanın ilk aşamasında (Mayıs-Haziran ayları) araştırmaya beraber katıldığınız partnerinizle ilişkiniz devam ediyor mu ?**

() Devam ediyor, beraberiz.

() Devam etmiyor, ilişkimiz sonlandı. (Bu seçeneği işaretlediyseniz bir sonraki aşamada araştırmadan ayrılacaksınız)

- **Lütfen araştırmanın ilk aşamasında partnerinizle beraber belirlediğiniz rumuzu yazınız. Rumuzunu hatırlamama ihtimalinize karşın, araştırmacı tarafından size ulaşılan mail ya da telefon numarası ile iletilmiştir.**

Rumuz:

- **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()

- **Yaşınız:**

- **Eğitim durumuz:** Lisans mezunu (), Lisans öğrencisi ()
Lisansüstü Öğr.&Mezunu () Önlisans Öğr.&Mezunu ()

- **Romantik ilişki durumunuz:** Flört () Sözlü-Nişanlı () Evli ()

- **Romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam etmektedir?**

6 aydan az ()

6 ay- 1 yıl arası ()

1 – 2 yıl arası ()

2 – 4 yıl arası ()

4– 6 yıl arası ()

6 ve daha fazla yıl ()

EK 5. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği Örnek Maddeler

Aşağıdaki ifadelerin size ne kadar uygun olduğunu aşağıdaki ölçek üzerinde işaretleyiniz. <u>Lütfen maddeleri okurken “X” harfinin yerine romantik ilişkide bulunduğunuz kişinin adını koyunuz.</u> 1-----2-----3-----4-----5-----6-----7 Sevinirim Üzülürüm								
1.	X size karşı cinsten bir başkasının ne kadar iyi görüldüğü hakkında yorum yapıyorsa.	1	2	3	4	5	6	7
3.	X karşı cinsten birisine sıcak bir tavırla gülümserse.	1	2	3	4	5	6	7
7.	X karşı cinsten biriyle çok yakın çalışırsa.	1	2	3	4	5	6	7
1-----2-----3-----4-----5-----6-----7 Beni tanımlamıyor Beni tanımlıyor								
8.	X’in çekmecelerini, el çantasını ve ceplerini kontrol ederim.	1	2	3	4	5	6	7
9.	X’i hiç beklemediği zamanlarda orada olup olmadığını anlamak için ararım.	1	2	3	4	5	6	7
17.	Karşı cinsten birisinin X’in peşinden koşuyor olmasından kaygı duyuyorum.	1	2	3	4	5	6	7
19.	X’in benim arkamdan karşı cinsten bir başkasıyla fiziksel yakınlık kurmuş olmasından kuşulanıyorum.	1	2	3	4	5	6	7

EK 6. İlişki Güç İndeksi (İGİ) Örnek Maddeler

Lütfen sizin ve partnerinizin/eşinizin nasıl karar verdiğinizi düşününüz. Şimdi her bir soruyu aşağıdaki ölçeği kullanarak ve yanıtlarınızı daire içine alarak cevaplayınız. Lütfen doğru ya da yanlış yanıt olmadığını hatırlayınız.													
1		2		3		4		5		6		7	
Hemen hemen hiçbir zaman				Yaklaşık eşit				Hemen hemen her zaman					
2.	Birbirinizle ne kadar vakit geçireceğiniz konusunda karar verirken ne derecede etkili olduğunuzu düşünüyorsunuz?						1	2	3	4	5	6	7
8.	İkinizi de ilgilendiren kararları verirken partneriniz/eşiniz sizce fikirlerinize ne derecede ilgi gösteriyor?						1	2	3	4	5	6	7
12.	Bir tartışma sırasında, partnerinizin/eşinizin karşı çıkması rağmen, kendi doğrularınız konusunda ne derecede ısrarcı davranıyorsunuz?						1	2	3	4	5	6	7
16.	Bir tartışma sırasında partnerinizin/eşinizin kendi doğruları ısrar etmesinden ne derecede memnunsunuz?						1	2	3	4	5	6	7
20.	İkinizi de ilgilendiren kararları verirken partnerinizin/eşiniz fikirlerinize gösterdiği ilgiden ne derecede memnunsunuz?						1	2	3	4	5	6	7
24.	Bir tartışma sırasında partnerinizin/eşinizin karşı çıkması rağmen kendi doğrularınız konusunda ısrarcı olmanızdan ne derecede memnunsunuz?						1	2	3	4	5	6	7

EK 7. İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği Örnek Maddeler

İnsanlar ilişki yaşadıkları kişiyle sorunlar yaşayabilirler. İlişkide yaşanan sorunlar karşısında verilen tepkiler aşağıda yer almaktadır.

Aşağıdaki önermeleri okuyup, SİZİN şu andaki ilişkinizdeki sorunlara tepki veriş tarzınızı düşünerek yanıtlayınız. Lütfen her bir ifadenin size ne derece uyduğunu belirtmek için aşağıda verilen ölçekteki sayılardan sizin için uygun olanını her maddenin sağındaki yanıt çizelgesine işaretleyiniz. Teşekkürler.

0 1 2 3 4 5 6 7 8

Hiç yapmam

Bazen yaparım

Sürekli yaparım

5	Eşim/ilişki yaşadığım kişi bana kaba davrandığında çok kızarım ve çekip gitmek isterim.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Eşim/ilişki yaşadığım kişi gerçekten kötü bir şey söylediğinde somurturum ve konuyla yüzleşmem.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
10.	Eşim/ilişki yaşadığım kişi düşüncesizce bir şey yapınca durumu toparlamaya ve sorunu çözmeye çalışırım.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
15.	Eşim/ilişki yaşadığım kişi gerçekten kötü bir şey söylediğinde çözüm bulmak için sorunun ne olduğunu onunla konuşurum.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
16.	Eşim/ilişki yaşadığım kişi bana kaba davrandığında onu suçsuz kabul ederim ve bunu unuturum.	0	1	2	3	4	5	6	7	8

EK 8. Ölçek Kullanım İzinleri

a. İlişki Doyumu Ölçeği

bengisu yeşilyurt
Alıcı:

16 Kasım Per 11:10 (4 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Sayın Ferzan Hocam Merhaba,

Gazi Üniversitesi PDR Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim.Yüksek lisans tezinizde Türkçe'ye uyarlamış olduğunuz İlişki Doyumu Ölçeği'ni izniniz olursa incelemek ve konuyla uygunluk göstermesi durumunda doktora tezimde kullanmak istiyorum.

Saygılarımla,
Bengisu Büyükmumcu.

Ferzan Curun
Alıcı: ben ▼

11:34 (0 dakika önce) ☆ ↶ ⋮

Merhaba,
Ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek ve ilgili bilgiler ekteki master tezimde.
İyi dileklerimle

bengisu yeşilyurt 16 Kas 2023 Per, 11:10 tarihinde şunu yazdı:

--

Prof. Dr. Ferzan Curun
Maltepe Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

b. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu

bengisu yeşilyurt
Alıcı: ezgi ▼

16 Kas 2023 Per 11:18 ☆ 😊 ↶ ⋮

Sayın Ezgi Hocam Merhaba,

Gazi Üniversitesi PDR Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim. Doktora tezimde flört şiddeti çalışacağım. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yürüttüğünüz "Yakın Partner Şiddeti Tutum Ölçeği"ni izniniz olursa incelemek ve konuyla uygunluk göstermesi durumunda doktora tezimde kullanmak istiyorum.

Saygılarımla,
Bengisu Büyükmumcu.

EZGİ TOPLU DEMİRTAŞ
Alıcı: ben ▼

23 Kas 2023 Per 12:38 ☆ 😊 ↶ ⋮

Bengisu, merhaba,
Ölçeğe ilginiz için teşekkürler.
Ekte ölçeği bulabilirsiniz.
Tezinizde kolaylıklar.
:)
etd.

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin

Ezgi Toplu-Demirtas, Ph.D., Assoc. Dr. / Pronouns: she/her/hers

c. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Gunnur Karakurt

Alıcı: ben ▼

Merhaba Bengisu,

İlişikte çok boyutlu kıskançlık ölçeğini bulabilirsiniz.
Akademik çalışmalarınızda kullanabilirsiniz.
Bol sans diliyorum.

Gunnur Karakurt, Ph.D, IMFT

Bir ek • Gmail tarafından tarandı ⓘ

d. İlişki Güç İndeksi (İGİ)

bengisu yeşilyurt

Alıcı:

11 Nis 2023 Sal 15:39

☆ 😊 ↩ ⋮

Sayın **Ezgi** Hocam Merhaba,

Gazi Üniversitesi PDR Anabilim Dalı'nda Doktora öğrencisiyim. Tez konusu olarak flört şiddeti çalışmayı planlıyorum. "*I Don't Have Power, and I Want More: Psychological, Physical, and Sexual Dating Violence Perpetration Among College Students*" isimli makalenizi okudum ve benim için çok yararlı bir kaynak oldu. İzniniz olursa bu makalede geliştirmiş olduğunuz Güç Algısı ve Güç Memnuniyeti isimli ölçeklerin maddelerini incelemek ve araştırma amacıyla uygunluk sağlarsa tezimde kullanmak istiyorum. Teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Bengisu Büyükmumcu.

ezgi toplu demirtaş

Alıcı: ben ▼

12 Nis 2023 Çar 12:09

☆ 😊 ↩ ⋮

Bengisu, merhaba,

Makalenin sizin için ilham verici olmasına sevindim. Ekte ölçeği bulabilirsiniz. Ölçeğe ilişkim sorularınız olursa sormaktan çekinmeyiniz lütfen.
Güzel bir gün olsun.
etd.

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gid

e. İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği

bengisu yeşilyurt

Alıcı:

16 Kasım Per 14:45 (4 gün önce)

Sayın Nur Hocam Merhaba,

Gazi Üniversitesi PDR Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yürütmüş olduğunuz "İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği"ni izniniz olursa incelemek ve konuyla uygunluk göstermesi durumunda doktora tezimde kullanmak istiyorum.

Saygılarımla,
Bengisu Büyükmumcu.

Nur TALUY

Alıcı: ben ▼

16 Kasım Per 17:53 (4 gün önce)

Sevgili Bengisu Büyükmumcu,

Uyarladığım ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek formu ve ilgili makale eklidir.

İyi çalışmalar dilerim.

Doç. Dr. Nur Taluy

EK 9. Etik İzin Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.12.2023-E.829874

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-829874
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

19.12.2023

Dağıtım Yerlerine

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Saniye Bengisu BÜYÜKMUMCU'nun**, **Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL'in** danışmanlığında yürüttüğü *"Flört Şiddetinin İlişkisel Bağlamda İncelenmesi: İlişki Doyumu, Kıskançlık, Güç Algısı ve İletişim Tarzları"* adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **12.12.2023** tarih ve **21** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2023 - 1502

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL

Bilgi:

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..